

Predkladacia správa

Predložený návrh rozpočtu verejnej správy na roky 2005 až 2007 vychádza z Východísk rozpočtu verejnej správy na roky 2005 až 2007 a z Konvergenčného programu Slovenska pre roky 2004 až 2010, ktoré vláda schválila na jar 2004. Zmeny v navrhovanom rozpočte sú oproti týmto dokumentom minimálne, čo dokazuje konzistentnosť hospodárskej politiky vlády. Deficit verejných financií je v roku 2005 rozpočtovaný na úrovni 3,4% HDP.

Predložený rozpočet prispeje významnou mierou k zdravému a dynamickému rastu slovenskej ekonomiky, výrazne priblíži verejné financie k úrovni, ktorá bude dlhodobo udržateľná, a zároveň vytvorí podmienky pre zavedenie eura na Slovensku najneskôr v roku 2009. Rozpočet celkovo zavádza lepši poriadok vo verejných financiách, čo je jedným z hlavných cieľov vlády.

Predložený materiál je postavený na pozitívnych makroekonomických predpokladoch, ktoré potvrdzujú **zdravý stav slovenskej ekonomiky**. Vláda predpokladá v najbližších troch rokoch dynamický rast ekonomiky na úrovni v priemere 5 %, infláciu menej ako tri percentá a rast zamestnanosti o 0,7 % ročne. Zároveň by mali dynamicky rásť reálne mzdy, ktoré sa v budúcom roku zvýšia o 3,1 %. Základným rozdielom od minulosti je pritom fakt, že súčasný rýchly hospodársky rast je vyvážený, položený na zdravých základoch a je udržateľný. Prognózy ministerstva financií sú pritom v porovnaní s predpokladmi medzinárodných aj domácich verejných a súkromných inštitúcií realistické až mierne konzervatívne, teda presne také, ako by prognózy ministerstva financií mali byť.

Realizáciou navrhovaného rozpočtu sa verejné financie výrazne priblížia úrovni, ktorá bude **dlhodobo udržateľná**. Naštartovanie penzijnej reformy spolu s navrhovaným znižovaním deficitu prispejú zásadným spôsobom k príprave verejných financií na starnutie obyvateľstva, ktorému sa v najbližších desaťročiach nevyhne ani Slovensko. Podiel hrubého verejného dlhu na HDP sa počas sledovaných troch rokov síce mierne zvýši, súčasne však na konci roku 2007 bude Slovensko evidovať voči rozpočtu EÚ pohľadávku vo výške viac ako 18 mld. Sk. Okrem toho bude oddlžené zdravotníctvo a o 10 mld. Sk vzrastú aktíva Štátneho fondu rozvoja bývania. Celkovo je možné konštatovať, že **verejné financie znížia počas rozpočtovaného obdobia finančné bremeno budúcich generácií**.

Na základe predloženého rozpočtu dokáže vláda udržateľným spôsobom naplniť najnáročnejšie Maastrichtské kritérium – zníženie deficitu verejných financií na úroveň troch percent HDP. Bez nákladov vzniku kapitalizačného piliera by bol tento cieľ splnený v súlade s programovým vyhlásením vlády už v roku 2006, zahrnutie nákladov penzijnej reformy posunie pokles na trojpercentnú úroveň na rok 2007. Z vývoja ekonomiky a zo zámerov hospodárskej politiky vyplýva, že bude možné v roku 2007 splniť udržateľným spôsobom aj všetky ostatné Maastrichtské kritériá, a preto **Slovensko bude pripravené na zavedenie eura v roku 2009**. Napriek rozhodnutiu Eurostatu z marca 2004, na základe ktorého náklady penzijnej reformy zvyšujú deficit verejných financií, bude ešte počas najbližších mesiacov prebiehať na pôde EÚ diskusia o tom, či pre tieto náklady nebude pri posudzovaní plnenia trojpercentného kritéria zavedený špeciálny režim. Vláda bude na pôde EÚ takýto režim i naďalej aktívne presadzovať. V prípade, že táto snaha bude úspešná a špeciálny režim umožní splniť Maastrichtské kritériá už v roku 2006, bude cieľom vlády zavedenie eura už v roku 2008.

Návrh rozpočtu verejnej správy na roky 2005 až 2007 plní aj ďalší zásadný bod vládneho programu, ktorým je **znižovanie miery prerozdelenia** prostredníctvom verejných financií. Podiel verejných výdavkov na HDP poklesne medzi rokmi 2002 a 2006 z úrovne 44% na 39,5%, a to aj napriek tomu, že počas tohto obdobia sa verejné výdavky umelo zvýšili o približne 1% HDP z titulu odvodov do rozpočtu EÚ. Bez tohto vplyvu by podiel verejných výdavkov na HDP poklesol za štyri roky o 5,5%.

Daňové a odvodové zaťaženie poklesne medzi rokmi 2002 a 2006 z 33,5% HDP na 29,5%. V roku 2004 nemá nijaká členská krajina EÚ nižšie daňové a odvodové zaťaženie ako Slovensko (30,8% HDP), pričom priemer Európskej únie je 38,8%.

Na rozdiel od predchádzajúcich dvoch rokov prináša predložený návrh rozpočtu verejnej správy **výrazný nárast výdavkov**, a to aj v stálych cenách. Medziročný nárast rozpočtovaných výdavkov verejných financií dosiahne v roku 2005 9,6% pri inflácii 3,3 %. Predkladaný rozpočet bude mať na občanov jednoznačne pozitívny dopad. Rozpočtuje sa napríklad priemerný rast reálnych plátov pre zamestnancov verejného sektora o 3,3%, alebo zvýšenie dôchodkov o 8,2% k 1. 7. 2005. Rozpočet vytvára priestor na to, aby sa na výstavbu diaľnic použilo takmer 18 mld. Sk, čo je medziročný nárast o 78%, zabezpečuje tiež zdroje pre podporu investícií dvoch automobiliek a mnohých ďalších rozvojových projektov.

Verejné financie sú ovplyvňované v týchto rokoch štyrmi zásadnými faktormi. Prvým bola realizácia mnohých štrukturálnych reforiem počas rokov 2003 a 2004, ktoré sa samozrejme výrazne odzrkadlili v podobe rozpočtu. Druhým vplyvom je vstup Slovenska do EÚ, ktorý sa čiastočne prejavuje v tohtoročnom rozpočte, ale úplný dopad bude až v roku 2005, ktorý je prvým plným rokom nášho členstva v EÚ. Aktuálnou zmenou, ktorá sa realizuje od januára 2005, je fiškálna decentralizácia. A posledným významným vplyvom bude penzijná reforma, ktorá výrazne ovplyvní rozpočty v rokoch 2005 a 2006, počas ktorých sa budú ľudia rozhodovať o vstupe do kapitalizačného piliera.

Hoci finančné výhody vstupu Slovenska do EÚ sú nespochybniteľné (Slovensko môže v roku 2005 získať z EÚ o vyše 28 miliárd korún viac, ako bude musieť do európskeho rozpočtu odvieť), z pohľadu verejných financií však znamená integrácia dodatočnú záťaž. Tá v roku 2005 predstavuje v porovnaní s rokom 2003 približne 17 miliárd korún, pričom jej hlavnú časť tvorí odvod do rozpočtu EÚ vo výške viac ako 15 mld. Sk. Bez vplyvu **výdavkov verejných financií súvisiacich so vstupom Slovenska do EÚ by bol** proces znižovania deficitu ešte rýchlejší.

Najväčšiu neznámu vo vývoji verejných financií predstavuje odhad záujmu občanov o účasť v druhom pilieri dôchodkového systému. Odpoveď na otázku koľko občanov sa rozhodne pre vstup do nového systému bude známa až 30. júna 2006, kedy skončí lehota určená na rozhodovanie. V súčasnosti je preto možné len odhadovať, že dopad reformy penzijného systému na deficit verejných financií bude v rokoch 2005 až 2007 predstavovať úroveň až do 1,1 % HDP ročne. Keďže reálny výsledok sa môže od tohto odhadu aj výrazne odchyľovať, pričom vláda ho nemôže podstatne ovplyvniť, **cieľom fiškálnej politiky v rokoch 2005 a 2006 je deficit bez nákladov spojených s druhým pilierom**. Na prípadný rozdiel od predpokladaných hodnôt bude musieť reagovať fiškálna politika tak, aby deficit vrátane nákladov penzijnej reformy v roku 2007 neprekročil 3% HDP.

Na rozdiel od prípravy rozpočtov v predchádzajúcich rokoch sa rozpočet na roky 2005 až 2007 pripravoval v **relatívne stabilnom legislatívnom prostredí**. Napriek tomu, že dopady niektorých reformných zákonov sa na verejné financie ešte v plnej výške neprejavili, riziká z titulu zmien legislatívneho prostredia počas prípravy rozpočtu sú v porovnaní s minulosťou podstatne nižšie. Predložený rozpočet predpokladá schválenie niektorých legislatívnych zmien ešte počas tohtoročnej jesene. Ide najmä o odsunutie účinnosti zákona o environmentálnom fonde na rok 2006 a zníženie hodnostného pre príslušníkov niektorých ozbrojených zborov.

Počas prípravy rozpočtu verejnej správy sa diskusie viedli o troch základných fiškálnych parametroch. Výsledkom je návrh rozpočtu, ktorý tieto ukazovatele kombinuje optimálnym spôsobom.

- A. Príjmovú stránku verejných financií predurčuje predovšetkým výška **daňového a odvodového zaťaženia**. To bude počas nasledujúcich rokov postupne klesať tempom, ktoré vláda v súčasnosti považuje za primerané.
- B. Okrem príjmovej stránky je priestor pre rozpočtované výdavky definovaný ešte aj výškou **deficitu verejných financií**. Ten bude mierne klesať, čo umožní zdravý vývoj slovenskej ekonomiky.
- C. Vďaka dynamickému rastu hospodárstva, a v roku 2005 aj vďaka nárastu čerpania európskych fondov, je možné dosiahnuť, že napriek poklesu daňového a odvodového zaťaženia a súčasného znižovania deficitu, budú **verejné výdavky** v stálych cenách rásť. Takáto situácia je z pohľadu vývoja ekonomiky optimálna. Druhou rovinou verejných výdavkov je rozdelenie celkového objemu medzi jednotlivé oblasti. Výsledkom dlhých diskusií je návrh predloženého rozpočtu, ktorý reflektuje priority vlády určené jej programovým vyhlásením.

Verejné financie prešli v poslednom období zásadnou reformou, ktorá znížila ich podiel na ekonomike, znížila deficit a vytvorila predpoklady pre efektívnejšie využívanie prostriedkov daňových poplatníkov. V nasledujúcom období bude potrebné podstatne viac sa zameriavať na kvalitatívnu stránku verejných financií. Potrebná bude aj širšia verejná diskusia, ktorá nebude smerovať len k návrhom na zvyšovanie výdavkov jednotlivých kapitol, ale bude mať vyvážený charakter, teda bude hovoriť nielen o tom, kam pridať, ale i o tom, kde ubrať, prípadne ako navýšiť príjmy, a tiež o tom, kde by sa peniaze mali využívať efektívnejšie. Významnými nástrojmi podporujúcimi skvalitňovanie verejných financií bude viacročné rozpočtovanie a programové rozpočtovanie, ktoré sú vzájomne prepojené.

Návrh rozpočtu verejnej správy na roky 2005 až 2007 obsahuje posun vo viacerých oblastiach rozpočtového procesu. V prvom rade ide o výrazné posilnenie **viacročného rozpočtovania**. Kým v predchádzajúcich rokoch bol súčasťou rozpočtu len výhľad fiškálnej politiky, v tohtoročnom rozpočte verejnej správy je využívanie verejných zdrojov na nasledujúce tri roky konkretizované na jednotlivé subjekty verejnej správy a v štátnom rozpočte aj na jednotlivé programy. Kapitoly tak získajú omnoho lepšiu schopnosť plánovať svoje aktivity v strednodobom horizonte. Hoci alokácia výdavkov na roky 2006 a 2007 nie je záväzná, predpokladá sa, že zmeny sa budú uskutočňovať len v jednoznačne zdôvodnených prípadoch.

V rozpočte je výrazne posilnená úloha **programového rozpočtovania**, ktoré by malo byť v nasledujúcich rokoch hlavným nástrojom na zefektívňovanie verejných výdavkov a tiež ich transparentnosti. Jednoznačná väzba poskytovaných zdrojov a dosahovaných výsledkov musí byť prítomná vždy pri využívaní verejných zdrojov, aby výdavky verejných financií smerovali tam, kde prinesú spoločnosti najväčší prínos.

Kľúčovou otázkou riadenia verejných financií sa stáva **efektívnosť** ich používania. Podstatný nie je len objem zdrojov určený pre jednotlivé oblasti, ale najmä efekty, výsledky, ktoré tieto zdroje dokážu priniesť. Nie je napríklad dôležité len to, koľko zdrojov vyčlení rozpočet na protipovodňovú ochranu, ale to, či sa tieto zdroje využívajú tak, aby v maximálnej miere slúžili na ochranu územia. Rovnako je dôležité, či je z prostriedkov vyčlenených na výstavbu diaľnic možné postaviť viac diaľnic, alebo ich postaviť na území, kde daňovým poplatníkom prinesú väčší prospech. Podobne nie je podstatné len to, koľko zdrojov je vyčlenených na platy učiteľov, ale či sa využívajú efektívne – napríklad či nie je vhodné lepšie zaplatiť nižší počet učiteľov.

Kľúčovú úlohu v zvyšovaní transparentnosti verejných financií zohrá **nový zákon o rozpočtových pravidlách**, ktorý NR SR schválila v septembri.

2. Nový regulačný rámec tvorby rozpočtu verejnej správy na roky 2005 až 2007

V predloženom návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2005 až 2007 došlo k zavŕšeniu kvalitatívnych zmien v oblasti metodológie tvorby rozpočtu, ktorých podstatná časť bola zrealizovaná pri príprave rozpočtu na rok 2004. V rámci realizácie reformy riadenia verejných financií, s cieľom zvýšiť efektívnosť a transparentnosť celého rozpočtového procesu, tak došlo k ďalšiemu kvalitatívnemu posunu pri zostavovaní návrhu rozpočtu verejnej správy na nasledujúce rozpočtové roky. Tvorba rozpočtu verejnej správy na roky 2005 až 2007 vychádzala z nového regulačného rámca, ktorý je obsiahnutý v zákone o rozpočtových pravidlách verejnej správy.

2.1. Nová legislatívna úprava rozpočtu verejnej správy

Rozpočet verejnej správy na roky 2005 až 2007 bol zostavený v intenciách nového zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy, ktorý bol v septembri schválený Národnou radou SR.

Nový zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy oproti platnej právnej úprave obsahuje tieto najdôležitejšie zmeny:

1. Zavedenie viacročného rozpočtovania v celej verejnej správe na tri rozpočtové roky.

Cieľom zavedenia viacročného rozpočtovania do rozpočtového procesu Slovenskej republiky je posilnenie prepojenia strednodobého fiškálneho rámca s ročným rozpočtom, zvýšenie úrovne riadenia, disciplíny a kontroly verejných výdavkov. Viacročné rozpočtovanie je proces, ktorý spája výdavky s politickými prioritami vlády v rámci tvrdých rozpočtových obmedzení.

V rámci viacročného rozpočtovania sa zostavuje rozpočet verejnej správy, ktorý pozostáva zo štátneho rozpočtu a z rozpočtu ostatných subjektov verejnej správy na obdobie najmenej troch rozpočtových rokov, pričom prvýkrát sa takto zostavuje rozpočet na obdobie rokov 2005 až 2007. Záväzným rozpočtom je rozpočet na nasledujúci rozpočtový rok, teda na rok 2005, pričom rozpočet na nasledujúce dva rozpočtové roky, teda na roky 2006 a 2007, je síce orientačný a bude sa upresňovať v ďalšom rozpočtovom roku, ale len v odôvodnených prípadoch.

Vláda schvaľuje návrh rozpočtu verejnej správy na tri rozpočtové roky, návrh zákona o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok, návrh štátneho rozpočtu a návrh rozpočtov kapitol štátneho rozpočtu na príslušný rozpočtový rok. Národná rada SR schvaľuje zákon o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok a berie na vedomie návrh rozpočtu verejnej správy na tri rozpočtové roky.

Zavedenie zostavovania rozpočtu verejnej správy v uvedenom zmysle je významným strednodobým ekonomickým nástrojom finančnej politiky štátu, ako aj výrazným nástrojom na kontrolu výdavkov verejnej správy a na rozdeľovanie zdrojov v súlade s finančnými možnosťami štátu a politickými prioritami.

- 2. Všeobecnú a ucelenú úpravu nakladania s verejnými prostriedkami**, jednotnú a všeobecne platnú definíciu sektora verejnej správy v právnom poriadku Slovenskej republiky a prostredníctvom nej vymedzenie verejných prostriedkov v súlade s platnými medzinárodnými štandardami – metodikou ESA - 95.
- 3. Zavedenie programového rozpočtovania** ako integrálnej súčasť rozpočtového procesu pri zostavovaní a realizácii štátneho rozpočtu.

4. **Zavedenie systémovej možnosti čerpania a vykazovania prostriedkov štátneho rozpočtu aj v nasledujúcom roku**, podľa ktorého rozpočtované prostriedky štátneho rozpočtu na príslušný rozpočtový rok, ktoré bude možné čerpať v nasledujúcom roku, budú výdavkom toho rozpočtového roka, v ktorom budú skutočne použité. Zároveň sa zavádza systémovej možnosť čerpania finančných prostriedkov na kapitálové výdavky, prostriedky Európskej únie vrátane spolufinancovania zo štátneho rozpočtu aj v nasledujúcich rokoch za podmienok ustanovených zákonom, ako aj možnosť použiť bežné transfery poskytnuté konečnému používateľovi v poslednom štvrtroku, a to až do konca prvého štvrtroku nasledujúceho roka.
5. **Ustanovenie zásady poskytovania návratných zdrojov financovania len z finančných aktív**, nie z výdavkov štátneho rozpočtu a naopak všetky finančné prostriedky z návratných zdrojov financovania sú zdrojom štátnych finančných aktív a nie sú súčasťou príjmov štátneho rozpočtu.
6. **Zníženie počtu rozpočtových kapitol** v rámci triedenia príjmov a výdavkov štátneho rozpočtu z hľadiska organizačného – zrušenie samostatnej rozpočtovej kapitoly Kancelária súdnej rady SR, Štátny dlh, Súhrnný finančný vzťah k obciam a vyšším územným celkom.
7. **Nové vymedzenie porušenia finančnej disciplíny** oproti súčasnému vymedzeniu porušenia rozpočtovej disciplíny. Vymedzenie porušenia finančnej disciplíny vrátane sankcionovania sa vzťahuje rovnako na všetky subjekty verejnej správy, pričom rozsah pôsobnosti pri výkone finančnej kontroly a dozoru štátu sa ponecháva na zákon o finančnej kontrole a osobitné právne predpisy, ktoré vymedzujú kontrolné pôsobnosti ako aj pôsobnosti orgánov dozoru štátu v rámci verejnej správy.
8. **Zohľadnenie pravidla 50% - kritéria pre rozlíšenie trhových a netrhových výrobcov – u príspevkových organizácií**. Z pohľadu vymedzenia sektora verejnej správy ide o zosúladenie s metodikou ESA - 95 pri zriaďovaní a existencii príspevkových organizácií štátu, obce a vyššieho územného celku, a to v súlade s pravidlom 50% - kritéria pre rozlíšenie trhových a netrhových výrobcov – príspevkové organizácie môžu byť len také organizácie, ktorých menej ako 50 % výrobných nákladov je pokrytých tržbami.

2.2. Fiškálna decentralizácia

V súlade s programovým vyhlásením vlády SR bol pripravený nový systém financovania obcí a vyšších územných celkov, ktorého podstatou je posilnenie finančnej samostatnosti územných samospráv. Fiškálna decentralizácia nadväzuje na vykonaný prechod kompetencií z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky podľa zákona č. 416/2001 Z. z. Podľa tohto zákona kompetencie prechádzali na územnú samosprávu postupne od 1. januára 2002 do 1. januára 2004. Na vykonaný prechod kompetencií a realizáciu daňovej reformy od januára 2004 nadväzuje ďalší krok, a to fiškálna decentralizácia od 1. 1. 2005.

Schválením zákonov vzťahujúcich sa k fiškálnej decentralizácii v septembri 2004 sa ruší kapitola Súhrnný finančný vzťah k obciam a vyšším územným celkom a dotácie rozpočtované v uvedenej kapitole sa transformujú na daňové príjmy obcí a vyšších územných celkov. Celková suma transformovaných dotácií na daňové príjmy predstavuje 33 854,9 mil. Sk. Z uvedenej sumy je výnos dane z príjmu platenej fyzickými osobami 31 354,9 mil. Sk, z toho do rozpočtov obcí 23 500,5 mil. Sk a do rozpočtov VÚC 7 854,4 mil. Sk. Uvedené daňové príjmy vychádzajú zo schválenej garancie v zákone o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy, teda v roku 2005 nie je premietnuté predpokladané zníženie dane z príjmov fyzických osôb z titulu zvýšenia daňového

bonusu. Výnos dane z motorových vozidiel 2 500,0 mil. Sk bude príjmom rozpočtov VÚC. O sumy rozpočtované v uvedenej kapitole sa znížia príjmy a výdavky štátneho rozpočtu.

Daňovými príjmami sa budú zabezpečovať kompetencie obcí – výkon samosprávnych funkcií obcí, mestská verejná doprava, školstvo a sociálne zabezpečenie (opatrovateľská služba) a kompetencie vyšších územných celkov na úseku činnosti úradov vyšších územných celkov, dopravy, kultúry, školstva a sociálneho zabezpečenia (zariadenia sociálnych služieb).

2.3. Skvalitňovanie programového rozpočtovania

Programové rozpočtovanie je systém, ktorý transformuje strednodobé priority vlády do podoby konkrétnych úloh a aktivít a prostredníctvom programov k nim priraduje disponibilné zdroje, a to s dôrazom na výsledky a efektívnosť vynakladania rozpočtových prostriedkov. Ide teda o rozpočtovanie orientované na výsledky.

K najvýznamnejšiemu posunu v programovom rozpočtovaní došlo pri tvorbe štátneho rozpočtu na rok 2004, keď výdavky všetkých rozpočtových kapitol s výnimkou kapitol Všeobecná pokladničná správa a Súhrnný finančný vzťah, boli programovo alokované.

V súčasnosti sú vo všetkých rozpočtových kapitolách v podstate stabilizované programy, ktoré zreteľne vyjadrujú, za akým účelom sa rozpočtové prostriedky vynakladajú. Pri tvorbe rozpočtu na roky 2005 až 2007 bol zámer ďalej skvalitňovať programové štruktúry jednotlivých kapitol štátneho rozpočtu, a to predovšetkým skvalitnením formulovania zámerov, cieľov a merateľných ukazovateľov tak, aby sa posilňoval význam programového rozpočtovania ako ťažiskového nástroja na posilnenie strategického plánovania a riadenia verejných financií. Pokrok pri naplňaní tohto zámeru bol v jednotlivých kapitolách značne diferencovaný.

Zavádzanie programového rozpočtovania – rozpočtovania orientovaného na výsledky je moderným trendom v rozpočtovaní vo väčšine vyspelých krajín. Tento systém umožňuje posilniť strednodobý charakter rozpočtovania, vyhnúť sa fiškálnemu stresu, zvýšiť efektívnosť použitia rozpočtových prostriedkov aj zvýšiť transparentnosť rozpočtu pre verejnosť. Zavádzanie tohto systému je dlhodobý proces, pretože vyžaduje zmenu myslenia – pochopenie skutočnosti, že cieľom nie je spotrebovať verejné zdroje, ale poskytnúť za ne konkrétnu službu daňovým poplatníkom. Inak povedané, nejde o financovanie existujúcich kapacít, ale o financovanie výstupov a výsledkov.

Pri ďalšom skvalitňovaní programového rozpočtovania sa úsilie ministerstva financií ako koordinátora rozpočtového procesu sústreďuje na skvalitnenie celého rozpočtového cyklu, počnúc procesom vypracovania a schvaľovania rozpočtu, cez jeho výkon až po priebežné a záverečné hodnotenie a finančnú kontrolu. V tomto procese však nebude možné zásadnejšie pokročiť, ak sa do neho intenzívnejšie nezapoja politické manažmenty jednotlivých rezortov, najmä pri formulovaní strategických zámerov a cieľov rezortu. Bez ich zaangażovania je veľmi obtiažne pre pracovníkov zodpovedných za rozpočet formulovať také zámery a ciele, ktoré by odrážali skutočné politické priority rezortu, a formulovanie programových štruktúr sa môže stať obťažujúcim formálnym cvičením. Ministerstvo financií v tomto procese poskytuje a je pripravené poskytnúť ďalšiu odbornú pomoc.

3. Predikcia základných makroekonomických ukazovateľov na roky 2005 až 2007

3.1. Charakteristika vývoja ekonomiky v roku 2004

Priaznivý makroekonomický vývoj na Slovensku pokračuje aj v roku 2004. Zdravý hospodársky rast – podporený už aj domácim dopytom - je na vysokej úrovni, sekundárne inflačné tlaky sú minimálne a deficit na bežnom účte na ročnej báze je na mimoriadne nízkej úrovni. Navyiac, naposledy zverejnené čísla dokazujú, že hospodársky rast sa postupne premieta aj do zvýšenej životnej úrovne obyvateľov. Konsolidácia verejných financií a uskutočnené štrukturálne reformy by mali byť zárukou vysokého ale udržateľného ekonomického rastu aj v najbližších rokoch.

Vo väzbe na súčasné trendy, MF SR revidovalo svoje prognózy oproti predpokladom pri tvorbe východísk rozpočtu verejnej správy na roky 2005 až 2007. Aktualizované odhady pre rok 2004 sa takmer vo všetkých dôležitých ukazovateľoch posunuli oproti východiskám rozpočtu pozitívnym smerom; predikcie odrážajú pozitívny vývoj ekonomiky za 1. štvrťrok 2004, ako i pozitívny vývoj mesačných indikátorov v prvom polroku.

Ukazovateľ	ŠR 2004	Východiská	Aktuálny odhad
HDP – v bežných cenách	1 293,2 mld. Sk	1 291,1 mld. Sk	1 310,8 mld. Sk
- reálny rast	4,1 %	4,1%	4,7 %
Priemerná ročná miera inflácie	8,1 %	8,1%	7,8 %
Priemerná miera evidovanej nezamestnanosti	14,9 %	14,8%	14,6 %
Rast zamestnanosti (štatistické zisťovanie)	1,0 %	0,6%	0,3%
Rast priemernej reálnej mzdy	-0,6 %	-0,3%	0,7 %
Deficit bežného účtu platobnej bilancie (podiel na HDP)	3,5 %	2,0%	1,1 %

Aktuálny odhad hrubého domáceho produktu vychádza z revidovaných národných účtov, ktoré ŠÚ SR revidoval v decembri 2003.

Rast ekonomiky Slovenska v prvom štvrťroku 2004 prekonal všetky očakávania. Lepšie oproti predpokladom sa vyvíja predovšetkým konečná spotreba domácností, podporovaná vyššou reálnou mzdou. Inflácia je napriek vysokému nárastu cien ropy mierne nižšia v porovnaní s predchádzajúcimi prognózami – obavy z enormného nárastu cien po vstupe do EÚ sa nepotvrdili. Silnú dynamiku vykazuje aj export, čo samozrejme pomáha naďalej znižovať deficit na bežnom účte. Miera evidovanej nezamestnanosti klesá a za celý rok sa odhaduje pod 15%. Jedinou oblasťou, kde došlo k revízii prognóz smerom k horšiemu je rast zamestnanosti. Vyšší ako predpokladaný rast v roku 2003, hromadné prepúšťania v prvom štvrťroku (tak v súkromnom ako aj vo verejnom sektore) a neskorší efekt z prílevu priamych zahraničných investícií z EÚ fondov sú hlavnými dôvodmi nižšieho odhadu. Na druhej strane však treba povedať, že k zásadnejšiemu prehodnoteniu strednodobých trendov nedošlo a tvorba nových pracovných miest vo väčšom počte sa očakáva už v druhom polroku.

Rast ekonomiky v roku 2004 bude stimulovaný nielen rastom čistého zahraničného dopytu (s vplyvom 1,9 percentuálneho bodu), ako tomu bolo v roku 2003, ale i rastom domáceho dopytu (2,8 percentuálneho bodu) – rastom investícií a súkromnej spotreby. Predpokladá sa, že na výkonnosť ekonomiky bude pozitívne vplyvať aj vstup SR do EÚ a vyšší počet pracovných dní. MF SR očakáva, že **reálny rast HDP** môže za týchto podmienok dosiahnuť v roku 2004 úroveň 4,7 %.

Konečná spotreba domácností bude na rozdiel od roku 2003 pozitívne stimulovaná reálnym rastom disponibilného dôchodku domácností a pretrvávajúcim rastom sklonu domácností k spotrebe. MF SR očakáva reálny rast konečnej spotreby domácností v tomto roku na úrovni 2,7%. Na disponibilný príjem domácností budú vplyvať predovšetkým nasledujúce faktory:

- rast reálnej mzdy o 0,7%, pričom v dôsledku daňovej reformy (nižšie daňové sadzby a zavedenie daňového bonusu) by mala čistá reálna mzda vzrásť dokonca o 1,9%.
- vyššia zamestnanosť o 0,3%

Sklon k spotrebe bude reflektovať na jednej strane ďalší pokles úrokových sadzieb z vkladov, ako aj nárast možností čerpať spotrebné úvery alebo nakupovať na splátky. MF SR preto očakáva v tomto roku ďalší pokles miery úspor.

Z hľadiska vývoja verejných financií, najmä daní z príjmov a daní zo spotreby, je obzvlášť dôležitý vývoj objemu miezd a spotreby v nominálnom vyjadrení. V roku 2004 sa predpokladá pozitívny vývoj oboch týchto daňových základní; mzdová báza by mala v nominálnom vyjadrení vzrásť o 8,9% a súkromná spotreba o 9,5%.

Konečná spotreba verejnej správy pravdepodobne len mierne podporí rast ekonomiky; v roku 2004 sa očakáva jej nárast o 0,5%, čo je v súlade so zámerom konsolidácie verejných financií. Na druhej strane treba dodať, že prílev zdrojov z EÚ do ekonomiky by mal byť v tomto roku vyšší ako vlni, to sa však prejaví predovšetkým v tvorbe hrubého fixného kapitálu.

Tvorba hrubého fixného kapitálu by sa vďaka oživovaniu investičných aktivít mala stať najdynamickejšou zložkou domáceho dopytu. Po dvoch rokoch poklesu sa očakáva medziročný reálny rast o 3,0 %. Nárast investícií sa predpokladá v dôsledku zlepšovania celkového podnikateľského prostredia a prílevu investícií zo zahraničia. Domácich i zahraničných investorov by malo stimulovať predovšetkým relatívne nízke daňové zaťaženie, klesajúce úrokové sadzby, akceptovateľná infraštruktúra a relatívne lacná a kvalifikovaná pracovná sila. K vyšším investíciám by mali prispieť aj zlepšujúce sa výsledky finančného hospodárenia domácich podnikov.

Oživenie domáceho dopytu sa prechodne prejaví v miernom zhoršení bilancie **zahraničného obchodu**, túto tendenciu by však mal pribrzdiť zrýchlený rast HDP v krajinách EÚ. Tempo rastu dovozu tovarov a služieb (v stálych cenách) sa vzhľadom na očakávaný dovoz technológií a vyššiu súkromnú spotrebu priblíži k dynamike rastu vývozu tovarov a služieb. Na výsledný stav obchodnej bilancie bude vplývať aj vysoká cena ropy a apreciačné tlaky na výmenný kurz. S vývojom obchodnej bilancie súvisí aj mierne prehĺbenie deficitu **bežného účtu platobnej bilancie**, ktorý by mohol po mimoriadne priaznivom roku 2003 skončiť na úrovni 1,1 % HDP. Schodok bežného účtu bude krytý bezpečne prebytkom finančného účtu založeným predovšetkým na zvýšenom príleve priamych zahraničných investícií.

Rast ekonomiky, spojený s prílevom zahraničných investícií a tvorbou nových pracovných miest by mal zabezpečiť v roku 2004 aj rast **zamestnanosti** na úrovni 0,3 % (podľa štatistického výkazníctva). Rast zamestnanosti spolu s reformou v daňovej a odvodovej oblasti, zvyšujúcou motiváciou nezamestnaných pre aktívnejšie hľadanie si práce, by mali postupne znížiť počet nezamestnaných. Priemerná **miera evidovanej nezamestnanosti** by sa za týchto predpokladov mohla znížiť na 14,6 % a podľa výberového zisťovania pracovných síl na 17,2 %. Razantnejšiemu poklesu bráni predovšetkým zvýšenie veku odchodu do dôchodku.

Najväčší vplyv na vývoj ročnej miery **inflácie** v roku 2004 mali opäť úpravy regulovaných cien a zjednotenie sadzieb DPH (na úrovni 19%) realizované začiatkom roka. V dôsledku toho spotrebiteľské ceny vzrástli v januári 2004 medzimesačne o 4,4 %. Rok 2004 je posledný, v ktorom dochádza k výraznému zvýšeniu regulovaných cien. V súlade s očakávaniami MF SR sa ročná inflácia v prvom polroku 2004 vyvíjala podobným spôsobom ako v januári; od augusta by sa však ročný rast CPI mal spomaliť pod úroveň 8 %. V druhom polroku sú ceny potravín a celková inflácia mierne ovplyvnené aj prijatím spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ. K dramatickému nárastu cien v tejto

oblasti však nedochádza. MF SR predpokladá, že priemerná ročná miera inflácie dosiahne v roku 2004 7,8 %, čo je o 0,3 percentuálneho bodu nižšia úroveň ako sa predpokladalo pri tvorbe rozpočtu.

Vývoj krátkodobých **úrokových sadziieb** bude závisieť od cenovej stability a vývoja reálnej ekonomiky. Ďalšie znižovanie deficitu verejných financií a pokračovanie štrukturálnych reforiem by mohlo vytvoriť priestor pre ich ďalší pokles v strednodobom horizonte. **Kurz slovenskej koruny** by sa mal vyvíjať relatívne stabilne, zodpovedajúc výkonnosti ekonomiky. Pohyb výmenného kurzu voči euru však môže byť ovplyvňovaný aj politickými udalosťami a pohybom krátkodobého kapitálu. MF SR predpokladá pre rok 2004 priemerný výmenný kurz na úrovni 40,0 SKK/EUR a 32,9 SKK/USD.

3.2. Makroekonomické rámce zostavenia návrhu štátneho rozpočtu na roky 2005 až 2007

Prognóza makroekonomického vývoja na roky 2005 až 2007 predpokladá obnovu rastu globálnej ekonomiky, zvyšovanie konkurencieschopnosti a výkonnosti slovenskej ekonomiky, pokračovanie konsolidácie verejných financií a postupné zlepšovanie situácie na trhu práce.

3.2.1 Vývoj vonkajšieho prostredia

Na základe posledných odhadov OECD a Európskej Komisie (tá prezentuje len výhľad na jeden rok dopredu) možno predpokladať, že oživenie svetovej ekonomiky bude v nasledujúcich rokoch pokračovať, avšak priebeh v jednotlivých krajinách a ich zoskupeniach nebude rovnomerný.

Očakávaný ekonomický rast vo vybraných krajinách				
	2003	2004	2005	2006-09
SLOVENSKO	4,2	4,3	4,8	5,2
USA	3,1	4,7	3,7	3,3
Japonsko	2,7	3,0	2,8	0,9
Eurozóna	0,5	1,6	2,4	2,4
Nemecko	-0,1	1,1	2,1	2,3
Francúzsko	0,5	2,0	2,6	2,5
Česká republika	2,9	3,1	3,4	2,9
Poľsko	3,7	4,7	4,5	4,2
Maďarsko	2,9	3,3	3,8	3,8

Zdroj: The OECD Economic Outlook No.75 (jún 2004)

Obnovu rastu globálnej ekonomiky by malo podporiť najmä zrýchlenie ekonomického rastu v USA, ktorej zdá sa prospeli monetárne a fiškálne stimuly zo strany FEDu a vlády v podobe rekordne nízkych úrokových sadziieb, zníženia daní a zvyšovania výdavkov na obranu. V dôsledku výdatných stimulov sa v USA zvyšuje rast produktivity práce a rastie aj zamestnanosť. Jednoznačným znakom pozitívneho vývoja je aj fakt, že FED pristúpila k sprísneniu menovej politiky.

Odhady OECD predpokladajú akceleráciu ekonomického rastu eurozóny z 0,5 % v roku 2003 na 2,4 % v roku 2005. K zrýchleniu rastu by mal prispieť zvýšený zahraničný dopyt, ale i rast súkromnej spotreby podporený nízkymi úrokovými sadzbami. Vývoj eurozóny bude ovplyvňovaný vývojom jej dvoch najväčších ekonomík, Nemecka a Francúzska; ich ekonomika by mala už v roku 2004 mierne rásť a v rokoch 2006 – 2009 by mala dosahovať priemernú medziročnú úroveň cca 2,3 %. Na zabezpečenie udržateľného rastu ekonomík eurozóny sú však vo viacerých krajinách potrebné podľa EK štrukturálne reformy, najmä reformy v dôchodkovom a sociálnom systéme, ale i v zdravotnom a vzdelávacom systéme vo väzbe na zmeny v spôsobe fungovania trhu práce.

Okrem eurozóny bude ekonomika SR citlivo reagovať aj na vývoj ďalších ekonomík v stredoeurópskom regióne, predovšetkým v Českej republike. Napriek pomerne slabej výkonnosti svetovej ekonomiky si hospodársky rast týchto krajín zachováva svoju dynamiku. Ich otvorenosť naznačuje, že očakávané oživenie v eurozóne môže v nasledujúcich rokoch ich rast ešte urýchliť. Navyše, prebiehajúce reformy vo viacerých krajinách by mali vytvoriť prostredie atraktívne pre investorov a urýchliť tak proces dobiehania za európskymi krajinami. V Českej republike, vykazujúcej v minulých rokoch pomerne nízky hospodársky rast, ekonomiku v poslednom období ťahala najmä domáca spotreba podporená rastom reálnych disponibilných príjmov a nízkymi úrokovými sadzbami. Očakávané zrýchlenie rastu bude závisieť od oživenia ekonomiky eurozóny, predovšetkým Nemecka, ako aj od vplyvov prijatého balíčka úsporných opatrení.

3.2.2 Prognóza MF SR na roky 2005 až 2007

Vyššie uvedené predpoklady vonkajšieho prostredia spolu s očakávanými pozitívnymi účinkami štrukturálnych reforiem by mali zabezpečiť vysoký a udržateľný rast slovenskej ekonomiky aj v najbližších rokoch. MF SR predpokladá, že robustný rast ekonomiky nevyvolá významné inflačné tlaky ani dramatické prehĺbenie deficitu na bežnom účte. Prílev PZI spolu so štrukturálnymi reformami a využitím prostriedkov z rozpočtov EÚ by mali zvýšiť štrukturálnu zamestnanosť a zároveň postupne znížiť počet ľudí bez práce. Hlavné makroekonomické predpoklady sú obsiahnuté v nasledujúcej tabuľke.

Ukazovateľ	Merná jednotka	Skutočnosť		Prognóza			
		2002	2003	2004	2005	2006	2007
Hrubý domáci produkt v b.c.	mld. Sk	1 096,4	1 195,8	1 310,8	1 408,0	1 515,4	1 628,8
Tempo rastu HDP v s.c.	%	4,4	4,2	4,7	4,5	5,1	5,4
Priemerná ročná miera inflácie	%	3,3	8,5	7,8	3,3	2,8	2,5
Produktivita práce (reálny rast)	%	4,3	3,4	4,4	3,7	4,4	4,4
Priemerná miera evidovanej nezamestnanosti	%	17,9	15,2	14,6	14,4	13,7	13,0

Ďalšie indikátory, dôležité najmä pri tvorbe rozpočtu, poskytuje nasledujúca tabuľka :

p.č.	ukazovateľ	m.j.	bežný rok		prognóza		
			2003	2004	2005	2006	2007
1	HDP: - v bežných cenách	mld. Sk	1 195,8	1 310,8	1 408,0	1 515,4	1 628,8
2	- reálny rast	%	4,2	4,7	4,5	5,1	5,4
3	konečná spotreba domácností: reálny rast	%	-0,6	2,7	4,2	3,9	4,0
4	nominálny rast	%	7,1	9,8	7,2	6,6	6,6
5	priem. mesačná mzda za hospodárstvo (nomin. rast)	%	6,3	8,6	6,5	5,8	5,6
6	priemerný rast zamestnanosti, podľa VZPS	%	1,8	0,2	0,6	0,6	0,9
7	podľa evid.počtu	%	0,8	0,3	0,7	0,7	1,0
8	priemerná miera nezamestnanosti, podľa VZPS	%	17,4	17,2	16,6	16,2	15,8
9	index spotrebiteľských cien (priemerný rast)	%	8,5	7,8	3,3	2,8	2,5
10	index tuzemských výrobných cien (priemerný rast)	%	8,3	3,2	2,6	2,2	2
11	bilancia bežného účtu (podiel na HDP) *)	%	-0,9	-1,1	-1,6	-0,3	1,1
12	konečná spotreba verejnej správy (reálny rast)	%	2,9	0,5	1,5	2,2	1,5
13	tvorba hrubého fixného kapitálu (reálny rast)	%	-1,2	3,0	7,5	6,0	3,3
14	export tovarov a služieb (reálny rast)	%	22,6	13,3	7,8	12,1	12,3
15	import tovarov a služieb (reálny rast)	%	13,8	11,6	9,1	11,5	10,0

*) bez reinvestovaného zisku

Podľa prognózy MF SR bude pokračovať silný **rast ekonomiky SR**. V budúcom roku sa očakáva mierne spomalenie dynamiky, a to zo 4,7% v roku 2004 na 4,5% (vytvorí sa HDP v hodnote 1408,0 mld. Sk v bežných cenách). Hlavným dôvodom je, že rast v roku 2004 je podporený aj vyšším počtom pracovných dní (s efektom na úrovni 0,2 percentuálneho bodu). V ďalších rokoch sa môže dynamika zvýšiť až na úroveň mierne prevyšujúcu 5%. Na rozdiel od roku 2003 bude reálny rast HDP v sledovanom horizonte ťahaný nielen zahraničným ale i domácim dopytom. Príspevok domáceho dopytu k rastu HDP sa zvýši najmä v roku 2005, kedy sa očakáva dočasné zmiernenie rastu exportu. Domáci dopyt by mal odrážať stabilný rast reálnych miezd a dôchodkov, zvyšovanie zamestnanosti a investičných aktivít v nadväznosti na pozitívne zmeny v podnikateľskom prostredí.

Udržateľnosť ekonomického rastu

Podľa analýz MF SR, súčasná záporná produkčná medzera sa bude postupne znižovať a v rokoch 2006 a 2007 dosiahne mierne kladnú hodnotu 0,2% resp. 0,5%. Vysoký rast ekonomiky bude výsledkom štrukturálnych zmien na ponukovej strane (najmä v automobilovom priemysle) a premietne sa do vyššieho rastu potenciálneho produktu. Vyššie uvedené hodnoty produkčnej medzery neznamenajú významné riziko pre menovú politiku, navyše fiškálna politika by mala v tých rokoch pôsobiť restriktívne v dôsledku snahy dosiahnuť maastrichtské kritériá najneskôr v roku 2007.

stále ceny	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004F	2005F	2006F	2007F
medziročný rast v %														
HDP	6,2	5,8	6,1	4,6	4,2	1,5	2,0	3,8	4,4	4,2	4,7	4,5	5,1	5,4
Domáci dopyt	-4,5	9,9	18,2	3,7	7,2	-6,3	0,1	7,4	4,3	-2,3	3,0	5,7	4,3	2,5
Zahraničný dopyt	14,8	4,5	-1,1	17,6	12,8	5,0	13,7	6,3	5,5	22,6	13,3	7,8	12,1	12,3
príspevky k rastu HDP v p.b.														
Domáci dopyt	-4,6	9,3	17,8	4,0	7,7	-7,0	0,1	7,5	4,4	-2,2	2,8	5,5	4,1	2,4
Čistý zahraničný dopyt	10,9	-3,5	-11,6	0,6	-3,5	8,4	1,9	-3,7	0,0	6,4	1,9	-1,0	1,0	3,0
	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004F	2005F	2006F	2007F
BÚ / HDP v %	4,9	2,6	-9,4	-8,6	-8,9	-4,8	-3,5	-8,4	-8,0	-0,9	-1,1	-1,6	-0,3	1,1

Vyššie uvedená tabuľka ukazuje hlavný štrukturálny problém slovenskej ekonomiky v uplynulých rokoch. Každé výraznejšie zvýšenie domáceho dopytu bolo v minulosti sprevádzané vysokým deficitom na bežnom účte, ktorý ohrozoval celkovú makroekonomickú stabilitu. Udržateľnosť súčasných trendov je aj v tom, že štrukturálne zmeny prispeli k tomu, že napriek predpokladanému vysokému rastu domáceho dopytu, aktuálne odhady deficitu na bežnom účte sú hlboko v pásme prefinancovateľnosti.

Domáci dopyt bude v sledovanom horizonte podporený najmä rastom **konečnej spotreby domácností**, ktorý sa môže pohybovať na úrovni okolo 4%. Klesajúca miera inflácie, reálny rast produktivity práce, klesajúce úrokové sadzby a pozitívne výsledky hospodárenia podnikov budú vytvárať predpoklady pre reálny rast priemerných miezd, zamestnanosti a disponibilných dôchodkov. Najmä v roku 2005 sa očakáva výrazne zrýchlenie rastu **priemernej reálnej mzdy**, pravdepodobne na 3,1 % (z 0,7% v roku 2004) a v ďalších rokoch bude rast miezd pokračovať podobným tempom. V celom horizonte sa predpokladá, že reálny rast miezd neprevýši rast produktivity práce, a preto sa neočakávajú inflačné tlaky vyvolané nadmerným dopytom.

V rokoch 2005 - 2007 očakáva MF SR zvýšený rast **tvorby hrubého fixného kapitálu**; v dôsledku príprav novej produkcie v automobilovom a strojárskom priemysle môžu investície v rokoch 2005 - 2006 rásť ročným tempom na úrovni okolo 7%. Na pozadí zvýšeného rastu budú stáť priame zahraničné investície a zahraničné know-how, investičné programy vlády (financovanie aj z prostriedkov z rozpočtu ES), nízke úrokové a daňové zaťaženie podnikov, rast ich ziskovosti, a tým i dobré podmienky pre čerpanie nových úverov na rozvoj.

Vývoj **konečnej spotreby verejnej správy** bude ovplyvnený plnením hlavného fiškálneho cieľa pre daný časový horizont – znížiť deficit verejných financií na úroveň referenčnej hodnoty

Maastrichtských kritérií, t.j. 3% HDP. Z uvedeného dôvodu sa s výraznejším zvyšovaním verejnej spotreby neuvažuje. Najvyšší rast je možné očakávať vo volebnom roku 2006, a to o 2,2 %.

Nadálej sa očakáva pozitívny trend vo vývoji zahraničného obchodu. **Vývoz** bude ovplyvnený predpokladaným rastom zahraničného dopytu, pozitívnymi zmenami v produkčnej sfére a v konkurencieschopnosti SR. **Dovoz** SR bude reagovať na mieru dovozovej náročnosti exportu, investícií a spotreby, ako i vývoj cien dovozu, najmä energetických surovín. Výrazne pozitívny vplyv **čistého exportu** na reálny rast HDP sa projektuje pre roky 2006 a 2007, kedy sa očakáva vývoz produkcie nových automobiliek. V bežných cenách bude pravdepodobne bilancia zahraničného obchodu s tovarmi a službami záporná až do roku 2006, pričom v rokoch 2004 a 2005 sa prechodne deficit mierne prehĺbi v dôsledku relatívneho zmiernenia rastu exportu a oživenia domáceho dopytu.

Vývoj **spotrebiteľských cien** po roku 2004 bude naďalej ovplyvňovať regulačný rámec Úradu pre reguláciu sieťových odvetví (ÚRSO). V januári 2004 sa však uskutočnili posledné výraznejšie úpravy regulovaných cien, a preto v nasledujúcich rokoch by sa ich dynamika a vplyv na infláciu mali znížiť. ÚRSO predpokladá zvýšenie regulovaných cien v nasledujúcom rozsahu:

Očakávané úpravy regulovaných cien*			
	2005	2006	2007
Elektrická energia	2,1%	0,94%	0,73%
Tepelná energia	3,63%	1,91%	1,46%
Zemný plyn	2,54%	1,49%	1,15%
Vodné	18,0%	12,14%	2,2%
Stočné	30,0%	28,0%	18,28%

Zdroj: Úrad pre reguláciu sieťových odvetví

* U ďalších regulovaných cien v pôsobnosti vecne príslušných rezortov sa s výrazným nárastom cien neuvažuje

Z prehľadu je zrejmé, že v rokoch 2005 až 2007 by už k výraznejším dereguláciám nemalo dôjsť, a teda ceny energií by mali odrážať len oprávnené náklady a primeraný zisk producentov. Predpokladaný rast vodného a stočného sa len mierne prejaví na celkovej inflácii v dôsledku ich nízkeho podielu v štruktúre spotrebného koša domácností. Na ďalší vývoj cien energií budú však naďalej pôsobiť ceny na svetových trhoch. MF SR nepredpokladá ďalší výrazný rast ceny ropy na svetových trhoch, čo znamená, že vplyv na ceny pohonných hmôt bude najvýraznejší pravdepodobne v tomto roku. Inflačný vývoj v rokoch 2005 a 2006 ovplyvní aj pokračujúci proces harmonizácie legislatívy so štandardami Európskej únie v oblasti spotrebných daní (cigarety).

S pokračujúcim procesom deregulácií a liberalizácie bude už dynamika spotrebiteľských cien v rokoch 2005 až 2007 ovplyvňovaná najmä vývojom cien obchodovateľných tovarov a trhových služieb. Rast cien by malo tmiť mierna apreciácia slovenskej koruny a rozvinuté konkurenčné prostredie, pričom ďalšie inflačné faktory, ako sú rast reálnych miezd, zamestnanosti, ako aj lepšie úverové možnosti, by nemali za daných podmienok predstavovať vážnejšie riziko vzniku dopytom ťahanej inflácie. V strednodobom horizonte očakávame nasledujúci vývoj spotrebiteľských cien:

Očakávaný vývoj spotrebiteľských cien				
	2004	2005	2006	2007
Priemerná celková inflácia	7,8	3,3	2,8	2,5
Priemerná čistá inflácia	3,1	2,2	2,2	2,2

Zdroj: MF SR

Index spotrebiteľských cien je relevantným ukazovateľom najmä pre správanie sa domácnosti a predikciu súkromnej spotreby. Pre predikciu verejnej spotreby, resp. z hľadiska valorizácie výdavkov na tovary a služby vo verejných financiách, je však dôležitý predovšetkým **index výrobných cien**. V nasledujúcich rokoch by na ceny priemyselných výrobcov už nemali pôsobiť

nákladové faktory v takom rozsahu ako v minulosti. V roku 2004 sa ešte realizovali posledné deregulácie cien energií pre výrobnú spotrebu. V ďalšom období by už producenti mali mať širšie možnosti slobodne sa rozhodnúť pre dodávateľa, čo môže byť ďalším faktorom spomalenia cenového nárastu. Pozitívny efekt by mal na ceny v priemysle priniesť očakávaný pokles a následná stabilizácia cien ropy na svetových trhoch na úrovni mierne pod 30 USD za barel (čo je predpoklad MF SR na roky 2005 až 2007).

Očakávaný vývoj cien priemyselných výrobcov (PPI)				
	2004	2005	2006	2007
Priemerný index cien priem. výrobcov	3,2	2,6	2,2	2,0

Zdroj: MF SR

Očakávaný vývoj makroekonomických ukazovateľov v rokoch 2005 až 2007 vytvára predpoklady aj pre priaznivý vývoj **výmenného kurzu slovenskej meny** voči euru. V nasledujúcich rokoch možno očakávať jej postupné reálne zhodnocovanie podporované najmä rastom produktivity práce. Do roku 2005 by mohol výmenný kurz slovenskej koruny nominálne apreciovať na 39,4 SKK/EUR a v rokoch 2006 a 2007 by sa mohol pohybovať okolo priemernej úrovne 39 SKK/EUR. Tento vývoj je podmienený dokončením reforiem vo fiškálnej oblasti a stabilnou politickou situáciou.

Očakávaný vývoj priemerného výmenného kurzu SKK				
	2004	2005	2006	2007
Kurz SKK/EUR	40,0	39,4	39,0	39,0
Kurz SKK/USD	32,9	32,1	32,5	32,5

Zdroj: MF SR

Poznámka: prognózy výmenného kurzu sú výlučne orientačného charakteru

V súvislosti s očakávaným vývojom výmenného kurzu, celkovej inflácie a ďalších makroekonomických ukazovateľov, ako fiškálneho deficitu a zahraničného obchodu, by sa mali **v strednodobom horizonte** vytvárať podmienky pre ďalší pokles rovnovážnych krátkodobých **úrokových sadzieb** smerom k hodnotám v eurozóne.

Ak sa očakávaná o vývoji vonkajšieho a vnútorného prostredia naplnia, deficit **bežného účtu platobnej bilancie** (bez reinvestovaného zisku¹) by sa mohol v rokoch 2004 a 2005 naďalej pohybovať na nízkych úrovniach, 1,1% a 1,6% HDP. Za predpokladu, že saldo obchodnej bilancie sa bude v ostatných rokoch zlepšovať (v roku 2007 prebytok cca 1,2% HDP) a za konzervatívneho predpokladu o relatívne stabilnom vývoji bilancie služieb a výnosov, pri miernom zlepšovaní pozitívneho príspevku bilancie transferov možno v rokoch 2007 očakávať dokonca mierny relatívny prebytok na bežnom účte na úrovni okolo 1% HDP. Existujúci mierny deficit bežného účtu bude krytý prebytkom finančného účtu založeným predovšetkým na zvýšenom príleve priamych zahraničných investícií.

Vo vývoji **zamestnanosti** možno očakávať ďalší mierny progres. Rast zamestnanosti by mal byť podporený tvorbou nových pracovných miest súvisiacich s rastom investícií a rastom agregátneho dopytu, ako i uplatňovaním aktívnej politiky trhu práce a relevantných reforiem. Pracovnú a investičnú aktivitu významnou mierou v najbližších rokoch podporí uskutočnená daňová reforma i zlepšovanie sociálneho a dôchodkového systému. Nesúlad vo vzdelanostnej štruktúre na strane dopytu a ponuky a regionálne rozdiely v tvorbe pracovných príležitostí sa však budú môcť eliminovať len postupne. Na trh práce bude mierne vplývať aj demografický faktor – pomalší rast ekonomicky aktívneho

¹ V dôsledku metodologickej zmeny – zahrnutia reinvestovaného zisku do bilancie výnosov - dôjde k optickému zvýšeniu deficitu na bežnom účte. Z pohľadu menovej politiky však nejde o žiadnu zmenu, nakoľko na druhej strane je to kryté priamymi zahraničnými investíciami.

obyvateľstva – ktorý však zatiaľ v SR nepredstavuje v porovnaní s krajinami EÚ vážnejšie riziko. Miera nezamestnanosti sa bude postupne znižovať, naďalej však zotrvá na dvojciferej úrovni; priemerná **miera evidovanej nezamestnanosti**, ktorá je dôležitá z hľadiska vývoja verejných financií, dosiahne v roku 2005 14,4 % a do roku 2007 by mohla klesnúť na úroveň 13,0 %.

3.2.3 Hlavné riziká prognóz MF SR

Strednodobý scenár makroekonomického vývoja, ktorý je východiskom pre zostavenie rozpočtu, prezentuje vývoj ekonomiky SR, ktorý MF SR považuje v súčasnosti za najpravdepodobnejší. Avšak existujú niektoré faktory, ktoré by mohli spôsobiť zmeny v predpokladanom vývoji niektorých parametrov vnútorných, ale najmä vonkajších podmienok a následne odklon vývoja niektorých ekonomických indikátorov od prezentovanej predikcie.

Za riziko vo vývoji vnútorného prostredia možno v súčasnosti považovať výraznú zmenu kurzu hospodárskej politiky pri realizácii razantných reforiem. Následne by to prinieslo zvýšené náklady na ich úplnú implementáciu a oneskorenie očakávaných pozitívnych efektov, s ktorými uvažuje makroekonomický scenár.

Vonkajšie prostredie môže prekvapiť najmä cenovými šokmi (ako napr. cena ropy), ale i nižším zahraničným dopytom ako predpokladá makroekonomický scenár. Navyše, vstup do Európskej únie a príprava na prijatie spoločnej európskej meny taktiež môžu výraznejším spôsobom ovplyvniť chod slovenskej ekonomiky. Tieto nové fenomény je v súčasnosti veľmi ťažké zakomponovať do projekcie vývoja ekonomiky SR, a preto môžu byť ďalším faktorom potenciálneho rizika predkladanej prognózy.

3.2.4. Odhady iných inštitúcií

Prezentované očakávania strednodobého vývoja ekonomiky SR sú založené na predpoklade úspešného dokončenia a udržania dôležitých reforiem. Reformy sú impulzom pre zvyšovanie výkonnosti a konkurencieschopnosti ekonomiky SR, ktoré podľa niektorých inštitúcií môžu mať dokonca výraznejší vplyv na vývoj ekonomiky ako odhaduje MF SR.

MF SR založilo v roku 2004 **Výbor pre makroekonomické prognózovanie**, ktorý by mal zvýšiť transparentnosť pri zostavovaní makroekonomických predpokladov rozpočtu, ako aj znížiť riziko tvorby nerealistických a nekonzistentných prognóz. Druhé stretnutie výboru sa uskutočnilo v júli 2004 s nasledujúcimi závermi: prognózy MF SR sú vnímané ako **realistické až mierne konzervatívne**.

Strednodobá makroekonomická prognóza MF SR, ktorá je základom pre tvorbu východísk viacročného rozpočtu na roky 2005 až 2007, je :

- konzervatívna (ING Bank)
- konzervatívna (SISP)
- mierne konzervatívna (Tatra banka)
- realistická (Infostat)
- realistická (NBS)
- realistická až mierne konzervatívna (VÚB)
- realistická (25% parametrov realistických; 37% konzervatívnych a 38% optimistických) (SAV)

Priemerné odhady na celé obdobie 2004 až 2007 za inštitúcie, ktoré sú členmi Výboru pre makroekonomické prognózovanie (6 inštitúcií bez MF SR²), obsahuje nasledujúca tabuľka:

p.č.	Ukazovateľ	m.j.	bežný rok		prognóza		
			2003	2004	2005	2006	2007
1	HDP; - v bežných cenách	mld. Sk	1 195,8	1 321,1	1 430,6	1 549,6	1 684,1
2	- reálny rast	%	4,2	4,8	4,9	5,4	5,7
3	konečná spotreba domácností; reálny rast	%	-0,6	3,0	4,6	4,3	4,2
4	nomínálny rast	%	7,1	9,8	7,9	7,4	7,2
5	priem. mesačná mzda za hospodárstvo (nomin. rast)	%	6,6	9,1	7,5	7,1	6,7
6	priemerný rast zamestnanosti, podľa VZPS	%	1,8	0,6	0,9	0,9	1,0
7	podľa evid.počtu	%	2,0	0,7	0,8	0,9	1,0
8	priemerná miera nezamestnanosti, podľa VZPS	%	17,4	17,0	16,0	15,4	14,7
9	index spotrebiteľských cien (priemerný rast)	%	8,5	7,8	3,5	3,1	2,9
10	index výrobných cien (priemerný rast)	%	8,3	3,2	2,5	2,3	2,2
11	deficit bežného účtu (podiel na HDP)	%	-0,9	-1,5	-2,7	-2,0	0,3
12	konečná spotreba verejnej správy (reálny rast)	%	2,9	2,0	2,9	3,2	1,2
13	tvorba hrubého fixného kapitálu (reálny rast)	%	-1,2	4,5	9,3	8,0	5,8
14	export tovarov a služieb (reálny rast)	%	22,6	12,8	9,6	14,0	14,9
15	import tovarov a služieb (reálny rast)	%	13,8	12,4	10,7	13,6	13,1

Vývoj na Slovensku blízko monitorujú a hodnotia aj **medzinárodné inštitúcie**; ich odhady pre rok 2005 sú prezentované v nasledujúcej tabuľke:

Ukazovateľ na rok 2005	MF SR	NBS	EK	MMF	OECD	Výbor
HDP bežné ceny, mld. Sk	1 408,0	1 393,5	-	1389	-	1 430,6
HDP, reálny rast	4,5%	4,1%	4,1 %	4,3%	4,8 %	4,9%
Konečná spotreba domácností, reálny rast	4,2%	4,1%	3,9 %	4,0%	4,2 %	4,6%
Konečná spotreba domácností, nominálny rast	7,2%	6,5%	-	-	-	7,9%
Priem. mesačná mzda zamestnanca, nominálny rast	6,5%	5,3%	6,0 %	5,8%	5,4%	7,5%
Priem. rast zamestnanosti, VZPS	0,6%	-	0,7 %	1,6%	1,3 %	0,9%
Priem. miera nezamestnanosti, VZPS	16,6%	15,6%	15,9 %	15,6%	15,5 %	16,0%
Index spotrebiteľských cien, priem. Rast	3,3%	3,0%	4,5 %	3,6%	3,0 %	3,5%
Index cien priemyselných výrobcov, priem. Rast	2,6%	2,1%	-	-	-	2,5%
Bilancia bežného účtu PB, % z HDP	-1,6%	-2,7%	-4,0 %	-	-2,9 %	-2,7%
Konečná spotreba verejnej správy, reálny rast	1,5%	1,6%	1,3 %	2,7%	1,2 %	2,9%
Tvorba hrubého fixného kapitálu, reálny rast	7,5%	8,5%	7,0 %	11,6%	8,4 %	9,3%
Vývoz výrobkov a služieb, reálny rast	7,8%	7,6%	9,0 %	2,9%	10,9 %	9,6%
Dovoz výrobkov a služieb, reálny rast	9,1%	8,2%	9,8 %	4,4%	11,1 %	10,7%

Zdroj: Výbor = Výbor pre makroekonomické prognózovanie priemer 6 inštitúcií (júl 2004); EK – Economic Forecasts Spring (apríl 2004), OECD – OECD Economic Outlook No. 75 (jún 2004); MMF (máj 2004) odhady EK, MMF a OECD ešte nezohľadňujú makroekonomický vývoj SR za 1. štvrtrok 2004

² SAV svoje prognózy nedodala

3.2.5 Parametre ovplyvňujúce životnú úroveň

Nižšie uvedená tabuľka obsahuje indikátory, ktoré majú bezprostrednú väzbu na život bežného občana. Z prehľadu je zrejmé, že domáce inštitúcie prognózujú stabilný rast životnej úrovne na obdobie 2005 až 2007.

Indikátor	inštitúcia	2004	2005	2006	2007
Rast reálnych miezd (v %) *	MF SR	0,7	3,1	2,9	3,0
	priemer 6	1,2	3,9	3,9	3,7
Rast reálnych dôchodkov (v %) *	MF SR	0,8	3,2	3,6	2,0
	priemer 6	0,9	3,2	3,7	2,4
Rast zamestnanosti (v %, podľa štat. výkazníctva)	MF SR	0,3	0,7	0,7	1,0
	priemer 6	0,7	0,8	0,9	1,0
Reálny rast spotreby domácností (v %) *	MF SR	2,7	4,2	3,9	4,0
	priemer 6	3,0	4,6	4,3	4,2

* počítané cez priemerný rast CPI

Poznámka: v rokoch 2005 až 2007 bude CPI prakticky totožný s infláciou pre dôchodcov; v roku 2004 sa očakáva rast reálnych dôchodkov o 0,3% aj pri zohľadnení odlišného vývoja cien pre dôchodcov

4. Východiskový rámec rozpočtu verejnej správy na roky 2005 až 2007

4.1. Rámec na zostavenie rozpočtu verejnej správy

Hlavným cieľom fiškálnej politiky, vyplývajúcim z Programového vyhlásenia vlády SR, je podporovať rast ekonomiky, smerovať k dlhodobu udržateľnej pozícii verejných financií, znižovať mieru prerozdelenia prostredníctvom verejných financií a splniť Maastrichtské kritériá. Vychádzajúc z týchto zámerov a ekonomických podmienok, rámec na zostavenie rozpočtu verejnej správy na roky 2005 až 2007 je stanovený cielene tak, aby deficit rozpočtu verejnej správy, vyjadrený v metodike ESA 95, bol bez vplyvu zavedenia II. piliera dôchodkového systému v roku 2005 na úrovni 3,4 % z HDP, v roku 2006 na úrovni 2,9 % z HDP a v roku 2007 na úrovni 1,9 % z HDP. Na základe rozhodnutia Eurostatu zo septembra 2004 bolo stanovené prechodné obdobie do marca 2007 pre implementáciu rozhodnutia Eurostatu o klasifikácii penzijných systémov z marca 2004, čo pre Slovenskú republiku znamená, že do vykazovaného deficitu sa počas spomínaného obdobia nezapočítava vplyv II. piliera.

Základný rámec vývoja verejných financií tvoria odhadované príjmy, z ktorých najväčší vplyv majú daňové príjmy v širšom zmysle vrátane poistného. V závislosti od predpokladaných príjmov a od reálne stanoveného vývoja deficitu, s cieľom dosiahnuť strednodobé fiškálne ciele, je možné stanoviť rámec pre výdavky.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného očakávaného vývoja makroekonomických ukazovateľov, bez vplyvu II. piliera, po premetnutí vplyvu finančného vzťahu k rozpočtu ES a za predpokladu pokračujúceho procesu štrukturálnych reforiem, možno použitím jednotnej metodiky zaradenia príspevkových organizácií do sektora verejnej správy podľa tzv. 50 %-ného kritéria stanoviť nasledujúce základné parametre vývoja verejnej správy.

Rámec rozpočtu verejnej správy

v mld Sk (v metodike ESA 95 na konsol.báze)	2 003*	2 004*	2005	2006	2007
Príjmy verejnej správy	431,8	467,4	521,7	555,1	595,3
Príjmy verejnej správy (v % na HDP)	36,1	35,7	37,1	36,6	36,5
Deficit verejnej správy	-41,5	-52,0	-47,9	-44,0	-30,9
Deficit verejnej správy (v % na HDP)	3,5	4,0	3,4	2,9	1,9
Výdavky verejnej správy	473,3	519,4	569,6	599,1	626,2
Výdavky verejnej správy (v % na HDP)	39,6	39,6	40,5	39,5	38,4

*údaje zohľadňujú použitie jednotnej metodiky zaradenia príspevkových organizácií do sektora verejnej správy podľa tzv. 50 %-ného kritéria rovnako ako v rozpočte verejnej správy na roky 2005 až 2007

Reálnosť rozpočtu verejnej správy na roky 2005 až 2007 je výrazne podmienená potrebou zmeny nového zákona o Environmentálnom fonde, schválením vládneho návrhu novely zákona č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže SR a Železničnej polície v znení neskorších predpisov a zmenou ďalších legislatívnych predpisov, ktoré sa v súčasnosti nachádzajú v legislatívnom procese.

4.2. Rámec na zostavenie rozpočtu ostatných subjektov verejnej správy

Po definovaní celkového rámca rozpočtu verejnej správy je dôležité určiť rámec na zostavenie rozpočtu ostatných subjektov verejnej správy, kde vláda nemá úplnú kontrolu nad finančnými tokmi. Na jednej strane je to spôsobené decentralizáciou právomocí, na strane druhej odlišným regulačným rámcom. Efektívnosť vynakladania verejných zdrojov v týchto prípadoch je okrem legislatívnych podmienok zabezpečená predovšetkým tvrdými rozpočtovými obmedzeniami a adekvátnou kontrolou. Výrazný vplyv na deficit rozpočtu verejnej správy v metodike ESA 95 majú v rozpočtoch ostatných subjektov verejnej správy najmä Sociálna poisťovňa a Fond národného majetku Slovenskej republiky.

Rámec rozpočtov ostatných subjektov verejnej správy

v mld Sk	2 003*	2 004*	2005	2006	2007
Príjmy na hotovostnom princípe	307,0	310,5	355,8	369,2	369,5
Výdavky na hotovostnom princípe	303,7	303,5	334,8	358,5	372,8
Deficit/prebytok na hotovostnom princípe	3,3	7,0	21,0	10,7	-3,3
Modifikujúce faktory	14,8	-4,6	-11,6	2,1	25,9
Deficit/prebytok v metodike ESA 95	18,1	2,4	9,4	12,8	22,6

*údaje zohľadňujú použitie jednotnej metodiky zaradenia príspevkových organizácií do sektora verejnej správy podľa tzv. 50 %-ného kritéria rovnako ako v rozpočte verejnej správy na roky 2005 až 2007

4.3. Rámec na zostavenie štátneho rozpočtu

Deficit celkových verejných financií a deficit ostatných subjektov verejnej správy sú ohraničujúcimi faktormi pre schodok štátneho rozpočtu na aktuálnej báze. Vzhľadom na to, že sa štátny rozpočet zostavuje na hotovostnej báze, deficit podľa metodiky ESA 95 je nutné najskôr pretransformovať pomocou modifikujúcich faktorov na hotovostné saldo.

Takto získaný deficit štátneho rozpočtu na hotovostnom princípe a odhadované hotovostné príjmy štátneho rozpočtu spolu vytvárajú priestor pre rozpočtovanie výdavkov. Reformné zámery a priority vlády na strane výdavkov musia akceptovať takto stanovený výdavkový rámec.

Súčasťou výdavkov štátneho rozpočtu na roky 2006 a 2007 je aj nerozdelená rezerva vlády na prioritné projekty, ktorá sa bude pri príprave ďalšieho viacročného rozpočtu alokovať medzi jednotlivé rozpočtové kapitoly.

Rámec štátneho rozpočtu

v mld Sk	2 003*	2 004*	2005	2006	2007
Deficit verejnej správy v metodike ESA 95	-41,5	-52,0	-47,9	-44,0	-30,9
Deficit/prebytok ost. subjektov v met. ESA 95	18,1	2,4	9,4	12,8	22,6
Deficit štátneho rozpočtu v metodike ESA 95	-59,6	-54,4	-57,3	-56,8	-53,5
Modifikujúce faktory	-3,6	24,1	4,2	4,7	2,0
Deficit štátneho rozpočtu na hotovostnom princípe	-56,0	-78,5	-61,5	-61,5	-55,5
Príjmy štátneho rozpočtu na hotovostnom princípe	233,1	232,0	258,6	275,0	297,3
Výdavky štátneho rozpočtu na hotovostnom princípe	289,1	310,5	320,1	336,5	352,8

*údaje zohľadňujú použitie jednotnej metodiky zaradenia príspevkových organizácií do sektora verejnej správy podľa tzv. 50 %-ného kritéria rovnako ako v rozpočte verejnej správy na roky 2005 až 2007

4.4. Verejný dlh

Verejný dlh SR sa v priebehu rozpočtovaného obdobia stabilizuje a na konci roku 2007 dosiahne úroveň 45,0 % HDP, čo je hlboko pod úrovňou maastrichtského kritéria verejného dlhu, ktoré je 60% HDP. Priaznivý vývoj dlhu je výsledkom kombinácie zdravého ekonomického rastu a politiky zameranej na znižovanie deficitu verejných financií. Výrazne sa na stabilizácii dlhu podieľa nominálny pokles štátnych záruk, čo je spôsobené predovšetkým politikou orientovanou na neposkytovanie ďalších rizikových štátnych záruk, čo je pozitívne z hľadiska udržateľnosti, ale aj transparentnosti verejných financií. Z jednotlivých zložiek verejných financií bude k nárastu verejného dlhu prispievať len deficitné hospodárenie štátneho rozpočtu. Ostatné zložky verejnej správy budú v rokoch 2004 až 2007 vykazovať vyrovnané alebo prebytkové rozpočty na hotovostnej báze.

Ukazovateľ	Skutočnosť			Prognóza			
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Verejný dlh (v % HDP)	48,7	43,3	42,8	44,4	44,9	45,3	45,0
Verejný dlh (v mil. Sk)	492 186	474 895	512 144	582 584	632 666	686 698	732 780
z toho: štátne záruky	60 415	65 351	63 089	42 251	30 808	23 262	13 887

5. Rozpočtovanie príjmov štátneho rozpočtu

Príjmy štátneho rozpočtu tvoria daňové príjmy, nedaňové príjmy a granty a transfery. Podiel daňových príjmov na celkových príjmoch štátneho rozpočtu v rozpočtovom rámci 2005 až 2007 mierne klesá z úrovne 78,1 % v roku 2005 a 2006 na úroveň 77,8 % v roku 2007. V roku 2005 dochádza k rastu daňových príjmov oproti predpokladanej úrovni roku 2004 o 0,25 %. Tento nízky nárast je spôsobený tým, že v súvislosti so schváleným projektom fiškálnej decentralizácie sa oproti roku 2004 mení spôsob prerozdelenia daňových príjmov medzi subjekty verejnej správy. V rokoch 2006 a 2007 predstavuje medziročný rast daňových príjmov úroveň 6,3 %, resp. 7,7 %. Druhým najvýznamnejším príjmom štátneho rozpočtu sú granty a transfery, ktoré predstavujú najmä príjmy prostriedkov z rozpočtu Európskych spoločenstiev. Vývoj nedaňových príjmov závisí od vývoja príjmov jednotlivých rozpočtových kapitol.

Štruktúru jednotlivých druhov príjmov štátneho rozpočtu vyjadruje nasledovná tabuľka:

(v mil. Sk)	2003	2004		2005	2006	2007
	Skutočnosť	Schválený rozpočet	Predpoklad	Návrh rozpočtu	Návrh rozpočtu	Návrh rozpočtu
Daňové príjmy	200 150	195 238	201 499	201 993	214 654	231 198
Nedaňové príjmy	17 312	13 007	15 257	17 044	17 476	17 741
Granty a transfery	12 192	22 537	25 294	39 519	42 861	48 407
Príjmy zo splácania úverov, pôžič. a z pred. majet.účasť	3 417	1 176	2 028	— *	— *	— *
SPOLU	233 071	231 958	244 078	258 556	274 991	297 346
Ako podiel na HDP (v %)	19,49	17,94	18,62	18,36	18,15	18,26

*Vzhľadom na nový zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy sa hlavná kategória „Príjmy zo splácania úverov, pôžičiek a z predaja majetkových účastí“ nezapočítava do príjmov štátneho rozpočtu, budú súčasťou finančných operácií štátnych finančných aktívach.

5.1. Rozpočtovanie daňových príjmov

Prognóza daňových príjmov vychádza z makroekonomickej prognózy prezentovanej v 3. časti tohto dokumentu. **Predpokladom prognózy daní je nezmenená legislatíva s výnimkou dane z príjmu fyzických osôb zo závislej činnosti, dane z nehnuteľností a spotrebnej dane z tabakových výrobkov.** Výnos dane z príjmu fyzických osôb zo závislej činnosti bude od 1.9.2005 ovplyvnený predpokladaným zvýšením daňového bonusu o 50 Sk na 450 Sk mesačne. Toto zvýšenie daňového bonusu zníži výnos dane z príjmu fyzických osôb zo závislej činnosti v roku 2005 o 234 mil. Sk. V prípade dane z nehnuteľností sa vychádza z predpokladu, že obce v rámci fiškálnej decentralizácie budú mať zvýšenú právomoc zmeniť jednotlivé sadzby, čo by do ich rozpočtu mohlo v prípade ich zvýšenia v roku 2005 priniesť dodatočných 1,1 mld. Sk. U spotrebnej dani z tabakových výrobkov sa počíta s dodatočným príjmom takmer 500 mil. Sk v roku 2007, kedy sa predpokladá zvýšenie sadzby z dôvodu naplnenia požiadaviek smernice EÚ, ktorá stanovuje minimálne sadzby u spotrebných daní. Najneskôr k 1.1.2007 musí Slovenská republika dosiahnuť výšku spotrebnej dane z tabakových výrobkov 43 EUR/1000 kusov cigariet, čo znamená približne 1,72 Sk/kus.

Podľa smernice EÚ, k 1. januáru 2007 musí Slovenská republika zdaňovať elektrickú energiu a zemný plyn používaný ako palivo na vykurovanie minimálne 50 % relevantnej minimálnej sadzby dane uplatňovanej v EÚ. Rovnako to bude v prípade zdaňovania pevných palív, kde taktiež musí Slovenská republika k 1.1.2007 dosiahnuť minimálne 50 % relevantnej minimálnej sadzby uplatňovanej v EÚ. V tejto fáze sa **ekologické dane na rok 2007 nerozpočtujú**, hoci sa vie o povinnosti ich zavedenia v roku 2007. Je tomu tak preto, že podobne ako vo všetkých krajinách EÚ, ešte len prebieha proces implementácie smernice, s čím súvisí identifikácia základu dane, stanovenie sadzieb a pod. Odhad daní je založený na predpoklade, že vláda nebude v budúcnosti zvyšovať daňové zaťaženie a preto v prípade vzniku nových daní dôjde k zníženiu sadzieb u iných daní, aby došlo ku kompenzácii. Preto ekologické dane budú mať neutrálny dopad na rozpočet.

V súvislosti so schváleným projektom fiškálnej decentralizácie sa **oproti roku 2004 mení spôsob prerozdelenia daňových príjmov** medzi subjekty verejnej správy. Podielovou daňou bude od roku 2005 daň z príjmu fyzických osôb, s výnimkou príjmov vybraných zrážkou. **Obce tak získajú 70,3%, VÚC 23,5% a v štátnom rozpočte sa ponechá 6,2% z celkového výnosu dane.**

Zároveň dôjde k zrušeniu kapitoly SFV, ktorou sa doteraz pomocou dotácií riešilo financovanie originálnych kompetencií obcí a VÚC. Cestná daň sa transformuje na miestnu daň (daň z motorových vozidiel) a bude v plnej výške príjmom VÚC. Zmeny vyplývajúce z fiškálnej decentralizácie majú neutrálny dopad na daňové príjmy verejných financií, pretože sa mení len distribúcia medzi centrálnou vládou a územnou samosprávou. Okrem vyššie uvedených daní budú v rokoch 2005 – 2007 plynúť do rozpočtu obcí z daňových príjmov aj daň z nehnuteľností a dane za špecifické služby.

Spoločnosť odhadu daňových príjmov na rozpočtové obdobie 2005 – 2007 do veľkej miery závisí od naplnenia rozpočtu 2004. Daňové príjmy v roku 2004 boli poznamenané veľkou neistotou, ktorá súvisela s kvantifikáciou dopadu daňovej reformy na rozpočet a vstupom do EÚ. Vývoj plnenia daní za prvý polrok 2004 zatiaľ nenaznačuje vážnejšie ohrozenie plnenia rozpočtovaných daňových príjmov. **V júli 2004 bola uskutočnená aktualizácia odhadu daní na rok 2004 a daňové príjmy pre rozpočet 2005 – 2007 sú s touto aktualizáciou konzistentné.**

Daň z príjmu zo závislej činnosti je determinovaná vývojom zamestnanosti a rastom miezd. Okrem makroekonomických predpokladov boli použité pri odhade výnosu aj parametrické zmeny. Medziročný rast životného minima bude v roku 2005 vo výške 8,8%, na ďalšie roky je predpoklad rastu 3%. Životné minimum je viazané pevným násobkom na nezdaniteľné časti základu dane. Suma životného minima sa mení zo zákona vždy k 1. júlu daného roka, pre účely stanovenia nezdaniteľných častí základu dane však dochádza k zmene k 1. januáru nasledujúceho roka. Od 1.9.2005 sa predpokladá zvýšenie daňového bonusu zo 400 Sk na 450 Sk mesačne za každé nezaopatrené dieťa pre jedného zo zamestnaných rodičov. Zvýšenie daňového bonusu o 50 Sk zníži výnos dane v roku 2005 o 234 mil. Sk a v nasledujúcich rokoch 2006 – 2007 o 702 mil. Sk.

Na **daň z príjmu z podnikania** by mala priaznivo vplývať daňová reforma z roku 2004 a predpoklad o rozvoji malého podnikania v prostredí robustného ekonomického rastu.

Daň z príjmu právnických osôb by mala benefitovať z výrazného zníženia daňového zaťaženia v priebehu posledných rokov, z očakávaného prílevu priamych zahraničných investícií, relatívne nízkych úrokových sadzieb a celkovej finančnej konsolidácie podnikov, ktorá súvisí s pokračujúcim procesom reštrukturalizácie podnikového sektora, vrátane prirodzených monopolov.

U **dani z príjmov vyberanej zrážkou** sa odhaduje mierny rast výnosu pri predpoklade postupnej stabilizácie nominálnych úrokových mier a miernom raste úspor.

Majetkové dane nebudú plynúť do štátneho rozpočtu, pretože od 1.1.2005 dochádza k zrušeniu dane z prevodu a prechodu nehnuteľností.

Rast výnosu **dane z pridanej hodnoty** bude v súlade s tempom rastu nominálnej spotreby domácností, verejného sektora a tiež investičných výdavkov vlády.

Spotrebné dane budú rásť v súlade s tempom rastu spotreby domácností v stálych cenách. V roku 2007 na výnos bude pôsobiť zvýšenie sadzby cigariet.

V rámci domácich daní na tovary a služby sú rozpočtované aj dane, ktoré sú z hľadiska celkového výnosu zanedbateľné a preto nie sú zvlášť v tabuľke uvedené. Jedná sa o daň z úhrad za dobývací priestor a daň z úhrad za uskladňovanie plynov alebo kvapalín.

Dane z medzinárodného obchodu a transakcií sú ovplyvnené vstupom do EÚ, zachová sa len podiel na vybratých finančných prostriedkoch EÚ. Ten tvorí 25% zo sumy tradičných vlastných zdrojov EÚ pripadajúcich na dovozné clo a do štátneho rozpočtu prinesie každoročne 728 mil. Sk.

Odhad pre **miestne dane** - daň z nehnuteľností, daň z motorových vozidiel a dane za špecifické služby - je len indikatívny. Sú to dane, ktoré plynú výhradne do rozpočtov obcí a VÚC. Samosprávy majú právomoc stanoviť si sadzby v medziach daných zákonom a rozpočtujú si ich samy vo vlastných rozpočtoch.

Daňové príjmy na hotovostnej báze sú prezentované v nasledovnej tabuľke.

(v mil. Sk)		2003	2004	2004	2005	2006	2007
		skutočnosť	rozpočet	odhad	rozpočet	rozpočet	rozpočet
A.	Daňové príjmy	218 056	213 638	220 379	243 120	257 918	277 877
	v tom: do štátneho rozpočtu	200 150	195 238	201 499	201 993	214 654	231 198
	do rozpočtu obcí	17 809	18 400	18 880	30 829	32 417	34 965
	do rozpočtu VÚC	0	0	0	10 298	10 846	11 714
A.1	Dane z príjmov, ziskov a kapitálového majetku	79 581	62 183	67 200	69 650	74 474	82 762
	v tom: daň z príjmov fyzických osôb	39 793	27 083	32 200	33 184	35 302	38 784
	v tom: zo závislej činnosti a funkčných požitkov	34 980	23 283	29 000	29 786	31 604	34 685
	do štátneho rozpočtu (6,2%)*	27 080	14 820	20 537	1 847	1 959	2 150
	do rozpočtu obcí (70,3%)	7 803	8 463	8 463	20 939	22 217	24 384
	do rozpočtu VÚC (23,5%)	0	0	0	7 000	7 427	8 151
	z podnikania a inej samostatnej zárobkovej činnosti	4 812	3 800	3 200	3 399	3 698	4 098
	do štátneho rozpočtu (6,2%)	0	0	0	211	229	254
	do rozpočtu obcí (70,3%)	0	0	0	2 389	2 600	2 881
	do rozpočtu VÚC (23,5%)	0	0	0	799	869	963
	daň z príjmov právnických osôb	30 645	23 700	28 800	30 066	32 471	36 978
	do štátneho rozpočtu (100%)	29 060	22 000	26 735	30 066	32 471	36 978
	do rozpočtu obcí	1 586	1 700	2 065	0	0	0
	daň z príjmov vyberaná zrážkou (do ŠR)	9 143	11 400	6 200	6 400	6 700	7 000
A.2	Dane z majetku	6 458	5 171	6 271	4 900	5 000	5 100
	do štátneho rozpočtu	2 664	1 500	2 600	0	0	0
	do rozpočtu obcí	3 794	3 671	3 671	4 900	5 000	5 100
A.3	Domáce dane na tovary a služby	124 374	141 098	140 852	165 242	175 116	186 687
	v tom: daň z pridanej hodnoty (do ŠR)	83 795	97 700	96 750	117 339	125 380	135 020
	spotrebné dane (do ŠR)	38 047	40 896	41 600	45 371	47 154	49 037
	cestná daň v tom:	2 470	2 500	2 500	2 500	2 550	2 600
	do štátneho rozpočtu	1 423	1 490	1 375	0	0	0
	do rozpočtu obcí	1 047	1 010	1 125	0	0	0
	do rozpočtu VÚC (100%)	0	0	0	2 500	2 550	2 600
A.4	Dane z medzinárodného obchodu a transakcií (do ŠR)	4 064	1 630	2 500	728	728	728
	v tom: dovozná clo	4 064	1 250	1 500	0	0	0
	podiel na vybratých finančných prostriedkoch	0	380	950	728	728	728
A.5	Dane za špecifické služby (do rozpočtu obcí)	3 579	3 556	3 556	2 600	2 600	2 600

* čísla uvedené v zátvorkách predstavujú percentuálny podiel na výnose jednotlivých daní podľa schválenej fiškálnej decentralizácie od roku 2005

5.2. Akruálne dane pre štátny rozpočet 2005 až 2007

Metodika ESA 95 poskytuje analyticky pravdivý obraz o hospodárení verejnej správy, preto je používaná pri medzinárodných komparáciách a sú v nej formulované fiškálne ciele a pravidlá EÚ. Pre účely zostavenia bilancie verejných financií v metodike ESA 95 je nutné, aby aj odhad daňových príjmov bol v tejto metodike. Zatiaľ neexistujú dostatočné kapacity na splnenie tejto úlohy, pretože momentálne sa len pracuje na metodike a jej pokusnej aplikácii na skutočnom daňovom plnení za

minulé roky. K úplnej implementácii metodiky ESA 95 v rozpočtovom procese tiež zatiaľ chýba zavedenie účtovníctva verejných financií na aktuálnej báze. Preto prognóza daní pre rozpočet, ktorá je pripravená na hotovostnej báze, slúži ako základ pre odhad na aktuálnej báze, t.j. v metodike ESA 95.

Výnos daní na aktuálnej báze v danom roku v princípe pochádza zo zdanenia pridanej hodnoty a spotreby generovaných v danom roku. Na rozdiel od toho daňové príjmy na hotovostnej báze sa objavujú v rozpočte vtedy, kedy sú skutočne zaplatené, resp. odvedené do rozpočtu. Rozdiel teda spočíva v časovom hľadisku.

V tejto fáze prípravy rozpočtu sa podarilo kvantifikovať jeden aspekt, ktorý zo sebou prináša aktualizácia daní. Ten súvisí so spôsobom platenia dane a podávania daňových priznaní subjektami za zdaňovacie obdobie. Z tohto dôvodu dochádza pri aktualizácii daní k časovému posunu, pretože u väčšiny daní sa v januári platí daň za predchádzajúce zdaňovacie obdobie, ktorým je zvyčajne december. Keďže obvykle medziročne rastie daňová základňa (mzdy, spotreba a pod.), výsledkom časového posunu je vyššia aktuálna daň ako daň na hotovostnej báze. Kvantifikácia tohto efektu je zohľadnená v prognóze modifikujúcich faktorov tak pri daňových ako aj odvodových príjmoch. Nasledujúca tabuľka ukazuje pozitívny vplyv aktualizácie daní a sociálnych odvodov v rokoch 2005 – 2007.

(v mil. Sk)	2005	2006	2007
Dane	1 406	1 490	1 579
Odvody	1 296	1 373	1 447

Existujú však viaceré iné dôvody, ktoré zapríčiňujú odchýlku medzi hotovostnými a aktuálnymi daňovými príjmami a tie neboli v tejto fáze kvantifikované. Jedným z dôvodov môžu byť legislatívne zmeny, ako v prípade daňovej reformy. Rozdiel medzi aktuálnym a hotovostným výnosom v princípe závisí od toho, či sa jedná o zvýšenie alebo zníženie daňového zaťaženia na prelome rokov.

Daňové príjmy na aktuálnej báze (metodika ESA 95) sú prezentované v nasledovnej tabuľke.

(v mil. Sk)		2003	2004	2004	2005	2006	2007
		skutočnosť	rozpočet	odhad	rozpočet	rozpočet	rozpočet
A.	Daňové príjmy	217 217	232 042	234 679	244 526	259 408	279 456
	v tom: do štátneho rozpočtu	199 177	213 642	215 799	203 229	215 961	232 576
	do rozpočtu obcí	18 041	18 400	18 880	30 957	32 555	35 116
	do rozpočtu VÚC	0	0	0	10 341	10 892	11 765
A.1	Dane z príjmov, ziskov a kapitálového majetku	80 839	62 183	66 400	69 766	74 598	82 898
	v tom: daň z príjmov fyzických osôb	39 680	27 083	31 400	33 366	35 498	38 998
	v tom: zo závislej činnosti a funkčných požitkov	35 871	23 283	28 200	29 966	31 798	34 898
	do štátneho rozpočtu (6,2%)*	27 836	14 820	19 737	1 858	1 971	2 164
	do rozpočtu obcí (70,3%)	8 035	8 463	8 463	21 066	22 354	24 533
	do rozpočtu VÚC (23,5%)	0	0	0	7 042	7 473	8 201
	z podnikania a inej samostatnej zárobkovej činnosti	3 809	3 800	3 200	3 400	3 700	4 100
	do štátneho rozpočtu (6,2%)	0	0	0	211	229	254
	do rozpočtu obcí (70,3%)	0	0	0	2 390	2 601	2 882
	do rozpočtu VÚC (23,5%)	0	0	0	799	870	964
	daň z príjmov právnických osôb	32 016	23 700	28 800	30 000	32 400	36 900
	do štátneho rozpočtu (100%)	30 430	22 000	26 735	30 000	32 400	36 900
	do rozpočtu obcí	1 586	1 700	2 065	0	0	0
	daň z príjmov vyberaná zrážkou (do ŠR)	9 143	11 400	6 200	6 400	6 700	7 000
A.2	Dane z majetku	5 283	5 171	4 971	4 900	5 000	5 100
	do štátneho rozpočtu	1 489	1 500	1 300	0	0	0
	do rozpočtu obcí	3 794	3 671	3 671	4 900	5 000	5 100
A.3	Domáce dane na tovary a služby	123 452	159 502	157 252	166 532	176 482	188 130
	v tom: daň z pridanej hodnoty (do ŠR)	80 455	113 800	110 750	118 200	126 300	136 000
	spotrebné dane (do ŠR)	40 527	43 200	44 000	45 800	47 600	49 500
	cestná daň v tom:	2 470	2 500	2 500	2 500	2 550	2 600
	do štátneho rozpočtu	1 423	1 490	1 375	0	0	0
	do rozpočtu obcí	1 047	1 010	1 125	0	0	0
	do rozpočtu VÚC (100%)	0	0	0	2 500	2 550	2 600
A.4	Dane z medzinárodného obchodu a transakcií (do ŠR)	4 064	1 630	2 500	728	728	728
	v tom: dovozná clo	4 064	1 250	1 500	0	0	0
	podiel na vybratých finančných prostriedkoch	0	380	950	728	728	728
A.5	Dane za špecifické služby (do rozpočtu obcí)	3 579	3 556	3 556	2 600	2 600	2 600
	Daňové zaťaženie v % HDP	18.2	17.7	17.9	17.4	17.1	17.2

* čísla uvedené v zátvorkách predstavujú percentuálny podiel na výnose jednotlivých daní podľa schválenej fiškálnej decentralizácie od roku 2005

Positívny vplyv aktualizácie daní spočíva v tom, že výnosy daní na aktuálnej báze sú vyššie ako na hotovostnej báze. Pri zostavovaní rozpočtu na rok 2004 sa prijala téza, že odhadnuté príjmy na hotovostnej báze sa rovnajú príjmom na aktuálnej báze. Výnimku tvorili spotrebné dane a DPH, u ktorých sa zvlášť kvantifikovali efekty súvisiace so zmenou legislatívy a vstupom do EÚ. Tieto boli popísané v štátnom rozpočte na rok 2004. Podľa vyššie uvedených predpokladov nepríde v rokoch 2005 – 2007 k zásadným zmenám legislatívy. Pre toto obdobie sa preto pristúpilo ku kvantifikácii len „januárového“ efektu tak v prípade daňových príjmov, ako i sociálnych odvodov.

5.3. Rozpočtovanie iných ako daňových príjmov

V zmysle platnej rozpočtovej klasifikácie iné ako daňové príjmy sú tvorené nedaňovými príjmami, grantami a transfermi. Z hľadiska porovnania medziročného tempa rastu tohto druhu príjmov dochádza v roku 2005 oproti predpokladanému vývoju v roku 2004 k rastu na úrovni 39,5 %. Tento nárast je podložený predovšetkým rastúcim objemom finančných prostriedkov, ktoré Slovenská republika môže čerpať z povstupových fondov Európskej únie. V rokoch 2006 a 2007 dochádza k relatívnemu ustáleniu tempa rastu, keď v roku 2006 je na úrovni 6,7 % a v roku 2007 na úrovni 9,6 %.

(v tis. Sk)	2003	2004		2005	2006	2007
	Skutočnosť	Schválený rozpočet	Predpoklad	Návrh rozpočtu	Návrh rozpočtu	Návrh rozpočtu
I. NEDAŇOVÉ PRÍJMY	17 312 472	13 006 822	15 257 000	17 043 798	17 476 178	17 741 038
II. GRANTY A TRANSFERY	12 192 006	22 536 963	25 294 162	39 518 749	42 860 901	48 407 183
SPOLU	29 504 478	35 543 785	40 551 162	56 562 547	60 337 079	66 148 221
Ako podiel na HDP (v %)	2,47	2,75	3,09	4,02	3,98	4,06

5.3.1. Rozpočtovanie nedaňových príjmov

Úroveň **celkových nedaňových príjmov** sa v rokoch 2005 až 2007 predpokladá približne na úrovni 17,0 až 17,7 mld Sk. V roku 2005 dochádza v porovnaní s predpokladanou úrovňou roku 2004 k nárastu celkových nedaňových príjmov vo výške 11,7 %. Tento vývoj je ovplyvnený predovšetkým tromi významnými zmenami s celkovým dopadom 2,1 mld Sk.

- 1) rastom príjmov z prostriedkov štátu sústredených na jedinom účte v Štátnej pokladnici
- 2) zavedením nových cestovných dokladov Slovenskej republiky formátu Európskej únie
- 3) vznikom spoločnosti pre diaľnice a cesty pre motorové vozidlá

V rámci rozpočtového rámca 2005 až 2007 sa predpokladá medziročný rast celkových nedaňových príjmov vo výške 2,5 %, resp. 1,5 % ročne. Jednotlivé roky bližšie charakterizuje nasledovná tabuľka v štruktúre podľa jednotlivých kategórií :

(v tis. Sk)	2003	2004		2005	2006	2007
	Skutočnosť	Schválený rozpočet	Predpoklad	Návrh rozpočtu	Návrh rozpočtu	Návrh rozpočtu
NEDAŇOVÉ PRÍJMY	17 312 472	13 006 822	15 257 000	17 043 798	17 476 178	17 741 038
A. Príjmy z podnikania a z vlastníctva majetku	612 683	466 272	1 115 000	1 119 675	1 133 128	1 165 534
B. Administratívne a iné poplatky a platby	7 300 878	8 235 314	8 906 000	8 456 483	8 726 631	9 024 868
C. Kapitálové príjmy	602 469	76 955	81 000	95 900	123 634	121 828
D. Úroky z domácich a zahraničných úverov, pôžičiek a vkladov	1 781 476	903 536	1 270 000	3 553 844	3 497 395	3 465 089
E. Iné nedaňové príjmy	7 014 966	3 324 745	3 885 000	3 817 896	3 995 390	3 963 719

A. Výška príjmov z podnikania a z vlastníctva majetku je daná predovšetkým výškou nájomného za prenájom pozemkov, budov, objektov a priestorov vo vlastníctve štátu, ktoré sú v správe jednotlivých rozpočtových kapitol a od očakávanej výšky dividend z majetkových účastí štátu zastúpeného prostredníctvom príslušných ministerstiev v akciových spoločnostiach.

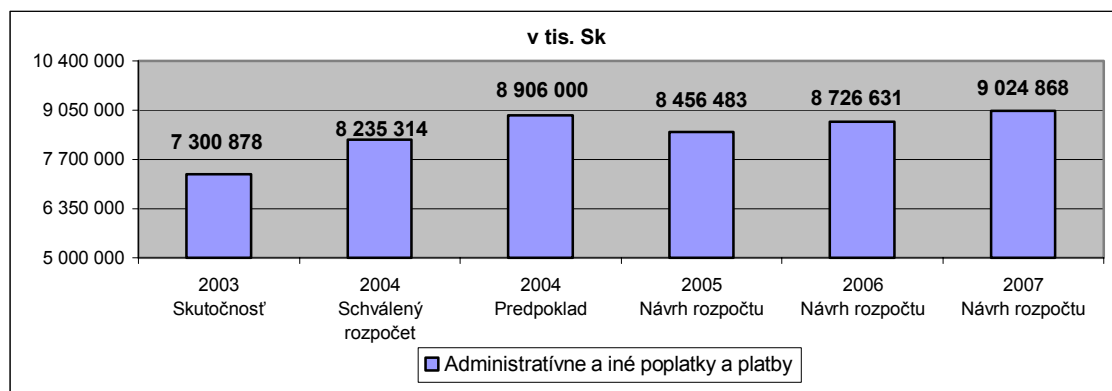
Príjmy z podnikania predstavujú dividendy z vlastníctva akcií v akciových spoločnostiach s majetkovou účasťou štátu.

(v tis. Sk)	2003	2004	2005	2006	2007
	Skutočnosť	Schválený rozpočet	Návrh rozpočtu	Návrh rozpočtu	Návrh rozpočtu
Ministerstvo financií SR	21 837	44 000	27 500	32 000	32 000
Ministerstvo zahraničných vecí SR	1 703	20 000	28 000	56 000	70 000
Ministerstvo hospodárstva SR	86 700	43 350	51 000	55 000	60 000
Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR	—	55 250	700 000	700 000	700 000

Z vlastníckeho podielu štátu v akciových spoločnostiach s majetkovou účasťou štátu ide predovšetkým o dividendy od spoločnosti Transpetrol, a.s. (v pôsobnosti rezortu Ministerstva hospodárstva SR), od spoločnosti TIPOS a.s. (Ministerstva financií SR), od spoločnosti Slovak Telecom a.s. (Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií SR) a od Správy služieb diplomatickému zboru (Ministerstva zahraničných vecí SR).

Príjmy z vlastníctva majetku predstavujú príjmy z prenájmu pozemkov, budov, priestorov a objektov (vrátane zariadení a bytov). V tejto kategórii sa rozpočtujú aj príjmy z úhrad za vydobyté nerasty, ktoré sú príjmom kapitoly Všeobecná pokladničná správa.

B. Pri administratívnych a iných poplatkoch a platbách výška príjmov závisí od počtu jednotlivých aktov konania v priebehu roka, a to najmä pri kolkových známkach, súdnych a správnych poplatkoch.

Na vývoj príjmov štátneho rozpočtu z administratívnych a iných poplatkov a platieb budú pôsobiť dva významné vplyvy. Jedným z nich je vytvorenie spoločnosti pre diaľnice a cesty pre motorové vozidlá, ktorým dochádza k medziročnému výpadku príjmov štátneho rozpočtu z predaja diaľničných nálepiek v objeme zhruba 1,0 mld Sk. Tieto sa stanú príjmom diaľničnej spoločnosti. Druhým vplyvom bude zvýšenie príjmov štátneho rozpočtu z predaja kolkových známok v objeme približne 950,0 mil. Sk. Toto zvýšenie bude súvisieť najmä so zavedením nových cestovných dokladov Slovenskej republiky formátu Európskej únie, z ktorých sa predpokladá zvýšenie príjmov

štátneho rozpočtu o 600,0 mil. Sk. V konečnom dôsledku by pri predpokladanom vývoji malo dôjsť k vzájomnému vykrytiu spomínaných vplyvov, a teda k eliminácii výpadku príjmov štátneho rozpočtu.

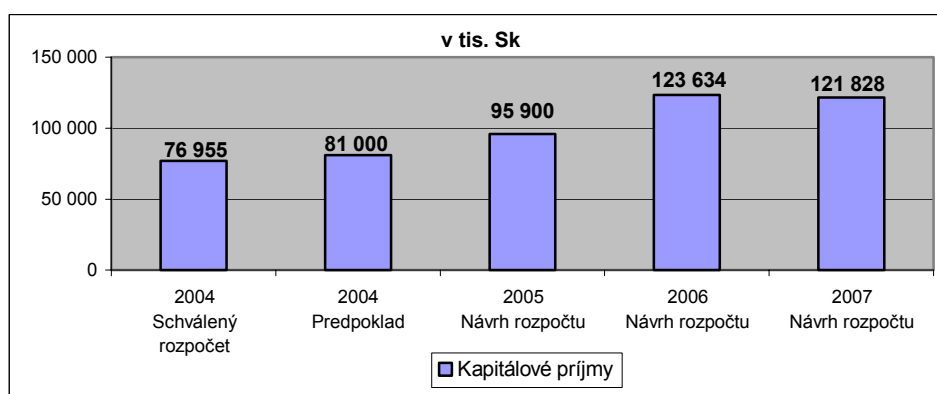
V rámci rezortov najväčší podiel príjmov z administratívnych poplatkov a platieb budú v období rozpočtového rámca 2005 až 2007 zabezpečovať kapitoly Všeobecná pokladničná správa, Ministerstvo životného prostredia SR, Ministerstvo vnútra SR, Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR a Ministerstvo pôdohospodárstva SR.

(v tis. SK)

	2003	2004	2005	2006	2007
	Skutočnosť	Schválený rozpočet	Návrh rozpočtu	Návrh rozpočtu	Návrh rozpočtu
Všeobecná pokladničná správa					
Súdne poplatky	395 400	450 000	470 000	490 000	510 000
Tržby z predaja kolkových známok	1 901 700	1 950 000	3 100 000	3 200 000	3 300 000
Ostatné (notárske a správne)	895 300	930 000	940 000	950 000	960 000
Ministerstvo životného prostredia SR					
Poplatky za vypúšťanie odpadových vôd	214 333	219 000	266 000	284 360	304 470
Poplatky za odber podzemnej vody	303 193	481 700	430 000	459 790	492 300
Poplatky za znečisťovanie ovzdušia	635 120	600 000	611 300	653 650	699 900
Ministerstvo vnútra SR					
Administratívne a iné poplatky a platby	610 685	648 303	797 163	766 063	788 340
Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR					
Administratívne a iné poplatky a platby	1 054 472	1 372 741	431 770	460 970	490 770
Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR					
Administratívne a iné poplatky a platby	28 001	237 980	278 435	280 432	283 766
Ministerstvo pôdohospodárstva SR					
Poplatky za kontroly na bitúnkoch, veterinárne kontroly na hraniciach, atď.	117 539	258 703	238 968	233 925	236 625

* - V roku 2003 boli poplatky za odber podzemnej vody príjmom kapitoly Ministerstva pôdohospodárstva SR. V roku 2004 došlo k delimitácii vodného hospodárstva z ministerstva pôdohospodárstva na ministerstvo životného prostredia.

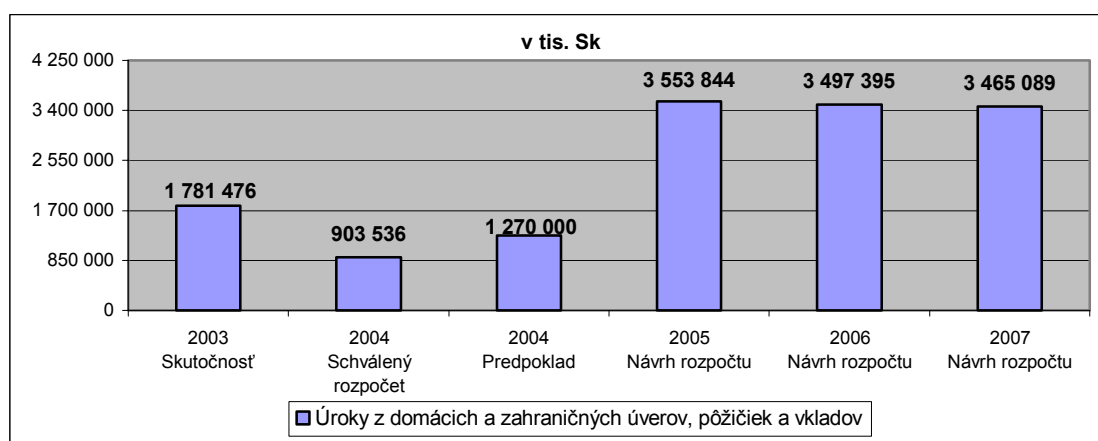
C. Výška kapitálových príjmov závisí od objemu majetku v správe jednotlivých rozpočtových kapitol (finančný majetok, pozemky, budovy a iné nehmotné aktíva), ktorý bude predmetom predaja v príslušnom rozpočtovom roku. V rokoch 2005 až 2007 sa predpokladá mierny nárast kapitálových príjmov.

Budúci vývoj môžu ovplyvniť nerozpočtované predaje majetku v správe jednotlivých rozpočtových kapitól, čo môže vyústiť do neštandardného vývoja tohto druhu príjmov štátneho rozpočtu.

D. Úroky z domácich a zahraničných úverov, pôžičiek a vkladov

Úrokové príjmy z domácich úverov, pôžičiek a vkladov tvoria najmä úroky z poskytnutých pôžičiek, návratných finančných výpomocí a kreditné úroky zo zostatku prostriedkov štátu sústredených na jedinom účte v Štátnej pokladnici. V súvislosti s nábehom systému Štátnej pokladnice a spustením procesu riadenia dlhu a likvidity prostredníctvom Agentúry pre riadenie dlhu a likvidity dochádza v jednotlivých rokoch rozpočtového rámca 2005 – 2007 k významnému nárastu príjmov z prostriedkov štátu sústredených na jedinom účte v Štátnej pokladnici, ktoré sa navrhujú v objeme 2,5 mld Sk. Príjmy Štátnej pokladnice, ktoré súvisia so zabezpečovaním úhrad faktúr jednotlivým organizáciám a vedením účtov v Štátnej pokladnici budú príjmom kapitoly Ministerstva financií SR. V rozpočtovom rámci 2005 až 2007 sa navrhujú rozpočtovať v objeme 0,6 mld Sk. Zároveň je v uvedenom období možné očakávať znižujúcu sa tendenciu príjmov z domácich úrokov, a to najmä z dôvodu znižovania stavov poskytnutých pôžičiek bývalými štátnymi účelovými fondmi, poklesom úrokov z návratných finančných výpomocí a z poskytnutých úverov.

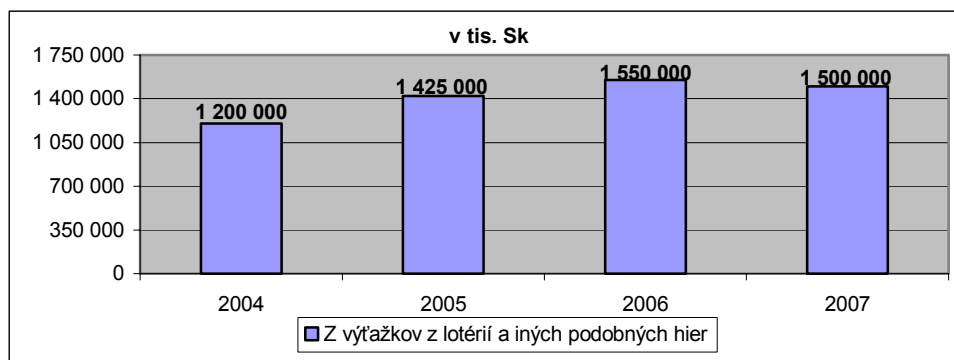

Úrokové príjmy zo zahraničných úverov, pôžičiek a vkladov tvoria najmä úroky z vládnych úverov poskytnutých do zahraničia. Na týchto úrokových príjmoch sa podieľa Štátny dlh a Ministerstvo zahraničných vecí SR. V Štátnom dlhu ide o príjmy úrokov z vládnych úverov poskytnutých do zahraničia, ktoré boli v roku 1993 prevzaté do kompetencie Slovenskej republiky. V rámci kapitoly Ministerstva zahraničných vecí SR ide o kreditné úroky účtov jednotlivých zastupiteľských úradov Slovenskej republiky v zahraničí.

E. V rámci rozpočtového rámca 2005 až 2007 sa predpokladá iba mierny medziročný nárast **iných nedaňových príjmov**, pričom v roku 2005 dochádza k miernemu poklesu oproti predpokladanej úrovni roku 2004. V rokoch 2006 sa predpokladá nárast týchto príjmov vo výške 4,6 %. V roku 2007 dochádza k poklesu o 0,8 %, čo súvisí najmä s vývojom príjmov z výťažkov z lotérií a iných podobných hier.

Na celkovú výšku iných nedaňových príjmov má najväčší vplyv príjem z výťažkov z lotérií a iných podobných hier, ktoré tvoria najväčší podiel v rámci iných nedaňových príjmov. Je predpoklad, že bude prijatý nový zákon o hazardných hrách, ktorého účinnosť by mala byť od 1. februára 2005 a odvody podľa neho by mali začať plynúť od 1. júla 2005. V novom zákone sa

navrhuje iný spôsob a iné sadzby ako boli doteraz, čo ovplyvní príjmy štátneho rozpočtu najmä v roku 2005 a 2006. Od roku 2007 sa predpokladá stabilizácia tohto druhu príjmu štátneho rozpočtu na úrovni okolo 1,5 mld Sk.

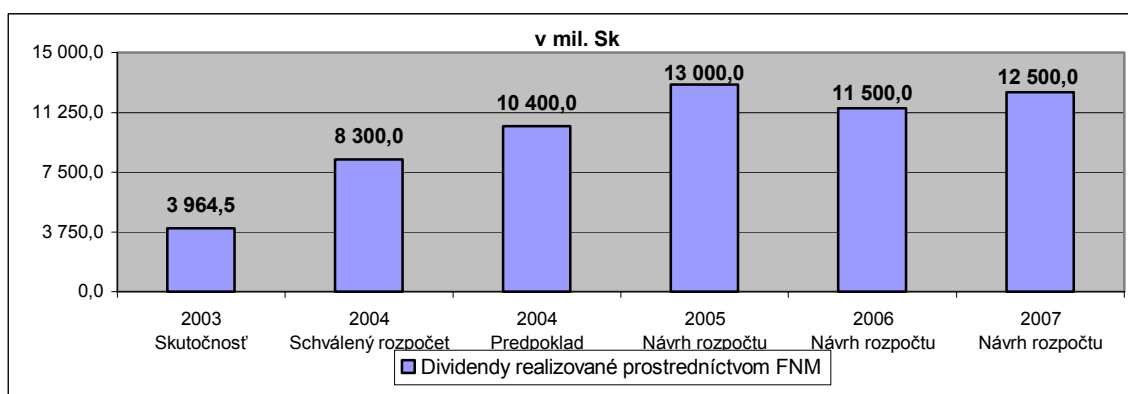

Výška iných nedaňových príjmov môže byť ovplyvnená objemom vrátených neoprávnené použitých a zadržaných prostriedkov štátneho rozpočtu, príjmami z náhrad poistného plnenia, príjmami z odvodov po finančnom zúčtovaní a inými príjmami. Skutočná úroveň iných nedaňových príjmov môže byť ovplyvnená aj objemom vrátiak rozpočtových prostriedkov – ide o akékoľvek vrátené, resp. nepoužité prostriedky štátneho rozpočtu a preto môžu v skutočnosti dosiahnuť iný objem ako sa rozpočtuje.

5.3.2. Rozpočtovanie grantov a transferov

V období rokov 2005 až 2007 predstavuje podiel grantov a transferov úroveň 69,9 až 73,2 % celkových iných ako daňových príjmov. V roku 2005 dochádza v porovnaní s predpokladanou úrovňou roku 2004 k nárastu týchto príjmov o 56,2 %. V rokoch 2006 a 2007 sa predpokladá ich medziročný rast na úrovni 8,5 %, resp. 12,9 %. Tento nárast vyplýva najmä z nárastu prostriedkov z rozpočtu Európskej únie.

Objem tuzemských grantov a transferov je tvorený predovšetkým kapitolou Všeobecná pokladničná správa, v ktorej sú zahrnuté príjmy z dividend z podnikov s majetkovou účasťou štátu, pričom výška dividend závisí od vývoja zisku týchto spoločností. Ide o príjmy, ktoré realizuje Fond národného majetku (z dôvodu vlastníctva akcií), a ktoré sa po posilnení štátnych finančných aktív následne stávajú príjmom štátneho rozpočtu.

Zahraničné transfery predstavujú prostriedky z rozpočtu Európskej únie. Štruktúra a použitie prostriedkov z rozpočtu Európskej únie je podrobnejšie rozpracovaná v prílohe č. 6 materiálu. Rozpočtové kapitoly by sa na uvedených príjmoch z rozpočtu Európskej únie mali podieľať nasledovne :

(v tis. Sk)

Prostriedky z rozpočtu Európskej únie				
Rozpočtová kapitola	2004	2005	2006	2007
Ministerstvo životného prostredia SR	567 450	2 545 821	5 061 924	5 629 502
Ministerstvo školstva SR	300 100	667 515	646 121	902 529
Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR	1 273 430	2 195 989	2 430 439	3 691 729
Ministerstvo hospodárstva SR	685 900	1 303 542	1 368 922	1 823 434
Ministerstvo pôdohospodárstva SR	6 760 750	11 361 920	13 268 882	15 305 145
Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR	670 280	1 406 188	1 572 356	2 155 328
Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR	1 034 500	6 519 079	6 499 633	6 394 330
Všeobecná pokladničná správa	2 940 000	507 620	507 620	—
SPOLU	14 232 410	26 507 674	31 355 897	35 901 997

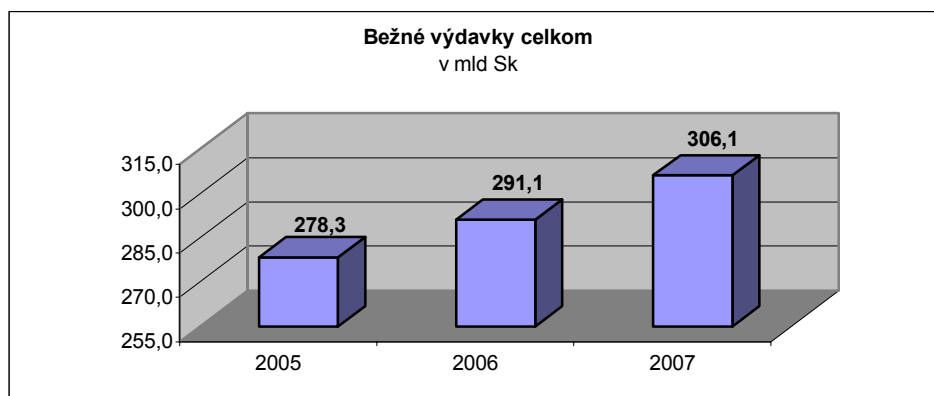
6. Rozpočtovanie výdavkov štátneho rozpočtu

6.1. Kvantifikácia výdavkov štátneho rozpočtu

V rozpočtovom rámci 2005 až 2007 sa rozpočtujú výdavky štátneho rozpočtu na rok 2005 v objeme 320,1 mld. Sk, na rok 2006 336,6 mld. Sk a na rok 2007 352,8 mld. Sk. Pri kvantifikácii výdavkov sa vychádzalo zo špecifik jednotlivých rozpočtových kapitol. V porovnaní s rokom 2004, kedy sa rozpočtovali výdavky štátneho rozpočtu v objeme 290,9 mld. Sk (bez kapitoly Súhrnný finančný vzťah k obciam a vyšším územným celkom) predstavujú rozpočtované výdavky na rok 2005 nárast o 10,0 %. V rokoch 2005 až 2007 dochádza k medziročnému rastu celkových výdavkov štátneho rozpočtu vo výške 5,0 % a 4,8 %.

A. Bežné výdavky

Bežné výdavky v rokoch 2005 až 2007 vykazujú rastúci trend. V rokoch 2006 a 2007 je súčasťou týchto výdavkov nerozdelená rezerva vlády na prioritné projekty, ktorá čiastočne ovplyvňuje ich výšku.

A.1. Kvantifikácia osobných výdavkov štátneho rozpočtu

Vývoj zamestnanosti vo verejnej správe zaznamenal v predchádzajúcom období značnú transformáciu medzi jednotlivými zložkami ústrednej správy, územnej samosprávy, resp. fondov. Išlo predovšetkým o zmeny vnútornej štruktúry bez výrazného vplyvu na celkový počet zamestnancov. Medzi najvýznamnejšie zmeny je možné zaradiť transformáciu vysokých škôl, reformu verejnej správy. Ďalšie zmeny súviseli s prijatými zákonmi a uzneseniami vlády SR vo vzťahu k racionalizácii štátnej správy, so zabezpečením administratívnych potrieb EÚ, transformáciou Národného úradu práce do kapitoly Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR a pod.

Vývoj počtu zamestnancov v sektore verejnej správy

	2001	2002	2003	2004
Počet zamestnancov */	412 452	414 626	410 354	408 849
% medziročná zmena	-	0,53	-1,03	-0,37

Poznámka: */ vrátane fondov, územnej samosprávy a fondov sociálneho poistenia a zdravotného poistenia

Z analýzy jednotlivých systémov odmeňovania zamestnancov v sektore verejnej správy vyplýva, že prostredníctvom rozpočtu verejnej správy je v priemere zabezpečované adekvátne ohodnocovanie zamestnancov tohto sektoru. Priemerná mzda v sektore verejnej správy za posledné obdobie osciluje okolo úrovne priemernej mzdy v národnom hospodárstve.

Vývoj priemernej mzdy v sektore verejnej správy

	Rok 2001	Rok 2002	Rok 2003	Rok 2004
Priemerná mzda v Sk */	11 595	13 188	14 550	15 283
Priemerná mzda zamestnancov v hospodárstve SR v Sk	12 365	13 511	14 365	15 485
% z priemernej mzdy v NH	93,77	97,61	101,29	98,70

Poznámka: */ vrátane fondov, územnej samosprávy a fondov sociálneho poistenia a zdravotného poistenia

Návrh rozpočtu verejnej správy na roky 2005 až 2007 za oblasť zamestnanosti, ktorý zohľadňuje kvantifikáciu osobných výdavkov (mzdových výdavkov a poistného) za organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti rozpočtových kapitol, vrátane prenesených kompetencií navrhuje uplatniť **nasledovné princípy**:

- ⇒ nezvyšovať počet zamestnancov rozpočtových kapitol (s výnimkou už prijatých rozhodnutí),
- ⇒ posilniť mzdový fond pre zlepšenie odmeňovania zamestnancov v dôsledku znižovania počtu zamestnancov, pričom objem výdavkov na mzdy a platy za znížený stav zamestnancov zostane rozpočtovej kapitole k dispozícii na zlepšenie odmeňovania minimálne do roku 2007.

Návrh rozpočtu verejných výdavkov na roky 2005 až 2007 zohľadňuje rast platov zamestnancov verejnej sféry cca na úrovni rastu nominálnych miezd v hospodárstve SR v rokoch 2005 až 2007.

**Percentuálne vyjadrenie rastu mzdových výdavkov a inflácie pre roky 2005 až 2007
bez regionálneho školstva**

Ukazovateľ (v %)	rok 2005	rok 2006	rok 2007
Inflácia	3,3	2,8	2,5
Osobné výdavky	6,6 /*	5,5	5,5

*/ s výnimkou profesionálnych vojakov a zamestnancov odmeňovaných podľa osobitnej stupnice platových taríf učiteľov vysokých škôl, výskumných a vývojových zamestnancov a zdravotníckych zamestnancov u ktorých v roku 2004 nedošlo k zvýšeniu platov

Objem rozpočtovaných prostriedkov určených na osobné výdavky zodpovedá valorizácii vo výške 5 % od 1. 7. 2005, 6 % od 1. 7. 2006 a 5 % od 1. 7. 2007.

Valorizácia platov profesionálnych vojakov je finančne riešená v rámci prostriedkov, ktoré sú rozpočtované v kapitole Ministerstva obrany SR vo výške 1,9 % HDP na jednotlivé roky. V prípade schválenia nového zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov ozbrojených síl Slovenskej republiky, ktorý ustanovuje nový zvýhodnený hodnotný plat sa valorizácia pre vojakov pre rok 2005 nezrealizuje.

U štátnych zamestnancov odmeňovaných podľa zákona č. 312/2001 Z. z. o štátnej službe v znení neskorších predpisov sa pre rok 2005 vzhľadom na uplatnenie zvýšenia platových taríf na základe služobného hodnotenia od 1. 7. 2005 adekvátne upravuje percento zvýšenia platových taríf o 4 % tak, aby sa u štátnych zamestnancov dosiahlo v priemere rovnaké percento nárastu platov vo výške 5 %.

Do rozpočtových kapitol v rokoch 2006 – 2007 je predbežne rozpočtovaný objem výdavkov na mzdy a platy na úrovni východísk rozpočtu verejnej správy na roky 2005 až 2007 s tým, že do navrhovanej výšky valorizácie sú finančné prostriedky zabezpečené v rozpočtovej kapitole Všeobecná pokladničná správa. V zmenách, s výnimkou delimitácií a iných presunov, ktoré sa vykonali v rozpočtových kapitolách po schválení východísk rozpočtu verejnej správy na roky 2005 až 2007 je zapracovaný finančný dopad uvedených zmien vrátane navrhovanej valorizácie.

Návrh rozpočtu zahŕňa výsledky rokovania o Kolektívnej zmluve vyššieho stupňa na rok 2005 pre zamestnancov, ktorí pri odmeňovaní postupujú podľa osobitného predpisu (zákon č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme).

V návrhu rozpočtu na rok 2005 sa rozpočtujú osobné výdavky pre dve skupiny zamestnancov v počte 329 551 osôb, a to osobné výdavky za štátne regionálne školstvo a osobné výdavky pre ostatných zamestnancov v celkovej výške 90,1 mld. Sk, z toho na mzdy a platy 67,5 mld. Sk s priemerným mzdovým výdavkom vo výške 17 065 Sk.

A. Zamestnanci regionálneho školstva

Rozpis finančných prostriedkov pre štátne regionálne školstvo na kalendárny rok pre jednotlivé subjekty v pôsobnosti zriaďovateľa vychádza z normatívne určených objemov finančných

prostriedkov na žiaka. Objem výdavkov na mzdy a platy sa osobitne nesleduje, je súčasťou normatívneho financovania škôl a školských zariadení.

Tento spôsob financovania zohľadňuje:

- ⇒ zábery vlády súvisiace s racionalizáciou škôl a školských zariadení – každoročné zníženie zamestnancov regionálneho školstva o 3%, pričom pokles počtu žiakov je výrazne vyšší
- ⇒ predpokladaný medziročný rast priemerných plátov oproti rozpočtu 2004 o 6,6 % pre rok 2005, 5,5 % pre rok 2006 a 5,5 % pre rok 2007,
- ⇒ zlepšenie odmeňovania zamestnancov regionálneho školstva využitím finančných prostriedkov získaných úsporou v dôsledku vyššieho znižovania počtu zamestnancov ako už uvedeného 3 % znižovania,
- ⇒ nový navrhovaný spôsob určovania tarifných plátov pedagogických zamestnancov s cieľom posilniť odmeňovanie predovšetkým mladých pedagogických zamestnancov. Nová platová tarifa na úrovni súčasného 5. platového stupňa sa pedagogickému zamestnancovi s účinnosťou od 1. júla kalendárneho roka zvyšuje o 1 % za každý rok započítanej praxe až do 16 rokov. Za každý rok započítanej praxe od 17 rokov až do 32 rokov sa platová tarifa zvyšuje o 0,5 %,
- ⇒ skutočnosť, že rozpočtové prostriedky regionálneho školstva rozpočtované do roku 2004 v kapitole Súhrnný finančný vzťah sa od roku 2005 vzhľadom na zrušenie tejto kapitoly stali jedným zo zdrojov fiškálnej decentralizácie.

B. Ostatní zamestnanci

Po odpočítaní osobných výdavkov regionálneho školstva financovaného v zmysle zákona č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení sa osobné výdavky pre ostatných zamestnancov pre rok 2005 rozpočtujú vo výške 60,1 mld. Sk, z toho na mzdy a platy 45,2 mld. Sk.

Ide predovšetkým o rozpočtové, príspevkové organizácie, verejné vysoké školy, prenesené kompetencie štátu na vyššie územné celky a obce s celkovým počtom 196 347 zamestnancov a priemerným mzdovým výdavkom 19 177 Sk v roku 2005.

Oproti roku 2004 ide o absolútne zvýšenie 122 zamestnancov.

V ý v o j o s o b n ý c h v ý d a v k o v b e z r e g i o n á l n e h o š k o l s t v a

(v tis. Sk)

	2004	2005	% 2005/2004	2006	% 2006/2005	2007	% 2007/2006
Osobné výdavky	56 362 119	60 047 446	106,54	63 116 887	105,11	66 739 764	105,74
z toho: mzdové výdavky	42 313 520	45 184 957	106,79	47 896 874	106,00	50 286 991	104,99
Zamestnanci	196 225	196 347	100,06	196 200	99,93	196 167	99,98

Valorizácia plátov zamestnancov bez prenesených kompetencií v rokoch 2005 až 2007 zodpovedá objemu finančných prostriedkov na mzdy a platy vo výške 968 231 tis. Sk v roku 2005, 1 606 347 tis. Sk v roku 2006 a 2 623 175 tis. Sk v roku 2007. V uvedených objemoch je premietnutý

aj osobitný prístup uplatňovaný pri zvyšovaní plátov zamestnancov, ktorí sú pri odmeňovaní napojení na zákon č. 120/1993 Z. z. a rast ich plátov je odvodený od rastu priemernej mzdy v hospodárstve SR.

V zmysle príslušných zákonov o štátnej službe sa v záväzných ukazovateľoch uplatňuje rozdelenie počtu zamestnancov a objemu mzdových výdavkov na platy štátnych zamestnancov (systemizácia) a ostatných zamestnancov rozpočtovej kapitoly.

Súčasťou rozpočtu verejnej správy za oblasť zamestnanosti je zároveň kvantifikácia **mzdových výdavkov kategórie 610 – Mzdy, platy služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania** ako záväzného ukazovateľa štátneho rozpočtu, výška ktorého sa pre roky **2005 až 2007** navrhuje na úrovni:

U k a z o v a t e ľ	rok 2005	rok 2006	rok 2007
Kategória 610 – Mzdy, platy, služobné príjmy a OOV (v tis. Sk)	35 739 985	37 660 475	39 614 484
Počet zamestnancov (osoby)	139 498	139 351	139 318
Priemerný mzdový výdavok (Sk) */	20 772	21 561	22 126

Poznámka: */ bez premietnutia valorizácie

A. 2. Poistné a príspevok zamestnávateľa do poisťovní

Pri kvantifikácii výdavkov na poistné a príspevok zamestnávateľa do poisťovní sa vychádzalo zo základnej úpravy vo výške 34,95 % zo mzdových prostriedkov, pričom sa zohľadňovali ďalšie špecifické skutočnosti vo vzťahu k ozbrojeným zložkám, sudcom, prokurátorom a zahraničnej službe na základe rozpisu rozpočtových kapitol.

U k a z o v a t e ľ	rok 2005	rok 2006	rok 2007
Odvody	11 540 761	11 656 737	12 737 446

(v tis. Sk)

A.3. Tovary a služby

Na základe rozpísaných limitov jednotlivých rozpočtových kapitol na roky 2005 až 2007 predstavujú výdavky na tovary a služby 42,2 mld. Sk, 48,7 mld. Sk a 47,5 mld. Sk, v ktorých je premietnutý štandardný nárast výdavkov vzhľadom na očakávaný vývoj cien a inflácie. Patria sem výdavky na cestovné náhrady, energie, vodu, komunikácie, materiál, dopravné, údržbu, nájomné a služby.

Z uvedených výdavkov najväčší podiel predstavujú v roku 2005 výdavky na energie, vodu a komunikácie 13,7 %, materiál 30,1 % a služby 33,5 %. Nárast je najviac viditeľný pri rozpočtových kapitolách, ktoré budú využívať finančné prostriedky povstupových fondov, keďže väčšia časť týchto prostriedkov je rozpočtovaná v rámci tovarov a služieb.

A.4. Bežné transfery

V rokoch 2005 až 2007 sú rozpočtované vo výške 157,9 mld. Sk, 161,1 mld. Sk a 165,9 mld. Sk, pričom každoročne sa dosahuje medziročný rast na úrovni 2 %.

V bežných transferoch sa rozpočtujú transfery v rámci sektora verejnej správy, transfery jednotlivcom a neziskovým právnickým osobám, dotácie nefinančným subjektom – právnickým a fyzickým osobám – podnikateľom a transfery zahraničné.

Transfery v rámci sektora verejnej správy sú v roku 2005 rozpočtované vo výške 46,2 mld. Sk. Z uvedenej sumy predstavuje transfer Štátnemu fondu rozvoja bývania 2,8 mld. Sk, verejným vysokým školám 9,7 mld. Sk, obciam 18,1 mld. Sk a vyšším územným celkom 9,7 mld. Sk.

Transfery jednotlivcom a neziskovým právnickým osobám sa v roku 2005 rozpočtujú vo výške 74,9 mld. Sk. Najväčší objem z uvedenej sumy predstavuje platené poistné za zákonom určené skupiny osôb a štátne sociálne dávky. V roku 2005 sa štátom platené poistné za zákonom určené skupiny osôb rozpočtuje vo výške 26,2 mld. Sk, čo predstavuje medziročný nárast oproti roku 2004 o 2,7 mld. Sk, resp. 11,5 %. Štátom platené poistné na zdravotné poistenie sa v roku 2005 rozpočtuje vo výške 21,1 mld. Sk, čo v porovnaní s rokom 2004 predstavuje nárast o 3,1 mld. Sk, resp. 6,6 %. V roku 2005 sa v **oblasti sociálnych dávok** a príspevkov rozpočtujú finančné prostriedky vo výške 33,1 mld. Sk, čo je oproti roku 2004 viac o 1,1 mld. Sk, resp. o 3,3 %.

Dotácie nefinančným subjektom – právnickým a fyzickým osobám – podnikateľom sa rozpočtujú v roku 2005 vo výške 23,0 mld. Sk, v roku 2006 vo výške 22,7 mld. Sk a v roku 2007 vo výške 24,3 mld. Sk. Najvyšší objem dotácií sa uvoľňuje prostredníctvom kapitoly Ministerstva pôdohospodárstva SR a Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií SR.

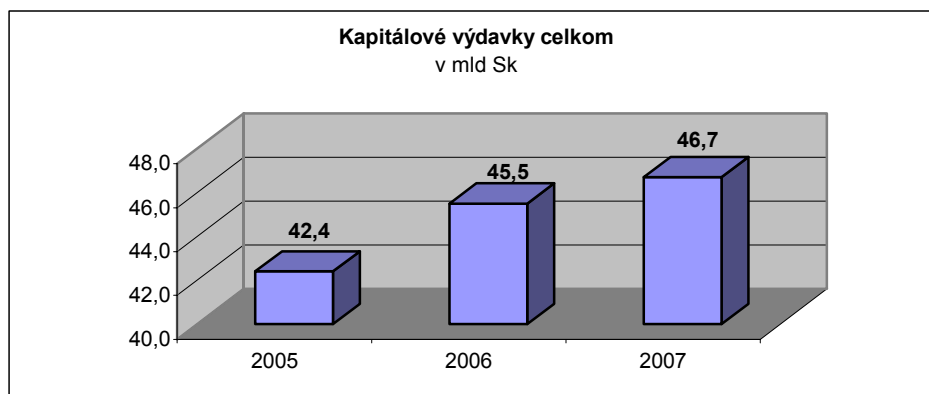
Súčasťou bežných transferov sú aj **odvody do rozpočtu Európskej únie**. V roku 2005 predstavujú výšku 13,1 mld. Sk, v roku 2006 13,6 mld. Sk a v roku 2007 14,1 mld. Sk.

A.5. Splácanie úrokov a ostatné platby súvisiace s úvermi

Úroky a ostatné platby súvisiace s úvermi sú rozpočtované v roku 2005 vo výške 30,3 mld. Sk, v roku 2006 32,0 mld. Sk a v roku 2007 40,4 mld. Sk.

B. Kapitálové výdavky

Kapitálové výdavky na rok 2005 sa rozpočtujú vo výške 42,4 mld. Sk, z toho zo štátneho rozpočtu dosiahnu výšku 29,4 mld. Sk a z rozpočtu Európskej únie 13,0 mld. Sk. V rámci výdavkov štátneho rozpočtu prostriedky na spolufinancovanie sú vo výške 6,0 mld. Sk.

V rámci navrhovaného objemu kapitálových výdavkov v roku 2005 predstavujú výdavky na **obstarávanie kapitálových aktív 21,8 mld. Sk** a **kapitálové transfery 20,6 mld. Sk**.

Z finančných prostriedkov na **obstarávanie kapitálových aktív** predstavujú najväčší objem v sume 15,0 mld. Sk výdavky na realizáciu stavieb a ich technického zhodnotenia, z ktorých podstatná časť v sume 11,4 mld. Sk sa rozpočtuje v kapitole Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií SR.

Kapitálové transfery sa rozpočtujú vo výške 20,6 mld. Sk. V rámci nich sa rozpočtujú transfery v rámci sektora verejnej správy a transfery jednotlivcom a neziskovým právnickým osobám v sume 9,8 mld. Sk a transfery nefinančným právnickým osobám a fyzickým osobám podnikateľom vo výške 10,8 mld. Sk.

Transfery v rámci sektora verejnej správy predstavujú výdavky príspevkovým organizáciám, verejným vysokým školám, jednotlivcom a neziskovým právnickým osobám, obciam, vyšším územným celkom a nefinančným právnickým a fyzickým osobám – podnikateľom.

6.2. Rozpočtovanie výdavkov podľa vybraných oblastí

A. Zdravotníctvo

Rozpočet zdravotných poisťovní, spoločnosti Veriteľ, a.s. a kapitoly Ministerstva zdravotníctva SR je **pripravený v podmienkach účinnosti balíka reformných zákonov**, ktoré majú zásadný vplyv na fungovanie systému i objem finančných tokov v rezorte. Realizácia reformných procesov v kontexte s návrhom štátneho rozpočtu vytvára predpoklady pre efektívne fungovanie zdravotníctva.

Z pohľadu rozpočtu verejnej správy sa predpokladá, že **do rezortu zdravotníctva budú v roku 2005 plynúť verejné zdroje** vo výške cca **75,7 mld. Sk** po predpokladanej úhrade splátok návratnej finančnej výpomoci a pôžičiek vo výške 0,52 mld. Sk. V roku 2006 dosiahnu disponibilné verejné zdroje vo financovaní zdravotníctva sumu 78,3 mld. Sk a v roku 2007 celkom 85,0 mld. Sk. Objem verejných zdrojov v rezorte zdravotníctva sa tak v roku 2005 zvýši o 10,8 %, v roku 2006 o 3,4 % a v roku 2007 o 8,6 %.

Rozpočtovaná úroveň verejných zdrojov v rezorte zdravotníctva

(v mld. Sk)	2003	2004	2005	2006	2007
A. Zdroje zdravotných poisťovní celkom	61,2	62,9	72,1	77,0	81,8
- z toho splátky NFV (do ŠFA a Veriteľ, a.s.)	2,2	0,2	0,5	2,0	0,0
B. Disponibilné zdroje zdravotných poisťovní	59,0	62,7	71,6	75,0	81,8
C. MZ SR (bez poistného plateného štátom)	4,3	5,1*	3,6*	2,8	2,7
D. Iné rozpočtové kapitoly	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5
Disponibilné zdroje v zdravotníctve spolu (B+C+D)	63,7	68,3	75,7	78,3	85,0
medziročná zmena (v %)	-	7,2	10,8	3,4	8,6

* vrátane kapitálových výdavkov pre VÚC a obce

Realizácia reformných procesov významne ovplyvní **systém verejného zdravotného poistenia**. Zmena vymeriavacích základov pre ekonomicky aktívne osoby, ako i jednoznačné vymedzenie poistného plateného štátom zakladá celkové zvýšenie objemu prostriedkov v systéme verejného zdravotného poistenia v roku 2005 o cca 5,0 mld. Sk v porovnaní s predpokladom jeho

vývoja v súčasnom legislatívnom prostredí a dosiahne v roku 2005 výšku cca 72,1 mld. Sk. Na uvedenom náraste zdrojov sa podieľa zvýšenie platby poistného plateného štátom o cca 2,6 mld. Sk, iných príjmov o cca 0,5 mld. Sk a ďalších 1,9 mld. Sk predstavuje odhad zvýšenia príjmov od ekonomicky aktívneho obyvateľstva, ktorý je ovplyvnený predovšetkým zmenou výšky minimálneho i maximálneho vymeriavacieho základu pre platbu poistného, ako i rozšírením jeho vecného vymedzenia.

Poistné platené štátom je počnúc rokom 2005 kvantifikované v podmienkach novej legislatívy. Je určené sadzbou 4 % priemernej mesačnej mzdy za kalendárny rok, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku, v ktorom štát platí poistné. Medziročný nárast platby poistného plateného štátom v porovnaní s rokom 2004 predstavuje cca 3,1 mld. Sk, t.j. 16,9 %.

Vývoj poistného plateného štátom

(v mld. Sk)	2003	2004	2005	2006	2007
Poistné platené štátom	16,1	18,1	21,1	22,9	24,3
Počet poistencov štátu*	3 303 355	3 103 000	3 055 000	3 053 514	3 051 909

* Od roku 2005 je počet poistencov určovaný na základe údajov z Centrálného registra poistencov a obsahuje predpoklad migrujúcich osôb v rámci EÚ

Celkové výdavky rozpočtovej kapitoly Ministerstva zdravotníctva SR pre rok 2005 sú rozpočtované vo výške 24,6 mld. Sk. Uvedená suma je oproti rozpočtu roku 2004 vyššia o 8,0 %. Pre roky 2006 a 2007 sa predpokladá medziročný rast výdavkov kapitoly o 4,6 % a o 5,4 %.

Prostredníctvom rozpočtovej kapitoly Ministerstva zdravotníctva SR sú financované programy realizované najmä prostredníctvom rozpočtových organizácií, z ktorých najvýraznejší podiel tvoria Úrady verejného zdravotníctva s rozpočtom cca 1,1 mld. Sk. Finančným transferom sú na štátny rozpočet zapojené i organizácie vykonávajúce vedecko-výskumné a vzdelávacie činnosti, ako i ďalšie neziskové organizácie pôsobiace v rezorte. V návrhu rozpočtu bežných výdavkov kapitoly sú zohľadnené i prostriedky na realizáciu časti projektu financovaného prostredníctvom úveru od Svetovej banky - TAL (Technical Assistance Loan) v celkovej výške 140,0 mil. Sk.

Kapitálové výdavky sú v rozpočtovej kapitole rezortu zabezpečené v roku 2005 vo výške 1,2 mld. Sk. Pre zabezpečenie výdavkov rozpočtových organizácií a krytie splátok príspevkových organizácií z predchádzajúcich období je vyčlenených 0,7 mld. Sk. Súčasťou rozpočtovanej sumy sú i kapitálové výdavky pre zabezpečenie realizácie Projektu modernizácie systému zdravotníctva financovaného prostredníctvom úveru od Svetovej banky v sume 0,5 mld. Sk. Pre rok 2006 sú kapitálové výdavky rozpočtované v obdobnej štruktúre. V roku 2007 sa čerpanie úveru od Svetovej banky nepredpokladá.

Vývoj kapitálových výdavkov kapitoly MZ SR

(v mld. Sk)	2003	2004	2005	2006	2007
Kapitálové výdavky (vrátane VÚC a obcí)	2,4	1,9	1,2	0,8	0,2
z toho: úver Svetovej banky	-	0,6	0,5	0,5	-

Štátny rozpočet sa na financovanie zdravotníctva podieľa rozpočtovaním prostriedkov i v kapitole Ministerstva obrany SR, Ministerstva vnútra SR, Ministerstva spravodlivosti SR vo výške cca 0,5 mld. Sk.

Pre podporu rozvojových aktivít rezortu v rokoch 2005 až 2007 sú vytvorené i ďalšie predpoklady. Výrazný priestor sa vytvára pre reštrukturalizáciu aktív v sektore. V prípade predaja

nehnutelností sa predpokladá ponechanie takto získaných prostriedkov na realizáciu kapitálových investícií v zdravotníctve. Na podporu skvalitnenia technického vybavenia zložiek rýchlej zdravotnej pomoci je určený **podiel z prostriedkov povinného zmluvného poistenia** motorových vozidiel. Pre rok 2004 predstavuje cca 95,0 mil. Sk vrátane cca 15,0 mil. Sk určených pre leteckú záchrannú službu s predpokladom jeho výrazného nárastu v nasledujúcich rokoch. Prostriedky **úveru od Svetovej banky** budú v rámci Projektu modernizácie zdravotníctva použité na implementáciu reformy pre oblasť financovania zdravotnej starostlivosti, podporu autonómie nemocníc, komplexné zvýšenie kvality a monitorovania v zdravotníctve, pre financovanie sociálnej a dlhodobej starostlivosti ako i zlepšovanie riadenia a implementáciu komplexných informačných systémov riadenia zdravotníctva.

Pre rezort zdravotníctva sú k dispozícii i **mimorozpočtové prostriedky** z predvstupových fondov EÚ pre roky 2005 až 2007 v sume do 140,0 mil. Sk vrátane spolufinancovania. Subjekty pôsobiace v rezorte majú prístup i k prostriedkom fondov EÚ prostredníctvom Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR ako technickej pomoci pre budovanie a rozvoj zdravotníckej lokálnej infraštruktúry, ktorá pre rok 2005 predstavuje 192,5 mil. Sk, pre rok 2006 196,5 mil. Sk a pre rok 2007 celkom 270,4 mil. Sk vrátane spolufinancovania.

B. Zamestnanosť a sociálne veci

B.1. Poistné platené štátom na starobné a invalidné poistenie za zákonom určené skupiny osôb

V kvantifikácii platby štátu je zohľadnený pokles poistencov štátu v dôsledku zníženia pôrodnosti a súčasne vplyv priemernej mesačnej mzdy v národnom hospodárstve, ktorá v zmysle zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení tvorí základ pre odvod poistného.

	2004	2005	2006	2007
Poistné platené štátom (v tis. Sk)	5 389 019	5 037 526	4 983 672	5 288 897
Počet poistencov (počet osôb)	195 000	178 000	165 141	165 141
<i>medziročná zmena počtu poistencov (v %)</i>	-	-8,7	-7,2	0,0

V roku 2005 sa očakáva pokles poistencov štátu o cca 17 tisíc osôb zo súčasných 195 tisíc na 178 tisíc, t.j. o 8,7 %. Pri kvantifikácii počtu jednotlivých skupín poistencov štátu bol zohľadnený pokles osôb starajúcich sa o dieťa do 6 rokov v dôsledku zníženia pôrodnosti a súčasne sa predpokladalo, že určité percento poistencov štátu si nespĺní novú oznamovaciu povinnosť voči Sociálnej poisťovni v zmysle zákona o sociálnom poistení. V návrhu poistného plateného štátom je súčasne premietnutý vplyv profesionalizácie armády.

B.2. Sociálna pomoc a podpora

V roku 2004 sa uskutočnila rozsiahla reforma sociálneho systému, ktorej cieľom je zvýšiť aktívnu účasť občana na riešení svojej sociálnej situácie. Cieľom reformy bolo tiež zaviesť systém, v ktorom zásluhy v súvislosti s dávkami neposudzuje štát, ale prostredníctvom ochoty k aktivácii o nej rozhoduje odkázaný občan. Zvýšenie adresnosti a obmedzenie zneužívania systému vytvára predpoklady pre citelnejšiu podporu občanov, ktorí v systéme zostali. Postupne sa zavádzajú nové formy podpory občanov v hmotnej núdzi ako napr. dotácie na stravovanie a školské potreby pre žiakov ZŠ v hmotnej núdzi a pod. **Po stabilizácii nového systému sa očakáva medziročný pokles výdavkov na dávky a príspevky v hmotnej núdzi.** K existujúcim formám štátnej podpory rodiny pribudol daňový bonus a zníženie odvodovej povinnosti o 0,5 % na starobné poistenie pre jedného z rodičov na každé nezaopatrované dieťa. Po zohľadnení predpokladaných legislatívnych zmien v roku 2005 dochádza k výraznému zvýšeniu celkovej podpory rodiny oproti očakávanej skutočnosti roka 2004 o cca 1,2 mld. Sk, t.j. 5,6 %.

Rozpočet na roky 2005 až 2007 vychádza z predpokladu legislatívnej stability vrátane zmien uskutočnených v prvom polroku roku 2004 a ohlásených valorizácií dávok. Očakávaný pozitívny makroekonomický vývoj v roku 2004 vytvára dostatočný priestor pre štedrejší prístup pri pokrývaní primeraných životných potrieb pre sociálne odkázané skupiny obyvateľstva.

Pri rozpočtovaní **pomoci v hmotnej núdzi** sa vychádzalo z predpokladu, že systém pomoci v hmotnej núdzi nabehne na svoju rovnovážnu úroveň v treťom kvartáli 2004. Trendová úroveň počtu poberateľov dávky by mala oscilovať na úrovni cca 180 tisíc osôb. V roku 2005 sa teda v porovnaní s očakávaným čerpaním v roku 2004 odhaduje nárast čerpania prostriedkov na pomoc v hmotnej núdzi o 20,3 %, t.j. o 1,6 mld. Sk. Nárast pramení z toho, že v roku 2005 už nebudú tvorené úspory vyplývajúce z nábehu systému a výrazne k nárastu prispeje aj citelná valorizácia dávky k 1.9.2004 vrátane zvýšenia príspevku na bývanie o 25 % a súčasne zavádzanie nových programov podpory pre osoby v hmotnej núdzi. Na ďalšie roky sa počítalo s poklesom počtu poberateľov v rovnakej dynamike ako klesá počet evidovaných nezamestnaných a v prepočtoch sú zahrnuté aj celoplošné valorizácie dávky za účelom zachovania reálnej úrovne dávok. Suma na *pomoc v hmotnej núdzi* zahŕňa aj dotácie pre osobitného príjemcu dávky v hmotnej núdzi, dotácie na stravovanie a školské potreby na základných školách pre žiakov v hmotnej núdzi, ktoré na rok 2005 sa rozpočtujú v sume cca 517,5 mil. Sk. Okrem uvedených dotácií rozpočtovaná suma zahŕňa aj dotácie na štipendiá pre žiakov základných a špeciálnych škôl. Cieľom tejto dotácie je motivovať žiakov z rodín v hmotnej núdzi dosahovať lepšie študijné výsledky, čím by sa pre túto skupinu obyvateľstva zvýšili šance na ďalšie vzdelávanie a umiestnenie na trhu práce. Na rok 2005 sa rozpočtuje na tento účel 167,0 mil. Sk.

Pri kvantifikácii výdavkov zameraných na **podporu rodiny**, kde sa očakáva stabilný počet detí, sa uplatnil valorizačný mechanizmus s cieľom zachovať reálnu hodnotu dávok a príspevkov. Kvantifikácia výdavkov na rok 2005 v objeme 15,9 mld. Sk predstavuje medziročný nárast oproti očakávanej skutočnosti na rok 2004 o 5,3 %. V roku 2006 sa predpokladá čerpanie rozpočtových prostriedkov v objeme cca 16,4 mld. Sk a v roku 2007 17,0 mld. Sk.

Pri kvantifikácii výdavkov na **kompenzáciu dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia** sa vychádzalo zo súčasne platného právneho stavu vrátane zmien prijatých v prvej polovici roku 2004 za účelom vyššej miery pomoci niektorým skupinám ťažko zdravotne postihnutých. Pri kvantifikácii výdavkov na obdobie rokov 2005 až 2007 sa uplatnil rovnaký mechanizmus valorizácie ako u podpory rodiny. Rozpočtovaná suma na rok 2005 v objeme cca 5,7 mld. Sk predstavuje nárast oproti rozpočtovanej sume na rok 2004 o cca 0,4 mld. Sk, t.j. 6,8 % a oproti očakávanej skutočnosti na rok 2004 o približne 2,3%. V návrhu sa odráža celoročný dosah zmien prijatých v roku 2004 a odhadovaný mierny nárast počtu občanov s ŤZP. V ďalšom období výdavky na kompenzáciu dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia medziročne rastú, na rok 2006 sa navrhujú v sume cca 5,9 mld. Sk a na rok 2007 v sume cca 6,0 mld. Sk.

Dávky sociálnej pomoci a podpory

(v tis. Sk)	2004*	2005	2006	2007
1. Pomoc v hmotnej núdzi	8 013 010	9 640 816	9 554 823	9 301 708
2. Podpora rodiny – výdavky kapitoly MPSVR SR	15 126 498	15 934 556	16 444 815	16 978 511
3. Kompenzácie ŤZP	5 583 900	5 713 101	5 873 068	6 019 895
Celkom (1+2+3)	28 723 409	31 288 473	31 872 706	32 300 114
medziročná zmena (1+2+3)	-	8,93%	1,87%	1,34%

* očakávaná skutočnosť na rok 2004

Ďalšie finančné prostriedky na budovanie a rozvoj sociálnej infraštruktúry zo zdrojov EÚ a spolufinancovania zo ŠR v objeme cca 64,8 mil. Sk na rok 2005, 79,8 mil. Sk na rok 2006 a 105,3 mil.

Sk na rok 2007 sú rozpočtované v kapitole MVRR SR. Finančné prostriedky sa majú použiť najmä na rekonštrukciu a renováciu budov a zariadení sociálnej starostlivosti.

B.3. Aktívna politika trhu práce

Oblasť aktívnej politiky trhu práce je legislatívne upravená zákonom č. 5/2004 Z.z. o službách zamestnanosti, ktorým sa vytvoril právny rámec pre poskytovanie služieb zamestnanosti na novej kvalitatívne vyššej úrovni v súlade s cieľmi a zámermi Európskej stratégie zamestnanosti. Hlavným cieľom prijatých reformných opatrení je zvýšenie zamestnateľnosti s dôrazom na vybrané skupiny nezamestnaných a poskytnutie účinnej pomoci uchádzačom o zamestnanie pri hľadaní si zamestnania prostredníctvom kvalitných služieb zamestnanosti.

(v tis. Sk)	2004*	2005	2006	2007
Zdroje EÚ	1 273 430	2 195 989	2 430 439	3 691 729
Spolufinancovanie zo ŠR	481 500	819 887	906 160	1 376 416
Zdroje ŠR – národné programy APTP	1 818 500	1 685 159	1 527 932	755 789
Zdroje celkom	3 573 430	4 701 035	4 864 531	5 823 934
medziročná zmena	-	31,56%	3,48 %	19,72 %

*upravený rozpočet

Napriek predpokladanému postupnému znižovaniu miery evidovanej nezamestnanosti celkový rozpočtovaný objem finančných prostriedkov na aktívnu politiku trhu práce v rokoch 2005 až 2007 dynamicky medziročne rastie. Intenzita pomoci na jedného uchádzača o zamestnanie sa teda bude **medziročne** zvyšovať.

Vstupom SR do Európskej únie dochádza k významným zmenám v oblasti financovania aktívnej politiky trhu práce a zamestnanosti. V zmysle schválených sektorových programových dokumentov a sektorových operačných programov sa pre roky 2005 až 2007 predpokladá zvyšovanie prílevu finančných zdrojov z EÚ.

V nadväznosti na predpokladaný makroekonomický vývoj Slovenskej republiky so zohľadnením skutočného vývoja z predchádzajúceho obdobia sa pre obdobie rokov 2005 až 2006 navrhuje stabilizácia výdavkov štátneho rozpočtu na spolufinancovanie a národné programy APTP na úrovni **cca 2,4 mld. Sk ročne**. V rámci týchto zdrojov sa v kapitole MPSVR SR počíta s presunom výdavkov na programy aktívnej politiky trhu práce z kapitoly Ministerstva hospodárstva SR v súvislosti s podporou významných investícií v automobilovom priemysle.

(v mil. Sk)	2004	2005	2006	2007
PSA Peugeot Citroen	300,0	177,7	249,3	-
KIA Motors Co. a HYUNDAI Mobis	-	108,2	336,9	294,7
SPOLU	300,0	285,9	586,2	294,7

Finančné prostriedky budú použité predovšetkým na zabezpečenie rekvalifikácie pracovníkov. Zníženie objemu finančných zdrojov na národné programy je kompenzované zvýšením zdrojov ŠR určených na spolufinancovanie k prostriedkom EÚ, čo vyplýva z predpokladaného celkového nárastu zdrojov z EÚ.

C. Školstvo, veda a výskum, kultúra

Návrh rozpočtu Ministerstva školstva SR vychádza z rozpočtu kapitoly na rok 2004, t.j. je spracovaný v podmienkach súčasne platnej legislatívy. Rozpočet výdavkov na školstvo bol pre rok

2004 zostavený s predpokladom vytvorenia stability, vyrovnaného hospodárenia a ako východisková základňa pre ďalšie obdobie.

C.1. Regionálne školstvo

V období od roku 1989 do roku 2003 nepretržite klesal počet žiakov, počet učiteľov naopak stúpал. Výsledkom bolo výrazné znižovanie počtu žiakov na jedného učiteľa, ktoré hovorí o neefektívnom využití kapacít v regionálnom školstve. V roku 1989 pripadalo na jedného učiteľa približne 18 žiakov, kým v roku 2003 už len 13. Prezamestnanosť v regionálnom školstve sa premietla do zníženia počtu žiakov na učiteľa od roku 1989 o 27,8 %. Aj napriek spomínanému poklesu efektivity predstavuje rok 2004 základňu vo financovaní regionálneho školstva pre ďalšie roky. Od 1.1.2004 prešiel majetok štátu na obce a VÚC. Prostriedky získané predajom hnutel'ného a nehnuteľného majetku ostávajú jednotlivým zriaďovateľom na ďalšie obnovy a rekonštrukcie zostávajúcich zariadení za účelom zvýšenia ich kvality. Za predpokladu využitia vnútorných rezerv systému je preto v regionálnom školstve zabezpečený dostatok prostriedkov na zvýšenie ohodnotenia učiteľov i na investície do obnovy majetku.

V roku 2004 boli na regionálne školstvo schválené finančné prostriedky v sume 38,9 mld. Sk, ktoré boli upravené o rozpočtovú valorizáciu miezd pracovníkov v sume 826,6 mil. Sk na rok 2004. V roku 2005 sa na regionálne školstvo navrhuje vynaložiť prostriedky štátneho rozpočtu v objeme **42,3 mld. Sk**. V porovnaní s upraveným rozpočtom na rok 2004 predmetné výdavky **rastú o 6,15 %** napriek pokračujúcemu poklesu počtu žiakov.

(v tis. Sk)	2004	2005
Počet žiakov základných a stredných škôl *	931 541	899 955
Medziročná zmena počtu žiakov (%)	-	-3,4
Objem prostriedkov na regionálne školstvo	39 831 395	42 277 831
Medziroč. zmena výdavkov na žiaka (%)	-	9,9
Predpokladaná výška inflácie (%)	8,1	3,3

* zdroj: Ministerstvo školstva SR

Z navrhovaného objemu výdavkov na regionálne školstvo 42,3 mld. Sk v roku 2005 tvoria osobné výdavky 31,8 mld. Sk, vecné výdavky 8,3 mld. Sk a kapitálové výdavky 2,2 mld. Sk. Toto rozdelenie je však vzhľadom na normatívne financovanie regionálneho školstva iba indikatívne.

Pri financovaní regionálneho školstva sa uplatňuje financovanie prostredníctvom normatívu na žiaka. Prevažný podiel výdavkov na regionálne školstvo je smerovaný prostredníctvom kapitoly **Ministerstva školstva SR na prenesený výkon pôsobnosti štátnej správy** vo výške 31,2 mld. Sk. V rokoch 2006 a 2007 tieto výdavky dosiahnu výšku 31,4 mld. Sk a 31,2 mld. Sk. V navrhovanom objeme **bežných výdavkov 30,7 mld. Sk** sú zahrnuté okrem prevádzky všetkých typov škôl aj výdavky na učebnice a prevádzku Infoveku, okruh špecifik ako je dopravné, rómski asistenti a rezerva na štipendiá pre študentov stredných škôl. **Kapitálové výdavky kapitoly MŠ SR** sú navrhované každoročne vo výške cca **430 mil. Sk**. Tieto sú určené na havarijné stavby a na celoštátne a nadregionálne projekty.

(v tis. Sk)	2005	2006	2007
Počet žiakov základných a stredných škôl *	899 955	872 823	843 216
Medziročná zmena počtu žiakov (%)	-	-3,0	-3,4
Objem prostriedkov na RŠ cez MŠ SR	31 171 527	31 361 068	31 217 085
Medziroč. zmena výdavkov na žiaka (%)	-	3,7	3,0
Predpokladaná výška inflácie (%)	3,3	2,8	2,5

* zdroj: Ministerstvo školstva SR

V nadväznosti na prijatý zákon o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov predpokladáme, že financovanie školských zariadení v pôsobnosti samospráv obcí a VÚC v roku 2005 bude vo výške 11,1 mld. Sk. V rokoch 2006 a 2007 sa očakáva rast príjmov obcí a VÚC v rozmedzí od 7 % do 9 %. Vzhľadom na uvedené sa predpokladá, že adekvátne budú rásť aj výdavky samospráv určené pre regionálne školstvo.

Okrem finančných prostriedkov v sume 42,3 mld. Sk z rozpočtovej kapitoly MŠ SR, rozpočtov obcí a VÚC sú pre regionálne školstvo v roku 2005 určené **d'alsie verejné zdroje** v celkovej výške cca **1 082,6 mil. Sk**. V ďalších rokoch sa očakáva ich dynamický rast vzhľadom na zvýšené možnosti čerpania prostriedkov z rozpočtu EÚ.

(v mil. Sk)	2005	2006	2007
Prostriedky kapitoly MV SR	310,0	310,0	310,0
Štrukturálne fondy MŠ SR	272,0	330,5	463,1
Štrukturálne fondy MVRR SR	182,7	239,0	248,0
Podiel RŠ na programe Tvorba a implementácia politik	317,9	318,7	338,8
Dodatočné zdroje celkom	1 082,6	1 198,2	1 359,9

Prostredníctvom **kapitoly Ministerstva vnútra SR** je v rokoch 2005 až 2007 zabezpečené financovanie troch stredných odborných škôl policajného zboru a jednej strednej školy požiarnej ochrany. Všetky typy škôl a školských zariadení regionálneho školstva môžu v roku 2005 čerpať na svoje projekty prostriedky zo **štrukturálnych fondov EÚ** rozpočtované v kapitole **MŠ SR**, ako aj prostriedky EÚ určené na regionálny rozvoj prostredníctvom kapitoly **MVRR SR**.

C.2. Vysoké školstvo

(v tis. Sk)	2004	2005	2006	2007
Ministerstvo školstva SR*	9 473 823	10 736 073	11 899 495	12 693 070
Prostriedky z EÚ a APVT	386 000	800 000	1 100 000	1 350 000
Ostatné rozpočtové kapitoly	1 160 436	1 168 915	1 086 106	1 050 421
Podiel VVŠ na programe Tvorba a implementácia politik	141 100	106 120	121 435	135 876
Spolu	11 161 359	12 811 108	14 207 036	15 229 367
Podiel na HDP	0,85%	0,91%	0,94%	0,93%

* vrátane 300 mil. Sk určených na reformu verejných vysokých škôl v rokoch 2005 až 2007

V rozpočte na rok 2005 sa uvažuje so štátnymi transfermi pre 20 verejných vysokých škôl v objeme **10,7 mld. Sk**, čo predstavuje nárast o 1,3 mld. Sk oproti schválenému rozpočtu roku 2004, t.j. o 13,3 %. V roku 2006 sa predpokladá zvýšenie finančného transferu vysokým školám na 11,9 mld. Sk a v roku 2007 na 12,7 mld. Sk. V rámci navrhovaného objemu výdavkov sa počíta aj s financovaním vedy a výskumu na vysokých školách. V kapitole VPS sú účelovo rozpočtované výdavky pre verejné vysoké školy v objeme 300 mil. Sk. V nadväznosti na prijatie reformy vysokého školstva budú presunuté do rozpočtovej kapitoly MŠ SR.

Financovanie štátnych vysokých škôl prostredníctvom ostatných rozpočtových kapitol sa pre rok 2005 uvažuje v sume približne **1,2 mld. Sk**.

Verejné vysoké školy majú možnosť uchádzať sa aj o granty na výskumnú činnosť zo zdrojov EÚ v rámci vnútorných opatrení (1,5 až 2,6 mld. Sk ročne), ktoré nie sú súčasťou výdavkov štátneho rozpočtu, alebo Agentúry na podporu vedy a techniky (0,5 až 0,75 mld. Sk ročne). Je možné predpokladať, že vysoké školy využijú z týchto dvoch zdrojov financovania minimálne **0,8 mld. Sk** v roku 2005, 1,1 mld. Sk v roku 2006 a 1,35 mld. Sk v roku 2007.

Z pohľadu rozpočtu verejnej správy sa predpokladá, že na vysokoškolské vzdelávanie budú v roku 2005 plynúť verejné zdroje v sume **12,8 mld. Sk**. Navrhovaný objem výdavkov na vysokoškolské vzdelávanie tak na rok 2005 predstavuje 0,91 %-ný podiel na HDP.

Vysoké školstvo je jednou z hlavných priorít vlády SR. Jeho financovanie v období od roku 2000 do roku 2004 v bežných cenách a v stálych cenách roku 2000 zobrazuje nasledujúca tabuľka.

(v mil. Sk)	2000	2001	2002	2003	2004
Výdavky zo štátneho rozpočtu na VŠ	5 109	6 196	7 456	8 361	9 440
Medziročný nárast	-	1 087	1 260	905	1 079
Nárast oproti roku 2000	-	1 087	2 347	3 252	4 331
Nárast oproti roku 2000 v %	-	21,3	45,9	63,7	84,8
Podiel výdavkov do VŠ na HDP v %	0,56	0,63	0,69	0,71	0,73
Nárast výdavkov na študenta v % (s.c. roku 2000)		9,4	23,2	20,5	24,2

* zdroj Ministerstvo školstva SR

C. 3. Veda a technika

Financovanie vedy a techniky v roku 2005 sa v podmienkach Slovenskej republiky realizuje z viacerých verejných zdrojov:

Najvýznamnejšiu položku výdavkov na vedu a techniku tvoria výdavky **Ministerstva školstva SR v sume 1 917 mil. Sk** (cca 30,4 % celkových výdavkov na vedu a techniku). Takmer dve tretiny týchto výdavkov smerujú do vysokoškolskej vedy a techniky, a to 1 079 mil. Sk. Táto suma však nezahŕňa mzdové výdavky na pedagogických pracovníkov vysokých škôl, ktorých pracovnou náplňou je okrem pedagogickej činnosti aj vedecká činnosť (300 – 500 hodín vedeckej činnosti ročne). To znamená, že približne jedna pätina celkových mzdových nákladov pedagogických pracovníkov vysokých škôl (**cca 520 mil. Sk**) smeruje do oblasti vedy a techniky. Agentúra na podporu vedy a techniky (APVT) s rozpočtom 485 mil. Sk predstavuje druhú najvýznamnejšiu položku výdavkov na vedu a techniku z ministerstva školstva. Úlohou agentúry je podpora výskumu a vývoja na princípe zdola nahor, t.j. výskum riadený ponukou výskumných organizácií.

Slovenská akadémia vied ako najvýznamnejší predstaviteľ základného výskumu v Slovenskej republike predstavuje druhú najväčšiu položku na celkovej sume výdavkov na vedu a techniku, a to **1 395,5 mil. Sk** (cca 22,1 % celkových výdavkov na vedu a techniku).

Významný podiel na celkových výdavkoch do vedy a techniky predstavuje medzirezortný program „**Štátne programy výskumu a vývoja**“ v sume 657,9 mil. Sk. Do tejto sumy sú zarátané aj štátne programy výskumu a vývoja administrované ministerstvom školstva v sume 103,9 mil. Sk a Slovenskej akadémie vied v sume 96 mil. Sk. V ostatných kapitolách, ktoré administrujú štátne programy (MH SR, MVR SR, MP SR, MPSVR SR), je na ich realizáciu rozpočtovaná **suma 458 mil. Sk** (cca 7,3 % celkových výdavkov).

V kapitole VPS sú účelovo rozpočtované výdavky na vedu a techniku v sume **200 mil. Sk**. V nadväznosti na prijatie nového zákona o vede a technike budú presunuté do rozpočtovej kapitoly ministerstva školstva.

Do celkovej sumy výdavkov je zahrnutá aj vedecko-výskumná činnosť vykonávaná **ostatnými rezortmi** v celkovom objeme **920 mil. Sk**.

Čerpanie finančných prostriedkov z vnútorných opatrení EÚ pre rok 2005 sa očakáva vo výške 1 485 mil. Sk. Z toho na vedu a techniku sa predpokladá použiť cca 60 % čo predstavuje sumu **cca. 900 mil. Sk.** Okrem uvedených prostriedkov bude možné v nasledujúcich rokoch použiť aj prostriedky zo štrukturálnych fondov EÚ.

Celkové výdavky na vedu a techniku v roku 2005 z verejných zdrojov predstavujú sumu cca 6 310,5 mil. Sk čo predstavuje 0,45 % z predpokladaného HDP.

V súčasnosti sa realizuje výstavba Cyklotrónového centra SR financovaná z kapitoly Úradu pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR a zo zostatku prostriedkov zadĺženosti Ruskej federácie voči Slovenskej republike. V kapitole ÚNMS SR sa zabezpečujú finančné prostriedky na Cyklotrónové centrum SR v sume 338,1 mil. Sk v roku 2005 a v roku 2006 v sume 366,8 mil. Sk. Predpokladá sa, že Slovenská republika uskutoční v rokoch 2005 a 2006 na Cyklotrónové centrum deblokácie v objeme 25,4 mil. USD (cca 840 mil. Sk). **Z titulu výstavby Cyklotrónového centra sa tak výdavky na vedu a techniku v roku 2005 zvýšia o cca. 1,2 mld. Sk a v roku 2006 o cca. 0,4 mld. Sk.**

C.4. Kultúra

Limit výdavkov kapitoly **Ministerstva kultúry SR** na rok 2005 sa rozpočtuje v sume 3,8 mld. Sk (3,7 mld. Sk v roku 2006 a 3,8 mld. Sk v roku 2007), z toho 0,9 mld. Sk smeruje pre cirkvi a náboženské spoločnosti. Na inštitucionálnu podporu štátnych rozpočtových a príspevkových organizácií v oblasti kultúry je rozpočtovaná celková suma vo výške 2,0 mld. Sk a na grantový systém 0,5 mld. Sk.

V rozpočte kapitoly na rok 2005 sú zabezpečené finančné prostriedky na dokončenie rekonštrukcie Univerzitnej knižnice Bratislava v sume 40,7 mil. Sk. Na projekt Obnovme si svoj dom sa rozpočtuje suma 105 mil. Sk, čo spolu s očakávanou podporou zo súkromných zdrojov vytvára dobrý predpoklad pre znásobenie počtu projektov podporených z tohto grantového mechanizmu.

Na budovanie a rozvoj kultúrnej infraštruktúry zo zdrojov EÚ vrátane spolufinancovania sa v kapitole MVRR SR pre rok 2005 uvažuje s čiastkou 64,4 mil. Sk, pre rok 2006 so sumou 79,7 mil. Sk a 105,3 mil. Sk pre rok 2007.

D. Doprava, výstavba a regionálny rozvoj

D.1. Doprava a dopravná infraštruktúra

V oblasti financovania výstavby cestnej dopravnej infraštruktúry dôjde v najbližšom období k významným zmenám. Počnúc rokom 2005 sa očakáva začatie financovania výstavby diaľnic a rýchlостných ciest novým trojpilierovým systémom, a to:

- zo zdrojov štátneho rozpočtu,
- zo zdrojov EÚ a
- z prostriedkov Diaľničnej spoločnosti.

Predpokladá sa, že v roku 2005 bude na výstavbu diaľnic a rýchlостných ciest k dispozícii celkom 17,7 mld. Sk, v roku 2006 19,5 mld. Sk a v roku 2007 20,8 mld. Sk. Prostriedky štátneho rozpočtu v sume 3 300 mil. Sk v roku 2005, 4 300 mil. Sk v roku 2006 a 3 280 mil. Sk v roku 2007 však bude možné použiť iba v prípade, že bude schválená a potvrdená pohľadávka voči rozpočtu EÚ.

(v mil. Sk)	2004	2005	2006	2007
Zdroje zo štátneho rozpočtu	8 766,1	7 372,7	9 552,0	10 206,2
Zdroje z prostriedkov EÚ	1 176,8	4 809,0	4 250,0	4 270,8
Príjmy Diaľničnej spoločnosti (mýtna a pod.)	0,0	1 500,0	1 700,0	2 323,0
Úvery Diaľničnej spoločnosti	0,0	4 000,0	4 000,0	4 000,0
Spolu zdroje na výstavbu diaľnic	9 942,9	17 681,7	19 502,0	20 800,0
<i>medziročná zmena v %</i>	-	77,8	10,3	6,7

Ako vyplýva z uvedenej tabuľky, v porovnaní s rokom 2004 ide o značný nárast prostriedkov určených na výstavbu diaľnic, ktorý bude k dispozícii v prípade, že bude odsúhlasený a zabezpečený úver pre Diaľničnú spoločnosť a MDPT SR v plnej miere využije prostriedky z rozpočtu EÚ. Pri efektívnom využívaní progresívnych foriem verejného obstarávania a za predpokladu zvýšenej konkurencie stavebných firiem je možné znížiť výdavky na jednotlivých stavbách, a tým realizovať pri uvedenom objeme prostriedkov výstavbu viac kilometrov diaľnic.

K 1.1.2005 sa predpokladá vznik **Spoločnosti pre diaľnice a cesty pre motorové vozidlá, a.s.** (ďalej Diaľničná spoločnosť), ktorá bude zabezpečovať prípravu a realizáciu opráv a výstavbu diaľnic na základe programov MDPT SR, programov schválených vládou SR vrátane spoločných programov SR a EÚ a medzinárodných zmlúv. Príjmom diaľničnej spoločnosti budú finančné prostriedky získané:

- zo štátneho rozpočtu,
- z úverov,
- z predaja diaľničných nálepiek a neskôr z elektronického mýta,
- iné (prenájmy, úroky a pod.)

Očakáva sa postupné zvyšovanie príjmov Diaľničnej spoločnosti, a to zvyšovaním cien za diaľničné nálepky a zavedením elektronického mýta.

Na dokončenie ostatných ciest sa v roku 2005 rozpočtujú výdavky v sume takmer 1,5 mld. Sk, cca 1,3 mld. Sk v roku 2006 a 1 mld. Sk v roku 2007. Na správu, údržbu a opravy diaľnic a ciest I. triedy sa predpokladajú výdavky v sume cca 1,8 mld. Sk.

Výdavky štátneho rozpočtu, ktoré smerujú do **oblasti železníc** sú určené na financovanie výkonov vo verejnom záujme a modernizáciu železničných dopravných ciest.

Na financovanie **výkonov vo verejnom záujme** sa navrhujú výdavky na roky 2005, 2006 a 2007 v sume 8,1 mld. Sk, čo je v porovnaní s rokom 2004 zvýšenie o 1,5 mld. Sk, t.j. o 22 %. Navrhovaným objemom výdavkov sa zabezpečí fungovanie železníc bez vytvárania straty z výkonov vo verejnom záujme a nového dlhu.

Na podporu modernizácie **železničných dopravných ciest** budú v roku 2005 využívané v plnej miere výhradne prostriedky zo štrukturálnych fondov, Kohézneho fondu a z predvstupových fondov, čo vrátane ich spolufinancovania zo štátneho rozpočtu predstavuje takmer 5,5 mld. Sk. V porovnaní s rokom 2004 ide o 12 %-ný nárast výdavkov. V roku 2006 sa rozpočtujú okrem zdrojov EÚ a ich spolufinancovania zo štátneho rozpočtu v sume 5,7 mld. Sk aj ďalšie prostriedky štátneho rozpočtu v sume 0,6 mld. Sk. V roku 2007 sa taktiež rozpočtujú okrem zdrojov EÚ a ich spolufinancovania zo štátneho rozpočtu v sume 5,5 mld. Sk aj ďalšie prostriedky štátneho rozpočtu v sume 2,7 mld. Sk.

(v mil. Sk)	2004	2005	2006	2007
Železnice dotácie VVZ	6 630,0	8 100,0	8 100,0	8 100,0
Železnice investície	4 881,0	5 469,6	6 259,7	8 225,2
Spolu železnice*	11 531,0	13 589,6	14 379,7	16 345,2

* suma zahŕňa aj výdavky na financovanie kombinovanej dopravy v objeme 20 mil. Sk ročne

D.2. Bytová výstavba

Na realizáciu **bytovej politiky** sa v roku 2005 navrhujú výdavky z verejných zdrojov vo výške

viac ako 8,3 mld. Sk. Štruktúru štátnej podpory významne ovplyvní predpokladaná nulová bonifikácia úrokových sadzieb hypotekárnych úverov, ako aj zmena spôsobu určovania výšky štátnej prémie k stavebnému sporeniu. Dôjde tak k presmerovaniu značnej časti rozpočtovaných zdrojov pôvodne určených na plošnú podporu bývania smerom k selektívnej podpore znevýhodnených a sociálne slabších skupín obyvateľstva.

Štátna podpora bytovej výstavby

(mil. Sk)	2004	2005	2006	2007
Program rozvoja bývania (MVRR SR)	1 275,0	1 574,7	1 440,8	1 161,2
Štátna prémie v stavebnom sporení	2 550,0	1 930,0	2 077,0	2 174,0
Štátny príspevok k hypotekárnym úverom	745,0	670,0	650,0	640,0
Dotácia zo štátneho rozpočtu pre ŠFRB	2 519,4	2 814,7	2 768,3	2 654,0
Vlastné príjmy ŠFRB	1 197,7	1 358,0	1 512,2	1 660,3
Podpora bývania spolu	8 287,1	8 347,4	8 448,3	8 289,5

Za predpokladu dokončenia cca 17 tisíc bytov ročne by štátna podpora na výstavbu jedného bytu v rokoch 2005 až 2007 predstavovala sumu takmer 500 tis. Sk. Znižovanie úrokových sadzieb, ktoré zaznamenávame v poslednom období, vo väčšej miere pozitívne ovplyvňuje využívanie úverových zdrojov súkromného sektora.

D.3. Regionálny rozvoj

Na regionálny rozvoj sa na rok 2005 navrhujú výdavky v celkovej výške 3,6 mld. Sk. Majoritnú časť podpory predstavujú prostriedky EÚ zo štrukturálnych fondov a z PHARE. Tieto vrátane spolufinancovania tvoria viac ako 99 % z celkovej podpory. Na rok 2006 sa predpokladá celkový objem verejných prostriedkov určených na regionálny rozvoj v sume 2,4 mld. Sk a na rok 2007 sa uvažuje s čiastkou cca 3,1 mld. Sk.

Verejné výdavky na regionálny rozvoj

(v mil. Sk)	2003	2004	2005	2006	2007
Prostriedky EÚ	1 447,7	2 001,9	2 650,4	1 747,5	2 155,3
Spolufinancovanie ŠR	263,0	844,4	939,3	650,9	937,2
Výdavky štátneho rozpočtu	21,0	29,5	34,5	36,5	36,5
Regionálny rozvoj celkom	1 731,7	2 875,8	3 624,2	2 434,9	3 129,0

Výdavky na regionálny rozvoj sú určené na podporu budovania a rozvoja lokálnej infraštruktúry (napr. školskej, zdravotníckej, sociálnej, kultúrnej, renovácie a rozvoja obcí), na podporu hospodárskej činnosti a trvalo udržateľného rozvoja cieľového územia a na cezhraničnú spoluprácu. Na budovanie a rozvoj školskej infraštruktúry zo zdrojov EÚ vrátane spolufinancovania bude k dispozícii cca 0,2 mld. Sk, s rovnakou sumou sa uvažuje aj na budovanie a rozvoj zdravotníckej infraštruktúry, s čiastkou cca 0,1 mld. Sk pre budovanie a rozvoj kultúrnej infraštruktúry, na budovanie a rozvoj sociálnej infraštruktúry a zamestnanosti sa predpokladá cca 0,2 mld. Sk, s rovnakou čiastkou sa počíta pre dopravnú infraštruktúru, na podporu hospodárskej činnosti sa uvažuje s čiastkou cca 0,8 mld. Sk, na podporu životného prostredia sa uvažuje so sumou 0,7 mld. Sk, na renováciu obcí bude k dispozícii takmer 0,3 mld. Sk, na projekty MVRR SR bude k dispozícii cca 0,2 mld. Sk a ďalších 0,7 mld. Sk bude k dispozícii na ostatné projekty.

Prechodné zníženie podpory regionálneho rozvoja v roku 2006 je ovplyvnené znížením zdrojov plynúcich z rozpočtu EÚ, nakoľko v tomto období sa predpokladá ukončenie čerpania prostriedkov z predstupového fondu PHARE, ktoré nebudú v plnej miere nahradené inými finančnými nástrojmi únie. Predpokladá sa, že v ďalšom období bude podpora regionálneho rozvoja z EÚ opäť narastať.

E. Hospodárstvo

E.1. Ministerstvo hospodárstva SR

Rozpočet **Ministerstva hospodárstva SR** v rokoch 2005 až 2007 ovplyvňujú najmä prostriedky EÚ na Sektorový operačný program Priemysel a služby (ďalej SOP PS), potreba zabezpečiť zodpovedajúce finančné prostriedky na jeho spolufinancovanie zo štátneho rozpočtu, ako aj financovanie významných investícií PSA Peugeot-Citroen a KIA Motors Co. + HYUNDAI Mobis.

Prehľad výdavkov kapitoly Ministerstva hospodárstva SR

(v mil. Sk)	2003	2004	2005	2006	2007
PSA Peugeot-Citroen	2 520,3	1 742,5	908,6	-	-
KIA Motors Co. + HYUNDAI Mobis	-	773,0*	2 211,7	2 222,0	416,5
Ostatné výdavky MH SR	1 992,1	3 384,3	4 482,8	4 879,6	4 815,1
Výdavky MH SR spolu	4 512,4	5 126,8	7 603,1	7 101,6	5 231,6

* uzn. vlády č. 355/2004 bolo riešené rozpočtové krytie výdavkov na túto investíciu v sume 1 600 mil. Sk, v tom návratná finančná výpomoc mestu Žilina predstavuje sumu 827 mil. Sk, 773 mil. Sk zvýšenie výdavkov kapitoly MH SR

Rozpočtové prostriedky kapitoly MH SR v roku 2005 bez podpory významných investícií v sume takmer 4,5 mld. Sk sú určené najmä na program Rozvoj priemyslu a podpora podnikania v sume 2,8 mld. Sk. V rámci tohto programu smeruje na **reštrukturalizáciu priemyselných odvetví** 0,9 mld. Sk, **podporu podnikania** 0,2 mld. Sk, **rozvoj cestovného ruchu** viac ako 0,7 mld. Sk a **rozvoj zahraničnej spolupráce, obchodu a investícií** takmer 1,0 mld. Sk. Významný medziročný nárast zaznamenávajú výdavky na reštrukturalizáciu priemyselných odvetví (rast o 50 %), rozvoj zahraničnej spolupráce, obchodu a investícií (rast o 42 %) a rozvoj cestovného ruchu (rast o 34 %).

Na aktivity v pôsobnosti Ministerstva hospodárstva SR v roku 2005 sú rozpočtované aj výdavky, ktoré nie sú súčasťou limitu vlastnej kapitoly v celkovej sume **774 mil. Sk**. Ide o finančné prostriedky z EÚ (PHARE, prechodný fond a INTERREG III C) v celkovej sume **273 mil. Sk** a kapitoly VPS na spolufinancovanie zo štátneho rozpočtu v sume **83 mil. Sk** a na podporu významných investícií do automobilového priemyslu v sume takmer **418 mil. Sk**.

Na podporu podnikania v roku 2005 smerujú aj finančné prostriedky rozpočtované **v pôsobnosti kapitoly Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR** na predvstupové a povstupové programy EÚ v celkovej v sume **850 mil. Sk**. Na program PHARE sú k dispozícii prostriedky EÚ a spolufinancovanie zo ŠR v sume **263 mil. Sk** a na povstupové programy (prostriedky EÚ a spolufinancovanie zo ŠR) v sume **587 mil. Sk**. Určené sú najmä na ekonomický rozvoj, podporu malého a stredného podnikania a cestovného ruchu.

Financovanie výdavkov štátneho rozpočtu na podporu významných investícií do automobilového priemyslu je zabezpečené v jednotlivých kapitolách v súlade s ich vecnou pôsobnosťou. Kvantifikácia výdavkov vyplýva zo zmlúv uzatvorených medzi Slovenskou republikou, príslušnými investormi a mestami. Vecne sú určené najmä na poskytnutie regionálnej pomoci, ktorá predstavuje 15 % oprávnených nákladov investora, pomoc na vzdelávanie a prípravu zamestnancov, príspevku na vytvorenie pracovných miest, vybudovanie infraštruktúry po hranicu pozemku a úhradu ostatných vyvolaných nákladov spojených s investíciou.

Prehľad výdavkov na PSA Peugeot Citroen

(v mil. Sk)	2003	2004	2005	2006	Spolu
MH SR	2 520,3	1 742,5	908,6	-	5 171,4
VPS	-	-	176,9	-	176,9
MPSVR SR	-	300,0	177,7	249,3	727,0
Spolu	2 520,3	2 042,5	1 263,2	249,3	6 075,3

Prehľad výdavkov na KIA Motors Co. + HYUNDAI Mobis

(v mil. Sk)	2004	2005	2006	2007	2008	Spolu
MH SR	1 712,3	2 211,7	2 222,0	416,5	-	6 562,5
VPS	-	240,8	486,2	135,1	14,6	876,7
MPSVR SR	-	108,2	336,9	294,7	77,0	816,8
Spolu	1 712,3	2 560,7	3 045,1	846,3	91,6	8 256,0

E.2. Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR

V kapitole **Úradu pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR** sa zabezpečujú finančné prostriedky na Cyklotrónové centrum SR v roku 2005 v sume 338,1 mil. Sk, z toho na úhradu DPH a cla je určená suma 258,1 mil. Sk, v roku 2006 v sume 366,8 mil. Sk, z toho na úhradu cla a DPH sa rozpočtuje 296,8 mil. Sk.

Zabezpečením finančných prostriedkov v sume 704,9 mil. Sk zo štátneho rozpočtu v rokoch 2005 a 2006 na Cyklotrónové centrum Slovenskej republiky bude plne pokryté jeho financovanie z rozpočtových prostriedkov. Zároveň sa vytvoria predpoklady na ukončenie jeho výstavby najneskôr do konca roka 2006 a podmienky pre jeho využitie v rámci nového právneho subjektu, do ktorého bude postupne vložený majetok ukončených funkčných celkov.

E.3. Hmotné, mobilizačné a núdzové rezervy

Výdavky pokrývajú oblasť realizácie hospodárenia so štátnymi hmotnými rezervami, mobilizačnými rezervami v zmysle schválených krízových plánov a v zmysle plánu pre riešenie krízových situácií nevojenského charakteru, núdzovými zásobami ropy a ropnými výrobkami na úrovni roku 2004. Mierny nárast výdavkov sa zohľadňuje vzhľadom na očakávaný priebeh cenových indexov a inflácie. Kapitálové výdavky vychádzajú z aktuálneho registra investícií rezortu. Výdavky na realizáciu stavieb sa udržiavajú na úrovni roku 2004.

V roku 2005 sa počíta s reštrukturalizáciou štátnych hmotných rezerv, t.j. znížením stavu ostatných hmotných rezerv ich odpredajom a prednostným zabezpečením núdzových zásob ropy a ropných výrobkov na úrovni 64 dní spotreby. V roku 2006 tak bude vytvorená nová štruktúra hmotných rezerv. Na základe koncepčných materiálov o situácii v oblasti štátnych hmotných rezerv, ktoré budú predložené na rokovanie Bezpečnostnej rady SR a následne vlády SR, bude rozhodnuté o spôsobe riešenia uvedenej problematiky tak, aby 90-dňové zásoby ropy a ropných výrobkov boli zabezpečené v súlade s požiadavkami EÚ do roku 2008.

F. Pôdohospodárstvo a životné prostredie

F.1. Pôdohospodárstvo

Vstupom SR do Európskej únie (EÚ) dochádza k významným zmenám v oblasti financovania pôdohospodárstva. V roku 2004 vzrástol objem prostriedkov v pôdohospodárstve v porovnaní s rokom 2003 takmer o **44 %**. Tento trend súvisí so Spoločnou poľnohospodárskou politikou (CAP) EÚ, ktorá vzhľadom na vynegetované pozíciu Slovenska limituje manévrovací priestor v oblasti výdavkov kapitoly. **Podiel európskych zdrojov** na celkových výdavkoch plynúcich do pôdohospodárstva dosiahne v roku 2005 **viac ako 62 %**. Spolu so zvýšeným prílevom finančných zdrojov EÚ z Rozvoja vidieka, štrukturálnych fondov a predvstupových fondov bude rásť aj potreba domácich zdrojov na ich spolufinancovanie.

Vzhľadom na uvedené trendy budú celkové výdavky do pôdohospodárstva v nasledujúcich rokoch stúpať. Celkové zdroje v roku 2005 medziročne stúpnu o 16,2 %.

Zdroje plynúce do pôdohospodárstva

(v mil. Sk)	2003*	2004*	2005	2006	2007
Vlastné zdroje kapitoly	12 158	4 054	4 104	3 829	3 847
Zdroje z EÚ (povstupové fondy)**	0	9 953	11 837	13 909	15 954
Spolufinancovanie k zdrojom EÚ	0	3 876	3 695	2 050	2 442
Kapitola spolu	12 158	17 883	19 636	19 788	22 243
Zdroje z EÚ (predvstupové fondy)	523	377	1 544	451	0
Spolufinancovanie k predvstupovým fondom	173	231	308	150	0
Zdroje spolu	12 854	18 491	21 488	20 389	22 243
medziročný rast v %	-	43,9	16,2	-5,1	9,1

* v roku 2003 sú výdavky kapitoly očistené o delimitované vodné hospodárstvo v objeme 0,8 mld. Sk a v roku 2004 o 0,5 mld. Sk

** vrátane prefinancovanej pohľadávky na EÚ zdroje

V návrhu rozpočtu na roky 2005 až 2007 je viditeľný značný nárast prílevu finančných prostriedkov z rozpočtu EÚ. V roku 2005 sa ich objem oproti roku 2004 zvýši o 29,5 %. V nasledujúcich rokoch sa predpokladá miernejší nárast.

Vzhľadom na priority európskej poľnohospodárskej politiky smerujú finančné prostriedky do troch oblastí. Objem finančných prostriedkov na **trhovo-orientované výdavky**, ktoré podporujú vývoz poľnohospodárskych produktov mimo teritória EÚ, bude v roku 2005 o 43 % vyšší v porovnaní s predchádzajúcim rokom. Tieto výdavky sú v celom rozsahu kryté zdrojmi z EÚ a ich výška je Európskou komisiou (EK) upravovaná na základe vývoja na trhu poľnohospodárskej produkcie.

Pri **priamych platbách poľnohospodárom** EÚ aplikuje zvyšovanie svojich príspevkov pre nových členov každoročne o 5 % z priemernej úrovne priamych platieb v EÚ 15. Slovensko tiež využije možnosť presunu prostriedkov určených na Rozvoj vidieka na priame platby. **V roku 2005 sa rozpočtujú priame platby na úrovni 54 % z priemeru priamych platieb EÚ 15.** Celkové zdroje v pôdohospodárstve tak medziročne stúpnu o 2,997 mld. korún (16,2 %). Zvýšenie národného doplatku k priamym platbám o 1 % by predstavovalo dodatočné nároky na štátny rozpočet v roku 2005 približne 130,1 mil. Sk.

Rozvoj vidieka je ďalšou významnou oblasťou, ktorá je majoritne financovaná z prostriedkov EÚ. Postupný nárast prílevu zdrojov z EÚ môžeme očakávať aj pri štrukturálnych fondoch.

Financovanie poľnohospodárstva z povstupových zdrojov EÚ

(v mld. Sk)	2004	2005	2006	2007
I. EAGGF záručná sekcia (A+B+C)	12 679	13 497	14 113	15 350
- EAGGF záručná sekcia (prostriedky ES)+ pohľ.	9 007	10 369	12 585	13 775
- spolufinancovanie k EAGGF z.s.	3 672	3 128	1 528	1 575
A) Priame platby*	7 395	7 027	5 705	5 203
- Priame platby (prostriedky ES)+ pohľadávka	4 624	4 969	5 411	5 193
- spolufin. + nár. doplatok	2 771	2 058	294	10
B) Rozvoj vidieka	4 486	5 329	6 147	7 796
- rozvoj vidieka (prostriedky ES)	3 585	4 259	4 913	6 231
- spolufinancovanie	901	1 070	1 234	1 565
C) Trhovo orientované výdavky	798	1 141	2 261	2 351
- trhovo orientované výdavky (prostriedky ES)	798	1 141	2 261	2 351
- spolufinancovanie	0	0	0	0
II. EAGGF usmerňovacia sekcia**	1 150	2 035	1 846	3 046
- EAGGF usmerňovacia sekcia (prostriedky ES)	946	1 468	1 324	2 179
- Spolufinancovanie k EAGGF u.s.	204	567	522	867
Zdroje na CAP celkom (I + II)	13 829	15 532	15 959	18 396
medziročný rast v %	-	12,3	2,7	15,3

* úroveň priamych platieb je v rokoch 2004 - 2006 zvýšená o presun 25/20/15 % z Rozvoja vidieka. V priamych platbách je započítaná aj pohľadávka voči EÚ. Národná vyrovnávací platba je napočítaná spolu so spolufinancovaním prostriedkov z Plánu rozvoja vidieka

** štrukturálne fondy

F.2. Životné prostredie

Životné prostredie patrí medzi oblasti s **najväčším očakávaným prílevom finančných zdrojov z EÚ** v rokoch 2005 až 2007. Táto skutočnosť sa premietne do významného nárastu výdavkov kapitoly, ktorých majoritná časť bude projektovo viazaná. V roku 2005 vzrastú **výdavky na životné prostredie o viac ako 73 %** v porovnaní s predchádzajúcim rokom. V ďalšom roku sa očakáva nárast takmer o 20 %. S nárastom prílevu európskych zdrojov sa v návrhu rozpočtu kapitoly MŽP SR zohľadnili aj potreby zvýšených nárokov na spolufinancovanie.

Výdavky na životné prostredie

(v mld. Sk)	2003	2004*	2005	2006	2007
Prostriedky ŠR**	3 300	3 488	4 026	4 063	4 011
Prostriedky EÚ	1 149	1 665	4 989	6 742	6 376
Celkom	4 449	5 153	9 015	10 805	10 387
medziročný rast v %	-	15,8	75,0	19,9	-3,9

* navrhovaný rozpočet kapitoly MŽP SR ovplyvnila delimitácia vodného hospodárstva

** suma vlastných výdavkov ŠR a výdavkov na spolufinancovanie

Ďalšie prostriedky na financovanie investícií v životnom prostredí sú rozpočtované z predvstupového fondu PHARE vrátane spolufinancovania z kapitoly VPS. V roku 2005 sú na projekty environmentálnej ochrany rozpočtované prostriedky v celkovom objeme 84 mil. Sk a projekty životného prostredia v objeme 108,8 mil. Sk.

F.3. Úrad geodézie, kartografie a katastra

V roku 2004 dochádza k špecifickému finančnému posilneniu Úradu geodézie, kartografie a katastra SR. V danom roku sú vyčlenené dodatočné finančné prostriedky za účelom personálneho posilnenia katastra. Tieto výdavky sú zapracované aj do návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2005

až 2007. Cieľom zvýšenia týchto výdavkov je odstrániť sklzy a vybavovanie podaní do katastra plniť v zákonom stanovených lehotách v priebehu roka 2005.

G. Financie a štátny dlh

V nadväznosti na novoprijatý zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy, s účinnosťou od 1. januára 2005, sú súčasťou rozpočtu kapitoly Ministerstva financií SR, okrem výdavkov určených na plnenie úloh rezortu Ministerstva financií SR, tiež výdavky na obsluhu štátneho dlhu. Výdavky kapitoly MF SR v roku 2005 tak celkovo predstavujú cca 38,3 mld. Sk, z čoho približne 30,3 mld. Sk tvoria výdavky na obsluhu štátneho dlhu. Na rok 2006 je rozpočtovaných takmer 40,0 mld. Sk, z čoho dlhová služba predstavuje asi 32,0 mld. Sk a v roku 2007 kapitola MF SR tvorí asi 48,3 mld. Sk, z toho dlhová služba cca 40,4 mld. Sk.

G.1. Štátny dlh

Výška **výdavkov štátneho dlhu** je v nasledujúcich rokoch určená predovšetkým troma základnými faktormi:

- zvyšovaním nominálneho štátneho dlhu z dôvodu každoročného deficitu štátneho rozpočtu,
- miernym poklesom priemerných úrokových sadzieb, najmä v roku 2005 a
- jednorázovým zvýšením výdavkov v roku 2005 z dôvodu nábehu štátnej pokladnice, čo je kompenzované zvýšením príjmov štátneho dlhu.

Rozpočtovanie výdavkov na obsluhu štátneho dlhu

(v mil. Sk)	2003	2004	2005	2006	2007
Na hotovostnom princípe	30 293	30 267	30 296	31 995	40 382
V metodike ESA 95	27 603	30 224	35 486	36 437	39 518

Rozhodujúcim ukazovateľom pre posudzovanie nákladov na dlhovú službu štátneho dlhu sú akruálne výdavky, teda výdavky v metodike ESA 95. Tie na rozdiel od hotovostných výdavkov priradujú výdavky k tomu obdobiu, kedy reálne vznikli a nie kedy boli zaplatené. Najmä v súvislosti s novými typmi štátnych dlhopisov totiž prichádza k výrazným rozdielom medzi vznikom záväzku a termínom jeho zaplatenia.

G.2. Ministerstvo financií SR

S **výdavkami na plnenie úloh rezortu MF SR** sa v roku 2005 uvažuje vo výške cca 8,0 mld. Sk, čo predstavuje v porovnaní so schváleným rozpočtom na rok 2004 nárast o 8,6 %. Vrátať prostriedkov PHARE, Prechodného fondu a ich spolufinancovania, ktoré je rozpočtované v kapitole VPS, zdroje rezortu predstavujú viac ako 8,4 mld. Sk.

Z navrhovaného limitu výdavkov približne 3,1 mld. Sk je rozpočtovaných na financovanie správy a výberu daní. Z uvedených výdavkov je 300 mil. Sk určených na projekt rozvoja daňového informačného systému. Jeho realizáciou sa zabezpečí systém efektívnej kontroly a správy daní na princípoch individuálnych účtov daňových subjektov. Približne 2,6 mld. Sk tvoria výdavky na zabezpečenie úloh colnej správy.

V súvislosti s činnosťou Štátnej pokladnice sa predpokladá nárast ročných príjmov MF SR o 600 mil. Sk, čím sa vytvára priestor na pokrytie zvýšených výdavkov spojených s jej činnosťou. Tieto výdavky v rozpočte predstavujú viac ako 800 mil. Sk, z toho cca 100 mil. Sk tvoria kapitálové

výdavky. Uvedené finančné prostriedky sú určené najmä na zabezpečenie prevádzky komunikačno-technologickej infraštruktúry, Rozpočtového informačného systému, prevádzky a údržby informačného systému Štátnej pokladnice a na realizáciu úprav softvéru.

Na výdavky na distribúciu kolkov je rozpočtovaných 150 mil. Sk, t.j. o 60 mil. Sk viac v porovnaní so schváleným rozpočtom na rok 2004. Uvedené zvýšenie výdavkov priamo súvisí s predpokladanými zvýšenými tržbami z predaja kolkov na cca 3,0 mld. Sk.

V roku 2006 sa uvažuje s disponibilnými zdrojmi MF SR približne vo výške 8,0 mld. Sk, z čoho prostriedky EÚ – PHARE a Prechodného fondu predstavujú cca 120 mil. Sk. V roku 2007 sa navrhujú zdroje cca na úrovni roku 2006, z čoho prostriedky EÚ – Prechodného fondu tvoria 36 mil. Sk. V porovnaní s rokom 2005 výdavky MF SR v roku 2006 a 2007 v zásade zostávajú na úrovni roku 2005. Pokles celkových disponibilných zdrojov spočíva v znížení prostriedkov EÚ a spolufinancovania.

H. Obrana

Celkové výdavky na obranu sú rozpočtované vo výške 1,9% HDP na jednotlivé roky, a to vrátane výdavkov ostatných rozpočtových kapitol v rámci medzirezortných programov Podpora obrany a Hospodárska mobilizácia.

Výdavky na obranu

(v tis. Sk)	2005	2006	2007
Ministerstvo obrany SR	25 589 992	28 245 073	30 428 050
Predpokladaný presun z roku 2004	608 237	-	-
Podpora obrany	314 996	305 679	274 754
Hospodárska mobilizácia	238 395	241 468	244 966
Celkom	26 751 620	28 792 220	30 947 770
<i>podiel na HDP v %</i>	<i>1,9</i>	<i>1,9</i>	<i>1,9</i>

Pri ich projekcii sa prihliadalo na zmeny v rozpočte, ktoré súviseli s realizáciou Dlhodobého plánu rozvoja do roku 2010. V rokoch 2005 až 2007 sa nepredpokladá realizácia deblokácií zahraničného dlhu v prospech kapitoly. V rozpočte roku 2005 sa počíta s presunom finančných prostriedkov v sume 608,2 mil. Sk, určených na opravy leteckej techniky a na nákup komponentov, ktoré kapitola nevyčerpá v roku 2004. Medziročne prostriedky kapitoly MO SR vzrastú o 11,1 %. Zabezpečením takéhoto objemu zdrojov pre obranu sa vytvárajú podmienky na úplnú profesionalizáciu armády do roku 2006.

I. Bezpečnosť a verejná správa

Rozsah navrhovaných výdavkov kapitoly **Ministerstva vnútra SR** vychádza zo schváleného rozpočtu na rok 2004 zníženého o výdavky schválené NR SR osobitne na materiálno-technické zabezpečenie polície v roku 2004 a o jednorázové výdavky na nákup vrtuľníkov pre PZ a modernizáciu TU-154 a JAK29. Následne bol zohľadnený mierny nárast výdavkov s výnimkou niektorých druhov transferov. Osobitne sa v jednotlivých rokoch zohľadnili výdavky na voľby do orgánov samosprávnych krajov s termínom konania v roku 2005, ako aj voľby do Národnej rady SR a voľby do orgánov samosprávy obcí s termínom konania v roku 2006.

V návrhu rozpočtu rezortu vnútra sa pre účely **zavádzania dokladov formátu EÚ** zvýšil limit výdavkov o 600 mil. Sk ročne, v nadväznosti na pripravovanú novelu zákona č. 381/1997 Z.z. o cestovných dokladoch v znení neskorších predpisov schválenú uznesením vlády SR č. 717/2004. Zvýšenie výdavkov bude kompenzované tak, že sa predmetnou novelou upraví zákon o správnych poplatkoch v oblasti zvýšenia správnych poplatkov za vydávanie cestovných dokladov o príslušnú infláciu. Týmto sa zabezpečí vydávanie dokladov podľa štandardov krajín EÚ. Podľa údajov Ministerstva vnútra SR **celkové náklady potrebné na zavedenie dokladov formátu EÚ budú v rokoch 2004 až 2007 predstavovať sumu 2 663 mil. Sk** bez zahrnutia osobných výdavkov a výdavkov na čistopisy dokladov. Pre účely **nákupu čistopisov dokladov** sa návrh rozpočtu rezortu na rok 2005 v rámci prioritných výdavkových titulov zvýšil o sumu **230 mil. Sk**.

V rámci výdavkov kapitoly sa uvažuje s realizáciou **Výstavby rádiokomunikačnej siete štátnej správy SITNO** v celkovej sume **600 mil. Sk** na roky 2005 až 2007, čím je zabezpečené kompletne dokončenie výstavby rádiokomunikačnej siete štátnej správy v roku 2007 bez ďalších nárokov na verejné financie. Taktiež sa navrhuje riešenie budovania **Analyticko-koordinačného centra PPZ pre boj s organizovaným zločinom a korupciou** v celkovej sume **300 mil. Sk** na roky 2005 až 2007.

Na financovanie opatrení na nových vonkajších hraniciach EÚ, ktorými sa vykonáva Schengenské acquis a kontrola vonkajších hraníc, sa uvažuje aj s prostriedkami poskytovanými vo forme grantu zo **Schengenského prechodného fondu**, ktoré spolu s prostriedkami zo štátneho rozpočtu predstavujú pre rok 2005 **891 mil. Sk**.

V rozpočtovej kapitole MV SR sú osobitne v jednotlivých rokoch zohľadnené zvýšené výdavky na riešenie úloh v oblasti **azylovej politiky**. Spolu s prostriedkami z Európskeho fondu pre utečencov predstavujú tieto výdavky na v roku 2005 výšku takmer **400 mil. Sk**.

Na pokrytie zvýšenia **mzdového ohodnotenia hasičov** sa pre rok 2005 vyčlenilo **192,3 mil. Sk**. Vo výdavkoch pre **hasičský a záchranný zbor** sa uvažuje so súčasnou úrovňou rozpočtového zabezpečenia, s prihliadnutím na očakávaný vývoj inflácie, ako aj plné pokrytie registrovaných investičných akcií. Počíta sa aj s povinným odvodom vo výške 8 % výberu zo zmluvného povinného poistenia motorových vozidiel za predchádzajúci rok, určeným na úhradu nákladov spojených s obstarávaním, údržbou a prevádzkovaním prostriedkov na záchranu ľudských životov a materiálnych hodnôt v cestnej doprave v sume 960 mil. Sk pre rok 2005. V ďalších rokoch sa bude výška odvodu odvíjať od vývoja poistných sadziieb na PZP a počtu registrovaných automobilov. Tento rozsah by mal po úprave zákona č. 95/2002 Z.z. o poisťovníctve v znení neskorších predpisov **plne pokryť všetky nároky** a požiadavky nielen pre hasičský a záchranný zbor, ale **aj pre vytváraný integrovaný záchranný systém SR**.

Prehľad o skutočnej a predpokladanej výške odvodu zo zmluvného povinného poistenia motorových vozidiel uvádza nasledovná tabuľka.

(v tis. Sk)	2003	2004	2005*	2006*	2007*
odvod 8 % poistného	98 436	678 998	960 000	1 296 000	1 555 200

* predpokladaný odvod pre Ministerstvo vnútra SR zahŕňa aj prostriedky, ktoré budú realizované prostredníctvom rozpočtovej kapitoly MZ SR. Ich presná časť je každoročne určovaná na rokovaní medzirezortnej komisie.

Návrh rozpočtu pre rezort vnútra počíta so **zvýšením hodnostného príplatku policajtov o 10 %** oproti schválenej novele zákona č. 73/1998 Z.z. Týmto sa zvýši návrh rozpočtu rezortu vnútra v oblasti osobných výdavkov o sumu **109,4 mil. Sk** ročne pre roky 2005 až 2007. V návrhu rozpočtu Ministerstva vnútra SR **sú zahrnuté aj prostriedky** požadované rezortom **na pokrytie deficitného hospodárenia osobitného účtu** v roku 2005 v celkovej sume **400 mil. Sk**. Ďalšie prostriedky potrebné

na prípadné pokrytie deficitného hospodárenia osobitného účtu bude ministerstvo vnútra riešiť presunmi v rámci rozpočtu vlastnej rozpočtovej kapitoly najmä z nenaplnených stavov policajtov tak, ako tomu bolo aj doposiaľ.

Návrh rozpočtu pre rozpočtovú kapitolu **Národný bezpečnostný úrad** zabezpečuje postupnú realizáciu úloh rezortu súvisiacich so vstupom do euroatlantických štruktúr. Zvýšenie výdavkov rozpočtovej kapitoly **Slovenská informačná služba** spolu s prostriedkami určenými na priority je postačujúce na pokrytie bežných prevádzkových výdavkov súvisiacich s hlavnou činnosťou rezortu.

J. Súdnictvo a väzenstvo

Spravodlivosť je jednou z priorít súčasnej vlády, čo dokumentuje aj fakt že výdavky na súdnictvo v rámci rozpočtovej kapitoly Ministerstva spravodlivosti SR medzi rokmi 2003 a 2005 rastú o viac ako 85 % (porovnanie bez výdavkov na odškodňovanie).

Výdavky **súdnictva** sú obsiahnuté v troch rôznych rozpočtových kapitolách: Ministerstva spravodlivosti SR, Najvyššieho súdu SR a Ústavného súdu SR.

V kapitole **Ministerstva spravodlivosti SR** výdavky zohľadňujú pokračovanie reformných krokov so zreteľom na optimalizáciu súdnej sústavy, zavádzanie súdneho manažmentu a budovanie špeciálneho súdu. Kapitálové výdavky umožňujú plné pokrytie registrovaných investičných akcií. Rozpočtujú sa prostriedky na pokračovanie budovania špeciálneho súdu a špeciálnej prokuratúry, okresných súdov Žilina, Trnava, Bratislava III., Nitra a Komárno.

V kapitole **Najvyššieho súdu SR** sú rozpočtované aj prostriedky na Špeciálny súd (činnosť dvoch Odvolacích senátov a Dovolacieho senátu), ktoré zabezpečujú personálne a materiálne vybavenie. Návrh rozpočtu NS SR v sebe zahŕňa aj výdavky Kancelárie súdnej rady SR. V rámci prostriedkov **Ústavného súdu SR** sa zabezpečuje kompletne dokončenie rekonštrukcie sídla Ústavného súdu SR v Jiskrových kasárňach.

Pri návrhu výdavkov kapitoly Ministerstva spravodlivosti sa ďalej v bežných transferoch zohľadnilo ukončenie poskytovania jednorázového finančného príspevku podľa zákona č. 105/2002 Z.z. v roku 2004. Pripravované reformy v súdnictve a zvýšené požiadavky na reformy prebiehajúce v súčasnosti sú pokryté v rámci rozdelenia prostriedkov na prioritné projekty vlády.

Osobitne boli zohľadnené výdavky na riešenie potrieb **väzenstva** vyplývajúcich z nárastu počtov odsúdených a obvinených. Výdavky pokrývajú finančné zabezpečenie výkonu väzby a výkonu trestu odňatia slobody pri počtoch obvinených a odsúdených a s tým súvisiacej ochrany a stráženia týchto objektov a zabezpečenia ochrany poriadku a bezpečnosti v súdnych objektoch. Predpokladá sa, že bude pokračovať výrazný nárast priemerných počtov obvinených a odsúdených osôb, ktoré oproti 7 758 osobám v roku 2002 vzrastú o 2 572 osôb na 10 330 osôb v roku 2005 (nárast o 35 %). V rámci budovania sústavy väzenských objektov ZVJS sú rozpočtované výdavky na registrované investičné akcie, pričom sa zohľadňuje ukončenie rekonštrukcie Leopoldovskej väznice v roku 2004, ako aj pokračovanie rekonštrukcie Prevádzkového areálu Mlynská Dolina, rekonštrukcie ÚVV Bratislava a rekonštrukcia bývalej vojenskej väznice Sabinov a to podľa údajov z registra investícií zaslaných rezortom.

Pri návrhu rozpočtu **Generálnej prokuratúry SR** sa zohľadnila snaha o skvalitnenie výkonu a účinnosti prokurátorského dozoru v trestnom konaní a zintenzívnenie výkonu prokurátorskej činnosti pre skvalitnenie postupu a rozhodovania orgánov verejnej správy. V rámci prioritných projektov vlády sa vyčlenili prostriedky na priestorové a prevádzkové zabezpečenie prokuratúr.

K. Štátna správa a diplomacia

K.1. Štátna správa

V rámci rozpočtu výdavkov kapitoly **Úradu vlády SR** na roky 2005 až 2007 sa osobitne zohľadnili zvýšené potreby kapitoly súvisiace so zabezpečením prevádzky informačnej siete GOVNET, na ktorú sa rozpočtujú prostriedky v sume 60 mil. Sk, čo v porovnaní s rokom 2004 predstavuje výrazné zvýšenie o 18 mil. Sk. Ďalej je v kapitole premietnuté rozšírenie administratívnych kapacít Úradu splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity, pričom počet pracovníkov sa zvýšil o 19 osôb z pôvodných 11 na 30 zamestnancov. V kategórii bežných transferov je v rozpočte premietnutý transfer do Protidrogového fondu, prostriedky na menšinovú kultúrnu politiku a pomoc krajanom v zahraničí na úrovni roka 2004. Kapitálové výdavky pokrývajú registrované investície a umožňujú aj rozšírenie a modernizáciu zabezpečovacieho systému areálu Úradu vlády SR, ktorý je v súvislosti so vstupom SR do EÚ a NATO nedostatočný.

V návrhu rozpočtu **Kancelárie Národnej rady SR** sú zahrnuté výdavky na plnenie funkcií a činnosť poslancov a výborov NR SR, vrátane odmien asistentom poslancov a výdavkov na prevádzku poslaneckých pracovní v novom areáli NR SR, ako aj kancelárií vo vybraných sídlach v rámci územia SR. Osobitne sa zohľadnili výdavky na platy poslancov Európskeho parlamentu, zabezpečenie prevádzkových nákladov pre stáleho zástupcu SR v kancelárii národného parlamentu v Bruseli, personálne posilnenie zamestnancov Kancelárie Národnej rady SR o 5 osôb na zabezpečenie nového odboru a výboru NR SR pre európske záležitosti a výboru NR SR pre kontrolu činnosti NBÚ a výdavky na úhradu členského príspevku NR SR v PZ NATO. V porovnaní s rokom 2004 sa výdavky kapitoly znížili o jednorázové výdavky schválené na financovanie Jarného zasadnutia PZ NATO. Kapitálové výdavky zabezpečujú postupnú rekonštrukciu objektu na Župnom námestí – III. etapa tak, aby bol dokončený v roku 2006 a odstránenie havarijného stavu nosných konštrukcií podzemných priestorov objektu na Leopoldovom nádvorí. V roku 2006 sa finančne kryjú aj výdavky súvisiace s obstaraním technických prostriedkov potrebných pre výkon mandátu poslanca.

V rozpočte bežných výdavkov kapitoly **Kancelárie prezidenta SR** sa v rámci prioritných výdavkových titulov zabezpečuje personálne posilnenie Kancelárie prezidenta SR o 9 osôb. Kapitálové výdavky vychádzajú z registra investícií a zabezpečujú dokončenie dobudovania historickej záhrady Prezidentského paláca v roku 2005 a v rámci prioritných výdavkových titulov vybudovanie bezpečnostného oplotenia a rekultivácia pozemku rezidencie prezidenta tak, aby táto investičná akcia bola dokončená v roku 2006.

Výdavky pre **Najvyšší kontrolný úrad SR** a pre **Štatistický úrad SR** sa rozpočtujú vo výške pokrývajúcej všetky nevyhnutné potreby týchto rozpočtových kapitol. V prípade ŠÚ SR sú nad rámec bežných potrieb zohľadnené v príslušných rokoch aj výdavky na uskutočnenie volieb do VÚC, do NR SR a do orgánov samosprávy. V rámci prioritných výdavkových titulov sa zabezpečuje prevádzka nového systému štatistiky zahraničného obchodu INTRASTAT a realizácia úloh Akčného plánu EUROSTATu a ECB na zabezpečenie požiadaviek na štatistické údaje.

K.2. Ministerstvo zahraničných vecí SR

V rozpočte výdavkov kapitoly **Ministerstva zahraničných vecí SR** na roky 2005 až 2007 sa zohľadnili výdavky súvisiace s novými úlohami, ktoré vyplynuli z členstva SR v EÚ a v NATO ako aj pozitívny vývoj kurzu slovenskej koruny. Výdavky pokrývajú plnenie funkcií MZV SR v oblasti zahraničnej politiky vrátane výdavkov na činnosť zastupiteľských úradov a slovenských inštitútov SR v zahraničí, prevádzku Schengenského informačného systému, oficiálnu rozvojovú pomoc a pod.

Výdavky kapitoly MZV SR zaznamenali od roku 2002 značný nárast, ktorý bol spôsobený predovšetkým novými úlohami vyplývajúcimi z plnenia strategického cieľa Slovenskej republiky, a to dosiahnutie členstva v EÚ a v NATO, zvýšením príspevkov medzinárodným organizáciám a v roku 2004 aj zmenou zákona o dani z príjmov, ktorá si vyžiadala kompenzáciu zvýšených mzdových nákladov pre diplomatických pracovníkov a s tým súvisiaceho poistného a príspevku do poisťovni spolu v sume 354 mil. Sk. Výdavky na zastupiteľské úrady SR v zahraničí od roku 2002 zaznamenali v súvislosti s plnením strategického cieľa SR rovnako rastúci trend.

(v mil. Sk)	2002	2003	2004	2005
Výdavky kapitoly MZV SR	2 474,4	2 813,4	3 336,7	3 407,7
Výdavky na ZÚ SR	1 727,4	1 964,2	2 287,4	2 326,6

V rámci bežných výdavkov na roky 2005 až 2007 je v kategórii výdavkov na tovary a služby premietnutý štandardný nárast výdavkov vzhľadom na očakávaný vývoj cien a inflácie s výnimkou výdavkov na činnosť zastupiteľských úradov SR a slovenských inštitútov SR v zahraničí v roku 2005, ktoré sú navrhované na úrovni roka 2004 z dôvodu predpokladaného pozitívneho vplyvu kurzových rozdielov v súvislosti s posilnením Sk voči zahraničným menám.

	2002	2003	2004	2005	posilnenie kurzu SKK
Kurz USD/SKK	45,3	36,8	32,9	32,1	29,2 %
Kurz EUR/SKK	42,7	41,5	40,0	39,4	7,7 %

Kapitálové výdavky sa v nadväznosti na vysokú rozostavanosť a rekonštrukčné práce objektov zastupiteľských úradov SR rozpočtujú v rokoch 2005 až 2007 približne na úrovni roka 2004. Osobitne sa zohľadnil nárast výdavkov v kategórii bežných transferov na **príspevky SR medzinárodným organizáciám** v súvislosti s členstvom SR v EÚ a v NATO.

(v mil. Sk)	2002	2003	2004	2005-7
Príspevky SR medz. organizáciám	283,6	304,1	327,7	390,4

V rámci **príjmov kapitoly** sa predpokladá rast príjmov predovšetkým z **dividend**. V roku 2004 MZV SR úlohu vyplývajúcu z bodu C.9. uznesenia vlády SR č. 444/2003, v zmysle ktorej má zabezpečiť odvod dividend do príjmov štátneho rozpočtu z akciovej spoločnosti Správa služieb diplomatickému zboru vo výške 70 % z čistého zisku, minimálne vo výške 20 mil. Sk neplní a túto považuje za nereálnu. Rozpočtované dividendy Správy služieb diplomatickému zboru, a.s. pri majetku, ktorý bol znaleckými posudkami ocenený na cca 1 520 mil. Sk, považujeme za primerané a očakávame ich rast z 28 mil. Sk v roku 2005 na 59 mil. Sk v roku 2007.

7. Finančné operácie štátnych finančných aktív

Podľa nového zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy pod pojmom štátne finančné aktíva rozumieme:

- peňažné prostriedky štátu vytvorené z výsledkov rozpočtového hospodárenia štátneho rozpočtu z minulých rokov,
- peňažné prostriedky štátu zo splácania istín poskytnutých návratných výpomocí a úverov a pôžičiek,
- majetkové účasti štátu,
- cenné papiere vo vlastníctve štátu,
- pohľadávky štátu z poskytnutých návratných finančných výpomocí a úverov a pôžičiek,

- ďalšie peňažné prostriedky na základe rozhodnutia vlády alebo národnej rady.

Schválením nového zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy sa finančné operácie, ktoré ovplyvňujú stav štátnych finančných aktív, tak na strane príjmov ako aj na strane výdavkov vylučujú z príjmov a výdavkov štátneho rozpočtu.

(v mil. Sk)	2005	2006	2007
Rozpočtové operácie ŠFA			
1. Príjmy - zvýšenie ŠFA	17 347,3	17 361,4	19 369,9
1.1. dividendy z FNM a ostatné transfery	13 000,0	11 500,0	12 500,0
1.2. prijaté úroky (dôchodková reforma)	2 417,0	2 536,7	2 420,0
1.3. prijaté splátky vlád. úverov a vlád. pohľ. zo zahr. (FT)	259,0	250,0	295,0
1.4. príjmy zo splátok úverov a pôžičiek - NFV (FT)	1 351,3	1 074,7	1 154,9
1.5. príjem prostriedkov od spoločnosti Veriteľ, a.s.	320,0	2 000,0	0,0
1.6. čistý príjem zo zrušených vkladov na doručiteľa	0,0	0,0	3 000,0
2. Výdavky - zníženie ŠFA	14 288,6	15 406,3	24 678,6
2.1. prevod prostriedkov z FNM z dividend do príjmov ŠR	13 000,0	11 500,0	12 500,0
2.2. zrážková daň z účtu dôchodkovej reformy	459,2	482,0	459,8
2.3. poskyt. úverov a pôž., účasť v medz. org. (FT)	829,4	612,0	932,4
2.4. prevod prostriedkov do Sociálnej poisťovne	0,0	2 812,3	10 786,4
Saldo rozpočtových operácií	3 058,7	1 955,1	-5 308,7
Vylúčenie finančných transakcií	-780,9	-712,7	-517,5
vylúčenie fin. transakcií z príjmov	-1 610,3	-1 324,7	-1 449,9
vylúčenie fin. transakcií z výdavkov	829,4	612,0	932,4
Saldo rozpočtových operácií bez FT	2 277,8	1 242,4	-5 826,2
(vplyv na verejný rozpočet podľa ESA 95)			

7.1. Príjmové operácie

Z hľadiska finančného objemu medzi najdôležitejšie príjmové operácie štátnych finančných aktív patria príjmy z Fondu národného majetku SR z dividend, pričom v roku 2005 sa očakávajú v objeme 13 000 mil. Sk a v rokoch 2006 a 2007 11 500 mil. Sk, resp. 12 500 mil. Sk.

Príjmy z termínovaného účtu prostriedkov určených na dôchodkovú reformu sa očakávajú v roku 2005 v objeme 2 417,0 mil. Sk, v roku 2006 v objeme 2 582,4 mil. Sk a v roku 2007 v objeme 2 553,6 mil. Sk. Predpokladaný vývoj stavu termínovaného účtu prostriedkov určených na dôchodkovú reformu ukazuje nasledovná tabuľka:

	(v mil. Sk)		
	2005	2006	2007
Stav účtu k 1.1. daného roka	70 109,2	72 067,0	74 158,7
Hrubý úrok	2 417,0	2 536,7	2 420,0
Zrážková daň (19%)	459,2	482,0	459,8
Čistý úrok	1 957,8	2 054,7	1 960,2
Plánované čerpanie prostriedkov z účtu	0,0	-2 812,3	-10 786,4
Stav účtu k 31.12. daného roka	72 067,0	71 309,4	62 483,2

Príjmy z vymáhania zahraničných pohľadávok, ktoré Slovenská republika získala pri delení majetku bývalej ČSFR, sa na základe výsledkov doterajších rokovaní s dlžníckymi krajinami a aktuálneho stavu zmluvnej dokumentácie rozpočtujú v rokoch 2005 – 2007 v rozpätí 250 mil. Sk až 295 mil. Sk.

Medzi finančné operácie na strane príjmov zaraďujeme aj príjmy zo splácania poskytnutých úverov a pôžičiek – istín i návratných finančných výpomocí.

	2005	2006	2007
	Návrh rozpočtu	Návrh rozpočtu	Návrh rozpočtu
(v tis. Sk)			
Ministerstvo životného prostredia SR	51 500	50 000	50 000
Ministerstvo financií SR	600	500	500
Ministerstvo pôdohospodárstva SR	464 190	344 214	284 351
Všeobecná pokladničná správa	610 000	460 000	600 000
z toho :			
Od verejnoprávnych inštitúcií a rezortných zdravotných poisťovní	200 000	* ___	* ___
Od nefinančných subjektov	410 000	460 000	600 000

* - Na roky 2006 a 2007 sa nepredpokladajú príjmy z návratných finančných výpomocí poskytovaných zdravotným poisťovniam nakoľko v roku 2005 sa uskutoční ich posledná splátka.

V pôsobnosti kapitol Ministerstva životného prostredia SR a Ministerstva pôdohospodárstva SR ide o príjmy zo splácania návratných finančných výpomocí poskytnutých zrušenými štátnymi fondmi. Príjmy z realizovaných štátnych záruk od nefinančných subjektov a návratných finančných výpomocí od zdravotných poisťovní sú v kapitole Všeobecná pokladničná správa a v zmysle splátkových kalendárov sa v jednotlivých rokoch rozpočtového rámca 2005 až 2007 očakávajú v objemoch ako je uvedené v tabuľke.

V roku 2005 sa očakáva príjem prostriedkov v objeme 320 mil. Sk a v roku 2006 príjem v objeme 2 000,0 mil. Sk od spoločnosti Veriteľ, a.s., prostredníctvom ktorej sa zabezpečuje proces oddlžovania v rezorte zdravotníctva. Uvedené príjmy predstavujú splátky pôžičky, ktorá bola spoločnosti Veriteľ, a.s., poskytnutá v roku 2003 zo štátnych finančných aktív v objeme 5 200,0 mil. Sk.

V nadväznosti na pripravovanú novelu Obchodného zákonníka sa v roku 2007 predpokladá čistý príjem štátnych finančných aktív v objeme 3 mld. Sk. Tieto finančné prostriedky predstavujú prevod zostatkov zrušených vkladov na doručiteľa z komerčných bánk, ktoré si vkladatelia alebo iné oprávnené osoby neuplatnili a nepreukázali najneskôr do 31. decembra 2006, vrátane úrokov a iných majetkových výhod patriacich k týmto vkladom. Súčasne však štátu vznikne záväzok na výplatu náhrad za zostatky zrušených vkladov v prospech tých oprávnených osôb (vkladateľov, ich dedičov

alebo ich ďalších právnych nástupcov), ktorým by inak zostalo iba premlčaním znehodnotené právo na výplatu zostatkov zrušených vkladov na doručiteľa. Výšku tohto druhu záväzku a zároveň výšku príjmu z tohto titulu nie je možné v súčasnosti kvantifikovať. Finančný vplyv tejto operácie sa bude upresňovať v nasledujúcom období.

7.2. Výdavkové operácie

Príjmy z Fondu národného majetku SR z dividend v jednotlivých rokoch rozpočtového rámca 2005 až 2007 sa v rovnakej výške ako vstúpili do príjmov štátnych finančných aktív prevedú do príjmov štátneho rozpočtu. To znamená, že z pohľadu bilancie štátnych finančných aktív je táto operácia neutrálna.

V súvislosti s príjmami z termínovaného účtu prostriedkov určených na dôchodkovú reformu na strane výdavkových operácií štátnych finančných aktív dochádza k úhrade zrážkovej dane v roku 2005 vo výške 459,2 mil. Sk, v roku 2006 vo výške 490,7 mil. Sk a v roku 2007 vo výške 485,2 mil. Sk.

Medzi finančné operácie na strane výdavkov sa zaraďuje aj poskytovanie úverov a pôžičiek, účasť na majetku a splácanie istiny. V jednotlivých rokoch rozpočtového rámca 2005 až 2007 sa rozpočtujú v nižšie uvedených objemoch.

(v tis. Sk)	2005	2006	2007
EBOR* – kapitálový vklad	49 200	0	0
Agentúra MIGA* – rezerva splatná na požiadanie v rámci zvýšenia základného kapitálu	50 000	50 000	50 000
IDA* – rezerva na doplnenie zdrojov	40 000	40 000	40 000
EIB - splatný kapitál a rezervný fond	371 176	371 176	742 351
IBRD* – rezerva na valorizáciu akcií SR	100 000	100 000	100 000
Projekt „Reformy sociálnych dávok“ – návratná finančná výpomoc pre Sociálnu poisťovňu	219 000	50 800	—
SPOLU	829 376	611 976	932 351

* - oficiálna rozvojová pomoc

V rámci II. piliera dôchodkovej reformy sa predpokladá v roku 2006 prevod finančných prostriedkov zo štátnych finančných aktív do Sociálnej poisťovne vo výške 2 812,3 mil. Sk a z rovnakého dôvodu v roku 2007 vo výške 10 786, 4 mil. Sk.

8. Rozpočtovanie príjmov a výdavkov subjektov verejnej správy v metodike ESA 95

V porovnaní s návrhom rozpočtu v predchádzajúcich častiach materiálu na hotovostnom princípe táto časť obsahuje návrh rozpočtu verejnej správy na aktuálnom princípe, v súlade s jednotnou metodikou, platnou pre Európsku úniu (metodika ESA 95). Metodika ESA 95 uplatňuje aktuálny princíp, t. j. princíp časového rozlíšenia pri sledovaní operácií. Vykazovanie údajov na aktuálnej báze metodicky upravuje príručka s názvom *Európsky systém účtov - ESA 95*, ktorá tvorí

prílohu Nariadenia rady (ES) č. 2223/96. Akruálny princíp znamená, že toky sa zaznamenávajú na základe zásady zachytenia operácie v čase vzniku nároku, tzn. vtedy, keď je ekonomická hodnota vytvorená, transformovaná alebo likvidovaná, alebo vtedy, keď nároky a záväzky vznikajú, sú transformované alebo zrušené. To znamená, že operácia je zachytená v čase vzniku a nie vtedy, keď je zaplatená. Bilancovanie príjmov a výdavkov rozpočtu verejnej správy bežného roka podľa metodiky ESA 95 vylučuje oproti hotovostnému princípu akékoľvek finančné operácie z bilancie príjmov a výdavkov.

Príprava a spracovanie návrhu rozpočtu verejnej správy prebieha v podmienkach nových postupov, s kvantifikáciou prebytkov, resp. schodkov jednotlivých subjektov rozpočtu verejnej správy v metodike ESA 95.

8.1. Štátny rozpočet

Návrh štátneho rozpočtu uvedený v predchádzajúcich častiach materiálu je z pohľadu metodiky ESA 95 nasledovný:

(v mil. Sk)

	Rok 2005	Rok 2006	Rok 2007
Schodok štátneho rozpočtu na hotovostnom princípe	-61 523,9	-61 578,3	-55 456,7
Modifikujúce faktory	4 187,9	4 739,2	1 973,2
z toho:			
▪ saldo rozp. operácií štát. finanč. aktív bez finančných operácií	2 277,8	1 242,4	-5 826,2
▪ zahrnutie položiek časového rozlíšenia z toho:	1 910,1	3 496,8	7 799,4
vplyv čas. rozl. platených a prijatých úrokov	-4 316,4	-3 742,6	+1 564,2
medz. zmena stavu (nárast pohľad. EÚ)	+4 420,5	+5 749,4	+4 656,2
medz. nárast čas. výnimiek	+400,0	0,0	0,0
časové rozlíšenie daň. príjmov	+1 406,0	+1 490,0	+1 579,0
Schodok štátneho rozpočtu (ESA 95)	-57 336,0	-56 839,1	-53 483,5

Na schodok štátneho rozpočtu na hotovostnom princípe majú vplyv modifikujúce faktory, ktoré predstavujú rozdiel medzi rozpočtovaním na hotovostnom a na akruálnom princípe (metodika ESA 95). Súčasťou modifikujúcich faktorov je saldo rozpočtových operácií štátnych finančných aktív bez finančných operácií (časť 7. Finančné operácie štátnych finančných aktív) a zahrnutie položiek časového rozlíšenia.

Položky časového rozlíšenia štátneho rozpočtu obsahujú vplyv časového rozlíšenia platených a prijatých úrokov (rozdiel medzi objemom hotovostných a akruálnych úrokov) súvisiacich so štátnym dlhom (časť 6.3. Rozpočtovanie výdavkov podľa vybraných oblastí, písm. G. Financie a štátny dlh), pozitívny vplyv zmeny stavu pohľadávok EÚ na priame platby, predvstupové fondy a Kohézny fond (Príloha 6. Rozpočtové vzťahy SR a EÚ) a časové rozlíšenie daňových príjmov (časť 5.2. Akruálne dane pre štátny rozpočet 2005 až 2007). Posledný faktor, ktorý ovplyvňuje výšku časového rozlíšenia štátneho rozpočtu, je zvýšenie vplyvu časových výnimiek. V roku 2003 sa poskytli časové výnimky v objeme 9,8 mld Sk a rovnaký objem sa predpokladá aj v roku 2004. Vzhľadom na legislatívnu zmenu, na základe ktorej budú môcť správcovia kapitol štátneho rozpočtu automaticky presúvať do nasledujúceho rozpočtového roku nevyčerpané kapitálové výdavky, prostriedky EÚ a prostriedky štátneho rozpočtu, určené na financovanie spoločných programov SR a EÚ, očakáva sa nárast presunu nevyčerpaných prostriedkov do nasledujúceho roka v objeme cca 0,4 mld Sk.

Akualizácia štátneho rozpočtu je vykonaná ďalej:

- bez vplyvu a. s. Veriteľ na štátny rozpočet, resp. štátne finančné aktíva z titulu prípadného oddlžovania zdravotníctva,
- za predpokladu nulovej zmeny stavu pohľadávok a záväzkov rozpočtových organizácií,
- bez zohľadnenia zmeny stavu mimorozpočtových účtov štátnych rozpočtových organizácií, s výnimkou vplyvu časových výnimiek.

8.2. Obce a VÚC

Návrh rozpočtu na roky 2005 až 2007 za územnú samosprávu je spracovaný nadväzne na zmeny vyplývajúce z fiškálnej decentralizácie.

Pri zostavovaní návrhu rozpočtu sa vychádzalo z princípu, že kompetencie pri prenesenom výkone pôsobnosti štátnej správy budú financované dotáciami z kapitoly príslušného ústredného orgánu a samosprávne (originálne) pôsobnosti budú financované prostredníctvom daňových príjmov obcí a vyšších územných celkov. Niektoré špecifické a individuálne potreby obcí a vyšších územných celkov budú financované formou dotácií zo štátneho rozpočtu rozpočtovaných v kapitole Všeobecná pokladničná správa.

Obce

Predpokladá sa, že obce v roku 2005 dosiahnu **celkové príjmy vo výške 76 953,8 mil. Sk** a **celkové výdavky v sume 75 153,8 mil. Sk**.

Daňové príjmy sa očakávajú v sume **31 000,5 mil. Sk**, ktoré obce získajú z výnosu dane z príjmov platenej fyzickými osobami, z výnosu dane z nehnuteľností a z výnosu dane za špecifické služby (miestne dane a poplatky za komunálne odpady). Z výnosu dane z príjmov platenej fyzickými osobami sa očakávajú príjmy do rozpočtov obcí v sume 23 500,5 mil. Sk, z ktorých bude zabezpečené financovanie samosprávnych pôsobností obcí. Ide o transformované bývalé dotácie z kapitoly Súhrnný finančný vzťah k obciam a vyšším územným celkom na úseku školstva (9 381,6 mil. Sk), sociálneho zabezpečenia – opatrovateľskej služby (1 050,8 mil. Sk), mestskej verejnej dopravy (714,7 mil. Sk), výkon samosprávnych funkcií obcí s počtom obyvateľov do 3 000 (626,9 mil. Sk) a ostatných samosprávnych funkcií (11 726,5 mil. Sk).

V rámci **nedaňových príjmov** sa uvažuje, že obce dosiahnu **sumu 14 000,0 mil. Sk**. Ide o príjmy z podnikania a z vlastníctva majetku v sume 4 500,0 mil. Sk, najmä z nájomného z prenajatých pozemkov, budov, strojov a zariadení, čiastku 3 000,0 mil. Sk z administratívnych a iných poplatkov a platieb (správne poplatky, za ubytovacie a stravovacie služby, zo vstupného, za relácie v miestnom rozhlase a pod.). Predpokladá sa, že kapitálové príjmy dosiahnu výšku 4 200,0 mil. Sk, a to najmä z predaja budov, bytov, z predaja pozemkov, z predaja dlhopisov. Z úrokov z domácich úverov, pôžičiek a vkladov sa očakáva získať 200,0 mil. Sk a z iných nedaňových príjmov suma 2 100,0 mil. Sk.

Granty a transfery zo štátneho rozpočtu sa očakávajú v objeme **24 253,3 mil. Sk** z týchto kapitol:

- Ministerstva školstva SR – prostriedky vo výške **15 005,1 mil. Sk** budú smerovať na zabezpečenie **preneseného výkonu štátnej správy** na financovanie činnosti základných škôl v sume **14 942,5 mil. Sk**, na ďalšie vzdelávanie a na činnosť spoločných úradovní obcí pre úsek školstva.

- Ministerstva vnútra SR v sume **184,8 mil. Sk.** Na **prenesený výkon štátnej správy** sú určené finančné prostriedky na činnosť matričných úradov v sume **137,3 mil. Sk.**
 Ďalšie transfery sa rozpočtujú na zabezpečenie volieb do orgánov samosprávnych krajov a nových volieb do orgánov obcí v sume 3,0 mil. Sk, na opravu a údržbu vojnových hrobov v sume 10,5 mil. Sk, na opravu vojnových hrobov z dôvodu 60. výročia ukončenia II. svetovej vojny v sume 28,7 mil. Sk a na priznávanie azylu a integráciu azylantov do spoločnosti v sume 5,3 mil. Sk.
- Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií SR - suma **6,9 mil. Sk** je určená obciam na financovanie **preneseného výkonu štátnej správy** v oblasti pozemných komunikácií – špeciálne stavebné úrady.
- Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR – celková suma **2 190,1 mil. Sk.** Na financovanie **preneseného výkonu štátnej správy** na úseku stavebného konania a vyvlastňovacieho konania je rozpočtovaný bežný transfer v sume **131,8 mil. Sk a 30,2 mil. Sk** na zabezpečenie preneseného výkonu štátnej správy pre 79 obcí v súvislosti so zabezpečením činností spojených so Štátnym fondom rozvoja bývania.
 Ďalšie transfery sa predpokladajú poskytnúť obciam z programu Podpory rozvoja bývania v sume 1 140,0 mil. Sk a na regionálny rozvoj na spolufinancovanie projektov z prostriedkov EÚ v sume 888,1 mil. Sk.
- Ministerstva životného prostredia SR – celková suma **924,7 mil. Sk.** Dotácie sú smerované na podporu realizácie environmentálnych opatrení na podporu investičných akcií v oblasti vôd pre obce, na kanalizácie a ČOV, na vodovody, odpadové hospodárstvo na sanáciu skládok a podporu separovaného zberu a na spolufinancovanie projektov z prostriedkov EÚ.
- Ministerstva hospodárstva SR - do rozpočtov obcí budú smerovať finančné prostriedky v sume **3 317,6 mil. Sk.** Ide o finančné prostriedky na podporu realizácie významných investícií do automobilového priemyslu PSA Peugeot Citroën a Kia + Hyundai (3 060,3 mil. Sk), na podporu rozvoja a zriaďovanie priemyselných parkov (132,0 mil. Sk) a na realizáciu opatrení Sektorového operačného programu priemysel a služby na podporu budovania a rekonštrukcie infraštruktúry vrátane cestovného ruchu je určených 125,3 mil. Sk.
- Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR - v sume **422,0 mil. Sk**, ktoré budú poskytované obciam na zabezpečenie stravy pre deti v hmotnej núdzi, na výkon osobitného príjemcu a na školské potreby pre dieťa v hmotnej núdzi.
- Ministerstva kultúry SR - do rozpočtov obcí bude smerovať suma **30,0 mil. Sk** na financovanie obnovy národných kultúrnych pamiatok, na kultúrne aktivity v oblasti umenia a na podporu knižníc.
- Všeobecnej pokladničnej správy – v sume **2 152,1 mil. Sk.** Ide o finančné prostriedky na financovanie individuálnych potrieb obcí (81,0 mil. Sk), na financovanie rozostavaných stavebných akcií zdravotníckych zariadení (11,5 mil. Sk), na výstavbu Mosta Košická v sume 83,3 mil. Sk, na záchranu historických pamiatok v sume 53,9 mil. Sk, na financovanie zariadení sociálnych služieb v sume 576,5 mil. Sk, rezerva pre obce z titulu výpadku daňových príjmov vyplývajúca zo zvýšenia daňového bonusu v sume 219,5 mil. Sk, rezerva na krytie rizík z fiškálnej decentralizácie v sume 300,0 mil. Sk a na spolufinancovanie projektov súvisiacich s ochranou životného prostredia – budovanie ČOV a kanalizácií v rámci predvstupového fondu ISPA v sume 826,4 mil. Sk.

Celkové výdavky obcí na rok 2005 sa predpokladajú v objeme **75 153,8 mil. Sk.**

Obce na **bežné výdavky** použijú sumu **54 462,9 mil. Sk**. Na mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania sa uvažuje so sumou 20 516,8 mil. Sk, na poistné a príspevky zamestnávateľa do poisťovni 7 170,6 mil. Sk, na tovary a ďalšie služby 17 702,5 mil. Sk a na bežné transfery 8 173,0 mil. Sk. Na splácanie úrokov a ostatné platby súvisiace s úvermi sa uvažuje so sumou 900,0 mil. Sk.

Kapitálové výdavky sa predpokladá použiť v sume **14 790,9 mil. Sk** na realizáciu stavieb, modernizáciu a rekonštrukciu objektov v majetku obcí a obstaranie prístrojov, strojov a zariadení. Výdavky na **finančné transakcie** predstavujú **5 900,0 mil. Sk**, z toho na splácanie istín 5 800,0 mil. Sk.

V roku 2006 sa oproti roku 2005 v rozpočtoch obcí v príjmovej aj výdavkovej časti očakáva nárast vyplývajúci najmä z nárastu daňových príjmov súvisiacich s fiškálnou decentralizáciou cca 101,9 % a v roku 2007 oproti roku 2006 o 102,5 %.

Vývoj príjmovej a výdavkovej časti rozpočtu obcí na roky 2005, 2006 a 2007 je nasledovný:

(v mil. Sk)

	Rok 2005	Rok 2006	Rok 2007
Príjmy obcí spolu	76 953,8	78 389,4	80 327,9
<i>z toho:</i>			
▪ daňové príjmy*	31 000,5	32 910,8	35 458,7
▪ nedaňové príjmy	14 000,0	14 400,0	14 700,0
▪ transfery zo štátneho rozpočtu	24 253,3	24 128,6	23 419,2
▪ príjmy zo splácania úverov a pôžičiek a z predaja majet. účastí (fin. operácia)	150,0	150,0	150,0
▪ zostatok prostr.z predch. rokov (fin. operácia)	2 550,0	1 800,0	1 600,0
▪ prijaté úvery (fin. operácia)	5 000,0	5 000,0	5 000,0
Výdavky obcí spolu	75 153,8	76 789,4	78 727,9
<i>z toho:</i>			
▪ bežné výdavky	54 462,9	56 086,4	57 539,0
▪ kapitálové výdavky	14 790,9	15 353,0	16 038,9
▪ úvery a účasť na majetku (fin. operácia)	100,0	100,0	100,0
▪ splácanie istín (fin. operácia)	5 800,0	5 250,0	5 050,0
Celkový prebytok obcí	1 800,0	1 600,0	1 600,0
- vylúčenie finančných operácií	- 1 800,0	- 1 600,0	- 1 600,0
<i>z toho:</i>			
▪ vylúčenie príjm. fin. operácií	- 7 700,0	- 6 950,0	- 6 750,0
▪ vylúčenie výdav. fin. operácií	5 900,0	5 350,0	5 150,0
Prebytok/schodok obcí (ESA 95)	0,0	0,0	0,0

*bez zohľadnenia zvýšenia daňového bonusu

Vyššie územné celky

Celkové príjmy a výdavky VÚC sa predpokladajú v objeme 21 756,9 mil. Sk.

Daňové príjmy sa očakávajú v celkovej sume **10 354,4 mil. Sk**, ktoré vyššie územné celky získajú z výnosu dane z príjmov platenej fyzickými osobami v sume 7 854,4 mil. Sk a z výnosu dane z motorových vozidiel v sume 2 500,0 mil. Sk. V rámci týchto príjmov sa predpokladá, že budú financované kompetencie, ktoré boli presunuté z orgánov štátnej správy do samosprávnej pôsobnosti vyšších územných celkov. Ide o transformované bývalé dotácie rozpočtované v kapitole Súhrnný finančný vzťah k obciam a vyšším územným celkom na úseku dopravy (poskytovanie dotácií pre dopravcov zabezpečujúcich pravidelnú verejnú autobusovú dopravu) v sume 1 052,1 mil. Sk, na

správu a údržbu ciest II. a III. triedy v sume 2 229,8 mil. Sk, na úseku kultúry v sume 1 081,9 mil. Sk, na úseku sociálneho zabezpečenia v sume 3 639,1 mil. Sk, na úseku školstva v sume 1 724,7 mil. Sk a činnosť úradov VÚC v sume 626,7 mil. Sk.

Nedaňové príjmy sa získajú z činnosti organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti VÚC na úseku sociálneho zabezpečenia, na úseku školstva a z úrokov z prostriedkov vlastného hospodárenia. Uvažuje sa s ich celkovou výškou **800,0 mil. Sk**, ktorá by sa mala dosiahnuť najmä na úseku sociálneho zabezpečenia, a to z úhrad platených občanmi, umiestnenými v zariadeniach sociálnych služieb za poskytované služby, ako je stravovanie, bývanie a zaopatrenie v sume 730,0 mil. Sk, na úseku školstva z poplatkov zo zápisného a školného v základných umeleckých školách, za ubytovanie v domovoch mládeže, z nájomného a pod. v sume 50,0 mil. Sk a z vlastného hospodárenia úradov samosprávnych krajov (úroky z vlastných prostriedkov, príjmy z prenájmu majetku a pod.) v sume 20,0 mil. Sk.

Dotácie zo štátneho rozpočtu sa poskytnú v celkovej sume **10 532,5 mil. Sk**, z toho bežné granty a transfery v sume 9 747,0 mil. Sk a kapitálové granty a transfery v sume 785,5 mil. Sk z týchto rozpočtových kapitôl :

- Ministerstva školstva SR – v sume **9 420,2 mil. Sk** na financovanie **preneseného výkonu štátnej správy** na úseku stredných škôl, ku ktorým zriaďovateľskú funkciu plnia VÚC v sume **9 406,2 mil. Sk** a na financovanie ďalšieho vzdelávania.
- Ministerstva hospodárstva SR – v sume **451,1 mil. Sk** na realizáciu opatrení Sektorového operačného programu Priemysel a služby na podporu a budovania a rekonštrukcie infraštruktúry vrátane cestovného ruchu.
- Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR – v sume **308,7 mil. Sk** na úhradu nákladov spojených s vypracovávaním plánov hospodárskeho rozvoja regiónu, nákladov na analýzy a štúdie a na financovanie projektovej dokumentácie a ďalšie náklady súvisiace s realizáciou podprogramov Lokálna infraštruktúra a JPD NUTS II Bratislava Cieľ 2.
- Ministerstva vnútra SR – sumu **136,5 mil. Sk** na vykonanie a zabezpečenie volieb do orgánov samosprávnych krajov.
- Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR – sumu **46,2 mil. Sk** na krytie úveru poskytnutého z Rozvojovej banky Rady Európy v súvislosti s realizáciou projektu „Transformácia existujúcich zariadení sociálnych služieb“ v sume 29,2 mil. Sk a na detské rekreácie v sume 17,0 mil. Sk.
- Ministerstva kultúry SR – v sume **32,0 mil. Sk** na financovanie obnovy a opravy kultúrnych pamiatok a na kultúrne aktivity v oblasti umenia.
- Všeobecnej pokladničnej správy - v sume **137,8 mil. Sk** na spolufinancovanie projektu „Transformácia existujúcich zariadení sociálnych služieb“ (43,8 mil. Sk) a pre zdravotnícke zariadenia (94,0 mil. Sk).

V oblasti výdavkov na zabezpečenie činnosti **úradov samosprávnych krajov** sa predpokladá vynaložiť finančné prostriedky v celkovej sume **656,7 mil. Sk**, z toho na bežné výdavky 574,6 mil. Sk a na kapitálové výdavky 82,1 mil. Sk. Z uvedenej sumy sa predpokladá financovať osobné a prevádzkové výdavky úradov, činnosť poslancov zastupiteľstiev, činnosť komisií, projekty súvisiace s regionálnym rozvojom a s vykonaním volieb do samosprávnych orgánov VÚC. Z dotácií na kapitálové výdavky sa predpokladá financovať budovanie úradov VÚC, a to na rekonštrukčné práce

objektov, v ktorých sú umiestnené úrady VÚC a na obstaranie technického vybavenia úradov (kancelárska technika, informačné technológie a pod.).

Na úseku dopravy sa použijú finančné prostriedky na bežné výdavky v sume **1 052,1 mil. Sk** a sú určené na úhradu straty, jej časti alebo iné vyrovnanie dopravcom, ktorí na základe uzatvorených zmlúv o výkonoch vo verejnom záujme vykonávajú vnútroštátnu verejnú autobusovú dopravu a na zabezpečenie obslužnosti územia. Ďalšie prostriedky na úseku dopravy budú smerované na zabezpečenie správy a údržby ciest II. a III. triedy v sume **2 279,8 mil. Sk**.

Pre zdravotnícke zariadenia sa predpokladá vynaložiť **94,0 mil. Sk** na dostavbu rozostavaných stavieb a na splátky prístrojov a zdravotníckych zariadení.

V kultúrnych zariadeniach sa predpokladajú výdavky vo výške **1 120,9 mil. Sk**, z ktorých sa bude financovať činnosť divadiel, múzeí a galérií, osvetových zariadení, knižníc, hvezdární a ostatných kultúrnych inštitúcií v pôsobnosti VÚC. Na kapitálové výdavky sa predpokladá vynaložiť sumu 172,1 mil. Sk.

Na úseku školstva na zabezpečenie bežných a kapitálových výdavkov pre stredné školy a školské zariadenia sa predpokladá predbežne vynaložiť finančné prostriedky vo výške **11 189,9 mil. Sk**. Činnosti na úseku školstva budú financované z dotácií poskytnutých z kapitoly Ministerstva školstva SR v rámci preneseného výkonu štátnej správy a z vlastných príjmov vyšších územných celkov samosprávne pôsobnosti. Ide o financovanie škôl a školských zariadení – gymnázií, stredných odborných škôl, stredných odborných učilíšť, stredísk praktického vyučovania, združených stredných škôl a zariadení, školských jedální, domovov mládeže, umeleckých škôl, ku ktorým vyššie územné celky plnia zriaďovateľskú pôsobnosť.

V sociálnej oblasti na zabezpečenie služieb a prevádzky zariadení sociálnych služieb sa použijú finančné prostriedky v sume **4 533,5 mil. Sk**. Na tomto úseku zabezpečujú VÚC pôsobnosti pri poskytovaní starostlivosti v zariadeniach sociálnych služieb (domovy sociálnych služieb, zariadenia chráneného bývania, domovy pre osamelých rodičov, stanice opatrovateľskej služby, zariadenia pestúnskej starostlivosti, útulky, rehabilitačné strediská). Okrem toho v rámci bežných výdavkov sa rozpočtujú aj finančné prostriedky na poskytovanie príspevkov tzv. neštátnym subjektom. Predpokladá sa, že časť výdavkov zariadení sociálnych služieb sa pokryje z nedaňových príjmov (platby za poskytované služby od občanov umiestnených v týchto zariadeniach). Na kompetencie na úseku sociálneho zabezpečenia sa rozpočtujú kapitálové výdavky v sume 253,9 mil. Sk. V tejto sume je zahrnuté aj financovanie projektu „Transformácia existujúcich zariadení sociálnych služieb“ z prostriedkov štátneho rozpočtu.

V roku 2006 sa oproti roku 2005 v rozpočtoch vyšších územných celkov v príjmovej aj výdavkovej časti očakáva nárast najmä z titulu nárastu daňových príjmov 102,4 % a v roku 2007 oproti roku 2006 104,9 %.

Vývoj príjmovej a výdavkovej časti rozpočtu VÚC na roky 2005, 2006 a 2007 je nasledovný:

(v mil. Sk)

	Rok 2005	Rok 2006	Rok 2007
Příjmy VÚC spolu	21 756,9	22 283,2	23 374,0
z toho:			
▪ daňové príjmy	10 354,4	11 010,9	11 879,2
▪ nedaňové príjmy	800,0	830,0	850,0
▪ transfery zo štátneho rozpočtu	10 532,5	10 372,3	10 574,8
▪ zostatok prostr. z predch. rokov (fin. operácia)	70,0	70,0	70,0
Výdavky VÚC spolu	21 756,9	22 283,2	23 374,0
z toho:			
▪ na činnosť úradov	656,7	685,3	720,7
▪ na dopravu	3 331,9	3 500,3	3 600,8
▪ na zdravotníctvo	94,0	50,0	70,0
▪ na kultúru	1 120,9	1 200,9	1 300,4
▪ na školstvo	11 189,9	11 044,1	11 296,9
▪ na sociálne zabezpečenie	4 533,5	4 831,8	5 115,2
▪ na regionálny rozvoj	760,0	900,8	1 200,0
▪ poskyt. úv. a pôžičiek, účasť na majetku a splácanie istiny (fin. operácia)	70,0	70,0	70,0
Celkový prebytok/schodok VÚC	0,0	0,0	0,0
- vylúčenie finančných operácií	0,0	0,0	0,0
z toho:			
▪ vylúčenie príjm. fin. operácií	- 70,0	-70,0	-70,0
▪ vylúčenie výdav. fin. operácií	70,0	70,0	70,0
Prebytok/schodok VÚC (ESA 95)	0,0	0,0	0,0

8.3. Sociálna poisťovňa

Prijatím zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, ktorý nadobudol účinnosť od 1. 1. 2004, bola spustená reforma systému sociálneho poistenia. Ďalším zásadným krokom v reforme sociálneho poistenia bolo prijatie zákona č. 43/2004 Z. z. o starobnom dôchodkovom sporení, ktorého účinnosť je stanovená od januára 2005.

Rozpočet Sociálnej poisťovne sa predkladá v dvoch verziách, čo vyplýva predovšetkým zo značnej neistoty pri odhade dopadov zavedenia II. piliera dôchodkového sporenia na verejné financie. Uvedené vyplýva najmä v dôsledku neistoty pri odhade počtu obyvateľov, ktorí sa rozhodnú zapojiť do systému dôchodkového sporenia. Tento proces je komentovaný v osobitnej časti prílohy č. 4. Vplyv dôchodkovej reformy na verejné financie. Dôvodom predloženia dvoch verzií je tiež fakt, že v zmysle rozhodnutia Eurostatu sa počas prechodného obdobia (do marca 2007) fiškálne náklady dôchodkovej reformy nebudú započítavať do deficitu verejných financií.

V návrhu rozpočtu Sociálnej poisťovne na roky 2005 až 2007 je zohľadnená pripravovaná legislatívna zmena umožňujúca presuny dočasne voľných finančných zdrojov medzi základnými fondmi Sociálnej poisťovne.

8.3.1. Rozpočet Sociálnej poisťovne bez vplyvu II. piliera

(v mil. Sk)

	Rok 2005	Rok 2006	Rok 2007
Príjmy Sociálnej poisťovne spolu	140 411,1	153 953,9	167 151,6
<i>z toho:</i>			
▪ daňové príjmy - príjmy z poistného	122 263,5	131 068,2	138 925,2
▪ nedaňové príjmy (úroky a iné príjmy)	631,3	694,2	854,8
▪ zostatok prostr. z predch. roka (fin. operácia)	17 297,3	22 140,7	27 371,6
▪ úver od Svetovej banky (fin. operácia)	219,0	50,8	0,0
Výdavky Sociálnej poisťovne spolu	118 270,4	126 582,3	132 742,7
<i>z toho:</i>			
▪ výdavky poistenia	114 553,9	123 014,8	129 012,5
▪ výdavky správneho fondu	3 713,5	3 564,5	3 727,2
- z toho čerpanie úveru od Svetovej banky	219,0	50,8	0,0
▪ úver poskytnutý z garančného fondu – predpokladaná reálna vymožitelnosť v budúcich rokoch (fin. operácia)	3,0	3,0	3,0
Celkový prebytok Sociálnej poisťovne	22 140,7	27 371,6	34 408,9
- vylúčenie finančných operácií	-17 513,3	-22 188,5	-27 368,6
<i>z toho:</i>			
▪ vylúčenie príjm. fin. operácií	-17 516,3	-22 191,5	-27 371,6
▪ vylúčenie výd. fin. operácií	+3,0	+3,0	+3,0
+ zahrnutie čas. rozlíšenia príjmov z poistného	811,0	861,0	907,0
Prebytok Sociálnej poisťovne (ESA 95)	5 438,4	6 044,1	7 947,3

V roku 2005 v celkových príjmoch v sume 140 411,1 mil. Sk sa premieta prevod finančných prostriedkov z roku 2004 vo výške 17 297,3 mil. Sk. Vývoj celkových príjmov má medziročne rastúcu tendenciu (v roku 2006 nárast o 9,6 % a v roku 2007 o 8,6 %). Objemovo najväčšiu položku predstavujú príjmy z poistného, ktorých podiel na celkových príjmoch v sledovanom období sa pohybuje v rozsahu od 87 do 83 %. V tejto sume je zahrnuté poistné platené štátom na starobné a invalidné poistenie za zákonom definovanú skupinu poistencov. Po zohľadnení vplyvu profesionalizácie armády od roku 2006 a demografického vývoja obyvateľstva sa predpokladá výška poistného plateného štátom v objeme cca 5,0 – 5,3 mld Sk.

Kvantifikácia príjmov z výberu poistného je konštruovaná podľa vymeriavacích základov jednotlivých skupín platiteľov poistného po zohľadnení skutočného vývoja z minulého obdobia. Predpokladané daňové príjmy z poistného zohľadňujú očakávané zlepšenie úspešnosti výberu v rozsahu 95 – 96 % v rokoch 2005 až 2007. Návrh rozpočtu vychádza zo stabilizovaného percenta práceneschopnosti na úrovni cca 4,25 %.

V návrhu je zohľadnená návratná finančná výpomoc, t. j. úver od Svetovej banky na realizáciu Projektu správy sociálnych dávok vo výške 219,0 mil. Sk na rok 2005 a 50,8 mil. Sk na rok 2006.

V celkových výdavkoch v roku 2005 sa premieta aj predpokladaná valorizácia dôchodkov o 8,2 %, v roku 2006 je premietnutá valorizácia dôchodkov o 4,9 % a v roku 2007 je premietnutá valorizácia dôchodkov o 4,3 %. V zmysle zákona o sociálnom poistení valorizácia dôchodkových dávok je závislá od vývoja priemerného medziročného rastu spotrebiteľských cien a rastu priemernej

mzdy v národnom hospodárstve dosiahnutými v predchádzajúcom kalendárnom roku, pričom pomer týchto ukazovateľov je vyvážený 50:50. Termín zvýšenia dôchodkových dávok je stanovený vždy k 1. júlu.

Ukazovateľ/rok	2005	2006	2007
Inflácia (priemerný rast v %)	3,3	2,8	2,5
Priemerná mesačná mzda NH (nomin. rast v %)	6,5	5,8	5,6
Valorizácia dôchodkov (v %)	8,2	4,9	4,3

V metodike ESA 95 sa predpokladá v jednotlivých rokoch prebytkové hospodárenie Sociálnej poisťovne, a to v roku 2005 v objeme 5 438,4 mil. Sk, v roku 2006 v objeme 6 044,1 mil. Sk a v roku 2007 v objeme 7 947,3 mil. Sk.

V doložke k zákonu č. 461/2003 o sociálnom poistení sa predpokladalo v rokoch 2004 až 2007 prebytkové hospodárenie Sociálnej poisťovne. Na základe poznania skutočného vývoja v nových legislatívnych podmienkach predkladaný návrh rozpočtu predpokladá oproti kvantifikáciám uvedeným v doložke výrazné zhoršenie bilancie v bežnom roku.

Bilancia v bežnom roku/rok	(v mil. Sk)			
	2004*	2005	2006	2007
a) Doložka k zákonu č. 461/2003 Z. z.	3 671,0	8 029,0	11 511,0	12 983,0
b) Návrh rozpočtu Sociálnej poisťovne**	522,3	4 843,4	5 230,9	7 037,2
Rozdiel (b - a)	-3 148,7	-3 185,6	-6 208,1	-5 945,8

* očakávaná skutočnosť z augusta 2004

** podľa bilancie fondového hospodárenia SP (nezohľadňuje metodiku ESA 95)

8.3.2. Vplyv zavedenia II. piliera dôchodkového sporenia

S cieľom zabezpečiť dlhodobú finančnú stabilitu dôchodkového systému a súčasne vytvoriť priestor pre zvýšenie úrovne poskytovaných dôchodkov, bol v rámci reformy dôchodkového systému prijatý zákon č. 43/2004 Z. z. o starobnom dôchodkovom sporení, ktorého účinnosť je stanovená od roku 2005.

Pri rozhodnutí zapojiť sa do sporivého piliera dochádza k zmene sadzby pre odvod poistného na starobné poistenie. Sadzba starobného poistenia 18 % sa rozdelí v rovnakom pomere medzi priebežný a kapitalizačný pilier. Časť príjmov zodpovedajúcich 9 % sadzbe starobného dôchodkového sporenia, ktoré budú plynúť do základného fondu príspevkov na starobné dôchodkové poistenie, bude spravovať príslušná dôchodková správcovská spoločnosť. Výber príspevkov na starobné dôchodkové sporenie ovplyvní administratívne náklady Sociálnej poisťovne vo výške 0,5 % z výberu príspevkov na starobné dôchodkové sporenie. V zmysle vládneho návrhu novely zákona o sociálnom poistení sa predpokladá vyňatie príjmov a výdavkov základného fondu príspevkov na starobné dôchodkové sporenie z rozpočtu Sociálnej poisťovne, nakoľko tieto sú určené do súkromných dôchodkových správcovských spoločností.

Pri kvantifikácii vývoja bilancie systému sociálneho poistenia na roky 2005 až 2007 sa predpokladal postupný prechod ekonomicky aktívneho obyvateľstva SR do sporivého piliera, a to v roku 2005 35 % a zvyšných 16 % v roku 2006. Pri zohľadnení vplyvu zákona o starobnom dôchodkovom sporení sa predpokladá výrazná zmena vo vývoji bilancie systému sociálneho poistenia, ktorá je komentovaná v časti prílohy č. 4.

Ukazovateľ/rok	2005	2006	2007
Zhoršenie salda vplyvom II. piliera (v tis. Sk)	5 596 039	15 056 299	17 950 469
Podiel na HDP (v %)	0,4	1,0	1,1

8.3.3. Rozpočet Sociálnej poisťovne s vplyvom II. piliera

Financovanie deficitov Sociálnej poisťovne vzniknutých v dôsledku zavedenia povinného kapitalizačného systému vychádza z predpokladu predĺženia účinnosti § 292 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. na obdobie zabezpečenia stabilizácie systému.

V zmysle § 292 ods. 2 je možné použiť finančné prostriedky základného fondu, ktorý vykazuje prebytok finančných prostriedkov, na poskytnutie finančnej výpomoci do iného základného fondu, v ktorom nie je dostatok finančných prostriedkov na dávky, na ktorých úhradu je určený. Pri zostavovaní rozpočtu sa vychádzalo z predpokladu, že technická rezerva Sociálnej poisťovne musí byť na úrovni minimálne 10 mld Sk v priebehu celého roka. Na základe uvedených skutočností sa predpokladá poskytnutie prostriedkov zo štátnych finančných aktív v roku 2006 vo výške 2 812,3 mil. Sk a v roku 2007 v objeme 10 786,4 mil. Sk.

	(v mil. Sk)		
	Rok 2005	Rok 2006	Rok 2007
Príjmy Sociálnej poisťovne spolu	139 869,2	150 542,1	159 480,6
<i>z toho:</i>			
▪ daňové príjmy (príjmy z poistného)	121 796,0	130 565,4	138 391,2
▪ nedaňové príjmy (úroky a iné príjmy)	556,9	298,6	303,0
▪ zostatok prostr. z predch. roka (fin. operácia)	17 297,3	16 815,0	10 000,0
▪ úver od Svetovej banky (fin. operácia)	219,0	50,8	0,0
▪ transfer zo ŠFA	0,0	2 812,3	10 786,4
Výdavky Sociálnej poisťovne spolu	123 054,2	140 542,1	149 480,6
<i>z toho:</i>			
▪ výdavky poistenia	119 680,3	137 566,4	146 428,0
▪ výdavky správneho fondu	3 370,9	2 972,7	3 049,6
- z toho čerpanie úveru od Svetovej banky	219,0	50,8	0,0
▪ úver poskytnutý z garančného fondu – predpokladaná reálna vymožitelnosť v budúcich rokoch (fin. operácia)	3,0	3,0	3,0
Celková bilancia Sociálnej poisťovne	16 815,0	10 000,0	10 000,0
- vylúčenie finančných operácií	-17 513,3	-16 862,8	-9 997,0
<i>z toho:</i>			
▪ vylúčenie príjmových fin. operácií	-17 516,3	-16 865,8	-10 000,0
▪ vylúčenie výdavkových fin. operácií	3,0	3,0	3,0
+ zahrnutie čas. rozlíšenia príjmov z poistného	811,0	861,0	907,0
Prebytok/schodok Sociálnej poisťovne (ESA 95)	112,7	-6 001,8	910,0

V súvislosti s novelou zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, ktorá bola schválená uznesením vlády č. 919/2004 zo dňa 29. 9. 2004, sa predpokladá zhoršenie salda Sociálnej poisťovne

vo výške 135 mil. Sk v roku 2005, 191 mil. Sk v roku 2006 a 233 mil. Sk v roku 2007, ktoré nie je zapracované v rozpočte Sociálnej poisťovne schválenom v dozornej rade a v rade riaditeľov. Tento výpadok je krytý prostredníctvom zníženia limitu výdavkov kapitoly Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

8.4. Zdravotné poisťovne

Rozpočet zdravotných poisťovní je zostavený s predpokladom, že výdavky neprevýšia príjmy poisťovne.

(v mil. Sk)

	Rok 2005	Rok 2006	Rok 2007
<i>Príjmy zdravotných poisťovní spolu</i>	74 653,8	79 539,7	84 376,5
<i>z toho:</i>			
▪ príjmy z poistného	71 116,2	75 997,4	80 821,3
▪ administratívne a iné poplatky	942,3	946,6	959,2
▪ granty a transfery	9,7	10,1	10,4
▪ zost.prostr. z predch. roka (fin. operácia)	2 585,6	2 585,6	2 585,6
<i>Výdavky zdravotných poisťovní spolu</i>	72 068,2	76 954,1	81 790,9
<i>z toho:</i>			
▪ výdavky poistenia	68 378,3	71 563,8	78 199,7
▪ bežné výdavky na správne činnosti poisťovne	2 318,9	2 638,6	2 855,7
▪ kapitálové výdavky	563,4	439,2	415,5
▪ transfer a. s. Veriteľ	320,0	2 000,0	0,0
▪ ostatné transfery	287,6	312,5	320,0
▪ splácanie istín (fin. operácia)	200,0	0,0	0,0
<i>Celkový prebytok zdravotných poisťovní</i>	2 585,6	2 585,6	2 585,6
<i>- vylúčenie finančných operácií</i>	-2 385,6	-2 585,6	-2 585,6
<i>z toho:</i>			
▪ vylúčenie príjm. fin. operácií	-2 585,6	-2 585,6	-2 585,6
▪ vylúčenie výdav.fin. operácií	200,0	0,0	0,0
<i>+ zahrnutie čas. rozlíšenie príjmov z poistného</i>	485,0	512,0	540,0
<i>Prebytok zdravotných poisťovní (ESA 95)</i>	685,0	512,0	540,0

Rozpočet za systém zdravotného poisťovníctva je zostavovaný v podmienkach zmeny legislatívneho prostredia prijatím balíka reformných zákonov, ktorý výraznou mierou mení finančné toky v systéme verejného zdravotného poistenia.

Návrh zákona o zdravotných poisťovniach a dohľade nad zdravotnou starostlivosťou zásadným spôsobom mení štatút zdravotných poisťovní ako verejnoprávnych inštitúcií na akciové spoločnosti. Návrh zákona o zdravotnom poistení definuje systém zdravotného poistenia ako univerzálny a solidárny, prerozdelenie poistného na verejné zdravotné poistenie na základe princípu solidarity mení minimálnu i maximálnu hranicu vymeriavacieho základu pre ekonomicky aktívne osoby, jeho vecný rozsah, určuje sadzbu a výšku vymeriavacieho základu pre platbu poistného plateného štátom. Výdavková časť rozpočtu zdravotných poisťovní bude priamo ovplyvňovaná rozsahom zdravotnej starostlivosti, ktorý je novo definovaný v návrhu zákona ako i obchodnou politikou zdravotných poisťovní.

Celkové príjmy v systéme zdravotného poisťovníctva, vrátane zostatku prostriedkov

z predchádzajúceho roka, sa predpokladajú v roku 2005 vo výške 74 653,8 mil. Sk, v roku 2006 v objeme 79 539,7 mil. Sk a v roku 2007 vo výške 84 376,5 mil. Sk.

Platba za poistencov štátu sa predpokladá vo výške 4 % zo zákonom definovaného vymeriavacieho základu a je kvantifikovaná vo výške 21 116,2 mil. Sk. V porovnaní s rokom 2004 predstavuje nárast o 3 056,8 mil. Sk. Počet poistencov štátu je určený podľa údajov Centrálného registra poistencov SR a predpokladá sa vo výške 3 055 tisíc osôb. Pre rok 2006 je platba poistného plateného štátom kvantifikovaná vo výške 22 864,7 mil. Sk pre rok 2007 vo výške 24 338,1 mil. Sk. Príjmy z poistného, vrátane platby štátu, sa v roku 2005 predpokladajú v objeme 71 116,2 mil. Sk, v roku 2006 v objeme 75 997,4 mil. Sk a v roku 2007 vo výške 80 821,3 mil. Sk.

V kvantifikácii výberu poistného od ekonomicky aktívneho obyvateľstva je zohľadnený najmä vývoj makroekonomických ukazovateľov, zmena minimálnej i maximálnej hranice vymeriavacieho základu a jeho väzba na priemernú mzdu, ako i zmena jeho vecného rozsahu. Po zohľadnení týchto skutočností sa predpokladá, že v roku 2005 výber od ekonomicky aktívneho obyvateľstva dosiahne úroveň 50 000,0 mil. Sk, v roku 2006 53 200,0 mil. Sk a v roku 2007 56 500,0 mil. Sk.

Ostatné príjmy v systéme zdravotného poisťovníctva sa predpokladajú ročne v objeme cca 950,0 mil. Sk. Na ich výške sa najvýraznejšou mierou podieľajú príjmy z platieb za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a za vydané lekárske predpisy a poukazy, ako i predpokladané úhrady za nezaopatrených rodinných príslušníkov zamestnanca poisteného v inom členskom štáte EÚ. Výdavky na správne činnosti poisťovní sú rozpočtované vo výške, ktorá zodpovedá súčasne platným legislatívnym podmienkam.

8.5. Štátne fondy

U obidvoch štátnych fondov, v Štátnom fonde rozvoja bývania a v Štátnom fonde likvidácie jadroveenergetických zariadení a nakladania s vyhoretým jadrovým palivom a rádioaktívnymi odpadmi, sa vo všetkých troch rozpočtových rokoch predpokladá prebytkové hospodárenie.

8.5.1. Štátny fond rozvoja bývania

Vývoj celkových príjmov Štátneho fondu rozvoja bývania (ďalej len „ŠFRB“) má mierne vzrastajúcu tendenciu. Pri vzrastajúcom trende príjmov z úrokov z poskytnutých úverov a vkladov ŠFRB predpokladá zvýšenie príjmov zo splátok istín poskytnutých úverov. Zároveň sa znižuje požiadavka na transfer zo štátneho rozpočtu. Tento trend vyplýva zo schválenej koncepcie rozvoja bytovej výstavby, ktorá uvažuje s postupným rastom vlastných zdrojov tvorených z úrokov a zo splátok istín úverov poskytnutých ŠFRB.

V nadväznosti na predpokladaný vývoj príjmov majú mierne vzrastajúcu tendenciu aj celkové výdavky ŠFRB. Najväčší podiel na celkových výdavkoch majú výdavky na poskytovanie úverov na podporu bývania, v rámci toho výdavky na zabezpečenie nových bytových jednotiek fyzickými osobami, na výstavbu nájomných bytov a zariadení sociálnych služieb realizovaných obcami a na obnovu bytového fondu. Ostatné výdavky súvisia so zabezpečením napr. bankových služieb, či správneho fondu.

(v mil. Sk)

	Rok 2005	Rok 2006	Rok 2007
Príjmy ŠFRB spolu	4 187,7	4 295,5	4 329,3
<i>z toho:</i>			
▪ úroky z domácich úverov, pôžič. a vkladov	755,4	851,3	943,4
▪ iné nedaňové príjmy	10,0	10,0	10,0
▪ transfery zo štátneho rozpočtu	2 814,7	2 768,3	2 654,0
▪ zo splácania úverov a pôžičiek (fin. operácia)	602,6	660,9	716,9
▪ zostatok prostr. z predch. rokov (fin. operácia)	5,0	5,0	5,0
Výdavky ŠFRB spolu	4 182,7	4 290,5	4 324,3
<i>z toho:</i>			
▪ bežné výdavky	42,6	35,9	36,2
▪ kapitálové výdavky	6,6	0,1	0,1
▪ poskyt. úverov a pôžičiek (fin. operácia)	3 855,5	4 254,5	4 288,0
▪ splácanie istín (fin. operácia)	278,0	0,0	0,0
Celkový prebytok ŠFRB	5,0	5,0	5,0
- vylúčenie finančných operácií	3 525,9	3 588,6	3 566,1
<i>z toho:</i>			
▪ vylúčenie príjm. fin. operácií	-607,6	- 665,9	- 721,9
▪ vylúčenie výdav. fin. operácií	4 133,5	4 254,5	4 288,0
Prebytok ŠFRB (ESA 95)	3 530,9	3 593,6	3 571,1

Objem poskytovaných úverov na podporu bývania v medziročnom porovnaní narastá. Stav pohľadávok z nesplatených úverov ŠFRB k 31. 12. 2002 predstavoval 17 427,6 mil. Sk.

(v mil. Sk)

	2003	2004	2005	2006	2007
Objem poskytnutých úverov ŠFRB	2 901,6	3 110,9	3 855,5	4 254,5	4 288,0
Splátky istiny	476,6	542,0	602,6	660,9	716,9
Pohľadávky za nesplatené úvery k 31.12.	18 643,0	21 211,9	24 464,8	28 058,4	31 629,5

8.5.2. Štátny fond likvidácie jadrovoenergetických zariadení a nakladania s vyhoretým jadrovým palivom a rádioaktívnymi odpadmi

Hlavnú časť príjmov Štátneho fondu likvidácie jadrovoenergetických zariadení a nakladania s vyhoretým jadrovým palivom a rádioaktívnymi odpadmi (ďalej len „ŠFLJEZ“) tvoria, okrem zostatku prostriedkov z predchádzajúceho roka, príjmy z odvodov vlastníkov jadrovoenergetických zariadení. V rokoch 2005 až 2007 sa nepredpokladá transfer zo štátneho rozpočtu.

Rozhodujúca časť výdavkov je rozpočtovaná ako príspevok ŠFLJEZ vlastníkovi jadrovoenergetických zariadení, Slovenským elektrárňam, a. s., na akcie súvisiace s likvidáciou jadrovoenergetických zariadení, na budovanie Bohunického spracovateľského centra, na vyradovanie jadrovej elektrárne A-1 Jaslovské Bohunice a jej uvádzanie do radiačne bezpečného stavu. Z dlhodobých zámerov sa pripravuje hlbinné úložisko vysokoaktívnych rádioaktívnych odpadov. Kumulované finančné prostriedky fondu budú slúžiť na likvidáciu jadrovoenergetických zariadení po ukončení prevádzky v budúcich obdobiach.

V rokoch 2006 a 2007 dochádza k výraznej redukcii výdavkov ŠFLJEZ, ktorá je dôsledkom zníženia príjmov fondu z úrokov v súvislosti s poklesom úrokových sadzieb a predpokladaného zníženia odvodov Slovenských elektrární, a. s. do fondu z dôvodu zmeny základne pre určenie výšky odvodu a uvažovaného odstavenia bloku V1 EBO od roku 2007.

(v mil. Sk)

	Rok 2005	Rok 2006	Rok 2007
Príjmy ŠFLJEZ spolu	15 792,5	17 072,7	18 602,9
<i>z toho:</i>			
▪ úroky z domácich pôžičiek, úverov a vkladov	420,0	400,0	450,0
▪ z prijatých odvodov vlastníka JEZ	2 656,0	2 244,4	1 861,6
▪ zost. prostr. z predch. roka (fin. operácia)	12 716,5	14 428,3	16 291,3
Výdavky ŠFLJEZ spolu	1 364,2	781,4	847,2
<i>z toho:</i>			
▪ výdavky pre SE	1 355,0	773,5	840,3
▪ výdavky na správu fondu	9,2	7,9	6,9
Celkový prebytok ŠFLJEZ	14 428,3	16 291,3	17 755,7
- vylúčenie finančných operácií	- 12 716,5	- 14 428,3	- 16 291,3
<i>z toho:</i>			
▪ vylúčenie príjm. fin. operácií	- 12 716,5	- 14 428,3	- 16 291,3
▪ vylúčenie výdav. fin. operácií	0,0	0,0	0,0
Prebytok ŠFLJEZ (ESA 95)	1 711,8	1 863,0	1 464,4

8.6. Slovenský pozemkový fond

Vývoj celkových príjmov Slovenského pozemkového fondu (ďalej len „SPF“) má vo všetkých troch rozpočtových rokoch mierne vzrastajúcu tendenciu. Rovnakým trendom sa vyvíjajú aj príjmy z podnikania a z vlastníctva majetku. Rozhodujúcim zdrojom príjmov SPF sú príjmy z nájomného za spravované pozemky. S platnosťou od 1. 1. 2005 sa zvyšuje nájomné za prenajaté pozemky v správe SPF z doterajšieho rozpätia 0,6 – 1,0 % na úroveň najmenej 1,5 % z ceny pôdy podľa BPEJ.

Výdavková časť navrhovaného rozpočtu má mierne stúpajúcu tendenciu. Nadväzne na to stúpajú neinvestičné výdavky. Dominujú v nich výdavkové tituly, ktorých financovanie pre fond vyplýva z príslušných právnych predpisov, upravujúcich jeho postavenie a činnosti. Menovite ide o plnenie reštitučných nárokov oprávnených osôb a usporiadanie vlastníctva k pozemkom.

SPF v súlade s uznesením vlády SR č. 726/2004 prehodnocuje svoje príjmy a výdavky. Ide predovšetkým o zrealizovanie príjmov z nájomného za prenajaté pozemky v správe SPF, zvýšenie príjmov z predaja majetku a prehodnotenie výdavkov na mzdy.

(v mil. Sk)

	Rok 2005	Rok 2006	Rok 2007
Príjmy SPF spolu	340,9	391,1	424,8
<i>z toho:</i>			
▪ príjmy z podnikania a z vlastníctva majetku	186,5	232,7	232,2
▪ kapitálové príjmy	82,4	64,9	67,9
▪ úroky z domácich úverov, pôžičiek a vkladov	32,0	29,0	29,0
▪ príjmy z privatizácie (fin. operácia)	38,0	38,0	40,0
▪ ostatné nedaňové príjmy	2,0	0,5	0,5
▪ zost.prostr.z predch.rokov (fin. operácia)	0,0	26,0	55,2
Výdavky SPF spolu	314,9	335,9	340,4
<i>z toho:</i>			
▪ mzdy a odvody	123,3	133,0	141,5
▪ tovary a služby	113,9	125,0	120,3
▪ bežné transfery (reštitúcie a fin. náhrady)	54,7	54,7	54,6
▪ kapitálové výdavky	23,0	23,2	24,0
Celkový prebytok Slovenského pozemkového fondu	26,0	55,2	84,4
- vylúčenie finančných operácií	- 38,0	- 64,0	- 95,2
<i>z toho:</i>			
▪ vylúčenie príjmových fin. operácií	- 38,0	- 64,0	- 95,2
Schodok SPF (ESA 95)	- 12,0	- 8,8	- 10,8

8.7. Slovenská konsolidačná, a. s.

Pri príprave návrhu rozpočtu Slovenskej konsolidačnej, a. s. (ďalej len „SK, a. s.“) na roky 2005 až 2007 sa vychádzalo z predpokladu, že splátky redistribučného úveru na trvalo sa obracajúce zásoby budú Národnej banke Slovenska uhradené z verejných financií v roku 2004. Návrh rozpočtu SK, a. s. zohľadňuje na strane príjmov, ako aj na strane výdavkov, prevzatie klasifikovaných pohľadávok z daňových a colných úradov na SK, a. s. v predpokladanom objeme cca 35 mld Sk.

V rámci predpokladaných disponibilných finančných prostriedkov v jednotlivých rokoch uvažuje SK, a. s. ponechať v zostatku finančných prostriedkov z predchádzajúcich rokov len čiastku na krytie rizika z pasívnych súdnych sporov vo výške 200 mil. Sk, predpokladaných prevádzkových nákladov na I. štvrtrok budúceho roka a predpokladaných čistých výnosov z realizácie pohľadávok, ktoré budú po uzávierke príslušného roka poukázané Daňovému a Colnému riaditeľstvu. Ostatné voľné prostriedky v rokoch 2005 až 2007 uvažuje SK, a. s. použiť na splátky návratnej finančnej výpomoci, ktorú SK, a. s. poskytlo Ministerstvo financií SR.

(v mil. Sk)

	Rok 2005	Rok 2006	Rok 2007
Príjmy SK, a. s. spolu	745,3	830,1	818,1
<i>z toho:</i>			
▪ príjmy z vlastníctva majetku	1,5	1,5	1,5
▪ príjmy z úrokov z úverov a vkladov	239,1	289,1	270,2
▪ príjmy z úverov a pôžičiek-istín (fin. operácia)	262,0	242,4	202,5
▪ zostatok prostr. z predch. roka (fin. operácia)	242,7	297,1	343,9
Výdavky SK, a. s. spolu	448,2	486,2	467,9
<i>z toho:</i>			
▪ mzdy a odvody	101,7	96,6	85,3
▪ tovary a služby (prev. náklady)	60,9	56,5	50,5
▪ odplata za postúpené pohľadávky	52,6	107,1	107,1
▪ kapitálové výdavky	8,0	6,0	5,0
▪ splácanie istín (fin. operácia)	225,0	220,0	220,0
Celkový prebytok SK, a. s.	297,1	343,9	350,2
- vylúčenie finančných operácií	-279,7	-319,5	-326,4
<i>z toho:</i>			
▪ vylúčenie príjmových fin. operácií	-504,7	-539,5	-546,4
▪ vylúčenie výdavkových fin. operácií	225,0	220,0	220,0
Prebytok SK, a. s. (ESA 95)	17,4	24,4	23,8

8.8. Fond národného majetku Slovenskej republiky

Príjmy Fondu národného majetku Slovenskej republiky (ďalej len „FNM SR“) v priebehu rokov 2005 až 2007 sa viažu predovšetkým na novelizáciu zákona č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby v znení neskorších predpisov, týkajúcu sa novej doprivatizácie tzv. prirodzených monopolov. FNM SR teda v rokoch 2005 až 2007 počíta s príjmami z privatizácie 66 %-ného podielu v Slovenských elektrárnach, a. s., z doprivatizácie elektrárenských rozvodných podnikov a s príjmami z privatizácie teplární. Zároveň FNM SR očakáva príjmy z už uzavretých zmlúv. Ďalšiu významnú príjmovú položku predstavujú príjmy z dividend, ktorých výška závisí od vývoja hospodárskeho výsledku prirodzených monopolov. Všetky príjmy z dividend budú v rokoch 2005 až 2007 transferované prostredníctvom štátnych finančných aktív do štátneho rozpočtu.

Príjmy z privatizácie budú v rokoch 2005 až 2007 použité v súlade s programovým vyhlásením vlády predovšetkým na zníženie verejného dlhu. Úhrady verejného dlhu budú pozostávať z realizácie úhrad štátnych záruk za bankové úvery, zo splátok dlhopisov FNM SR, z úhrad výdavkov spojených s reštitučnými nárokmi a z úhrad vyplývajúcich zo zákonného ručenia FNM SR podľa § 15 a zmluvného ručenia FNM SR podľa § 30 zákona č. 92/1991 Zb., ktoré vyplývajú zo zmlúv o privatizácii majetku uzavretých v minulých rokoch.

Cieľom navrhovaného rozpočtového hospodárenia FNM SR je, vzhľadom na nízky predpoklad príjmov z privatizácie v roku 2007, zabezpečiť v rokoch 2005 až 2006 dostatok zdrojov na realizáciu úhrad splátok verejného dlhu v roku 2007.

(v mil. Sk)

	2004	2005	2006	2007	Spolu
Príjmy z privatizácie	5 439,8	19 438,8	15 949,8	544,7	41 373,1
Úhrada verejného dlhu zo zdrojov FNM SR	8 054,3	6 445,5	13 440,5	13 803,2	41 743,5

Tabuľka obsahuje údaje za očakávanú skutočnosť v roku 2004 a rozpočet FNM SR na roky 2005 až 2007

Ostatné výdavky FNM SR tvoria výdavky spojené s jeho činnosťou a výdavky FNM SR, ktoré mu vyplývajú zo zákona č. 92/1991 Zb. (napr. úhrada nákladov v dôsledku odstúpenia od zmluvy, úhrada nákladov spojených s privatizáciou, navýšenie základného imania a pod.).

V prípade ďalších zdrojov FNM SR z privatizácie nad rámec rozpočtu, budú všetky použité na úhradu štátneho dlhu, čo predstavuje fiškálne neutrálnu operáciu.

(v mil. Sk)

	Rok 2005	Rok 2006	Rok 2007
Príjmy FNM SR spolu	32 787,0	40 024,8	27 413,2
z toho:			
▪ príjmy z dividend	13 000,0	11 500,0	12 500,0
▪ ost.nedaň.príjmy (úroky, ostat. príjmy)	348,2	228,0	133,7
▪ príjmy z privatizácie (fin. operácia)	19 438,8	15 949,8	544,7
▪ zost.prostr.z predch. roka (fin. operácia)	0,0	12 347,0	14 234,8
Výdavky FNM SR spolu	20 440,0	25 790,0	26 695,0
z toho:			
▪ transfer do štát. finanč. aktív	13 000,0	11 500,0	12 500,0
▪ výdavky spoj. s činn. FNM SR	175,0	168,9	165,5
▪ úhrada nákl. spojených s privat.	474,5	437,6	104,3
▪ výdavky spoj. s reštituč. nárokmi	100,0	80,0	60,0
▪ úhrada nákl.v dôsl.odstúp.od zmluvy	25,0	23,0	22,0
▪ realizácia úhrad štátnych záruk	2 500,0	9 500,0	11 000,0
z toho: úrok	1 900,0	1 900,0	1 800,0
istina (fin. operácia)	600,0	7 600,0	9 300,0
▪ splátka dlhopisov FNM SR	60,5	60,5	43,2
z toho: úrok	15,7	15,7	11,2
istina (fin. operácia)	42,0	42,0	30,0
daň	2,8	2,8	2,0
▪ výdavky FNM SR (§ 15)	200,0	200,0	100,0
▪ výdavky FNM SR (§ 30)	3 585,0	3 600,0	2 500,0
▪ navýšenie zák. imania (fin. operácia)	320,0	220,0	100,0
Celkový schodok/prebytok FNM SR	12 347,0	14 234,8	718,2
- vylúčenie finančných operácií	-18 476,8	-20 434,8	-5 349,5
z toho:			
▪ vylúčenie príjm. fin. operácií	-19 438,8	-28 296,8	-14 779,5
▪ vylúčenie výdav.fin. operácií	962,0	7 862,0	9 430,0
+ zahrnutie položiek časového rozlíšenia	+3 785,0	+3 800,0	+2 600,0
▪ čas.roz.výdavkov (§ 15)	200,0	200,0	100,0
▪ čas.roz.výdavkov (§ 30)	3 585,0	3 600,0	2 500,0
Schodok FNM SR (ESA 95)	-2 344,8	-2 400,0	-2 031,3

8.9. Veriteľ, a. s.

Veriteľ, a. s. je spoločnosť so 100%-nou účasťou štátu, prostredníctvom ktorej sa zabezpečuje proces oddlžovania v rezorte zdravotníctva.

Veriteľ, a. s. predpokladá v roku 2005 vlastné príjmy vo výške 1,6 mil. Sk, ktoré predstavujú úrokové výnosy. Čiastku vo výške 50,0 mil. Sk tvorí zostatok prostriedkov z roku 2004. V príjmoch je ďalej zohľadnený prijatý transfer od zdravotných poisťovní vo výške 320,0 mil. Sk v roku 2005 a v sume 2 000,0 mil. Sk v roku 2006.

Výdavky akciovej spoločnosti na správu a činnosť sú rozpočtované vo výške 30,0 mil. Sk. Návrh rozpočtu obsahuje iba zazmluvnené prostriedky a zároveň predpokladá transfer do štátnych finančných aktív v celkovej výške 320,0 mil. Sk v roku 2005 a vo výške 2 000,0 mil. Sk v roku 2006.

Návrh rozpočtu je pripravený za predpokladu, že spoločnosť Veriteľ, a. s. ukončí svoju činnosť do roku 2007.

	(v mil. Sk)	
	Rok 2005	Rok 2006
Príjmy Veriteľ, a. s. spolu	371,6	2 023,2
z toho:		
▪ nedaňové príjmy	1,6	1,6
▪ zost.prostr. z predch. roka (fin. operácia)	50,0	21,6
▪ prijatý transfer od zdrav. poisťovní	320,0	2 000,0
Výdavky Veriteľ, a. s. spolu	350,0	2 030,0
z toho:		
▪ bežné výdavky	30,0	30,0
▪ transfer do ŠFA	320,0	2 000,0
Celkový prebytok/schodok. Veriteľ, a. s.	21,6	-6,8
- vylúčenie finančných operácií	-50,0	-21,6
z toho:		
▪ vylúčenie príjm. fin. operácií	-50,0	-21,6
▪ vylúčenie výdav.fin. operácií	0,0	0,0
Schodok Veriteľ, a. s. (ESA 95)	-28,4	-28,4

8.10. Verejné vysoké školy

Saldo hospodárenia verejných vysokých škôl (ďalej len „VVŠ“) je vo všetkých troch rozpočtových rokoch vyrovnané.

(v mil. Sk)

	Rok 2005	Rok 2006	Rok 2007
Príjmy VVŠ spolu	11 754,6	12 882,3	13 730,8
z toho:			
▪ administratívne a iné poplatky a platby	1 354,6	1 319,3	1 350,2
▪ transfery zo štátneho rozpočtu	10 400,0	11 563,0	12 380,6
z toho: - tuzemské bežné granty a transfery	9 350,0	10 463,0	11 180,6
- tuzemské kapitálové granty a transfery	1 050,0	1 100,0	1 200,0
Výdavky VVŠ spolu	11 754,6	12 882,3	13 730,8
z toho:			
▪ bežné výdavky	10 704,6	11 782,3	12 530,8
z toho: - mzdy, platy, služ. príjmy a ost. os. vyrov.	4 510,1	5 009,3	5 315,0
- poisťné	1 663,6	1 750,7	1 857,6
- tovary a služby	3 421,6	4 380,0	4 665,5
- bežné transfery	1 109,3	642,3	692,7
▪ kapitálové výdavky	1 050,0	1 100,0	1 200,0
Celkový schodok/prebytok VVŠ	0,0	0,0	0,0
- vylúčenie finančných operácií	0,0	0,0	0,0
Prebytok/schodok VVŠ (ESA 95)	0,0	0,0	0,0

Pri návrhu súhrnnej bilancie rozpočtu VVŠ na roky 2005 až 2007 vychádzalo Ministerstvo financií SR z údajov na rok 2004. V roku 2004 bol pre VVŠ stanovený objem bežnej dotácie vo výške 8 438,7 mil. Sk a kapitálovej dotácie v čiastke 1 001,0 mil. Sk.

Návrh rozdelenia výdavkov VVŠ z dotácií zo štátneho rozpočtu sa odvíjal z metodiky rozpisu rozpočtu bežnej dotácie VVŠ. Z prostriedkov štátneho rozpočtu budú financované študijné programy a prevádzka VVŠ, vysokoškolská veda a technika, rozvoj vysokých škôl, ich transformácia, sociálne štipendiá a študentské pôžičky, podpora stravovania, ubytovania, športových a kultúrnych aktivít študentov a pastoračných centier. V celkovom objeme finančných prostriedkov na roky 2005 až 2007 sú zohľadnené výdavky, ktoré pozostávajú z vlastných výdavkov VVŠ a výdavkov štátneho rozpočtu. Absolútne zvýšenie oproti roku 2004 bude predstavovať v roku 2007 cca 2,9 mld Sk.

Poznamenávame, že návrh rozdelenia výdavkov do jednotlivých kategórií je len orientačný, nakoľko v zmysle § 89 zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách v znení neskorších predpisov je použitie dotácie zo štátneho rozpočtu priamo v kompetencii vysokej školy.

Vlastné výnosy VVŠ, pozostávajúce napr. z výnosov zo školného od zahraničných študentov, z poplatkov spojených so štúdiom, kontraktáčného výskumu, ďalšieho vzdelávania, zabezpečenia ubytovania a stravovania, sa predpokladajú dosiahnuť každoročne v objeme cca 1 350 mil. Sk. Na rozdiel od dotácie zo štátneho rozpočtu sa táto čiastka nominálne nemení (v reálnom vyjadrení dochádza dokonca k jej poklesu). Podiel súkromných a vlastných zdrojov na financovaní VVŠ tak neustále klesá.

V príjmoch VVŠ Ministerstvo školstva SR zatiaľ neuvažovalo s príjmami zo školného od domácich študentov, čo je podmienené prijatím novely zákona o vysokých školách. V súvislosti s jej schválením v NR SR sa bude riešiť aj poskytovanie sociálnych štipendií a financovanie študentských domovov. Predkladaný rozpočet VVŠ tiež nezohľadňuje možnosti čerpania prostriedkov z EÚ a Agentúry na podporu vedy a techniky.

8.11. Príspevkové organizácie v pôsobnosti štátu, obcí a VÚC

Súčasťou návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2005 až 2007 sú prvýkrát aj návrhy rozpočtov príspevkových organizácií, ktoré sú v súlade s jednotnou metodikou, platnou pre Európsku úniu, zaradené do sektora verejnej správy. Ide o tie príspevkové organizácie založené štátom, obcami alebo VÚC, u ktorých menej ako 50 % výrobných nákladov je pokrytých tržbami. Zaradovanie subjektov verejnej správy do príslušných sektorov ekonomiky, ako aj plnenie podmienok pre zaradovanie subjektov do sektora verejnej správy, je v pôsobnosti Štatistického úradu SR v súlade so zákonom č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike.

Návrh rozpočtu príspevkových organizácií v pôsobnosti štátu, obcí a VÚC je spracovaný za tie príspevkové organizácie, ktoré sú zapísané v aktualizovanom štatistickom registri organizácií, vedenom Štatistickým úradom SR, a zaradené do sektora verejnej správy v súlade s metodikou ESA 95.

Do sektora verejnej správy je zaradených 89 príspevkových organizácií v pôsobnosti štátu a 769 príspevkových organizácií v pôsobnosti obcí a VÚC.

Príspevkové organizácie v pôsobnosti štátu zabezpečujú činnosti najmä v oblasti kultúry, školstva, životného prostredia, pôdohospodárstva, výskumu, služieb a informatiky. Najviac príspevkových organizácií je v pôsobnosti ministerstva kultúry (29), v pôsobnosti SAV (19), ministerstva vnútra (13) a v pôsobnosti ministerstva pôdohospodárstva je 12 príspevkových organizácií.

Príspevkové organizácie v pôsobnosti obcí zabezpečujú najmä činnosti na úseku verejnoprospešných prác (technické služby), kultúry (miestne osvetové strediská, miestne kultúrne strediská, knižnice, galérie) sociálnych vecí, športu (správy športových zariadení) a v ďalších oblastiach. Príspevkové organizácie zriadené VÚC zabezpečujú hlavne činnosti na úseku dopravy (organizácie zabezpečujúce správu a údržbu ciest II. a III. triedy), kultúry (divadlá, múzeá, galérie, knižnice, hvezdárne a pod.) a na úseku školstva (školy v prírode, stredné odborné učilištia, stredné odborné školy a pod.).

Vývoj príjmovej a výdavkovej časti rozpočtu príspevkových organizácií sektora verejnej správy na roky 2005, 2006 a 2007 je nasledovný:

(v mil. Sk)

	Rok 2005	Rok 2006	Rok 2007
Príjmy PO sektora verejnej správy spolu	16 746,2	16 300,0	16 577,5
<i>z toho:</i>			
▪ nedaňové príjmy	4 141,8	3 875,5	3 918,7
▪ transfery v rámci sektora verejnej správy	11 017,0	10 892,4	11 131,2
▪ príjmy zo splácania úverov a pôžičiek a z predaja majet. účastí (fin. operácia)	1 502,5	1 501,0	1 501,0
▪ zost. prostr. z predch. rokov a prevod prostr. z peňaž. fondov (fin. operácia)	84,9	31,1	26,6
Výdavky PO sektora verejnej správy spolu	16 501,9	16 085,9	16 400,1
<i>z toho:</i>			
▪ bežné výdavky	13 757,1	13 495,7	13 629,8
▪ kapitálové výdavky	1 242,3	1 087,7	1 267,8
▪ splácanie istiny (fin. operácia)	1 502,5	1 502,5	1 502,5
Celkový prebytok PO sektora verejnej správy	244,3	214,1	177,4
- vylúčenie finančných operácií	-84,9	-29,6	-25,1
<i>z toho:</i>			
▪ vylúčenie príjm. fin. operácií	-1 587,4	-1 532,1	-1 527,6
▪ vylúčenie výdav. fin. operácií	1 502,5	1 502,5	1 502,5
Schodok PO sektora verejnej správy (ESA 95)	159,4	184,5	152,3

Prílohy

Príloha 1

Odpočít plnenia Programového vyhlásenia vlády v časti Reforma riadenia verejných financií

Jednou z najvýznamnejších úloh vlády bude reforma verejných financií.

Komplexná reforma verejných financií spočíva v prehodnotení rozpočtových príjmov a výdavkov, ale aj v zmene riadenia verejných financií. Podstatná časť takejto reformy je účinná od začiatku roku 2004, ďalšie významné zmeny boli schválené počas tohto roku.

Na strane príjmov verejných financií vláda uskutočnila reformu daňového systému, ktorá zásadným spôsobom zjednodušuje daňový systém a zvyšuje jeho spravodlivosť a efektívnosť. Ďalšie zmeny v daňovom systéme, ktorý je už dnes považovaný za jeden z najlepších v krajinách OECD, sa uskutočňujú v priebehu tohto roku. Týka sa to najmä DPH, miestnych daní a dane z prevodu a prechodu nehnuteľností, ktorá od januára 2005 prestáva existovať. Podstatná reforma, vrátane zníženia sadzieb, sa tiež udiala v oblasti odvodov. Ich charakter sa vo väčšine prípadov zmenil na poistný, čo znamená, že výška dávok je priamo závislá na výške zaplatených odvodov.

Kľúčové zmeny na strane výdavkov verejných financií sa tiež realizujú od začiatku roku 2004. Ide najmä o komplexnú reformu sociálneho systému a priebežného piliera sociálneho poistenia alebo reformu financovania regionálneho školstva. V roku 2005 k nim, okrem iných, pribudne aj reforma zdravotníctva a vytvorenie kapitalizačného piliera dôchodkového systému. Vláda pripravila aj návrh reformy vysokého školstva, ktorý však zatiaľ nie je schválený v NR SR.

Stratégia reformy riadenia verejných financií, ktorú vláda schválila v apríli 2003, sa v hodnotení ekonomických a sociálnych opatrení (HESO) za obdobie január 2003 až marec 2004 umiestnila na 3. mieste, hneď za vstupom do EÚ a NATO. Reforma sa realizuje v spolupráci so Svetovou bankou a je rozvrhnutá na obdobie rokov 2003-2006. Najpodstatnejšími zmenami je zásadné posilnenie programového rozpočtovania, prechod na trojročné rozpočtovanie a s tým spojené dobudovanie analytických kapacít ministerstva financií, sfunkčnenie štátnej pokladnice a Agentúry pre riadenie dlhu a likvidity. Nový zákon o rozpočtových pravidlách, ktorý NR SR schválila v septembri, sa medzi 114 opatreniami umiestnil v hodnotení HESO na 9. mieste.

Vláda pripraví komplexnú analýzu zadĺženosti verejného sektora.

Vláda v máji 2004 schválila Komplexnú analýzu zadĺženosti sektora verejnej správy. Materiál analyzuje nielen výšku a štruktúru hrubého verejného dlhu, ktorý je jedným z Maastrichtských kritérií, a preto najčastejšie diskutovanou veličinou v oblasti zadĺženia, ale približuje aj ďalšie pohľady na bilanciu verejných financií. Analýza sa venuje podmieneným záväzkom organizácií verejnej správy a tiež tzv. skrytému dlhu, ktorý predstavuje potenciálne riziko vzniku skutočných záväzkov v budúcnosti. Materiál zároveň poskytuje informácie o stave vybraných aktív ako potenciálneho zdroja prostriedkov pre financovanie záväzkov verejnej správy. Vláda bude i naďalej monitorovať nielen vývoj hrubého dlhu, ale i ďalších parametrov v tejto oblasti.

Cieľom fiškálnej politiky vlády bude zníženie podielu verejného dlhu na hrubom domácom produkte počas volebného obdobia.

Na začiatku volebného obdobia predstavoval podiel verejného dlhu na HDP 43,3%. V roku 2006 dosiahne tento pomer približne 45,3%. Hrubý verejný dlh teda narastie o 2,0% HDP. Súčasne však výrazne vzrastú likvidné aktíva verejnej správy, napríklad v Štátnom fonde rozvoja bývania o viac ako 10 mld. Sk alebo voči rozpočtu EÚ o 18 mld. Sk. Počas volebného obdobia vláda zásadným spôsobom vyrieši problematiku štátnych záruk, ktorých objem na konci roku 2006 klesne oproti roku 2002 z takmer 99 mld. Sk na necelých 38 mld. Sk, a navyše príde k oddĺženiu zdravotníctva. Celkovo je možné konštatovať, že verejné financie počas rokov 2003 až 2006 znížia finančné bremeno budúcich generácií.

Vláda bude realizovať opatrenia zamerané na zvýšenie efektívnosti využívania verejných zdrojov. V prvej časti volebného obdobia sa bude sústreďovať na zníženie deficitu verejných financií tak, aby táto oblasť nebola prekážkou pre vstup Slovenska do eurozóny.

Deficit verejných financií dosiahol v roku 2002 úroveň 5,7% HDP. V nasledujúcom roku deficit poklesol o viac ako dva percentuálne body a dosiahol 3,6% HDP, čím vytvoril veľmi dobrú pozíciu nielen na absorbovanie nákladov spojených so vstupom do EÚ, ale i na splnenie najnáročnejšieho Maastrichtského kritéria, ktorým je zníženie deficitu verejných financií pod úroveň troch percent HDP. Bez nákladov vzniku kapitalizačného piliera by bol tento cieľ splnený v roku 2006, zahrnutie nákladov penzijnej reformy posunie pokles na trojpercentnú úroveň na rok 2007.

Politika zameraná na zníženie deficitnosti verejných financií vytvorí spolu s reformami v najvýznamnejších výdavkových rezortoch priestor na zníženie odvodov a priamych daní. Vláda bude pokračovať v znižovaní miery prerozdelenia prostredníctvom verejných financií.

Daňové a odvodové zaťaženie poklesne medzi rokmi 2002 a 2006 z 33,5% HDP na 29,5%. V roku 2004 nemá nijaká členská krajina EÚ nižšie daňové a odvodové zaťaženie ako Slovensko (30,8% HDP).

Výdavky verejných financií sa pohybujú okolo hranice 40% HDP, čím sa Slovensko aj v tejto oblasti zaraďuje medzi krajiny s najnižšou úrovňou v EÚ. Výdavky počas volebného obdobia klesnú zo 44% na 39,5% HDP, a to aj napriek tomu, že sú umelo zvyšované o približne 1% HDP z titulu odvodov do rozpočtu EÚ. Slovensko zaplatí do rozpočtu EÚ v roku 2005 viac ako 13 mld. Sk, ktoré sa potom formou európskych fondov vrátia do štátneho rozpočtu a následne opäť ako výdavky smerujú do rôznych oblastí. Tým v porovnaní s minulosťou zvýšia objem verejných výdavkov - kým v roku 2003 napríklad dotácie do poľnohospodárstva boli výdavkom verejných financií len jeden raz, v súčasnosti sú výdavkom najprv ako odvod do rozpočtu EÚ a potom druhý raz ako priame platby.

Vláda bude analyzovať možnosti zavedenia rovnej dane.

Vláda analyzovala možnosť zavedenia rovnej dane a následne navrhla jej konkrétnu podobu. Rovná daň na úrovni 19% je realitou od januára 2004.

Základným prvkom reformy verejných financií bude zavedenie tvrdého rozpočtového obmedzenia v celom okruhu verejných financií. Výsledkom bude, že v nijakej oblasti sa nespotrebuje viac zdrojov, ako na ňu bude vyčlenených v rozpočtoch, ktoré schváli NR SR, resp. jednotlivé samosprávne orgány. Zavedením tvrdého rozpočtového obmedzenia dôjde k zastaveniu zadlžovania rôznych inštitúcií verejného sektora, ako sú napríklad železnice, zdravotníctvo, či STV a SRo.

Prax z predchádzajúcich rokov, kedy prichádzalo pravidelne k zadlžovaniu mnohých verejných inštitúcií sa postupne odbúrava. Návrh rozpočtu verejnej správy na roky 2005 až 2007 spolu s realizovanými reformami v mnohých oblastiach vytvárajú predpoklady hladkého financovania verejných inštitúcií tak, aby nevznikalo ich zadlžovanie. Týka sa to aj v minulosti najproblematickejších oblastí ako sú regionálne školstvo, zdravotníctvo, ŽSR, STV alebo SRo.

Vláda bude hľadať spôsoby legislatívnej úpravy, aby v Národnej rade SR neboli prijímané zákony s nekrytými rozpočtovými dôsledkami.

Súčasťou vládneho návrhu nového zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy boli viaceré návrhy na posilnenie finančnej disciplíny, vrátane takých, ktoré smerujú k zamedzovaniu prijímania nových zákonov s nekrytými rozpočtovými dôsledkami. Vzhľadom na to, že tieto časti návrhu neboli v NR SR schválené, pripraví ministerstvo financií komplexný návrh na riešenie situácie v tejto oblasti.

Podstatným posilnením úlohy programového rozpočtovania a jednoznačným definovaním väzieb medzi cieľmi jednotlivých programov a ich nákladmi sa zvýši transparentnosť a efektívnosť využívania verejných zdrojov. Programové rozpočtovanie zároveň umožní kvalitnejšie hodnotenie výsledkov vládnej politiky v jednotlivých oblastiach. Vláda bude pri riadení verejných financií postupne posilňovať význam strednodobého rozpočtového výhľadu.

Programové rozpočtovanie je v súčasnosti už integrálnou súčasťou rozpočtového procesu. Programové štruktúry sú vo väčšine prípadov už stabilizované a poskytujú dobrý prehľad o alokácii zdrojov v rámci jednotlivých kapitol. Kľúčovou úlohou v tomto štádiu zavádzania programového rozpočtovania je skvalitňovanie konkrétnych zámerov, cieľov a merateľných ukazovateľov tak, aby sa posilňoval význam programového rozpočtovania ako ťažiskového nástroja na posilnenie strategického plánovania a riadenia verejných financií. Jednotlivé kapitoly dosiahli zatiaľ v tejto oblasti rôzne pokroky. V ďalšom procese skvalitňovania programového rozpočtovania sa bude úsilie sústreďovať okrem procesu vypracovania a schvaľovania rozpočtu, aj na jeho výkon, a to vrátane priebežného a záverečného (ex post) hodnotenia a finančnú kontrolu.

Zásadnou zmenou v rozpočtovom procese je prechod na viacročné rozpočtovanie. Ide o proces, ktorý spája výdavky s politickými prioritami vlády v rámci tvrdých rozpočtových obmedzení. V prvom štádiu viacročného rozpočtovania bude NR SR schvaľovať len rozpočet na nasledujúci rozpočtový rok, teda na rok 2005, pričom rozpočet na roky 2006 a 2007 bude orientačný. K jeho upresňovaniu teda bude môcť prísť, ale bude sa tak diať len v odôvodnených prípadoch.

Zostavovanie rozpočtu verejnej správy vo viacročnej programovej podobe je významným strednodobým ekonomickým nástrojom finančnej politiky štátu, ako aj výrazným nástrojom na kontrolu výdavkov verejnej správy a na rozdeľovanie zdrojov v súlade s finančnými možnosťami štátu a politickými prioritami.

Rozpočet celého okruhu verejných financií bude zostavovaný v metodike Európskej únie.

Predkladaný návrh rozpočtu verejnej správy na roky 2005 až 2007 je zostavený v súlade s princípmi metodiky ESA 95. Táto metodika je zárukou toho, že rozpočet predstavuje komplexný a neskreslený pohľad na vývoj hospodárenia verejných financií. Oproti praxi z minulosti, kedy bol stredobodom pozornosti štátny rozpočet vykazovaný na hotovostnej báze, sú v súčasnosti dve zásadné zmeny. Prvou je to, že pozornosť sa už nesústreďuje len na štátny rozpočet, ale na celý okruh verejných financií. O poslednú zložku, ktorou sú príspevkové organizácie sektora verejnej správy, sa rozpočet rozširuje v návrhu na roky 2005 až 2007. Druhým podstatným rozdielom je vykazovanie hospodárenia na akruálnom princípe, teda s časovým rozlíšením, ktorý zrealňuje hospodárenie verejných financií v rozpočtovanom období. Napriek podstatnému zlepšeniu v tejto oblasti je nevyhnutné pokračovať v skvalitňovaní účtovníctva a výkazníctva vo verejnej správe, čo je základný predpoklad pre výraznejšie využívanie akruálneho princípu pri hodnotení vývoja verejných financií.

Vláda vytvorí legislatívne, administratívne a kontrolné mechanizmy pre efektívne čerpanie zdrojov z fondov EÚ. Tie budú súčasťou rozpočtu verejných financií SR.

Zdroje štrukturálnych fondov a kohézneho fondu sú integrálnou súčasťou štátneho rozpočtu. Vláda pripravila systém finančného riadenia európskych fondov, ktorý vytvára predpoklady pre ich efektívne čerpanie.

Predkladaný návrh rozpočtu verejnej správy na roky 2005 až 2007 obsahuje okrem zdrojov z fondov EÚ aj dostatočný objem financií potrebných na národné spolufinancovanie z verejných zdrojov.

Vláda rešpektuje, že samospráva má právo na vlastné finančné zdroje, s ktorými disponuje na základe právomocí a zodpovedností, pričom objem vlastných zdrojov má byť úmerný pôsobnosti. V súvislosti s týmto vláda posilní postavenie, ale aj zodpovednosť územnej samosprávy pri poskytnutí služieb občanovi decentralizáciou verejných financií. Posilní vlastné daňové príjmy obcí a stanoví vlastné daňové príjmy vyšších územných celkov, pričom bude dbať na to, aby z tohto dôvodu neprišlo k zvýšeniu celkového daňového zaťaženia občanov a podnikateľských subjektov. Naplnenie cieľa vláda uskutoční predložením osobitného predpisu (zákona) obsahujúceho vymedzenie a štruktúru daňových príjmov obcí a vyšších územných celkov a kritériá ich prerozdelenia do rozpočtov obcí a vyšších územných celkov. Zákon prispeje k stabilizácii príjmov územnej samosprávy.

Vyrovňovanie rozdielov vlastných daňových príjmov obcí a vyšších územných celkov, ktoré sa prejavujú v rôznej daňovej sile obcí a vyšších územných celkov, bude vláda riešiť novým systémom horizontálneho finančného vyrovnávania. Tento systém rešpektujúci princípy spravodlivosti, solidarity a motivácie bude upravený osobitným zákonom, ktorý vláda predloží NR SR po rozhodnutí o rozsahu presunu kompetencií z orgánov štátnej správy na orgány obcí a vyšších územných celkov.

Vláda SR predloží nový zákon o rozpočtových pravidlách a pravidlách rozpočtového hospodárenia územnej samosprávy. Jeho cieľom bude úprava postavenia a obsahu rozpočtov územnej samosprávy, ich zostavovanie, pravidlá hospodárenia s rozpočtovými prostriedkami, úprava zriaďovania a zakladania právnických osôb a hospodárenie združení územnej samosprávy. Zákon sprehľadní pravidlá pre plnenie úloh prenesených zo štátnej správy na územnú samosprávu a doplní sústavu zákonov týkajúcich sa územnej samosprávy.

NR SR schválila v septembri 2004 komplexný návrh fiškálnej decentralizácie. Ten sa skladá zo zákona o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy, zákona o rozpočtových

pravidlách územnej samosprávy a zákona o miestnych daniach. V nadväznosti na tieto zákony je pripravené aj nariadenie vlády o rozdeľovaní a poukazovaní výnosu dane z príjmov územnej samosprávy. Nový systém financovania územnej samosprávy bude účinný od 1. januára 2005.

Nový systém financovania posilní samostatnosť a zodpovednosť územnej samosprávy pri rozhodovaní o použití verejných zdrojov na poskytovanie služieb občanovi. Súčasne prispeje tiež k stabilizácii príjmov územnej samosprávy na dlhšie časové obdobie, keďže doteraz sa podiel obcí na výnose republikových daní určoval každoročne zákonom o štátnom rozpočte. Fiškálna decentralizácia sa bude týkať financovania samosprávnych kompetencií obcí a vyšších územných celkov tak, ako sú definované v rámci platného právneho stavu. Kompetencie, ktoré obce a vyššie územné celky vykonávajú v režime preneseného výkonu štátnej správy, budú naďalej financované dotáciami zo štátneho rozpočtu prostredníctvom príslušnej rozpočtovej kapitoly.

Súčasťou reformy riadenia verejných financií bude aj zefektívnenie vzťahov medzi štátnym rozpočtom a ostatnými zložkami verejných financií, ako sú Sociálna poisťovňa, Národný úrad práce či zdravotné poisťovne. Vláda bude riadiť verejné financie ako jeden celok, s akceptovaním špecifického postavenia miestnej a regionálnej samosprávy, ktorých predstavitelia boli zvolení v demokratických voľbách.

Nový zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy obsahuje všeobecnú a ucelenú úpravu nakladania s verejnými prostriedkami, jednotnú a všeobecne platnú definíciu sektora verejnej správy v právnom poriadku Slovenskej republiky a prostredníctvom nej vymedzenie verejných prostriedkov v súlade s platnými medzinárodnými štandardami – metodikou ESA 95. Rozpočet verejnej správy na roky 2005 až 2007 sa po prvýkrát zostavuje ako súhrnný rozpočet za všetky subjekty verejnej správy.

S cieľom zefektívnenia správy rozpočtových prostriedkov a správy finančných prostriedkov štátu vláda uskutoční kroky na urýchlené dobudovanie systému štátnej pokladnice.

Štátna pokladnica bola zriadená v januári 2003 a jej prevádzka sa začala 1. januára 2004. V priebehu tohto roku sa postupne zapájajú do systému štátnej pokladnice jednotliví klienti a od januára 2005 bude štátna pokladnica plne funkčná. Potom bude možné naplno využívať všetky jej výhody, najmä v oblasti efektívnejšieho riadenia likvidity a kvalitnejších informácií o situácii vo verejných financiách.

Súčasťou reformy verejných financií bude aj zásadné sprísnenie poskytovania štátnych záruk. Vláda bude využívať štátne záruky iba v nevyhnutných prípadoch na prefinancovanie splatných úverov so štátnymi zárukami, ak to umožní zákon o štátnej pomoci a ak hrozí realizácia záruk z prostriedkov verejných financií. V nevyhnutnom rozsahu vláda umožní prevzatie štátnych záruk na financovanie projektov, ak sa tým súčasne zabezpečí využitie zahraničných grantov a zdrojov z predvstupových a štrukturálnych fondov Európskej únie. Vláda tiež zabezpečí, aby úvermi a dlhopismi so štátnymi zárukami neboli nahradzované priame výdavky štátneho rozpočtu. Výsledkom tejto zásadnej zmeny v poskytovaní štátnych záruk bude postupné znižovanie objemu rizík vyplývajúcich zo štátnych záruk.

Návrh rozpočtu verejnej správy na roky 2005 až 2007 v oblasti štátnych záruk je postavený na predpoklade, že v najbližších troch rokoch nedôjde k významnejšiemu poskytovaniu nových štátnych záruk. To spolu s priebežným splácaním úverov so štátnymi zárukami zo strany konkrétnych dlžníkov alebo z rozpočtu FNM spôsobí výrazný pokles existujúcich štátnych záruk. Kým na konci roku 2002 boli „živé“ štátne záruky v hodnote takmer 99 mld. Sk, o štyri roky neskôr to bude len 38 mld. Sk a na

konci roku 2007 dokonca len 25 mld. Sk. Vláda teda jednoznačne prestala používať štátne záruky ako prostriedok na umelé znižovanie deficitu štátneho rozpočtu. V minulých rokoch sa totiž týmto spôsobom vo veľkých objemoch nahrádzali dotácie štátneho rozpočtu, napríklad na investície do diaľnic, vodných diel alebo železníc.

Obozretný prístup bude vláda realizovať aj v oblasti využívania príjmov z privatizácie, ktoré budú využívané len na zníženie verejného dlhu alebo na reformy dôchodkového systému a školstva.

V návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2005 až 2007 sa nepočíta s využitím príjmov z privatizácie na krytie bežných výdavkov verejnej správy. Privatizačné príjmy budú, okrem pokrytia nákladov spojených s procesom privatizácie, slúžiť len na účely znižovania zadĺženosti okruhu verejných financií.

Vláda vytvorí systémové legislatívne a inštitucionálne predpoklady pre riešenie medzipodnikovej zadĺženosti a s ňou súvisiacich pohľadávok štátu a verejných inštitúcií.

Vláda v auguste 2004 schválila návrh nového zákona o konkurze a reštrukturalizácii, ktorý výrazne zefektívni riešenie medzipodnikovej zadĺženosti. K zlepšeniu situácie prispejú už aj schválené úpravy zákona o dani z príjmu.

Zvýšenie pružnosti práce s pohľadávkami colných úradov rieši novela colného zákona z októbra 2003 a novela zákona o správe daní z decembra 2003 skvalitňuje rámec pre nakladanie s daňovými pohľadávkami. Schválením reformy zdravotníctva sa výrazným spôsobom zefektívňuje práca zdravotných poisťovní s pohľadávkami.

Vláda pripraví stratégiu riadenia štátneho dlhu, ktorej realizáciou príde k zníženiu nákladov štátneho rozpočtu.

Stratégiu riadenia štátneho dlhu do roku 2006 schválila vláda v novembri 2003. Tento materiál je hlavným a východiskovým dokumentom, ktorý na uvedené časové obdobie stanovuje základné rámce a smerovanie politiky riadenia štátneho dlhu. Aktualizácia stratégie je súčasťou štátneho rozpočtu na rok 2005, a tak to bude aj v nasledujúcich rokoch. Od začiatku roku 2004 začala úspešne pôsobiť Agentúra pre riadenie dlhu a likvidity, ktorej hlavným cieľom je zefektívnenie riadenia štátneho dlhu. Medzi hlavné výsledky jej činnosti je možné zaradiť podstatné zlepšenie komunikácie s investormi, vydanie prvého štátneho dlhopisu v histórii Slovenska so splatnosťou 15 rokov alebo emisiu zahraničných dlhopisov Slovenska, ktoré sa v súčasnosti obchodujú za najnižšiu cenu spomedzi nových členských štátov EÚ.

Za účelom efektívnejšieho vynakladania verejných prostriedkov bude vláda naďalej skvalitňovať a zlepšovať systém verejného obstarávania uplatňovaním nových foriem, ako je spoločné obstarávanie viacerých obstarávateľov a elektronické obstarávanie. Uplatňovaním týchto foriem je predpoklad nielen zvýšiť úspory nákladov obstarávateľa na proces verejného obstarávania, ale aj zvýšenie priehľadnosti vynakladania finančných prostriedkov a súčasne obmedzenie možnosti korupcie.

Nový zákon č. 523/2003 Z.z. o verejnom obstarávaní je plne v súlade s normami Európskej únie. Zákonom sa do praxe zaviedli spoločné pravidlá zverejňovania, spoločné pravidlá pre metódy

verejného obstarávania, pravidiel pre technické hodnotenie a pravidiel pre účasť a prijatie ponuky a uzavretie zmluvy.

Vláda zabezpečí dobudovanie systému finančnej kontroly v štátnej správe v súlade so zákonom o finančnej kontrole s patričným dôrazom na kontrolu ex ante ako systému na predchádzanie porušovania finančnej disciplíny zo strany štátnych orgánov.

Vláda v auguste 2004 schválila návrh novely zákona o finančnej kontrole, ktorý skvalitňuje systém finančnej kontroly. Ministerstvo financií pripraví do konca roku 2004 komplexnú analýzu kontrolného systému vo verejnej správe v SR. V prípade potreby budú po nej nasledovať ďalšie opatrenia na zefektívnenie celého mechanizmu.

Príloha 2

Dlhodobá udržateľnosť ako základný cieľ fiškálnej politiky

Motto: „ Rozpočet by mal byť vyrovnaný, pokladnica znovu naplnená a verejný dlh znížený...“

(M. T. CICERO; 63 pred našim letopočtom)

Úvod

Konsolidácia verejných financií na Slovensku prebiehala v uplynulom roku úspešne: podarilo sa znížiť deficit verejných financií v metodike ESA 95 na 3,5% z 5,7% HDP v roku 2002. Ďalším významným míľnikom na tejto ceste bude redukcia schodku na 3% do roku 2007 (vrátane nákladov na zavedenie kapitalizačného piliera dôchodkového systému) v snahe splniť Maastrichtské kritériá a umožniť tak SR skorý vstup do eurozóny. Smerovanie fiškálnej politiky pre najbližšie roky má teda jasne vymedzený rámec. Na druhej strane sa však zatiaľ veľmi málo diskutovalo tak v širšej ako aj v odbornej verejnosti o tom, ako by mali vyzerat' verejné financie po tomto dátume, a či je z dlhodobého hľadiska postačujúce operovať s deficitom na úrovni 3% z hrubého domáceho produktu.

Existujú dva dobré dôvody, prečo nie je vyššie uvedený schodok postačujúci. Prvým je formálny záväzok SR – ktorý vyplýva z členstva v Hospodárskej a menovej únii (EMU) - smerovať verejné financie v strednodobom horizonte do vyrovnaného stavu alebo do prebytku. **Druhým a oveľa dôležitejším dôvodom je zabezpečenie zodpovedného prístupu vo forme spravodlivosti medzi generáciami a teda definitívne nastolenie poriadku vo verejných financiách.**

Prvý konvergenčný program Slovenska v máji 2004 prezentoval tri piliere, na ktorých má z dlhodobého hľadiska stáť fiškálna politika: transparentnosť, efektívnosť a zodpovednosť. Akceptovanie posledného princípu prinieslo formuláciu a zverejnenie nasledovného cieľa: dosiahnuť dlhodobú udržateľnosť verejných financií do roku 2010.

Princíp zodpovednosti skrýva v sebe snahu o spravodlivosť nielen v rámci generácií ale aj medzi generáciami. Inak povedané, zodpovedný prístup je taký, kedy sa bremeno v podobe vysokého zadlženia (tak explicitného ako aj implicitného) nepresúva na ďalšie generácie a každá generácia vytvorí zdroje na svoje bežné potreby. **Je to veľmi dôležité aj z pohľadu starnutia populácie, keďže nereformované systémy by aj pri zdanlivo akceptovateľných deficitoch v súčasnosti znamenali časovanú bombu v podobe vysokých schodkov pre ďalšiu generáciu.** Slovensko už urobilo dva významné kroky vo forme penzijnej reformy a razantného zníženia deficitu verejných financií, ďalším dôležitým míľnikom na tejto ceste môže byť reforma zdravotníctva.

Táto príloha prináša bližší pohľad na dlhodobú udržateľnosť verejných financií a prezentuje, aké bremeno predstavuje súčasná fiškálna politika pre ďalšie generácie. Zároveň popisuje scenár, v ktorom - pomocou relatívne bezbolestných krokov - sa SR podarí do konca desaťročia nastoliť podmienky pre dlhodobú udržateľnosť verejných financií.

1. Čo je dlhodobá udržateľnosť?

Dlhodobú udržateľnosť môžeme vo všeobecnosti definovať ako udržiavanie adekvátnych ekonomických, sociálnych a environmentálnych podmienok v dlhodobom horizonte tak, **aby životný štandard ďalších generácií nebol ohrozený krokmi súčasných generácií.** V tomto kontexte hrajú

verejné financie kľúčovú úlohu, nakoľko sociálny štandard obyvateľov sa zabezpečuje aj prostredníctvom prerozdelenia zdrojov.

Čo umožňuje a aké pozitíva prináša dlhodobá udržateľnosť verejných financií?

- Podporuje spravodlivosť medzi jednotlivými generáciami. Rodičia neprenášajú na svoje deti vysokú zadlženosť. Životný štandard terajších generácií teda neohrozuje sociálne istoty v budúcnosti.
- Umožňuje, aby verejný sektor bol aj v dlhodobom horizonte schopný produkovať tie produkty a služby, ktoré súkromný sektor nezabezpečuje v dostatočnom objeme (sociálna sieť, ochrana životného prostredia, atď.).
- Zvyšuje schopnosť hospodárskej politiky reagovať na neočakávané udalosti tak doma ako aj vo svete. Napríklad v prípade nejakej katastrofy by bol vytvorený dostatočný priestor v rozpočte na elimináciu škôd a na znovu naštartovanie ekonomického rastu.
- Zabezpečuje stabilnejší a rýchlejší hospodársky rast v dlhodobom horizonte.

Zodpovedný prístup teda prináša veľa pozitív najmä v stredno- až dlhodobom horizonte.

Je súčasná fiškálna politika na Slovensku dlhodobo udržateľná? Pri hľadaní odpovede je potrebné vychádzať z problému starnutia populácie. V ďalších kapitolách môžeme vidieť, že súčasné politiky majú významné následky pre životnú úroveň ďalších generácií. Aj preto môžeme povedať, že pohľad na najbližších 5 až 10 rokov nestačí. Argument, že ak bude rýchlejší hospodársky rast pokračovať, tak ani trojpercentný deficit nebude znamenať navyšovanie zadlženosti neobstojí. Implicitne totiž predpokladá, že ďalšie generácie urobia významné kroky preto, aby udržali deficit na úrovni 3% z HDP. Bližšie vysvetlenie poskytnú nasledujúce kapitoly.

V súčasnosti pravdepodobne nikto nevníma pozitívne, že systémy, ktoré sa zdedili z minulého režimu vytvárali obrovské deficity a preto bolo potrebné pristúpiť ku konsolidácii verejných financií s krátkodobým negatívnym dopadom na životnú úroveň. To v praxi znamená, že ak sa problémy neodsúvajú ďalej pre ďalšie generácie, tak je to voľba medzi menším a väčším zlom:

- na jednej strane je možné zvýšiť daňové zaťaženie a tak zaplniť diery v rozpočte; samozrejme s negatívnymi konkvenciami pre rastový potenciál ekonomiky
- na druhej strane je možné pomocou štrukturálnych reforiem, ktoré majú negatívny dopad na obyvateľov v krátkodobom horizonte, znížiť úroveň výdavkov na HDP.

Ak je morálne priechodné, aby aj naši potomkovia riešili takúto a podobnú dilemu, tak demografický problém vôbec nemusí súčasné generácie zaujímať (samozrejme s tým rizikom, že budúce generácie skrátiť súčasným dôchodky, alebo im zvýšia vek odchodu do dôchodku).

Oveľa zodpovednejší prístup je zabezpečenie dlhodobej udržateľnosti verejných financií, ktorá je založená na princípe, že ak necháme súčasné systémy fungovať najbližšie desaťročia, nebude to znamenať časovanú bombu pre nasledujúce generácie. Inak povedané, politiku „po mne potopa“ by mala vystriedať politika „čistého stola a pokojného svedomia“.

2. Demografická prognóza na Slovensku

Jadrom problému udržateľnosti je očakávaný nepriaznivý demografický vývoj v najbližších desaťročiach. Ministerstvo financií SR vyhotovilo svoje vlastné demografické projekcie do roku 2080. Základom bolo sčítanie obyvateľov za rok 2001, pričom hlavné predpoklady o pôrodnosti a úmrtnosti korešponujú s predpokladmi stredného variantu projekcie Výskumného demografického centra. Vzhľadom na nízku pôrodnosť v uplynulých rokoch a odchod silných populačných ročníkov do dôchodku, podiel ekonomicky neaktívnych k aktívnym obyvateľom sa dramaticky zvýši (vo všetkých

populačných scenároch). Podobne je tomu aj v krajinách EÚ, s tým rozdielom, že demografický problém tam bude kulminovať skôr ako v SR. Projekcie sa dajú charakterizovať nasledovne:

- Napriek očakávanému rapídne nárastu pôrodnosti, celkový počet obyvateľov SR bude pravdepodobne postupne klesať.
- Očakávaná dĺžka života bude postupne narastať (približne o 10 rokov do roku 2080) a konvergovať k priemernej úrovni v EÚ.
- Počet detí výrazne klesne: podľa stredného variantu až o 30% do roku 2050.
- Počet ľudí v produktívnom veku (od 15 do 65 rokov) bude mať klesajúcu tendenciu, kým počet v poproduktívnom veku (viac ako 65 rokov) výrazne narastie. Veľmi zjednodušene povedané, kým v súčasnosti sa musí „starat“ šesť občanov v produktívnom veku o jedného v poproduktívnom veku, v roku 2055 na jedného dôchodcu budú pripadať iba dvaja.
- Dlhodobé populačné prognózy sú samozrejme spojené s neistotou, avšak predchádzajúci vývoj pôrodnosti pomerne jasne predurčuje vývoj niektorých pomerových ukazovateľov (ako napríklad vyššie uvedený pomer ľudí v produktívnom a poproduktívnom veku).

Populačná projekcia MF SR je založená na nasledujúcich predpokladoch:

Demografia									
	Slovenská republika							EÚ priemer	
Stredný variant	2004	2010	2020	2030	2040	2050	2080	2000	2050
Populácia (tis.)	5 381	5 404	5 447	5 405	5 237	5 031	4 379		
vo veku 0-14	941	810	812	751	662	664	594		
vo veku 15-64	3 817	3 919	3 735	3 518	3 308	2 904	2 506		
vo veku 65 a viac	622	674	900	1 136	1 267	1 463	1 279		
Očak.dĺžka života (M)	70,2	71,3	73,3	74,9	76,0	77,1	81,0	75	80
Očak.dĺžka života (Ž)	78,0	79,0	80,8	82,2	83,0	84,0	87,7	81,3	85,5
Miera pôrodnosti	1,17	1,28	1,46	1,58	1,64	1,70	1,70	1,50	1,70
Migračné saldo (tis.)	1,4	2,4	4,2	5,9	7,7	9,5	15,0		
Čistá migrácia (% pop.)	0,03	0,05	0,08	0,11	0,15	0,19	0,34		
Nízky variant MFSR	2004	2010	2020	2030	2040	2050	2060	2070	2080
Populácia (tis.)	5 381	5 402	5 399	5 270	5 005	4 657	4 261	3 842	3 464
Miera pôrodnosti	1,17	1,22	1,34	1,42	1,46	1,50	1,50	1,50	1,50
Migračné saldo (tis.)	1,4	0,7	1,6	2,3	2,8	3,4	3,9	4,5	5,0
Vysoký variant MFSR	2004	2010	2020	2030	2040	2050	2060	2070	2080
Populácia (tis.)	5 381	5 407	5 507	5 570	5 531	5 470	5 396	5 328	5 337
Miera pôrodnosti	1,17	1,38	1,66	1,82	1,86	1,90	1,90	1,90	1,90
Migračné saldo (tis.)	1,4	4,3	8,1	11,2	13,7	16,1	18,6	21,0	23,5

Zdroj MF SR:

Pre porovnanie, Svetová banka (SB) uvažuje s podobným vývojom pôrodnosti a očakávanej dĺžky života. Miera pôrodnosti podľa SB narastie medzi rokmi 2004 a 2040 o 0,7, kým v prognóze MF SR o 0,47.

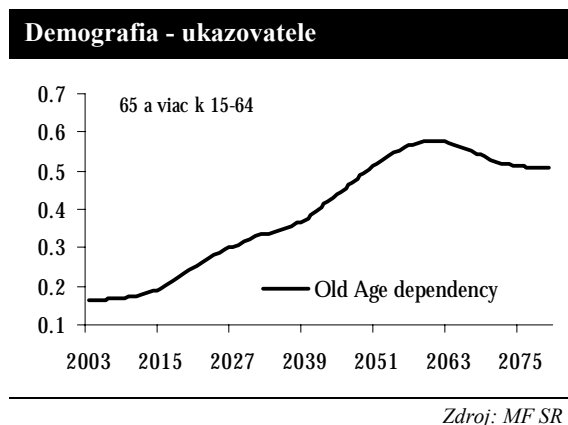
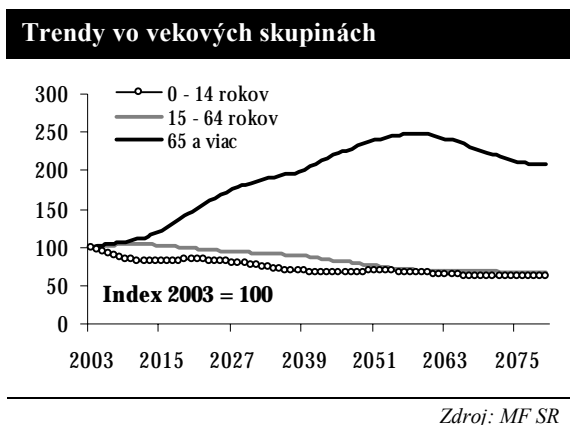
Demografia - Predpoklady Svetovej banky							
	2004	2010	2020	2030	2040	2050	2080
Miera pôrodnosti*	1,40	1,40	1,70	2,00	2,10	2,10	2,10
Očak.dĺžka života	73,3	75,1	76,6	78,0	79,5	81,1	84,3

* Miera pôrodnosti je definovaná inak (zahŕňa aj predpokladanú migráciu).

Zdroj: Svetová banka

Nasledujúce grafy ukazujú možný scenár, založený na strednej variante demografickej prognózy. Z nich je zrejmé, že bude stále väčší počet starších ľudí a ekonomicky aktívni ľudia,

ktorých bude menej, budú musieť „pracovať“ na oveľa viac dôchodcov ako dnes. To samozrejme negatívne ovplyvní predovšetkým výdavky verejných financií a pri nezdanených penziách aj príjmovú stránku rozpočtu.

3. Projekcie vybraných kategórií príjmov a výdavkov

Táto kapitola hľadá odpoveď na otázku, akú záťaž znamená súčasná fiškálna politika pre ďalšie generácie, najmä v období najväčších demografických problémov. Pri projekciách sa postupovalo nasledovne: tie kategórie príjmov a výdavkov, kde sa nepredpokladá výrazný vplyv starnutia populácie boli fixované vo vzťahu k HDP pre celé obdobie. To, na akej úrovni sa tieto veličiny fixovali závisí od toho, ktorý rok sa berie ako počiatočná hodnota. V katastrofickom scenári to bol rok 2002, v „trojpercentnom scenári“ rok 2007, kým v zodpovednom scenári rok 2010. Výdavkové kategórie citlivé na demografický vývoj (uvedené nižšie) sa prognózovali zvlášť.

Očakávané starnutie bude mať veľký vplyv predovšetkým na nasledujúce výdavkové kategórie: penzie, zdravotníctvo, starostlivosť o starších ľudí, školstvo a rodinná politika. Kým v prvých troch oblastiach je to negatívnym smerom (viac starších ľudí) v posledných dvoch by to mala byť zmena pozitívna (menej detí). Najmä výdavky na dôchodky a zdravotníctvo znamenajú veľký problém vo viacerých krajinách Európy. Bez zmeny systémov to môže priniesť dodatočné náklady až o niekoľko percentuálnych bodov na HDP, čo samozrejme budú musieť zaplatiť ďalšie generácie.

Pri výpočtoch sa okrem schválenej legislatívy zobrali do úvahy aj ďalšie pripravované zmeny, ktoré sú v koncepcii dôchodkovej reformy. Tieto sa týkajú hlavne postupného zvyšovania dôchodkového veku zo schválených 62 rokov až na 65 rokov so začiatkom v roku 2013. Keďže úprava dôchodkového veku sa týka predovšetkým 55 – 64 ročných, pri týchto vekových skupinách scenár predpokladá výrazný nárast **miery participácie**³. U zvyšných vekových skupín sa počítalo iba s miernym nárastom. Po roku 2020, kedy sa zvyšovanie dôchodkového veku zastaví, sa miery participácie lineárne zvyšovali s predpokladom postupného predlžovania očakávanej dĺžky života.

Úroveň nezamestnanosti je vo veľkej miere ovplyvňovaná rozdielom medzi počtom ľudí vstupujúcich a odchádzajúcich z trhu práce. Predpoklady o **miere nezamestnanosti** zobrali tieto skutočnosti do úvahy, a preto by nezamestnanosť mala klesnúť na 11% v 2020 a 9% v 2030. Počas obdobia 2050 – 2060, keď vrcholia demografické problémy a prudko klesá ponuka pracovnej sily je odhad 5% až 4%.

³ Miera participácie vyjadruje podiel počtu obyvateľov zapojených do pracovnej sily k celkovému počtu občanov v danej vekovej kategórii.

Od **produktivity práce** sa očakáva postupné približovanie k priemeru EU15. V najbližších 20 až 30 rokoch môžeme očakávať relatívne silnú reálnu konvergenciu a podstatne vyššiu rast produktivity práce ako v prípade rozvinutých krajín.

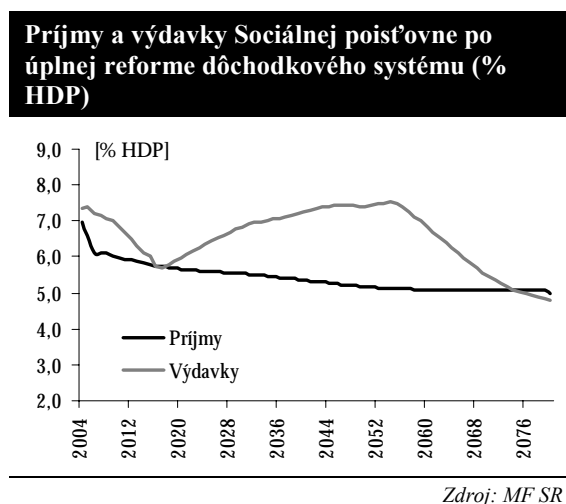
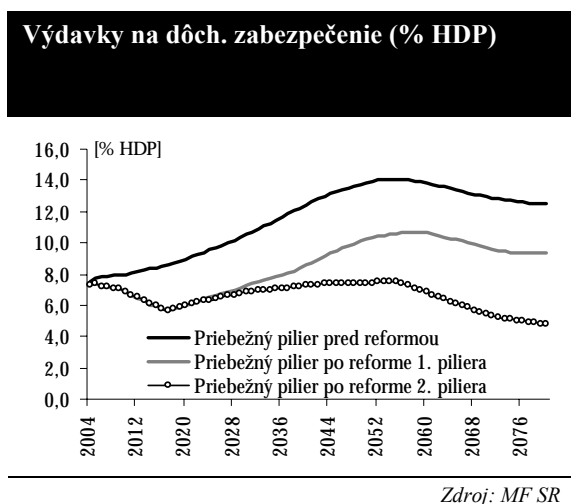
Rast HDP bol prognózovaný štandardným spôsobom ako počet zamestnaných vynásobený produktivitou práce. Miera inflácie a nominálna konvergencia kopíruje v predpokladoch vývoj reálnej konvergenencie.

3.1. Príjmy verejných financií

Na strane príjmov sa prijal predpoklad, že daňové a odvodové zaťaženie k HDP bude konštantné (vrátane odvodov do kapitalizačného piliera dôchodkovej reformy) aj napriek tomu, že dôchodky nie sú v súčasnosti zdaňované. Ak vylúčime príspevky do súkromných dôchodkových správcovských spoločností, celkové príjmy verejných financií by postupne mali poklesnúť o 2% z HDP.

3.2. Dôchodky

Projekcie boli vyhotovené modelom PROST od Svetovej banky. Narastajúci počet dôchodcov v budúcnosti bude vytvárať tlak na penzijný systém, čo je dôvodom prečo bolo potrebné pristúpiť k radikálnej dôchodkovej reforme. Nasledujúce grafy ukazujú pravdepodobné scenáre v oblasti penzií.

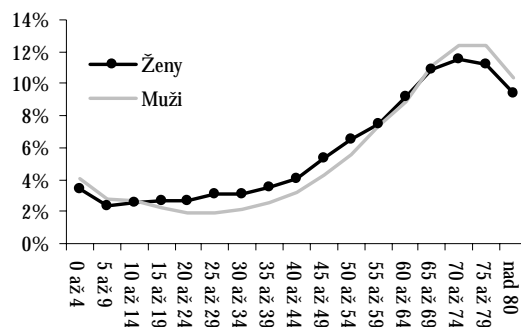

Prvý graf ukazuje významnosť penzijnej reformy z pohľadu dlhodobej udržateľnosti. Na obrázku sú znázornené tri čiary. Čierna ukazuje, že bez reformy by sa výdavky na penzie zvýšili do roku 2055 až o 6,5% z HDP. Reforma prvého – priebežného piliera – formou zvyšovania veku odchodu do dôchodku (na 65 rokov) a zavedenia indexácie podľa CPI toto bremeno zníži na zhruba 3,3% z HDP (čiara v strede). Tým, že sa zavádza druhý (kapitalizačný) pilier dôjde síce k negatívnemu efektu na verejné financie vo forme výpadku príjmov, avšak tieto náklady sú rozložené medzi generáciami a zároveň to eliminuje časovanú bombu, ktorú reprezentuje rozdiel medzi spodnou a strednou čiarou na prvom grafe. **V tomto prípade dôjde k nárastu verejných výdavkov na penzie do roku 2055 iba o 0,2% z HDP.**

3.3. Zdravotníctvo

Situácia je nepriaznivá aj v oblasti zdravotníctva, kde taktiež je potrebné rátať s vyššími verejnými výdavkami. Doterajší vývoj ukazuje, že náklady na zdravotnú starostlivosť rastú s vekom.

Priem. výdavky v zdravotníctve na 1 osobu vyjadrené ako podiel na HDP/obyvateľa v 2003

Zdroj: MZ SR

Vzhľadom na starnutie populácie je možné očakávať zvýšenie výdavkov aj v tejto oblasti. Prepočty MF SR rátajú s rovnakom profilom nákladov ako je to na grafe aj do budúcnosti. K objektívnosti treba dodať, že v existuje niekoľko empirických dôkazov, podľa ktorých náklady sú vysoké predovšetkým rok pred smrťou (death-related costs), čo by indikovalo, že výpočty ministerstva sú mierne nadhodnotené. Na druhej strane však treba povedať aj to, že dobiehanie technologickej úrovne bude znamenať potrebu zvyšovať výdavky na zdravotníctvo. Okrem toho starostlivosť o starších občanov bude taktiež vyžadovať vyšší objem peňažných prostriedkov a scenár MF SR zatiaľ s touto kategóriou explicitne nepočíta.

Výsledkom simulácií je, že s reformou zdravotníctva by verejné výdavky v dlhodobom horizonte narástli približne o 1,7% z HDP. Scenár bez reformy je obtiažne vypočítať (najmä jeho časový priebeh) vzhľadom na katastrofickú situáciu v rezorte v roku 2002 a preto MF SR prijalo čisto indikatívny predpoklad, že v tomto prípade by sa výdavky na zdravotníctvo zvýšili do roku 2055 približne o 3 až 5% z HDP.

3.4. Školstvo

Súčasná úroveň výdavkov na školstvo je približne 3,9% HDP. Budúce roky prinesú radikálny pokles počtu žiakov v regionálnom školstve. Napriek tomuto faktu, MF SR nepočíta s poklesom výdavkov na školstvo po roku 2007 (dovtedy by sa mala prejavíť reforma regionálneho školstva v podobe zefektívnenia systému), nakoľko SR chce v dlhodobom horizonte podporovať investície do ľudského kapitálu. K tomu by mali výrazne pomôcť aj súkromné zdroje vo vysokom školstve.

3.5. Rodinná politika a nezamestnanosť

Vďaka mnohým zmenám v sociálnej oblasti a tiež spustením daňovej reformy od 1. 1. 2004 platí nový spôsob podpory rodičov nezaopatrených detí. Pomoc pozostáva predovšetkým z prídavkov vo výške 500 Sk na dieťa, bez ohľadu na výšku príjmov rodičov. Spustením daňovej reformy si navyše pracujúci rodičia môžu za každé nezaopatrené dieťa znížiť daňovú povinnosť o 400 Sk. S ďalšou pomocou, napr. príspevok pri narodení dieťaťa, sa pri výpočtoch neuvažovalo. V oboch prípadoch sa počítalo s indexáciou podľa nominálnej mzdy. Výsledkom je, že nižší počet detí spôsobí pokles výdavkov o 0,2% z HDP v dlhodobom horizonte.

Scenáre počítajú aj s nižšou mierou nezamestnanosti, ktorá by mohla priniesť úsporu 0,1% z HDP.

Pri tejto kategórii sa nepočíta s nereformným scenárom, nakoľko sa prijal predpoklad, že reformy neznižujú sociálne istoty iba zvyšujú adresnosť poskytovaných dávok.

3.6. Sumár

Verejné príjmy a výdavky (ako % z HDP)				
	2004	2020	2055	Zmena 2055-2004
Penzie				
bez reformy	7,6	9,0	14,1	6,5
len prvý pilier	7,2	5,9	10,5	3,3
aj s 2. pilierom	7,2	5,8	7,4	0,2
výpadok príjmov	0,0	1,5	2,0	2,0
Zdravotníctvo				
bez reformy	5,0		9,0 ⁴	4,0
s reformou	4,7	5,3	6,4	1,7
Školstvo	3,9	3,5	3,5	-0,4
Rodinná politika	0,7	0,5	0,5	-0,2
Nezamestnanosť	0,2	0,2	0,1	-0,1
RAST VÝDAVKOV				
bez reformy				9,8
s reformou				1,2
RAST PRÍJMOV				
bez reformy				0,0
s reformou				-2,0

Zdroj: MF SR

Podľa odhadov MF SR, starnutie populácie by do roku 2055 znamenalo bez reforiem priame dodatočné náklady na úrovni 9,8% z HDP. Uskutočnenie reforiem v oblasti penzií, zdravotníctva a školstva pomôže znížiť dodatočné výdavky na 1,2% z HDP, avšak spôsobí výpadok príjmov o 2% z HDP (z titulu zavedenia kapitalizačného piliera). Reformy teda znížia dodatočné náklady o 6,6% z HDP.

Je to síce mohutný krok vpred, avšak nie je postačujúci, nakoľko veľmi zjednodušene sa dá povedať, že ak by bol dnešný deficit na úrovni 3% z HDP a nič by sa s tým neurobilo, nasledujúce generácie by zrazu mali deficit viac ako 6,0% z HDP a rapídne narastajúci dlh. Najmä z podobného dôvodu udržiavajú niektoré škandinávské krajiny rozpočtové prebytky na úrovni až 2% z HDP, pričom žiadna medzinárodná inštitúcia ich k tomu nenúti.

4. Tri scenáre

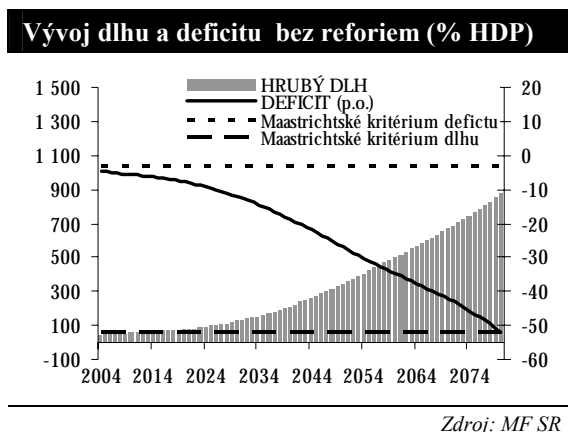
MF SR vypracovalo tri scenáre v snahe demonštrovať vplyv fiškálnej politiky v dlhodobom horizonte. Prvý počíta so stavom v roku 2002, druhý s dosiahnutím schodku 3% z HDP v roku 2007 a potom bez zmeny a tretí scenár ukazuje možnú cestu ako dosiahnuť dlhodobú udržateľnosť verejných financií do roku 2010.

4.1. Scenár bez zmien = katastrofický scenár

Tento scenár predpokladá, že vláda by nechala fungovať systémy, ktoré boli platné koncom roka 2002 a nič by s deficitom 5,7% z HDP neurobila⁵. V tomto prípade nie je potrebné rozoberať

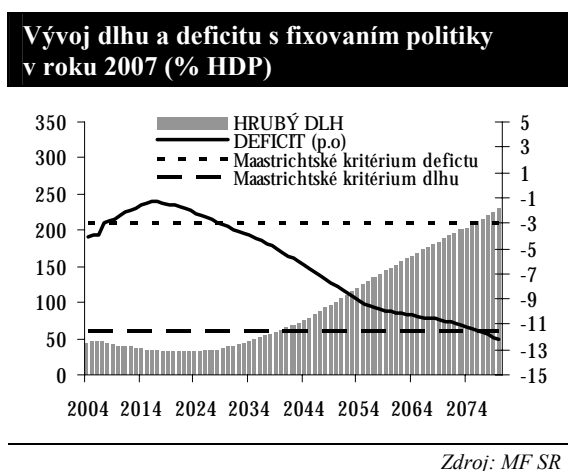
⁴ Indikatívny predpoklad

efekty starnutia populácie, nakoľko by už samotná vysoká úroveň počiatočného deficitu znamenala, že verejný dlh by v priebehu prvých desaťročí narástol zo 42% v roku 2002 na vyše 100% z HDP (v roku 2050 na vyše 400% z HDP) a krajina by sa skôr či neskôr dostala do finančného kolapsu.

4.2. Scenár s trojpercentným deficitom

Tento scenár počíta s konsolidáciou verejných financií do roku 2007 podľa Návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2005 až 2007 a potom s ponechaním systémov na nezmenenej úrovni. Ako môžeme vidieť, výraznejšie problémy by v nasledujúcich rokoch, ba ani desaťročiach vôbec nenastali. Do roku 2040 by sa hrubý verejný dlh pohyboval pod úrovňou 60% z HDP (deficit by prekročil tri percentá okolo roku 2028). Potom by však nastali výrazné problémy a starnutie populácie by prinieslo deficit verejných financií nad 10% z HDP a hrubý verejný dlh nad 200% z HDP.

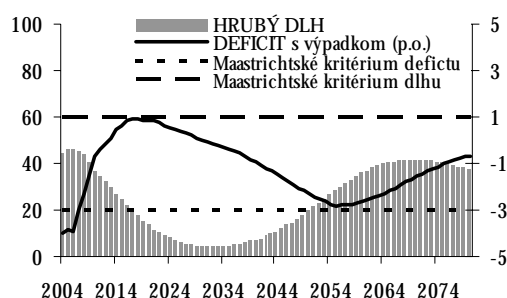

4.3. Zodpovedný scenár

Aký by bol zodpovedný scenár? Rozumnou politikou zvyšovania výdavkov by sa podľa MF SR mohla pri rýchлом raste ekonomiky docieľiť redukcia deficitu v rokoch 2010 na úroveň 0,7% z HDP aj bez ďalších hlbokých štrukturálnych reforiem. Treba dodať, že v tomto scenári nie je potrebný reálny pokles výdavkov verejných financií. Bude potrebné iba zmierniť dynamiku niektorých výdavkov pod nominálny rast HDP. Nasledujúci graf ukazuje situáciu po takejto konsolidácii.

⁵ S výnimkou zdravotníctva, kde sa v tomto scenári nepočítalo s možnosťou bez reformy vzhľadom na to, že sa ťažko kvantifikuje časový priebeh dodatočných nákladov.

Vývoj dlhu a deficitu v zodpovednom scenári (% HDP)

Zdroj: MF SR

Keby sa potom od roku 2010 nemenila fiškálna politika, saldo verejných financií by ani v rokoch najväčších demografických problémov nevybočilo z rámca -3% z HDP a +1% z HDP. Oveľa dôležitejšie je však, že hrubý dlh by sa počas celého obdobia udržal pod hranicou 50% z HDP, čo by znamenalo, že ani jedna generácia neohrozí sociálny štandard svojich potomkov.

5. Fiškálne medzery

Užitočným ukazovateľom v analýzach je fiškálna medzera, ktorá predstavuje hodnotu, o ktorú by sa malo zmeniť primárne saldo (pomocou zvýšenia daní alebo znížením „neúrokových“ výdavkov), aby sa dosiahol sledovaný cieľ vo vopred definovanom období.

MF SR si zvolilo roky 2030 a 2055 (ktorý je z pohľadu vývoja demografie a tlaku na verejné financie najkritickejší). Medzi sledované indikátory dlhodobej udržateľnosti patrili výška hrubého dlhu (cieľ 60% HDP) a deficit verejných financií do úrovne 3% HDP (vrátane výpadku spôsobeného zavedením 2. piliera dôchodkovej reformy). Podľa Paktu stability a rastu by však bilancia verejných financií mala byť vyrovnaná, a preto MF SR počítalo fiškálnu medzeru aj pri takto definovanej dlhodobej udržateľnosti.

Fiškálna medzera (% HDP) ⁶				
		Hrubý dlh	Deficit	Deficit
		60,0	-3,0	0,0
2030	2002	2,7	3,9	5,3
	2007	-1,0	0,1	1,6
	2010	-2,9	-1,5	0,0
2055	2002	5,5	6,4	7,1
	2007	1,1	1,6	2,3
	2010	-0,5	0,0	0,7

Zdroj: MF SR

Tabuľku je potrebné interpretovať nasledovne: napríklad číslo 1,6 znamená, že vláde bude chýbať v roku 2007 k dosiahnutiu dlhodobej udržateľnosti - definovanej ako neprekročenie trojpercentného deficitu v roku 2055 - približne 1,6% z HDP na ročnej báze. Inak povedané, musela by okamžite zvýšiť dane alebo znížiť výdavky o 1,6% z HDP k tomu, aby dosiahla cieľ dlhodobej udržateľnosti verejných financií.

⁶ Roky 2002, 2007 a 2010 korešpondujú s tromi scenári prezentovanými v predchádzajúcej časti materiálu.

Záver

Napriek tomu, že nikto nepozná budúcnosť a dlhodobé projekcie sú značne neisté, očakávané starnutie populácie a s tým súvisiaci tlak na verejné financie je skutočnosťou. Schválením Konvergenčného programu Slovenska pre roky 2004-2010 však vláda urobila významný krok smerom k zodpovednej fiškálnej politike.

Stanovený cieľ - dosiahnuť dlhodobú udržateľnosť verejných financií do roku 2010 - je pri očakávanom raste ekonomiky realistický aj bez reálneho znižovania výdavkov (teda pomerne bezbolestne). Avšak je potrebné dokončiť (predovšetkým zdravotnícku) a najmä udržať reformy. V prípade penzijnej reformy bude v budúcnosti nutné pristúpiť k avizovanej zmene parametrov priebežného systému (vek odchodu do dôchodku a valorizačný mechanizmus priznaných dôchodkov).

V realite dlhodobá udržateľnosť pre SR znamená mať štrukturálny deficit verejných financií na konci desaťročia blízko nuly (deficit približne do 0,5% z HDP je možný). Inak povedané, striktná interpretácia Paktu stability a rastu (close to balance or in surplus) SR vyhovuje, bez ohľadu na to, či je tento pakt ideálne nastavený alebo nie.

Analýzy ukazujú, že dôležitý je predovšetkým dostatočný pokles dlhu, aby ekonomika mohla čeliť nielen demografickým problémom, ale aj nečakaným šokom tak vonku ako aj doma. Pri vyššie načrtnutej fiškálnej politike by aj stabilizácia ekonomiky bola jednoduchšia. Po vyčerpaní efektu automatických stabilizátorov by totiž bol dostatočný priestor aj na diskrétné zásahy bez obáv z negatívnej reakcie trhov a medzinárodných inštitúcií.

Jednoduchým záverom tejto prílohy je, že ak chce vláda robiť zodpovednú fiškálnu politiku, tak by mala súčasný výrazný progres korunovať ďalším úsilím, a to dovedením slovenských verejných financií do konca tohto desaťročia do približne vyrovnaného stavu.

Príloha 3

Koordinácia fiškálnych politík členských štátov a záväzky SR v tejto oblasti

Základnými cieľmi fiškálnej politiky bude aj v rokoch 2005 až 2007 podpora zdravého a dynamického rastu slovenskej ekonomiky a približovanie verejných financií k úrovni, ktorá bude dlhodobo udržateľná. Okrem toho však od 1. mája 2004 musí Slovensko plniť aj v oblasti fiškálnej politiky záväzky, ktoré z členstva v EÚ vyplývajú. Ide predovšetkým o povinnosť zabráňovať existencii nadmerného deficitu verejných financií. Cieľom tejto prílohy je podrobnejšie informovať o pravidlách fiškálnej politiky v EÚ a záväzkoch SR v tejto oblasti.

A. Koordinácia fiškálnych politík členských štátov Európskej únie

Každý členský štát Európskej únie je zodpovedný za svoju rozpočtovú politiku, s výnimkami uvedenými v Zmluve o Európskom spoločenstve. Fiškálna politika v Európskej únii (EÚ) nie je harmonizovaná alebo inak centralizovaná, členské štáty však svoje fiškálne politiky koordinujú, pričom pravidlá koordinácie sú určené viacerými dokumentmi, počínajúc Zmluvou o Európskom spoločenstve a Nariadeniami Rady končiac. Kľúčovým bodom koordinácie fiškálnych politík je udržiavanie zdravých verejných financií, ako prostriedku na upevňovanie podmienok pre cenovú stabilitu a silný udržateľný rast prispievajúci k tvorbe pracovných miest.

Rámcové pravidlá koordinácie fiškálnej politiky sú stanovené v **Zmluve o Európskej únii, ktorá bola podpísaná členskými štátmi vo februári 1992 v Maastrichte**. Na základe tejto zmluvy vznikla EÚ sa upravila Zmluva o Európskom spoločenstve (Zmluva), ktorá je základným dokumentom fungovania EÚ.

Zmluva v kapitole „Hospodárska politika“ (Článok 99) ustanovuje, že „členské štáty EÚ považujú svoje hospodárske politiky za vec spoločného záujmu a koordinujú ich v rámci Rady EÚ“ (Rada ECOFIN, členmi sú ministri financií členských štátov EÚ). Cieľom koordinácie hospodárskej politiky je vytvorenie jednotných štandardov vo všetkých členských štátoch a zabezpečenie spoločného ekonomického vývoja v EÚ.

Ústredným ustanovením pre výkon fiškálnej politiky je článok 104 Zmluvy spolu s Protokolom č. 5 o procedúre nadmerného deficitu, ktorý je súčasťou Maastrichtskej Zmluvy o EÚ. Podľa článku 104, odseku 1 Zmluvy **členské štáty majú povinnosť zabrániť nadmernému deficitu verejných financií**.

Európska komisia (EK) skúma potenciálnu existenciu nadmerného deficitu na základe dvoch kritérií (Článok 104, odsek 2), ktoré sú presne definované v Protokole č. 5:

1. Pomer plánovaného alebo skutočného deficitu verejných financií k hrubému domácomu produktu prevyšuje hodnotu 3% HDP okrem prípadov, keď:
 - a) tento pomer podstatne klesol alebo sa neustále znižuje, až dosahuje úroveň, ktorá sa približuje k odporúčanej hodnote alebo
 - b) prekročenie odporúčanej hodnoty je len výnimočné alebo dočasné a pomer zostáva na úrovni blízkej odporúčanej hodnote.

2. Pomer hrubého dlhu verejných financií k HDP prevyšuje 60%, okrem prípadov, ak sa tento pomer dostatočne znižuje a vyhovujúcim tempom sa približuje k odporúčanej hodnote.

Pri existencii nadmerného deficitu verejných financií nasleduje postup ustanovený v Zmluve, ktorý môže v prípade krajín, ktoré už zaviedli euro, vyvrcholiť až finančnými sankciami (Článok 104, odsek 11 Zmluvy). Tie predstavujú najprv neúročený vklad (0,2% HDP plus 1/10 rozdielu medzi dosahovaným deficitom verejných financií a referenčnou hodnotou 3% HDP), ktorý sa po dvoch rokoch pri pretrvávajúcej existencii nadmerného deficitu premení v celom objeme na pokutu.

Doplnením a spresnením ustanovení Zmluvy o ES v oblasti fiškálnej politiky je **Pakt stability a rastu**, ktorý bol schválený v júni 1997 v Amsterdame. Pakt je zložený z troch dokumentov:

1. Uznesenie Európskej rady o Pakte stability a rastu.
2. Nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 o posilnení dohľadu nad rozpočtovými pozíciami a koordinácii hospodárskych politík.
3. Nariadením Rady (ES) č. 1467/97 o urýchlení a vyjasnení zavedenia postupu pri nadmernom deficite.

Pakt stability a rastu definuje **strednodobý cieľ fiškálnej politiky - takmer vyrovnaný alebo prebytkový rozpočet** (close to balance or surplus). Podľa Paktu je „udržiavanie zdravých verejných financií prostriedkom na upevnenie podmienok pre cenovú stabilitu a silný udržateľný rast prispievajúci k vytváraniu pracovných miest.“

Základom mechanizmov na sledovanie rozpočtového vývoja a na uľahčenie koordinácie hospodárskych politík sú **programy stability** so špecifikáciou strednodobých rozpočtových cieľov, ktoré členské štáty eurozóny predkladajú EK a Rade EÚ na základe Nariadenia Rady (ES) č. 1466/97. Povinnosťou Rady EÚ je vyžadovať sprísnenie programových cieľov, ak dôjde k záveru, že je to nevyhnutné, sledovať plnenie programov a odporúčať nápravné opatrenia v prípadoch podstatného odklonu rozpočtovej pozície od strednodobých cieľov programu. Členský štát, ktorý nie je členom eurozóny, má povinnosť vypracúvať tzv. **konvergenčný program**, a to za rovnakých podmienok a pravidiel, ktoré sa vzťahujú na programy stability členských štátov eurozóny.

B. Závazky Slovenskej republiky voči Európskej únii v oblasti fiškálnej politiky

V zmysle Zmluvy o pristúpení SR k EÚ (Článok 2), ktorá bola podpísaná v apríli 2003, sú od vstupu Slovenska do Únie v máji 2004 pre Slovenskú republiku záväzné ustanovenia pôvodných zmlúv a aktov prijatých orgánmi EÚ pred pristúpením a tieto sa budú uplatňovať za podmienok stanovených v týchto dokumentoch.

Podľa článku 4 Zmluvy o pristúpení SR k EÚ je **Slovenská republika odo dňa vstupu do EÚ súčasťou Hospodárskej a menovej únie**. To znamená, že sa na ňu vzťahuje povinnosť zabrániť nadmernému deficitu verejných financií.

Na druhej strane je SR súčasťou Hospodárskej a menovej únie ako členský štát s derogáciou, pre ktorý platí výnimka v zmysle článku 122 Zmluvy, čo znamená, že článok 104 Zmluvy neplatí pre SR v plnom rozsahu. Slovenská republika nemôže byť v súčasnosti v rámci postupu pri nadmernom deficite podrobená zvýšenému rozpočtovému dohľadu Radou EÚ a ani sankciám (Článok 104, odsek 9 a odsek 11 Zmluvy).

Napriek tomu, že niektoré sankcie sa voči Slovensku uplatňovať nemôžu, porušovanie záväzkov v oblasti fiškálnej politiky môže mať negatívne dopady už aj v súčasnosti. Ide predovšetkým o tieto body:

1. **Existuje možnosť zastavenia financovania z Kohézneho fondu.** Článok 6. nariadenia Rady (ES) č. 1264/99 ustanovuje, že žiadne nové projekty alebo v prípade dôležitých projektov žiadne nové projektové etapy nesmú byť financované Kohéznym fondom v členskom štáte, ak Rada EÚ konajúca kvalifikovanou väčšinou na základe odporúčania Európskej komisie zistí, že členský štát pri uplatňovaní tohto nariadenia neimplementoval program ustanovený v článku 2. odsek 4. (t.j. konvergenčný program) takým spôsobom, aby zabránil nadmernému deficitu verejných financií. Toto rozhodnutie sa zruší, ak Rada EÚ zistí, že príslušný členský štát prijal opatrenia na implementáciu tohto programu takým spôsobom, aby zamedzil nadmernému deficitu verejných financií.
2. Dodržiavanie línie rozpočtovej korekcie, ktoré Rada EÚ pravidelne hodnotí, je **dôležitým ukazovateľom dôveryhodnosti hospodárskej politiky**. Zníženie dôvery, napríklad zo strany finančných trhov, by malo na Slovensko automaticky negatívne dopady, napríklad vo forme vyšších úrokov, za ktoré si budeme požičiavať finančné zdroje.
3. Slovensko plánuje vstup do mechanizmu výmenných kurzov ERM II a následne prijatie spoločnej meny eura. Pred prijatím eura treba dosiahnuť úplný súlad s maastrichtskými kritériami. Nedodržiavanie korekčnej línie pre fiškálnu konvergenciu preto **oddiali zrušenie rozhodnutia o existencii nadmerného deficitu, a tým prijatie eura**.

Slovenská republika je v súčasnosti plne zapojená do procesov fiškálneho dohľadu a koordinácie hospodárskych politik EÚ.

1. Slovensko predkladá pravidelne dvakrát ročne (k 1. marcu a k 1. septembru) notifikáciu fiškálneho deficitu a dlhu verejného sektora podľa nariadenia 3605/93 v súlade s požiadavkami metodiky ESA 95. Notifikácia obsahuje predovšetkým aktuálne informácie o deficite verejných financií a výške verejného dlhu.
2. SR predložila 15. mája 2004 Európskej komisii svoj prvý konvergenčný dokument „Konvergenčný program Slovenska pre roky 2004 – 2010“, ktorý prezentuje ciele vlády SR do roku 2010 a záväzok dosiahnuť stredno- až dlhodobé zámery hospodárskej politiky Slovenskej republiky. Aktualizácia konvergenčného programu bude predložená EK po schválení návrhu štátneho rozpočtu vo vláde, najneskôr však 1. decembra 2004.

Na základe vyššie uvedených dokumentov, teda notifikácie a konvergenčného programu, konali európske inštitúcie v súlade so všeobecne platnými pravidlami v EÚ:

1. Na základe notifikácie z marca 2004 začala Európska komisia sledovať vývoj rozpočtovej situácie a stav verejného dlhu Slovenskej republiky (Článok 104, odsek 2 Zmluvy).
2. Európska komisia vypracovala na začiatku mája správu (Článok 104, odsek 3 Zmluvy).
3. Ekonomicko-finančný výbor (EFC) sformuloval stanovisko k správe EK (Článok 104, odsek 4 Zmluvy), ktoré schválil 24. 5. 2004.

4. Európska komisia posúdila, či nadmerný deficit existuje alebo či môže na Slovensku vzniknúť, a 24. 6. 2004 schválila príslušné stanovisko (Článok 104, odsek 5 Zmluvy) a predložila ho Rade EÚ.
5. Rada EÚ rozhodla o existencii nadmerného deficitu (Článok 104, odsek 6 Zmluvy) 5. 7. 2004 a súčasne dala SR odporúčania s cieľom napraviť nadmerný deficit (Článok 104, odsek 7 Zmluvy), pričom ustanovila lehotu maximálne štyri mesiace (do 5. 11. 2004) na prijatie účinných opatrení, ktoré musia byť v súlade s korekčnou líniou na nápravu deficitu, ktorá sa ustanovuje v odporúčaní Rady EÚ (Článok 104, odsek 7 Zmluvy).

Odporúčania Rady ECOFIN z 5. 7. 2004 podľa článku 104, odsek 7 Zmluvy o ES

Rada ECOFIN odporúča vláde SR:

- čo najskôr odstrániť súčasný nadmerný deficit;
- v strednodobom rámci podniknúť kroky k dosiahnutiu cieľa, ktorým je spoľahlivé a udržateľné zníženie deficitu pod úroveň 3% HDP najneskôr v roku 2007, v súlade s postupom na zníženie deficitu bližšie určenom v stanovisku Rady ECOFIN z 5. 7. 2004 o konvergenčnom programe predloženom v máji 2004;
 - rázne vykonať opatrenia naplánované v konvergenčnom programe, najmä opatrenia týkajúce sa navrhovaných reforiem v oblasti zdravotníctva a ďalšej racionalizácie verejného sektora;
- urýchliť fiškálne úpravy, v prípade, že uskutočnené štrukturálne reformy vyústia do vyššieho rastu, ako sa očakávalo v konvergenčnom programe, najmä určením väčšiny príjmov prevyšujúcich rozpočtované príjmy predovšetkým na rýchlejšie zníženie deficitu;
- do 5. novembra 2004 podniknúť účinné kroky s ohľadom na opatrenia plánované na dosiahnutie cieľového deficitu pre rok 2005.

Okrem toho Rada ECOFIN vyzýva posilniť záväzný charakter trojročného rozpočtového rámca zavedením podrobných strednodobých stropov rozpočtových výdavkov.

Príloha 4

Vplyv dôchodkovej reformy na verejné financie

Úvod

Jedným z kľúčových bodov reformy verejných financií realizovaných v tomto volebnom období je **komplexná reforma dôchodkového systému**, ktorá zahŕňa zásadnú zmenu existujúceho priebežného piliera, vytvorenie druhého, kapitalizačného piliera a tiež pripravované zmeny v treťom, dobrovoľnom pilieri. Základným cieľom reformy je príprava Slovenska na starnutie obyvateľstva, keď v roku 2055 budú na jedného dôchodcu pripadať len dvaja obyvatelia vo veku 15-64 rokov, kým v roku 2002 to boli šiesti. Z tohto dôvodu je treba riešiť otázku financovania dôchodkov dlhodobou udržateľným spôsobom. Pritom platí, že čím skôr sa opatrenia príjmu, tým vo väčšej miere sa v budúcnosti prejavujú pozitívne vplyvy. Odklad reforiem dnes by znamenal potrebu oveľa radikálnejších opatrení v budúcnosti, aby sa dosiahol ten istý cieľ, ktorým je finančná stabilita systému. Cenou odložených reforiem by bola nutnosť radikálne upraviť parametre systému v neprospech dôchodcov a/alebo pracujúcich. Reforma posilňuje dlhodobú udržateľnosť verejných financií a zároveň vytvára priestor pre zvyšovanie úrovne dôchodkov a tým aj životnej úrovne dôchodcov v dlhodobom horizonte.

Cieľom tohto materiálu je **kvantifikovať dopady vytvorenia kapitalizačného piliera na verejné financie**. Počas prechodného obdobia, kedy sa znížia príjmy Sociálnej poisťovne⁷, ale jej výdavky budú klesať len veľmi pomaly, bude z toho titulu vyšší deficit verejných financií podľa metodiky ESA 95. Zvýšenie deficitu verejných financií podľa metodiky ESA 95 z titulu reformy dôchodkového systému vyplýva z rozhodnutia Eurostatu z februára tohto roku.

Zvyšovanie deficitu verejných financií spôsobuje pre fiškálnu politiku dva zásadné problémy. Prvým je fakt, že vzniknutý výpadok vo verejných financiách bude postupne nevyhnutné kompenzovať znížením výdavkov alebo zvýšením príjmov verejných financií. Druhým, krátkodobým problémom, je výrazné **skomplikovanie plánovania deficitu verejných financií**. Neistota vyplýva predovšetkým z toho, že väčšina občanov bude mať možnosť, ale nie povinnosť, vstúpiť do viacpilierového systému. Obdobie, v ktorom sa môžu rozhodnúť, je 18 mesiacov a trvá do polovice roka 2006. Výpočet deficitu pochádzajúci zo zavedenia druhého piliera je preto do tohto dátumu značne neistý. Táto príloha približuje základné postupy pri kvantifikácii dopadu dôchodkového sporenia na verejné financie v strednodobom horizonte.

Z pohľadu makroekonomickej rovnováhy nepredstavuje zvýšenie deficitu verejných financií z titulu dôchodkovej reformy riziko. Zavedením druhého piliera dôchodkového systému totiž dôjde len k transformácii časti implicitného dlhu⁸ verejného sektora na explicitný. Systém dôchodkového poistenia pred reformou v sebe skrýval obrovský vnútorný dlh, ktorý bol daný predpokladaným demografickým vývojom populácie Slovenska. Ten by v budúcnosti vytvoril veľký tlak na verejné financie vyplývajúci z potreby financovania dôchodkov. Reforma dôchodkového systému tento vnútorný dlh čiastočne eliminovala (zvýšením veku odchodu do dôchodku) a čiastočne stransparentnila (transformačné náklady v podobe výpadkov príjmov Sociálnej poisťovne).

Takto generovaný deficit verejných financií však nemá zásadný vplyv na reálnu ekonomiku. Nezmení sa celková suma úspor v ekonomike, pretože rast úspor (vkladov) na dôchodkových účtoch bude musieť byť kompenzovaný poklesom úspor na inom mieste v ekonomike. V prvých rokoch to

⁷ Ide o ekonomický pohľad, v účtovníctve sa to prejaví cez zvyšovanie výdavkov Sociálnej poisťovne.

⁸ Implicitný dlh je podrobnejšie popísaný v časti 2.1. Výhody a nevýhody z pohľadu verejných financií.

bude pokles vkladu v NBS, ktorý bol vytvorený z prostriedkov privatizácie a je na tento účel určený, v neskorších rokoch si bude musieť vláda požičať. Nezmenená ponuka úspor v ekonomike bude mať neutrálny vplyv na úrokové miery. Tým nedôjde k dodatočnému impulzu pre rast úverov v ekonomike, s čím súvisí neutrálny vplyv na spotrebu a investície financované prostredníctvom úverov. Nakoniec, nedôjde ani k zmene disponibilných príjmov dôchodcov (zmení sa len zdroj ich financovania) a to má opäť neutrálny vplyv na spotrebu. Z pohľadu makroekonomických politík teda neexistujú obavy z expanzie fiškálnej politiky, čo nezakladá potrebu budúcich kompenzačných reakcií politiky menovej.

1. Legislatívne východiská dôchodkového systému

1.1. Priebežný (prvý) pilier dôchodkového systému

K 1. januáru 2004 vstúpil do platnosti nový zákon č. 461/2003 Z.z o sociálnom poistení. Tento zákon, ktorý skvalitnil a zefektívnil existujúci priebežný pilier, odštartoval zmenu dôchodkového systému na Slovensku. Oproti pôvodnému systému prináša niekoľko podstatných zmien.

Prvá skupina zmien sa týka **systému odvodov**. V súvislosti s rozčlenením dôchodkového poistenia na starobné a invalidné poistenie došlo k rozčleneniu poistných sadziieb pre obidva fondy. Z celkovej sadzby poistných príspevkov (26% z vymeriavacieho základu, ktorým je väčšinou hrubá mzda zamestnanca) zamestnávateľ odvádza 16% na starobné a 3% na invalidné poistenie. Zamestnanec zo svojich 7% odvádza 4% na starobné a 3% na invalidné poistenie. Navyše, za každé nezaopatrené dieťa sa sadzba na starobné poistenie pre zamestnancov znižuje o 0,5 percentuálneho bodu (iba pre jedného z rodičov). Zároveň došlo k zmene určovania maximálneho vymeriavacieho základu na trojnásobok priemernej mzdy v hospodárstve. Minimálny vymeriavací základ sa naviazal na vývoj minimálnej mzdy.

Oproti dôchodkovému systému platnému do konca roku 2003 prináša nový systém **oveľa vyššiu zásluhovosť** a prehľadnosť v spôsobe určovania výšky dôchodkov. Nový systém je skutočným poistným systémom, v ktorom existuje previazanosť medzi sumou plateného poistného a benefitmi, ktoré môže poistenec získať v dôchodkovom veku. Výpočet starobného dôchodku je určený počtom odpracovaných rokov, vymeriavacím základom, z ktorého sa platilo poistné (v pomere k priemernej mzde v nár. hospodárstve) a dôchodkovou hodnotou. Dôchodková hodnota (DH) sa stanovila pevne na rok 2004 (DH=183,58 Sk, približne 1,177% z odhadovanej priemernej mesačnej mzdy v nár. hospodárstve v roku 2004) a bude raz ročne, vždy k 1. januáru, valorizovaná medziročným nárastom nominálnej mzdy v národnom hospodárstve za tretí kvartál predchádzajúceho roka. Z tohto vzorca implicitne vyplýva priemerná miera náhrady na úrovni približne 46% až 50%⁹.

Súčasťou dôchodkovej reformy je aj postupné **predlžovanie veku odchodu do dôchodku na 62 rokov** jednotne pre mužov aj ženy. Dôchodkový vek sa zo súčasnej úrovne 60 rokov pre mužov a 53-57 rokov pre ženy (v závislosti od počtu detí) zvyšuje tempom 9 mesiacov za rok. Zmenou je však možnosť naďalej pracovať aj po dovŕšení dôchodkového veku bez akýchkoľvek obmedzení, pričom platené poistné sa prejaví aj na vyššom dôchodku.

Vyplácané dôchodky sa budú pravidelne **valorizovať** k 1.7. každého roka indexom daného súčtom jednej polovice percenta medziročného rastu inflácie a jednej polovice medziročného nárastu nominálnej priemernej mzdy v hospodárstve za predchádzajúci rok.

⁹ Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny stanovilo dôchodkovú hodnotu pre rok 2004 pri predpoklade, že zamestnaný, ktorý bol poistený 40 rokov a zarábala priemernú mzdu, by mal dostať starobný dôchodok vo výške 50% priemernej mzdy (14 686 Sk, vtedy odhad pre rok 2003). V našom prípade sa za mieru náhrady považuje pomer priznaného starobného dôchodku k priemernej mzde v roku priznania dôchodku (T) a nie k roku T-1.

Zákon o sociálnom poistení priniesol aj **d'alsie zmeny**. Okrem starobného dôchodku a invalidného dôchodku systém zaviedol aj možnosť poberať predčasný dôchodok, jeho výška sa však znižuje o 0,5% za každých začatých 30 dní do dovŕšenia dôchodkového veku. Pokiaľ ide o pozostalostné dôchodky, zrovnoprávňujú sa nároky mužov na pozostalostnú dávku s nárokmi žien. Suma vdovského dôchodku je určená pevným percentom (60%) zo starobného dôchodku (prípadne predčasného dôchodku), na ktorý by mal manžel/manželka nárok v deň úmrtia. Nárok na sirotsky dôchodok sa podmieňuje získaním obdobia dôchodkového poistenia zomretých rodičov, pričom obojstrannej sirote po splnení týchto podmienok vzniká nárok na sirotsky dôchodok po každom z rodičov. Výška sirotského je vo výške 30% dôchodku, na ktorý by mal nárok rodič (alebo osvojiteľ dieťaťa) v deň úmrtia. Nárok na dôchodok a jeho vyplácanie už nie je ovplyvnené miestom trvalého pobytu poistenca, dôchodky tak bude možné vyplácať do cudziny bez obmedzenia.

1.2. Kapitalizačný (druhý) pilier dôchodkového systému

Od januára 2005 sa zákonom č. 43/2004 Z.z. o starobnom dôchodkovom sporení zavádza aj pomerne silný druhý – kapitalizačný – pilier. Jeho spustením dochádza k zmene vlastníckych vzťahov poistencov k tej časti poistného, ktorá sa už nebude odvádzať do Sociálnej poisťovne (SP), ale do súkromných dôchodkových správcovských spoločností (DSS). Zmenou vlastníckych vzťahov v prípade druhého piliera sa systém dôchodkového poistenia transformuje na formu dôchodkového sporenia na vlastný účet.

Kapitalizačný pilier tvoria súkromné dôchodkové správcovské spoločnosti (DSS), z ktorých každá je povinná vytvoriť 3 typy fondov:

- **Konzervatívny fond** – investuje do dlhových cenných papierov (dlhopisy) s nízkou mierou rizika pre investorov, pričom však prináša obvykle z dlhodobého hľadiska najnižšie výnosy.
- **Vyvážený fond** – predstavuje kombináciu konzervatívneho a rastového fondu, pretože časť portfólia je umiestnená v relatívne bezpečných dlhových nástrojoch a časť v rizikovejších akciách.
- **Rastový fond** – predstavuje najrizikovejšiu voľbu, pretože väčšina prostriedkov je investovaná v akciách. Z historických skúseností sa dá očakávať, že tieto fondy dosiahnu v dlhodobom horizonte vyššie výnosy ako konzervatívny alebo vyvážený fond.

Účasť v druhom pilieri bude povinná pre všetkých poistencov, ktorým vzniká povinnosť starobného poistenia počnúc 1. januárom 2005. Poistenci, ktorým táto povinnosť vznikla pred týmto dátumom, sa budú môcť do 30.6.2006 rozhodnúť, či budú pokračovať len v prvom pilieri dôchodkového systému alebo sa stanú aj dôchodkovými sporiteľmi.

Sporitelia zúčastnení v druhom pilieri budú mať **možnosť vybrať si dôchodkovú správcovskú spoločnosť** ako aj jeden z fondov, ktorý DSS tvorí a spravuje. Sporitelia si tak budú môcť zvoliť svoju optimálnu kombináciu rizika a ich očakávaného výnosu. S cieľom znížiť riziko náhleho poklesu hodnoty dôchodkového účtu sporiteľov tesne pred odchodom do dôchodku (čo môže nastať v rastovom fonde), je v zákone zakotvená povinnosť presunúť v období najmenej 15 rokov pred dovŕšením dôchodkového veku všetky nasporené prostriedky do vyváženého alebo konzervatívneho fondu. V období 7 rokov pred dovŕšením dôchodkového veku musí mať svoje prostriedky iba v konzervatívnom fonde. O tejto povinnosti musí sporiteľ informovať DSS s dvojročným predstihom.

Zamestnávateľia budú odvádzať za zamestnancov (sporiteľov) do druhého piliera 9% z vymeriavacieho základu, čo znamená, že ich odvod do prvého piliera poklesne zo 16% na 5% (2% sa presmerujú do rezervného fondu Sociálnej poisťovne). Spolu s odvodmi zamestnanca na starobné poistenie (4%) sa týmto zabezpečí **rovnaká výška príspevkov do oboch pilierov (9% + 9%)**.

Keďže z celkovej sumy odvedených príspevkov na starobné poistenie a dôchodkové sporenie plynú do prvého piliera presne jedna polovica, nárok sporiteľov na dôchodok z prvého piliera je vo výške 50% dôchodku, na ktorý by mali nárok pri účasti len v priebežnom systéme (nároky sa krátia iba za obdobie účasti v oboch pilieroch).

Výber poistného pre kapitalizačný pilier bude realizovať SP. Tá po odrátaní **poplatku** vo výške 0,5% prevedie poistné príspevky dôchodkovým správcovským spoločnostiam, ktoré tieto peniaze pripíšu na osobné účty sporiteľov. Správcovské spoločnosti budú mať právo vyberať poplatky za vedenie účtu (1% z prichádzajúceho poistného), za správu majetku (0,07% z priemernej mesačnej čistej hodnoty aktív) a za určitých, zákonom stanovených podmienok, aj za prestup sporiteľa do inej DSS.

Vybrané príspevky DSS investuje na finančných a kapitálových trhoch, pričom miera zhodnotenia bude rozdielna nielen v jednotlivých typoch fondov, ale aj v typovo rovnakých fondoch rôznych DSS. Správcovská spoločnosť môže operovať len na stabilných trhoch, najmä v krajinách EÚ a jej úspešnosť bude závisieť predovšetkým od kvality manažmentu jej portfólií.

Po splnení podmienok na vznik nároku na výplatu **doživotného dôchodku (anuity)**, sa na základe žiadosti sporiteľa prevedú naakumulované prostriedky z fondu DSS na účet životnej poisťovne, s ktorou sa sporiteľ rozhodne uzatvoriť zmluvu o vyplácaní doživotného dôchodku. Aj v druhom pilieri sa umožňuje získať predčasný starobný dôchodok, ktorý je však podmienený získaním predčasného starobného dôchodku aj z prvého piliera, pričom zakúpená annuita (v životnej poisťovni), musí byť minimálne vo výške 0,6 násobku životného minima. Osobitnou formou dôchodku je **programový výber**, pri ktorom si sporiteľ určí výšku doživotnej anuity (minimálne vo výške 0,6 násobku životného minima) a zostatok na svojom účte (disponibilný prebytok) mu bude DSS vyplácať počas obdobia, ktoré si sporiteľ určí.

Vdovské a vdovecké dôchodky sú určené rovnakým podielom z doživotného dôchodku (60%) ako v prvom pilieri. Rovnako sa určuje aj výška sirotského dôchodku (30% z doživotného dôchodku). Výška pozostalostných dôchodkov po poberateľovi doživotného dôchodku formou programového výberu je určená uvedeným percentom z anuity a zostávajúcimi výplatami disponibilného prebytku. Nárok na tieto pozostalostné dôchodky však vzniká až po sporiteľovi, ktorý bol poberateľom starobného dôchodku.

V prípade úmrtia sporiteľa pred splnením podmienok na vznik nároku na výplatu starobného dôchodku sa pozostalostné dávky vyplácajú z priebežného piliera a naakumulovaná suma na dôchodkovom účte sa stáva predmetom dedenia, podobne ako zostatok po výplate pozostalostných dávok.

2. Výhody a nevýhody priebežného a kapitalizačného piliera dôchodkového systému

Potreba reformy dôchodkového systému vyplynula predovšetkým z toho, že priebežný pilier dôchodkového systému v podobe z roku 2003 je dlhodobu neudržateľný z pohľadu verejných financií. Zavedenie druhého piliera dôchodkového sporenia malo za cieľ znížiť previazanosť potreby financovania dôchodkov na demografické zmeny. Druhý pilier dôchodkového sporenia však so sebou prináša tiež riziká, z ktorých kľúčovým pre vládu v strednodobom horizonte je zvýšenie deficitu verejných financií. Táto časť materiálu informuje o výhodách, nevýhodách a rizikách spojených s jednotlivými piliermi dôchodkového systému. Jej cieľom je napomôcť objasniť, prečo sa na Slovensku zaviedol dvojpilierový povinný dôchodkový systém. Snahou je tiež vysvetliť, že parametre nového systému (vek odchodu do dôchodku, sadzby sociálnych odvodov pre jednotlivé piliere a pod.)

vyplynuli zo snahy vlády skombinovať výhody a nevýhody systémov tak, aby sa maximalizoval prospech občanov z dlhodobého hľadiska.

Dominantnou nevýhodou existencie len prvého piliera z pohľadu verejných financií je **citlivosť na demografický vývoj**, teda na zmenu pomeru medzi časťou populácie, ktorá prispieva do systému a časťou populácie, ktorá v tom čase zo systému benefituje.

Priebežný pilier je veľmi výhodný v čase, keď je relatívne veľa ľudí v aktívnom veku a relatívne málo ľudí v dôchodkovom veku. Takáto situácia bola na Slovensku v posledných desaťročiach. Priebežný pilier sa ale dostáva do zásadných problémov, keď rýchle rastie počet dôchodcov a súčasne počet ľudí v aktívnom veku stagnuje alebo dokonca klesá. A to je situácia, ktorá čaká Slovensko a väčšinu vyspelých štátov sveta v nasledujúcich desaťročiach.

Dôsledky tejto demografickej zmeny je možné eliminovať viacerými spôsobmi.

- a. zvýšením poistného formou zvýšenia poistných sadzieb alebo zvýšením vymeriavacích základov
- b. znížením vyplácaných dôchodkov
- c. zvyšovaním veku odchodu do dôchodku

Vyššie uvedenými opatreniami je možné a aj efektívne čiastočne vylepšiť situáciu prvého piliera. Takéto zmeny však nie je možné vykonať v dostatočnom rozsahu, pretože to nie je pravdepodobne politicky prijateľné, ale nie je to ani spravodlivé z medzigeneračného hľadiska a ani konzistentné s kritériami trvalo udržateľného vývoja verejných financií. Manipulácia s parametrami systému by od istého bodu viedla aj k strate dôvery o budúcom smerovaní verejných financií zo strany poistencov ale aj ostatných ekonomických subjektov (podnikatelia, investori).

3. Kvantifikácia výšky implicitného dlhu priebežného piliera dôchodkového systému

Priebežný systém dôchodkového zabezpečenia je založený na vyplácaní všetkých druhov dôchodkov zo zdrojov zamestnaných (prípadne dobrovoľne poistených), ktorí v súčasnosti odvádzajú poistné do Sociálnej poisťovne. Štát im za to, ako protihodnotu, garantuje výplatu dôchodkov v čase ich odchodu do dôchodku. Tento prísľub vyplácať dôchodky niekedy v budúcnosti je záväzkom štátu, ktorý však nie je krytý zdrojmi na ich financovanie. Štát sa spolieha na to, že budúci prispievatelia do systému vytvoria v tom čase adekvátne množstvo zdrojov na výplatu týchto dôchodkov.

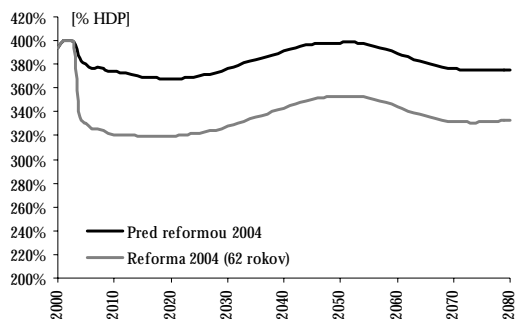
Na vyjadrenie tohto záväzku sa používa koncepcia implicitného (skrytého) dlhu. Existuje niekoľko spôsobov kvantifikácie implicitného dlhu. Prístup MF SR je založený na súčasnej hodnote naakumulovaných dôchodkov vyplácaných existujúcim dôchodcom ako aj dôchodkov, na ktoré by mali nárok súčasní poistenci v prípade úplného zastavenia priebežného piliera v danom roku. Tento prístup patrí podľa odbornej literatúry medzi najpoužívanejšie pri analýze dlhodobej udržateľnosti dôchodkových systémov.

Podľa výpočtov MF SR sa implicitný dlh pohyboval v roku 2003 na úrovni približne 400% HDP (v cenách roku 2004). Potvrdila sa tak skutočnosť, že krajiny strednej a východnej Európy, ktoré mali svoj dôchodkový systém založený len na fungovaní priebežného piliera, dosahujú nadpriemerné hodnoty implicitného dlhu. V prípade SR to znamená, že na splatenie implicitného dlhu by celá spoločnosť musela vynaložiť prostriedky v hodnote štvorročnej produkcie krajiny.

Prvá fáza dôchodkovej reformy v roku 2004, ktorá upravila priebežný pilier a zvýšila postupne vek odchodu do dôchodku na 62 rokov, znížila implicitný dlh približne o 50% HDP. V prvých rokoch je to hlavne kvôli zvyšovaniu veku odchodu do dôchodku, ktoré spôsobuje

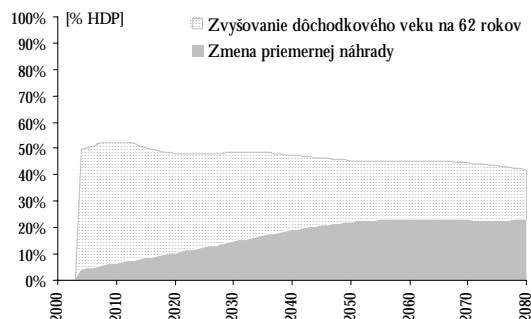
skracovanie obdobia poberania dôchodkov a tým pokles nárokov z priebežného piliera. S predĺžovaním očakávanej dĺžky života sa však tento efekt postupne vytráca. Na zníženie implicitného dlhu pôsobí aj zníženie priemerných dôchodkových dávok v priebežnom systéme (s vplyvom na výšku sociálnych dávok sa v materiáli neuvažuje).

Vývoj implicitného dlhu po reforme v roku 2004

Zdroj: MF SR

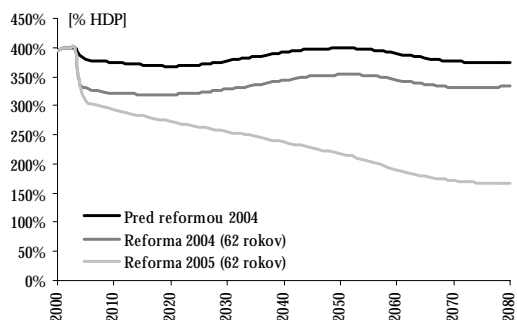
Príspevky k zníženiu implicitného dlhu

Zdroj: MF SR

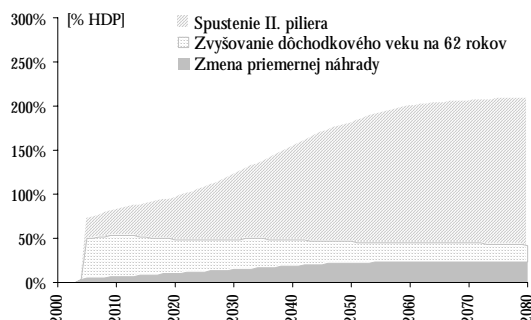
Druhá fáza dôchodkovej reformy začína v roku 2005 spustením druhého – kapitalizačného piliera. Z pohľadu výšky implicitného dlhu ide o najvýznamnejší krok, pretože spustením druhého piliera sa veľká časť (160% HDP) implicitného dlhu transformuje na dlh explicitný. Celková úroveň implicitného dlhu tak poklesne až na úroveň 170% HDP v roku 2080. Vplyv druhého piliera bude postupne narastať v závislosti od poklesu nárokov na dôchodkové dávky z prvého piliera a rastúcim počtom dôchodkových dávok z druhého piliera.

Vývoj implicitného dlhu po spustení 2. piliera

Zdroj: MF SR

Príspevky k zníženiu implicitného dlhu

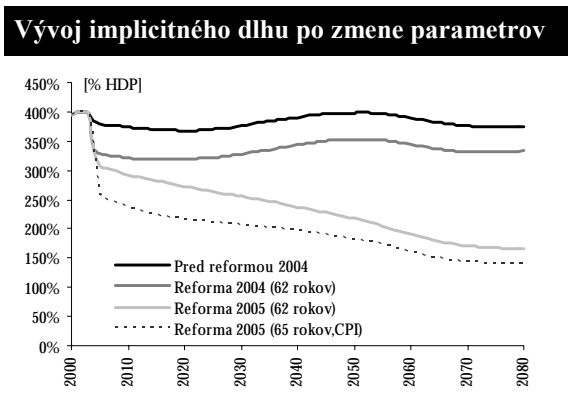

Zdroj: MF SR

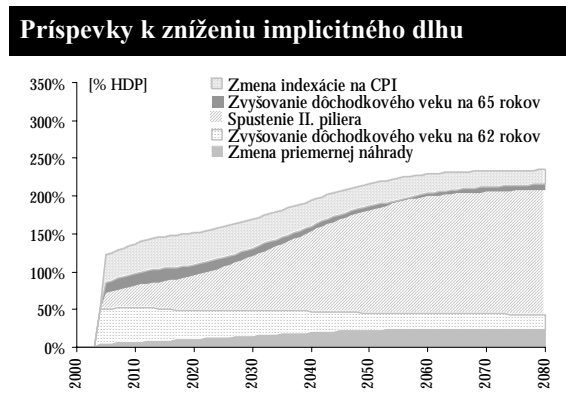
Obidve fázy dôchodkovej reformy sú dôležité z pohľadu trvale udržateľného vývoja verejných financií, pretože výrazným spôsobom ovplyvňujú výšku implicitného dlhu a znižujú tak riziko fiškálnej nerovnováhy v rokoch poznamenaných nevyhovujúcou štruktúrou populácie. Napriek týmto krokom však bude bilancia priebežného piliera v tomto období vystavená vysokým deficitom, najmä v rokoch 2040 – 2060, keď bude nerovnováha medzi sumou celkového odvedeného poistného do systému a sumou vyplácaných dôchodkov najväčšia.

Nasledujúca dvojica grafov zobrazuje dodatočné úpravy, ktoré boli navrhnuté v Koncepcii reformy dôchodkového zabezpečenia SR, s cieľom zabezpečiť lepšie hospodárenie priebežného piliera. Prvým z dvoch navrhovaných krokov je **zvyšovanie veku odchodu do dôchodku na 65 rokov**. Momentálne je schválené postupné zvyšovanie veku odchodu do dôchodku u mužov i žien na 62 rokov. Zvyšovanie veku je nutné z dôvodu postupného predĺžovania očakávanej dĺžky života až o 10 rokov do roku 2080. Druhým je **zmena spôsobu valorizácie vyplácaných dôchodkových dávok len o zmenu v raste spotrebiteľskej inflácie** (prípadne o zmenu inflácie meranej na spotrebiteľskom

koši dôchodcov). Momentálne platný spôsob valorizácie je 50% rast spotrebiteľských cien a 50% rast nominálnych miezd. Navrhnutý spôsob valorizácie je na jednej strane finančne udržateľný z pohľadu verejných financií a na strane druhej nedochádza ku konfliktu so záujmami poberateľov dôchodkov, pretože sa udržiava reálna hodnota dôchodku na nezmenenej úrovni počas celej doby jeho vyplácania. Po týchto opatreniach by implicitný dlh klesol do roku 2080 o ďalších 26% HDP až na úroveň 140% HDP.

Zdroj: MF SR

Zdroj: MF SR

Napriek tomu, že na prvý pohľad navrhnuté opatrenia prispievajú len mierne k zníženiu implicitného dlhu (o 26% HDP v roku 2080), sú to veľmi dôležité opatrenia z hľadiska dlhodobej udržateľnosti. Hoci na znížení implicitného dlhu najväčšou mierou participuje zavedenie druhého piliera (o 160% HDP), väčšia časť tohto zníženia sa objaví v náraste explicitného dlhu (hrubý verejný dlh), jedná sa teda len o transformáciu dlhu. Opatrenia na strane parametrov dôchodkového systému (zvýšenie veku odchodu do dôchodku, úprava spôsobu valorizácie dôchodkov) sú potrebné najmä preto, že redukujú verejný dlh, bez ohľadu na to, či je implicitný alebo explicitný.

4. Transformačné náklady zavedenia kapitalizačného piliera dôchodkovej reformy

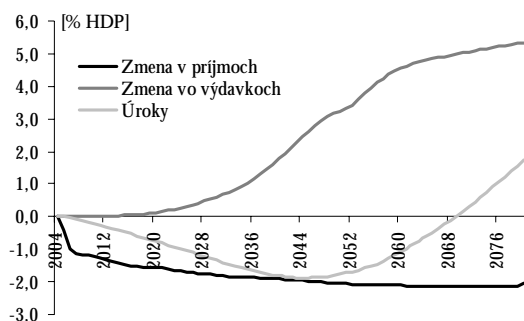
Spustením kapitalizačného piliera dochádza k premene časti implicitného dlhu na explicitný. To na jednej strane znamená zníženie implicitného dlhu verejných financií postupne o približne 160 % HDP, na strane druhej sa to prejaví v nutnosti prefinancovať obdobie medzi výpadkom príjmov SP (z dôvodu presmerovania 9% do DSS) a obdobím, kedy budú vznikať nároky na dôchodky z druhého piliera. To spôsobí, že bilancia priebežného piliera bude v tomto období horšia ako by bola bez spustenia druhého piliera. Pozitívny vplyv druhého piliera sa prejaví až v období, kedy dôjde k postupnému priznávaniu dôchodkov pre občanov, ktorí si zvolili tento druh dôchodkového zabezpečenia.

Transformačné náklady prechodu na zmiešaný systém povinného dôchodkového zabezpečenia predstavujú do roku 2014 výpadky príjmov Sociálnej poisťovne, pretože až po tomto roku začnú plynúť prvé dôchodky z druhého piliera. Tieto výpadky príjmov sú spôsobené dvoma skutočnosťami. **Prvá** vyplýva z presmerovania časti poisťného do dôchodkových správcovkých spoločností, pričom sa všetky dôchodkové dávky budú naďalej vyplácať z priebežného piliera. Tieto výpadky príjmov budú postupne narastať z 0,4% HDP v roku 2005 až na odhadovaných 1,3% HDP v roku 2014. **Druhou** skutočnosťou je fakt, že s vyššie uvedeným výpadkom z príjmov budú spojené buď dodatočné úrokové náklady alebo nižšie úrokové výnosy. Transformačné náklady sú preto vyššie o tieto úroky.

Po roku 2014 sa začnú priznávať prvé dôchodkové dávky pre občanov, ktorí sa rozhodli zapojiť do druhého piliera. Od tejto chvíle sa transformačné náklady postupne znižujú o úspory na

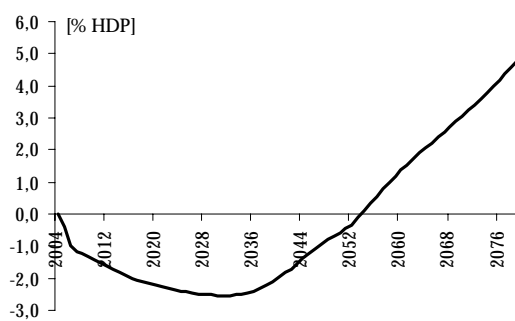
strane výdavkov Sociálnej poisťovne. Rok 2054 bude prvým rokom, kedy sa výpadok príjmov z titulu spustenia druhého piliera spolu s úrokovými nákladmi bude rovnať priaznivému efektu zo zníženia výdavkov priebežného piliera. **Do tohto roka dosiahnú transformačné náklady úroveň približne 94% HDP (v cenách roku 2004).**

Vplyv zavedenia 2. piliera na verejné financie

Zdroj: MF SR

Transformačné náklady/výnosy

Zdroj: MF SR

Obdobie po roku 2054 bude obdobím splácania nákladov, ktoré boli spojené s prechodom na viacpilierový dôchodkový systém. Výrazným spôsobom sa zlepšuje bilancia priebežného piliera a pozitívny efekt zo zavedenia druhého piliera sa zvyšuje. **Podľa výpočtov MF SR sa výška transformačných nákladov vyrovná výške pozitívneho vplyvu v prvej polovici budúceho storočia.** Potom už bude z fungovania kapitalizačného piliera spoločnosť len benefitovať.

Celkové náklady na spustenie druhého piliera dôchodkovej reformy sa môžu odlišovať v závislosti od spôsobu ich financovania. Od roku 2007 sa začnú čerpať prostriedky z privatizácie doteraz uložené na termínovanom účte v Národnej banke Slovenska. Za predpokladu, že by sa výpadok príjmov Sociálnej poisťovne (bez ušlých úrokových výnosov) financoval len z týchto prostriedkov, MF SR by z tohoto účtu vybralo poslednú čiastku v roku 2011. Po tomto dátume sa finančné zdroje budú musieť získať zvýšením verejného dlhu, prípadne vytvorením prebytkového hospodárenia štátneho rozpočtu. Konvergenčný program Slovenska pre roky 2004-2010 vo svojich dlhodobých projekciách o vývoji verejných financií predpokladá v roku 2011 prebytkové hospodárenie na úrovni 0,9% HDP (bez vplyvu druhého piliera) a v nasledujúcich rokoch ďalšie zlepšovanie bilancie. Po dotiahnutí všetkých potrebných štrukturálnych reforiem by sa mal vytvoriť priestor na financovanie transformačných nákladov úsporami na strane výdavkov verejných financií.

5. Základné predpoklady analýz dôchodkového systému

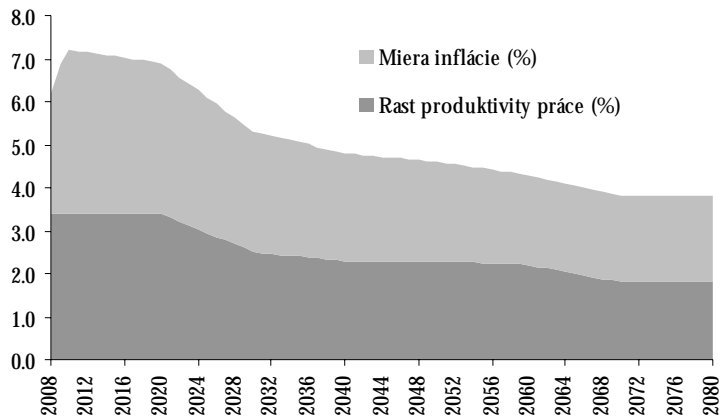
5.1. Makroekonomické predpoklady

Pri projekciách sa použil makroekonomický scenár MF SR. Vzhľadom na to, že výpočty presahujú horizont najbližších troch rokov, makroekonomický rámec (pre roky 2007 až 2080) bol postavený na predpokladoch z Konvergenčného programu SR pre roky 2004 – 2010:

- **Rast nominálnych miezd** bude ovplyvnený predovšetkým rastom cenovej hladiny a produktivity práce.
- **Cenová úroveň** po vstupe do eurozóny mierne vzrastie vplyvom Balassa – Samuelsson efektu. Avšak v dlhodobom horizonte úroveň inflácie bude odrážať inflačný cieľ Európskej centrálnej banky na úrovni 2 percentuálnych bodov.

- Súčasný rast priemernej **produktivity práce** v krajinách bývalej EU15 sa pohybuje na úrovni 1,8%. Vzhľadom na reálnu konvergenciu Slovenska pri dobiehaní rozvinutých krajín Európskej únie (tzv. „catch up“ proces), MF SR očakáva v najbližších 20 – 30 rokoch rast produktivity práce v slovenskej ekonomike na úrovni 3,4%. V dlhodobom horizonte však predpokladáme, že tempo rastu produktivity práce sa postupne priblíži k priemernej úrovni EÚ.

Rast nominálnych miezd a jej zložiek

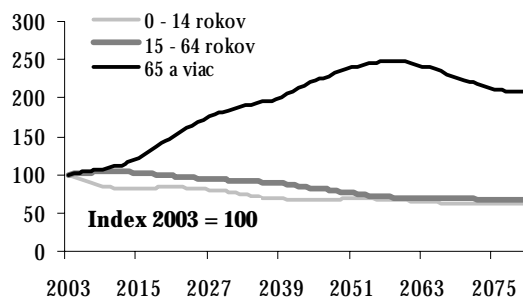
Zdroj: MF SR

5.2. Demografické predpoklady

Významným faktorom ovplyvňujúcim dopad spustenia druhého piliera dôchodkového systému je vývoj demografie. Ministerstvo financií pripravilo vlastnú projekciu demografie pokrývajúcu obdobie do roku 2080¹⁰.

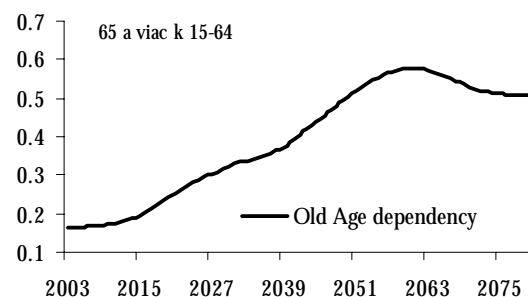
Dôležitosť demografie podčiarkuje očakávaný vývoj jednotlivých skupín obyvateľstva vyjadrený pomerovými ukazovateľmi, predovšetkým tzv. **old age dependency ratio**. Tento pomer vyjadruje podiel obyvateľov starších ako 65 rokov (obyvatelia poberajúci dôchodok) na populácii vo veku 15 – 64 rokov (populácia v produktívnom veku).

Trendy vo vekových skupinách

Zdroj: MF SR

Demografia - ukazovatele

Zdroj: MF SR

¹⁰ Podrobnejšie informácie o predpokladoch a vývoji demografie, sú popísané v prílohe „Dlhodobá udržateľnosť ako základný cieľ fiškálnej politiky“.

Z uvedených grafov vyplýva, že zhoršenie demografického vývoja je spôsobené najmä nárastom počtu obyvateľov vo veku 65 a viac rokov (viac ako 2,5- násobne). V roku 2055 preto budú na jedného dôchodcu pripadať len dvaja obyvatelia vo veku 15-64 rokov, kým v roku 2002 to boli šiesti.

Pre výpočet budúceho dôchodku z druhého piliera je dôležitá predovšetkým očakávaná dĺžka života človeka v každom roku a veku. Nasledujúca tabuľka sumarizuje tieto predpoklady do roku 2080. Po tomto roku MF SR prijalo predpoklad miery úmrtnosti na úrovni roku 2080.

Demografia	2004	2010	2020	2030	2040	2050	2080
Očak.dĺžka života - muži	70,2	71,3	73,3	74,9	76,0	77,1	81,0
Očak.dĺžka života – ženy	78,0	79,0	80,8	82,2	83,0	84,0	87,7

Zdroj MF SR:

6. Dopad zavedenia kapitalizačného piliera na verejné financie

6.1. Termíny zapojenia sa občanov do kapitalizačného piliera

Zo strednodobého hľadiska je z pohľadu verejných financií dôležitým ukazovateľom počet obyvateľov, ktorí sa zapoja do druhého piliera celkom. Z krátkodobého pohľadu (pre roky 2005 a 2006) je podstatným faktorom aj to, kedy sa jednotlivci rozhodnú v období medzi 1. januárom 2005 a 30. júnom 2006. Predpokladá sa, že tí, u ktorých nie je dôvod príliš dlho váhať (najmä mladšia generácia), urobia tak skôr. Avšak aj oni budú pravdepodobne istú dobu čakať na to, ktoré správcovské spoločnosti dostanú licenciu a aké produkty budú ponúkať. Pri scenároch sa uvažovalo s tým, že z tých, čo vstúpia do systému dôchodkového sporenia, približne 70% prejde v roku 2005 (lineárne) a zvyšok lineárne v roku 2006. To znamená, že v roku 2005 bude efektívnych sporiteľov 35% a v roku 2006 približne 92,5%.

6.2. Výška príjmov účastníkov kapitalizačného piliera

Pri analýze dopadu dôchodkovej reformy na verejné financie nie je dôležité len koľko občanov sa zapojí a kedy sa zapoja, ale aj akí občania sa stanú sporiteľmi v kapitalizačnom pilieri. Ak sa totiž zapoja najmä občania s vyššími príjmami, ktorí do Sociálnej poisťovne odvádzajú vyššie poistné, bude dopad na verejné financie relatívne vyšší.

Pri očakávanom a minimalistickom scenári MF SR predpokladá, že do druhého piliera vstúpia predovšetkým vyššie príjmové skupiny. Z tohto dôvodu sa vymeriavacie základy pri výpočtoch stanovili o 10% vyššie ako sú priemerné hodnoty.

6.3. Scenáre dopadov vytvorenia kapitalizačného piliera na verejné financie

Ministerstvo financií vypracovalo tri základné scenáre, ktoré umožnia komplexnejšie pochopiť problematiku a lepšie kvantifikovať strednodobé fiškálne riziká spojené so zavedením druhého piliera dôchodkového systému.

Na kvantifikáciu jednotlivých scenárov sa použili 2 modely Svetovej banky: model PROST (Pension Reform Options Simulations Toolkit) a jeden menší model, zostrojený s cieľom simulácie výpadku príjmov z prvého piliera.

6.3.1. Očakávaný scenár

Tento scenár je založený na technickom predpoklade MF SR o počte ľudí, ktorí sa zapoja do druhého piliera. Pri kvantifikácii vplyvu druhého piliera na verejné financie je kľúčové odhadnúť aj vekové zloženie poistencov, ktorí sa do druhého piliera zapoja. Prieskum spoločnosti GfK Slovakia s.r.o., realizovaný na konci júna 2003, priniesol informácie o záujme obyvateľstva zapojiť sa do kapitalizačného piliera, ako aj úroveň znalostí o pripravovanej dôchodkovej reforme.

Je samozrejmé, že prieskumy verejnej mienky nemusia presne odzrkadľovať skutočný prechod. Ministerstvo financií SR identifikovalo niektoré faktory, ktoré môžu rozhodovanie poistencov vo výraznej miere ovplyvniť:

- kampaň správcovských spoločností
- ďalšie zverejnenie oficiálnych analýz o výhodnosti systémov
- negatívne skúsenosti obyvateľov s nebankovými subjektami
- prvé výnosy v druhom pilieri a reálna mzda v rokoch 2005 a 2006

Predpoklad MF SR odráža do veľkej miery výsledky prieskumu GfK, pričom zobralo do úvahy horeuvedené faktory. Predpoklad MF SR o prechode poistencov do druhého piliera, použitý vo všetkých scenároch, je mierne nižší, keď predpokladá prechod celkovo 51% poistencov z tých, ktorí majú možnosť voľby oproti približne 58% GfK.

Očakávaný scenár		
Vekové hranice	Prieskum GfK Slovakia	Predpoklad MF SR
15 – 19	48 %	60 %
20 – 25	74 %	80 %
26 – 30	81 %	80 %
31 – 35	71 %	70 %
36 – 40	71 %	60 %
41 – 45	59 %	45 %
46 – 50	59 %	30 %
51 – 55	8 %	5 %
56 – 100	0 %	0 %

Zdroj: GfK Slovakia, MF SR

Očakávaný scenár podľa predpokladov MF SR						
v % HDP	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Výpadok príjmov Sociálnej poisťovne	0.4	1.0	1.1	1.2	1.2	1.3

Zdroj: MF SR

6.3.2. Rizikový scenár

Táto simulácia predstavuje krajný variant, ktorý predpokladá, že do druhého piliera sa zapoja všetci súčasní poistenci, ktorí ešte nedovršili 52 rokov. Tento scenár berie do úvahy legislatívne obmedzenie, ktoré neumožňuje vznik nároku na dôchodok z druhého piliera skôr ako po 10 rokoch sporenia si na vlastný účet. Z predpokladu odchodu do dôchodku vo veku 62 rokov implicitne vyplýva, že do druhého piliera by sa nemali zapojiť osoby staršie ako 52 rokov.

Rizikový scenár						
v % HDP	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Výpadok príjmov Sociálnej poisťovne	0.6	1.7	1.8	1.9	1.9	1.9

Zdroj: MF SR

6.3.3. Minimalistický scenár

Tento scenár predpokladá, že občania nad 40 rokov neprejdú do zmiešaného systému vzhľadom na očakávaný rýchly rast reálnych miezd na Slovensku (v dôsledku konvergenzie k úrovniam v EÚ), čo zvýhodňuje priebežný pilier oproti kapitalizačnému. Z mladších obyvateľov prejdú len tí, ktorí sú ochotní investovať do rizikovejších akciových fondov.

Minimalistický scenár						
v % HDP	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Výpadok príjmov Sociálnej poisťovne	0.1	0.4	0.4	0.5	0.5	0.5

Zdroj: MF SR

Záver

Presný dopad vzniku kapitalizačného piliera na verejné financie nie je v súčasnosti možné kvantifikovať, pretože existuje objektívne daná veľká neistota ohľadom počtu obyvateľov, ktorí sa rozhodnú pre účasť v novom pilieri. Skutočnosť sa preto môže od predpokladov MF SR výrazne odlišovať a odpoveď na otázku, aký bude presný dopad reformy na verejné financie budeme poznať až po skončení prechodného obdobia po júni 2006.

Očakávaný dopad na deficit verejných financií z pohľadu MF SR predstavuje očakávaný scenár, na základe ktorého je pripravený aj rozpočet verejných financií na roky 2005 až 2007. Skutočný dopad môže byť vyšší a môže dosiahnuť aj úroveň maximalistického scenára, alebo naopak nižší, až po úroveň minimalistického scenára. Aj tieto dve varianty pritom ešte abstrahujú od teoretických extrémov, ktoré môže byť ešte výraznejšie.

Výpadky príjmov z prvého piliera (SP) podľa jednotlivých scenárov						
v % HDP	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Očakávaný scenár	0.4	1.0	1.1	1.2	1.2	1.3
Rizikový scenár	0.6	1.7	1.8	1.9	1.9	1.9
Minimalistický scenár	0.1	0.4	0.4	0.5	0.5	0.5

Zdroj: MF SR

Príloha 5

Medzinárodné inštitúcie o fiškálnej politike Slovenskej republiky

OECD, Ekonomické prehľady (Economic Surveys) - Slovenská republika, február 2004

http://www.oecd.org/document/54/0,2340,en_2649_34569_26233718_1_1_1_1,00.html

„Reforma systému verejných výdavkov, ktorá je už dobre rozbehnutá, by mala uľahčiť ich ďalšie znižovanie a pomôcť pri zoštíhľovaní a zefektívňovaní verejnej správy. Pokračujúce snahy o fiškálnu konsolidáciu zlepšia kombináciu makroekonomických politík a pomôžu udržať priaznivé menové podmienky navzdory tlakom na zhodnocovanie meny v súvislosti so vstupom do EÚ a zabezpečiť udržateľné plnenie maastrichtských nominálnych konvergenčných kritérií pred vstupom do eurozóny.

Vládne orgány oznámili svoj úmysel znížiť do roku 2006 deficit všeobecnej vlády pod referenčnú úroveň 3 % HDP, stanovenú v maastrichtských kritériách. To predstavuje fiškálnu konsolidáciu o viac ako 1 % HDP ročne. Takýto konsolidačný kurz je primerane ambiciózný, avšak jeho dosiahnutie bude vyžadovať značné úsilie.“

Medzinárodný menový fond, Záverečné stanovisko z pracovnej návštevy, máj 2004

<http://www.imf.org/external/np/ms/2004/052704.htm>

„Návrh rozpočtového rámca na roky 2005-07 predstavuje rozhodujúci a vítaný krok smerom k ďalšej konsolidácii. Vypracovanie prvého trojročného rozpočtového rámca zabezpečí vyšší stupeň predvídavosti fiškálnej politiky, posilní jej dôveryhodnosť a podporí makroekonomickú stabilitu. Sme presvedčení, že tento rámec tiež predstavuje efektívny nástroj na spojenie kritického množstva reforiem, ktoré vláda zamýšľa uskutočniť, resp. ktoré už prebiehajú.

Rozpočtové príjmy sú realistické, avšak udržanie schodku v plánovaných medziach si bude vyžadovať úplné uskutočnenie náročných politík na strane výdavkov.

Na záver, misia vysoko oceňuje pokračujúce úsilie o zlepšenie fiškálneho riadenia a transparentnosti. Okrem zavedenia trojročného fiškálneho rámca tiež vítame posilnenie analytických kapacít na ministerstve financií a zlepšený systém vykazovania informácií o štátnom dlhu, ako aj pokrok pri zavádzaní fiškálneho výkazníctva podľa metodiky ESA-95.“

Európska Komisia, Hodnotenie Konvergenčného programu SR na roky 2004 až 2010, jún 2004

http://europa.eu.int/comm/economy_finance/about/activities/sgp/year/year20032004_en.htm

„Makroekonomická situácia prezentovaná v programe je prijateľná a zjavne je v súlade s Predpoveďou EK: po stabilnom zvyšovaní miery reálneho rastu HDP z hodnoty 1,5 % HDP v roku 1999 na 4,2 % HDP v roku 2003, program predpokladá, že expanzia reálneho HDP bude pokračovať približne v takej istej miere aj v roku 2004 a 2005 a bude podporovaná zvyšujúcim sa silnejším domácim dopytom a slabnúcim príspevkom vonkajšieho rastu.

Program je zameraný na zníženie celkového vládneho deficitu na 3,0 % HDP do roku 2007 z hodnoty 3,6 % HDP v roku 2003 v súlade s plnením Maastrichtských kritérií pre deficit - cez úpravy, ktoré sú takmer úplne v zhode s Predvstupovým ekonomickým programom z roku 2003 (až do roku 2006) a s nasledujúcimi prechodnými deficitnými cieľmi: 4,0 % HDP v roku 2004, 3,9 % HDP v roku 2005 a 3,9 % HDP v roku 2006.

Je obzvlášť dôležité zvážiť možnosť urýchlenia znižovať deficit. Neumožnilo by to iba zníženie celkového vládneho deficitu pod úroveň 3,0 % HDP v roku 2007, ale taktiež by to bol krok priblíženia sa k druhému hlavnému cieľu programu, konkrétne priblížiť štrukturálny deficit k nule alebo k pozitívnemu saldu do konca desaťročia, tým dosiahnuť dostatočne zabezpečenú hranicu proti porušeniu kritéria referenčnej hodnoty - 3%-ného deficitu HDP podľa Zmluvy, a to s vyváženými makroekonomickými výkyvmi.“

Rada Európskej únie, ECOFIN – Odporúčania Rady EÚ pre Slovensko s cieľom odstrániť nadmerný fiškálny deficit – uplatnenie článku 104 ods. 7 Zmluvy, júl 2004

<http://register.consilium.eu.int/pdf/en/04/st11/st11221.en04.pdf>

„Existencia zvláštnych okolností oprávňuje Radu EÚ povoliť úpravu nadmerného deficitu v strednodobom rámci. Konvergenčný program z mája 2004 predpokladá ukončenie úpravy nadmerného deficitu v roku 2007 s týmito ročnými cieľmi pre celkový fiškálny deficit: 4,0 % HDP v roku 2004, 3,9 % HDP v roku 2005, 3,9 % HDP v roku 2006 a 3,0 % HDP v roku 2007. Postup prispôsobovania vychádza z makroekonomického scenára, ktorý je v súlade so stanoviskom Rady EÚ z 5. júla 2004 o konvergenčnom programe a je prijateľný.

Podľa názoru Rady EÚ by mali opatrenia fiškálnej konsolidácie zabezpečiť trvalé zlepšovanie v celkovom salde verejných financií, zamerajúc sa na zvýšenie kvality verejných financií a potenciálu hospodárskeho rastu.

Týmto odporúča:

- slovenským orgánom, aby čo najskôr odstránili súčasný nadmerný deficit;
- slovenským orgánom, aby v strednodobom rámci podnikli kroky smerujúce k dosiahnutiu cieľa, ktorým je spoľahlivé a udržateľné zníženie deficitu pod úroveň 3 % HDP najneskôr v roku 2007, v súlade s postupom na zníženie deficitu bližšie určenom v stanovisku Rady zo dňa 5. júla 2004 o konvergenčnom programe predloženom v máji 2004;
- slovenským orgánom, aby rázne vykonali opatrenia naplánované v konvergenčnom programe v máji 2004, a najmä opatrenia týkajúce sa navrhovaných reforiem zdravotnej starostlivosti a ďalšej racionalizácie verejného sektoru;
- slovenským orgánom urýchliť fiškálne úpravy, v prípade, že uskutočnené štrukturálne reformy vyústia do vyššieho rastu, ako sa očakávalo v konvergenčnom programe z mája 2004, najmä určením väčšiny výnosov prevyšujúcich rozpočet predovšetkým na rýchlejšie zníženie deficitu;
- slovenským orgánom, aby do 5. novembra 2004 podnikli kroky s ohľadom na opatrenia plánované na dosiahnutie cieľového deficitu pre rok 2005.

Okrem toho, Rada vyzýva slovenské orgány, aby posilnili záväzný charakter trojročného rozpočtového rámca zavedením podrobných strednodobých maximálnych výšok výdavkov, ktoré má schváliť parlament.“

Príloha 6

Rozpočtové vzťahy SR A EÚ

1. Základné predpoklady tvorby návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2005 až 2007 pre odvody do všeobecného rozpočtu EÚ a príjmy zo všeobecného rozpočtu EÚ

Ako základné východisko pre stanovenie očakávaných odvodov do všeobecného rozpočtu EÚ boli závery Poradného výboru pre vlastné zdroje (ACOR) z apríla 2004 a závery z prvého čítania rozpočtu EÚ v Rozpočtovom výbore Rady.

Pri kvantifikácii očakávaných príjmov zo všeobecného rozpočtu EÚ (predvstupových fondov, záručnej sekcie EAGGF, štrukturálnych operácií a vnútorných politík EÚ) na roky 2005 až 2007 sa vychádzalo z podkladov poskytnutých orgánmi zapojenými do implementácie predvstupových a povstupových fondov a zo záverov z prvého čítania rozpočtu EÚ v Rozpočtovom výbore Rady.

Je potrebné zdôrazniť, že odhady príjmov z platieb do všeobecného rozpočtu EÚ na rok 2007 sú len indikatívne vzhľadom na to, že v súčasnosti prebiehajú vyjednávania k novej finančnej perspektíve na roky 2007 až 2013 a záväzky EÚ budú stanovené až po ukončení týchto rokovaní, ktoré sa predpokladá do konca roka 2005.

V štátnom rozpočte na roky 2005 až 2007 je zároveň vyčlenená rezerva na prostriedky Európskej únie a odvody Európskej únii (rezerva na štrukturálne operácie, rezerva na príjmy zo záručnej sekcie EAGGF, rezerva na predvstupové fondy, rezerva na Prechodný fond a vlastné zdroje ES).

Od roku 2005 sa predpokladá prvé čerpanie z finančných prostriedkov na Odstavenie bloku V1 atómovej elektrárne Jaslovské Bohunice a od roku 2006 vznikne SR povinnosť platiť príspevky do Výskumného fondu pre uhlie a oceľ.

Pri jednotlivých prepočtoch odvodov SR do všeobecného rozpočtu EÚ a príjmov zo všeobecného rozpočtu EÚ bol v štátnom rozpočte použitý výmenný kurz 40 SKK/EUR (daný kurz bol použitý aj pri prepočte údajov za rok 2004, ktoré vychádzajú zo schváleného štátneho rozpočtu na rok 2004 a majú len informatívny charakter), vzhľadom na to, že kurzové rozdiely sú pre príjmy a odvody z a do rozpočtu EÚ podstatné. Použitý výmenný kurz vytvára aj dodatočnú rezervu na krytie prípadných nepredvídateľných okolností alebo pri dočasných významných zmenách výmenných relácií medzi SKK a EUR. Z uvedeného dôvodu použitý výmenný kurz nezohľadňuje základný makroekonomický scenár stanovený pre ostatné prostriedky štátneho rozpočtu.

2. Odvody Slovenskej republiky do všeobecného rozpočtu EÚ

V rokoch 2005 - 2007 bude SR odvádzať do všeobecného rozpočtu EÚ svoje príspevky v podobe tzv. **vlastných zdrojov EÚ**.

Tabuľka č.1: Odhad odvodov SR do všeobecného rozpočtu EÚ v rokoch 2005–2007 v tis. SKK

	2004	2005	2006	2007
Tradičné vlastné zdroje ¹¹	1 098 537	2 406 000	2 406 000	2 406 000
Zdroj založený na DPH	1 376 585	1 976 000	2 064 000	2 157 000
Zdroj založený na HNP	6 487 805	9 960 000	10 202 000	10 450 000
Podiel SR na korekcii Veľkej Británie	719 024	1 174 000	1 244 000	1 319 000
Odvody SR spolu	9 681 951	15 516 000	15 916 000	16 332 000

Príspevky do všeobecného rozpočtu EÚ, okrem časti tradičných vlastných zdrojov predstavujú dodatočné zaťaženie štátneho rozpočtu, ktoré sa prejavuje znížením príjmov a zvýšením výdavkov štátneho rozpočtu.

Okrem odvodov do všeobecného rozpočtu EÚ Slovenská republika bude prispievať aj do Výskumnému fondu uhlia a ocele (ďalej len „VFUO“).

Na základe Zmluvy o pristúpení 2003, čl. 31 Aktu o podmienkach pristúpenia SR zaplatí do VFUO podľa rozhodnutia zástupcov vlád členských štátov, ktorí sa zišli na zasadnutí Rady, 2002/234/ESUO z 27. februára 2002 o finančných následkoch uplynutia platnosti zmluvy o ESUO a o Výskumnom fonde uhlia a ocele sumu **20 110 tis. EUR**. Príspevky do VFUO sa uhradia v štyroch splátkach v súlade s tabuľkou počnúc rokom 2006 vždy v prvý pracovný deň prvého mesiaca každého roka.

Tabuľka č. 2: Odhad príspevkov SR do Výskumného fondu uhlia a ocele v rokoch 2005–2007 v EUR a tis. SKK

Rok	% podiel	EUR	v tis. SKK
2006	15%	3 016 500	120 660
2007	20%	4 022 000	160 880
2008	30%	6 033 000	241 320
2009	35%	7 038 500	281 540
Spolu	100%	20 110 000	804 400

3. Príjmy zo všeobecného rozpočtu EÚ

Príjmy zo všeobecného rozpočtu EÚ uvedené v nasledujúcej tabuľke rozdeľujeme na príjmy, ktoré nie sú zahrnuté do príjmov a výdavkov štátneho rozpočtu a príjmy, ktoré sú zaradené do príjmov a výdavkov štátneho rozpočtu v zmysle §§ 7 a 8 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy o zmene a doplnení niektorých zákonov.

V zmysle záverov Kodanského summitu z 12.-13. decembra 2002 bola Európskou úniou priznaná špeciálna kompenzačná platba. V rokoch 2005 a 2006 je uvedená platba súčasťou kapitoly VPS a predstavuje čiastku **507 620 tis. SKK**. Kompenzačná platba nie je účelovo viazaná a preto sa ňou nahrádzajú výdavky štátneho rozpočtu.

¹¹ Clo, poľnohospodárske poplatky a odvody z produkcie cukru. Odvody z produkcie cukru platia producenti cukru, izoglukózy, príp. inulínového sirupu a za ich výber je zodpovedná Pôdohospodárska platobná agentúra. 75% z vybratej sumy sa odvádza do všeobecného rozpočtu ES a zvyšných 25% je príjmom štátneho rozpočtu ako kompenzácia za ich výber.

Tabuľka č. 3: Príjmy SR zo všeobecného rozpočtu EÚ v rokoch 2005-2007 v tis. SKK

		2004	2005	2006	2007	2005 - 2007
A.1	Záručná sekcia EAGGF	5 540 000	9 894 263	11 944 615	13 125 968	34 964 846
A.2	Štrukturálne operácie	5 216 585	16 105 791	18 903 662	22 776 029	57 785 482
A.3	Špeciálna kompenzačná platba	2 800 000	507 620	507 620	0	1 015 240
A=A1+A2+A3	Príjmy z EÚ zaradené do príjmov a výdavkov štátneho rozpočtu	13 556 585	26 507 674	31 355 897	35 901 997	93 765 568
B.1	Štrukturálne fondy (INTERREG IIIB a INTERREG IIIC)	35 448	88 119	111 583	81 969	281 671
B.2	Predvstupová pomoc	7 020 000	8 299 478	4 027 237	2 240 301	14 567 016
B.3	Vnútorne politiky EÚ	1 769 541	3 911 141	4 417 050	4 841 448	13 169 639
B.4	Finančný nástroj EEA a Nórsky finančný nástroj	539 600	539 600	539 600	539 600	1 618 800
B=B1+B2+B3+B4	Príjmy z EÚ nezaradené do príjmov a výdavkov štátneho rozpočtu	9 364 589	12 838 338	9 095 470	7 703 318	29 637 126
A+B	Príjmy z EÚ celkom	22 921 174	39 346 012	40 451 367	43 605 315	123 402 694
C.1	Nárast pohľadávky na priame platby	3 428 800	475 200	640 000	649 120	1 764 320
C.2	Pohľadávka na predvstupové fondy	0	645 306	809 385	727 064	2 181 755
C.2.1	- pohľadávka na ISPA	0	645 306	655 553	880 896	2 181 755
C.2.2	- pohľadávka na SAPARD	0	0	153 832	-153 832	0
C.3	Pohľadávka na Kohézny fond	0	3 300 000	4 300 000	3 280 000	10 880 000
C=C1+C2+C3	Nárast pohľadávok celkom	3 428 800	4 420 506	5 749 385	4 656 184	14 826 075

3.1. Príjmy z predvstupových fondov

Od vstupu Slovenskej republiky do EÚ dobieha pomoc z predvstupových fondov PHARE, ISPA a SAPARD čerpaním zo záväzkov schválených pred dňom vstupu do EÚ. Predvstupová pomoc nie je súčasťou príjmov ani výdavkov štátneho rozpočtu a vykazuje sa v bilancii Národného fondu. Projekty v rámci predvstupových fondov sú financované zo zdrojov Európskych spoločenstiev, verejného rozpočtu a konečného prijímateľa, pričom príspevok zo zdrojov EÚ na projekty predvstupových fondov má formu nenávratnej pomoci.

Tabuľka č.4 : Odhad príjmov SR z predvstupových fondov v rokoch 2005-2007 v tis. SKK

	2005	2006	2007
PHARE	2 781 720	334 609	0
SAPARD	1 317 531	451 158	0
ISPA	4 200 227	3 241 470	2 240 301
- sektor dopravy	1 936 407	1 595 597	1 512 307
- sektor životného prostredia	2 263 820	1 645 873	727 994
Predvstupové fondy spolu	8 299 478	4 027 237	2 240 301

3.2. Príjmy zo záručnej sekcie Európskeho poľnohospodárskeho usmerňovacieho a záručného fondu (ďalej len „záručná sekcia EAGGF)

Príjmy zo záručnej sekcie EAGGF pozostávajú z trhovo orientovaných výdavkov, priamych platieb a rozvoja vidieka. V Kodani v dňoch 12.-13. decembra 2002 v súvislosti s uzatváraním prístupových rokovaní k EÚ bolo schválené rozdelenie finančných prostriedkov pre záručnú sekciu EAGGF a pre Slovenskú republiku bolo vyčlenených 706,46 mil. EUR v bežných cenách na skrátené programové obdobie 2004 až 2006. Z toho bolo 128,74 mil. EUR určených na trhovo orientované výdavky, 303,95 mil. EUR určených na priame platby a 395,45 mil. EUR na rozvoj vidieka.

K 30. aprílu 2004 došlo k zrealizovaniu stavu priamych platieb v nových členských krajinách k stavu priamych platieb v EÚ 15 a zároveň podľa výmery pôdy v jednotlivých členských krajinách došlo k zmene alokácie EÚ na priame platby, ktorá je v súčasnosti na úrovni 296,92 mil. EUR na roky 2004 až 2006.

Trhovo orientované výdavky sú ovplyvňované vývojom na trhu poľnohospodárskej produkcie. Na základe priaznivého vývoja trhu dochádza v roku 2005 k redukcii trhovo orientovaných výdavkov, keďže trhové intervencie nie sú potrebné v pôvodne odhadovanej výške, ktorá bude ešte Európskou komisiou prehodnotená v októbri roku 2004 dodatočnou úpravou návrhu rozpočtu EÚ na rok 2005. Tieto odhady sú len indikatívne, nakoľko ich konkrétna výška závisí od vývoja na poľnohospodárskom trhu.

Tabuľka č. 5: Odhad príjmov SR zo záručnej sekcie EAGGF v rokoch 2004-2007 v tis. SKK

	2004	2005	2006	2007
Trhovo orientované výdavky	760 000	1 141 463	2 260 615	2 350 566
Priame platby *	1 195 000	4 493 600	4 771 000	4 544 000
Rozvoj vidieka	3 585 000	4 259 200	4 913 000	6 231 402
Záručná sekcia EAGGF spolu	5 540 000	9 894 263	11 944 615	13 125 968

*s 25%,20% a 15% presunom finančných prostriedkov na priame platby v rokoch 2004,2005 a 2006

Priame platby budú poskytované na úrovni 30/35/40% priemeru EÚ 15 v rokoch 2005, 2006 a 2007 s oneskorením ich vyplácania, to znamená, že v roku 2005 sa zo všeobecného rozpočtu EÚ poskytnú priame platby na úrovni 25% priemeru EÚ, čo predstavuje nárok Slovenskej republiky na rok 2004, pričom nároky Slovenska v roku 2005 sú na úrovni 30%. Vzhľadom na uvedené budú priame platby v roku 2005 čiastočne vyplatené z výdavkov štátneho rozpočtu z kapitoly Ministerstva pôdohospodárstva SR, pričom v rozpočte vznikne časový nesúlad medzi príjmami a výdavkami. Tento trend bude pokračovať až do vyrovnania úrovne priamych platieb s EÚ 15. Štátny rozpočet bude hotovostne pokrývať uvedené dodatočné medziročné navýšenie o 5 % a zároveň bude nárokovat pohľadávky na medziročné vyrovnanie úrovni priamych platieb voči EÚ.

V rokoch 2005 a 2006 sa uskutoční presun prostriedkov z rozvoja vidieka na priame platby vo výške 20% a 15%. Jedná sa o dočasnú podporu osobitej povahy, ktorú možno poskytnúť len v rokoch 2004-2006.

3.3. Štrukturálne operácie

Štrukturálne operácie sú zamerané na podporu rozvojových aktivít členského štátu EÚ prostredníctvom štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu. V dňoch 12.-13. decembra 2002 v Kodani bolo schválené rozdelenie prostriedkov zo štrukturálnych operácií pre jednotlivé kandidátske krajiny

s tým, že pre Slovenskú republiku bolo vyčlenených 1 763,01 mil. EUR na skrátené programové obdobie 2004 – 2006.

Pre toto programové obdobie sú na čerpanie prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja, Európskeho sociálneho fondu, usmerňovacej sekcie Európskeho poľnohospodárskeho usmerňovacieho a záručného fondu, Finančného nástroja na usmerňovanie rybolovu a Kohézneho fondu schválené nosné programové dokumenty. V rámci týchto programových dokumentov sú stanovené jednotlivé pomery financovania zo zdrojov EÚ, národných zdrojov verejného rozpočtu a vlastných zdrojov konečného prijímateľa.

Prostriedky zo štrukturálnych operácií sú v zmysle §§ 7 a 8 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov zaradené do príjmov a výdavkov štátneho rozpočtu a konečným prijímateľom / príjemcom pomoci sú poskytované prostredníctvom rozpočtových kapitol: Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR, Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR, Ministerstvo životného prostredia SR, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstvo školstva SR, Ministerstvo hospodárstva SR a Ministerstvo pôdohospodárstva SR.

Vzhľadom na to, že v prípade iniciatív Spoločenstva INTERREG IIIB CADSES a INTERREG IIIC platia osobitné pravidlá vyplácania finančných prostriedkov, nie sú v kapitolách Ministerstva životného prostredia SR a Ministerstva hospodárstva SR rozpočtované ani na strane príjmov ani na strane výdavkov žiadne finančné prostriedky. Finančné prostriedky EÚ sú v súlade s princípom „vedúceho partnera“ prevádzané platobným orgánom pre program (v prípade iniciatívy Spoločenstva INTERREG IIIB CADSES je platobným orgánom talianske ministerstvo infraštruktúry a dopravy a v prípade INTERREG IIIC Odbor financií a rozpočtu Magistrátu hlavného mesta Viedne) priamo konečnému prijímateľovi. V rokoch 2005, 2006 a 2007 Slovenská republika obdrží z oboch iniciatív Spoločenstva 88 119 tis. SKK, 111 583 tis. SKK a 81 969 tis. SKK.

Tabuľka č. 6: Odhad príjmov SR zo štrukturálnych operácií v rokoch 2005 - 2007 v tis. SKK

	2005	2006	2007
Štrukturálne fondy	11 482 377	11 519 944	13 211 542
Kohézny fond	4 623 414	7 383 718	9 564 487
- sektor dopravy	3 184 390	3 707 414	5 227 902
- sektor životného prostredia	1 439 024	3 676 304	4 336 585
Štrukturálne operácie spolu	16 105 791	18 903 662	22 776 029

3.4. Vnútorne politiky EÚ

Vnútorne politiky EÚ sú zamerané na podporu rozvojových aktivít, ktoré nie sú podporovateľné zo štrukturálnych fondov alebo Kohézneho fondu. Vnútorne politiky sú projektovo - orientované a sú financované zo zdrojov Európskych spoločenstiev a konečného prijímateľa.

V rokoch 2005 až 2007 bude SR čerpať finančné prostriedky z nasledovných vnútorných politik EÚ:

- *Vnútorne opatrenia* - sú viacročné programy EÚ realizované cez projekty, ktoré sa delia na dve hlavné oblasti, a to výskum a rozvoj technológií a komunitárne programy. Konečnými prijímateľmi podpory môžu byť verejné inštitúcie a súkromné podniky, ktoré predkladajú návrhy projektov Európskej komisii na základe výzvy EK.
- *Prechodný fond* - v zmysle zmluvy o pristúpení k EÚ a v súlade so závermi Kodanského summitu z 13.12.2002, je určený pre nové členské štáty EÚ s cieľom posilnenia a rozvoja ich administratívnych

kapacít pre zabezpečenie implementácie legislatívy EÚ v oblastiach, ktoré nemôžu byť financované zo štrukturálnych fondov.

- *Budovanie Schengenských hraníc* - predstavuje dočasný finančný nástroj, ktorého účelom je pomôcť oprávnenému členskému štátu v období odo dňa prístúpenia do konca roka 2006 financovať opatrenia na nových vonkajších hraniciach EÚ, ktorými sa vykonáva Schengenské acquis a kontrola vonkajších hraníc. V roku 2007 sa očakáva ďalší príjem v minimálnej výške ako doposiaľ aj vzhľadom na vyjednávania o finančnej perspektíve EÚ po roku 2006, kde sa premieta potreba zabezpečenia zdrojov na vnútornú bezpečnosť a zároveň zabezpečenie Schengenských hraníc je aj prioritou SR.
- *Odstavenie bloku V1 atómovej elektrárne Jaslovské Bohunice* - predstavuje prechodný finančný nástroj na financovanie nákladov súvisiacich s odstavením bloku V1 atómovej elektrárne Jaslovské Bohunice.

Tabuľka č. 7: Očakávané čerpanie z vnútorných politík EÚ v rokoch 2005 - 2007 v tis. SKK

	2005	2006	2007
Vnútorné opatrenia	1 484 946	2 040 117	2 595 278
Prechodný fond	381 600	291 440	119 800
Budovanie Schengenských hraníc	709 229	723 415	737 590
Odstavenie bloku V1 Jaslovských Bohuníc	1 335 366	1 362 078	1 388 780
Vnútorné politiky EÚ spolu	3 911 141	4 417 050	4 841 448

Vnútorné politiky majú charakter grantu a nie sú súčasťou príjmov a výdavkov štátneho rozpočtu. V prípade budovania Schengenských hraníc kapitola, ktorá je prijímateľom grantu musí mať v rámci limitu svojej kapitoly zabezpečené finančné prostriedky na úhradu DPH.

3.5. Finančný nástroj EEA a Nórsky finančný nástroj

Finančný nástroj EEA je financovaný z príspevku krajín EFTA – Nórsko, Island a Lichtenštajnsko za možnosť ich účasti na rozšírenom vnútornom trhu EÚ. Prijímateľmi podpory z Finančného nástroja EEA budú od roku 2005 nové členské štáty EÚ, Grécko, Španielsko a Portugalsko. Nórsko bude okrem svojich príspevkov do Finančného nástroja EEA prispievať bilaterálne pre 10 nových členských štátov formou Nórskeho finančného nástroja.

V rokoch **2005 až 2007** Slovenská republika z prostriedkov Finančného nástroja EEA a Nórskeho finančného nástroja každoročne obdrží finančné prostriedky v objeme **539 600 tis. SKK**, z čoho finančný príspevok z Finančného nástroja EEA predstavuje čiastku **248 360 tis. SKK** a finančný príspevok z Nórskeho finančného nástroja predstavuje čiastku **291 240 tis. SKK**.

Príjmy z Finančného nástroja EEA a Nórskeho finančného nástroja majú charakter grantu a nie sú súčasťou príjmov a výdavkov štátneho rozpočtu. Príspevok nesmie prekročiť 60% projektových nákladov okrem projektov financovaných zo štátneho rozpočtu, rozpočtu regionálnej a miestnej samosprávy, kde príspevok neprekročí 85% celkových nákladov projektu.

4. Spolufinancovanie predvstupových a povstupových fondov

Národné spolufinancovanie predvstupovej pomoci a povstupových príjmov je súčasťou výdavkov štátneho rozpočtu v zmysle § 8 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Tabuľka č. 8: Odhad spolufinancovania predvstupových príjmov a povstupových príjmov zo všeobecného rozpočtu EÚ zo štátneho rozpočtu v rokoch 2005-2007 v tis. SKK

	2005	2006	2007
Predvstupová pomoc	3 410 332	2 475 029	1 740 298
Záručná sekcia EAGGF	3 603 511	2 168 353	2 224 183
Štrukturálne operácie	5 252 081	5 985 050	7 525 051
Prechodný fond	65 400	47 960	27 760
Finančný nástroj EEA a Nórsky finančný nástroj	80 940	80 940	80 940
Spolufinancovanie spolu	12 412 264	10 757 332	11 598 232

4.1. Spolufinancovanie predvstupových fondov

Spolufinancovanie predvstupových fondov sa uskutočňuje prostredníctvom kapitoly Všeobecná pokladničná správa. Na spolufinancovanie predvstupového fondu ISPA v sektore dopravy na výstavbu diaľnic bol prijatý vládny úver z EIB.

Na základe odhadov čerpania zo spolufinancovania predvstupových fondov sa očakáva, že v roku 2004 sa nevyčerpajú finančné prostriedky vo výške 861 264 tis. SKK, dané prostriedky sa použijú v roku 2005 na uvedený účel.

Tabuľka č. 9: Odhad spolufinancovania predvstupových príjmov zo štátneho rozpočtu v rokoch 2005 až 2007 v tis. SKK

	2005	2006	2007
PHARE	553 080	69 840	0
SAPARD	272 381	150 386	0
ISPA v tom:	2 584 871	2 254 803	1 740 298
sektor dopravy	1 758 429	1 626 925	1 512 307
sektor životného prostredia	826 442	627 878	227 991
Predvstupové fondy spolu	3 410 332	2 475 029	1 740 298

4.2. Spolufinancovanie príjmov zo záručnej sekcie EAGGF

Spolufinancovanie príjmov zo záručnej sekcie EAGGF sa uskutočňuje z výdavkov kapitoly Ministerstva pôdohospodárstva SR. Pre rozvoj vidieka sa spolufinancovanie rozpočtuje na úrovni 25,12 % z očakávaného objemu finančných prostriedkov určených pre rozvoj vidieka zo záručnej sekcie EAGGF.

Zároveň v rokoch 2005 a 2006 dochádza k presunu finančných prostriedkov zo spolufinancovania zo štátneho rozpočtu vyčleneného na rozvoj vidieka na priame platby vo výške 20% a 15%. Tento predpoklad sa nezohľadnil v roku 2007 vzhľadom na to, že sa jedná len o dočasnú podporu osobitnej povahy, ktorú možno poskytnúť len v rokoch 2004 až 2006.

Spolufinancovanie priamych platieb zahŕňa **5% medziročné navýšenie priamych platieb do vyrovnania úrovni priamych platieb v EÚ**, ktoré predstavuje spolufinancovanie Slovenskej republiky do výšky oprávneného záväzku z rozpočtu EÚ na priame platby a bude uhradené EÚ až po roku prijatia oprávneného záväzku a **národná vyrovnávací platba**, ktorá predstavuje nepovinné a voliteľné spolufinancovanie zo strany nových členských štátov.

Tabuľka č. 10: Spolufinancovanie príjmov SR zo záručnej sekcie EAGGF v rokoch 2005-2007 v tis. SKK

	2005	2006	2007
Rozvoj vidieka	1 337 389	1 451 936	1 565 328
- 20% a 15% zo spolufinancovania určeného na príspevok z rozvoja vidieka na priame platby v rokoch 2005 a 2006	267 478	217 790	0
- Rozvoj vidieka - bez 20% a 15% spolufinancovania určeného na príspevok z rozvoja vidieka na priame platby v rokoch 2005 a 2006	1 069 911	1 234 146	1 565 328
5% medziročné vyrovnanie úrovni priamych platieb voči EÚ	475 200	640 000	649 120
Národná vyrovnávací platba	1 790 922	76 417	9 735
Spolu	3 603 511	2 168 353	2 224 183

4.3. Spolufinancovanie príjmov zo štrukturálnych operácií

Prostriedky zo štátneho rozpočtu určené na spolufinancovanie štrukturálnych operácií sú súčasťou programov príslušných rozpočtových kapitol podieľajúcich sa na ich implementácii a rôzne miery ich spolufinancovania sú stanovené v príslušnej legislatíve EÚ.

V rámci **štrukturálnych fondov** je to všeobecné nariadenie Rady k štrukturálnym fondom 99/1260/ES, ktoré stanovuje rôzne miery spolufinancovania zo strany členského štátu podľa zaradenia podpory do rôznych cieľov štrukturálnych fondov EÚ, charakteru projektov a ich kombinácie.

Stanovenie národného spolufinancovania štrukturálnych fondov je súčasťou finančných tabuliek Národného rozvojového plánu SR, jednotlivých operačných programov, jednotných programových dokumentov a programov Iniciatív ES.

Na účely spolufinancovania štrnástich vybraných opatrení v rámci SOP Priemysel a služby, OP Základná infraštruktúra a JPD Cieľ 2 prevzalo Ministerstvo financií SR vládny úver vo výške 3,79 mld. SKK v roku 2004.

V rámci **Kohézneho fondu** v **sektore dopravy** sa celé národné spolufinancovanie hradí z výdavkov kapitoly Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií SR a v **sektore životného prostredia** sa národné spolufinancovanie hradí z výdavkov kapitoly Ministerstva životného prostredia SR a zo zdrojov konečného prijímateľa, pričom rozpočet vychádza z 15 % podielu štátneho rozpočtu a 5 % podielu zdrojov konečných prijímateľov.

V rokoch 2005 až 2006 budú v štátnom rozpočte vyčlenené finančné prostriedky vo výške 10 880 000 tis. SKK na financovanie troch projektov Kohézneho fondu a to D1-Sverepec-Považská Bystrica západ, D1 Považská Bystrica západ – Vrtižer a D3 Hričovské Podhradie – Žilina Strážov. Tieto prostriedky budú predstavovať krytie pohľadávky voči EÚ na záväzky z programového obdobia 2007 až 2013 z Kohézneho fondu, to znamená, že dané prostriedky budú v rokoch 2005 až 2006 uhradené z výdavkov štátneho rozpočtu a k ich preplateniu EK dôjde najskôr v roku 2007. **Uvedené finančné prostriedky sa však použijú až po odsúhlasení daných projektov Európskou komisiou (rozhodnutím EK).**

Tabuľka č. 11: Odhad spolufinancovania štrukturálnych operácií zo štátneho rozpočtu v rokoch 2005-2007
v tis. SKK

	2005	2006	2007
Štrukturálne fondy	4 226 169	4 524 050	5 450 281
Kohézny fond	1 025 912	1 461 000	2 074 770
· sektor dopravy	856 097	991 610	1 261 624
· sektor životného prostredia	169 815	469 390	813 146
Štrukturálne operácie spolu	5 252 081	5 985 050	7 525 051

4.4. Spolufinancovanie Prechodného fondu, Finančného nástroja EEA a Nórskeho finančného nástroja

Spolufinancovanie príjmov z Prechodného fondu, z Finančného nástroja EEA a Nórskeho finančného nástroja sa uskutočňuje prostredníctvom kapitoly Všeobecná pokladničná správa.

V roku 2005 predstavuje spolufinancovanie k príjmom z Prechodného fondu čiastku **65 400 tis. SKK**, v roku 2006 **47 960 tis. SKK** a v roku 2007 **27 760 tis. SKK**.

Spolufinancovanie príjmov z Finančného nástroja EEA a Nórskeho finančného nástroja predstavuje každoročne v rokoch 2005 až 2007 čiastku **80 940 tis. SKK**. Výška spolufinancovania príjmov z Finančného nástroja EEA a Nórskeho finančného nástroja je určená na základe predbežného odhadu, nakoľko v súčasnosti prebiehajú práce na vypracovaní národnej stratégie SR a nie je možné presne vymedziť oblasti pôsobenia finančného nástroja EEA na úrovni SR.

5. Rezerva na príjmy zo všeobecného rozpočtu Európskej únie a odvody Európskej únie

Rozpočtová rezerva na príjmy zo všeobecného rozpočtu EÚ a odvody EÚ sa delí nasledovne:

- rezerva na prostriedky EÚ a odvody EÚ, ktorá slúži na administrovanie prostriedkov predvstupových fondov, štrukturálnych operácií, Prechodného fondu a odvodov Európskej únie;
- rezerva na Finančný nástroj EEA a Nórsky finančný nástroj, ktorá slúži na administrovanie prostriedkov z Finančného nástroja EEA a Nórskeho finančného nástroja;
- rezerva na finančnú obálku, ktorá slúži na krytie cestovných náhrad súvisiacich s účasťou zástupcov Slovenskej republiky na zasadacích výboroch a pracovných skupinách Rady EÚ.

Jednotlivé rezervy sa rozpočtujú v kapitole Všeobecná pokladničná správa.

Vytvorenie rezerv je nevyhnutné na zabezpečenie plynulého financovania spoločných programov Slovenskej republiky a EÚ. Rezervy slúžia na krytie rozpočtom nevyhnutných a nepredvídaných výdavkov, ktoré vzniknú v priebehu roka, ako sú napríklad bankové poplatky za vedenie účtov, kurzové rozdiely, daň z úrokov, rýchlejšia realizácia projektov, audit štruktúr zapojených do riadenia a realizácie štrukturálnych operácií a pod.

V prípade predvstupového fondu ISPA sú v rokoch 2005, 2006 a 2007 v rámci rezervy na predvstupový fond ISPA vyčlenené prostriedky vo výške 645 306 tis. SKK, 655 553 tis. SKK a 880 896 tis. SKK na predfinancovanie záverečnej platby projektov ISPA vo výške 20% daného projektu.

Vzhľadom na to, že Slovenská republika bude v rokoch 2005, 2006 a 2007 prvýkrát predfinancovať záverečnú platbu v mene EK nie je možné v súčasnosti odhadnúť či k následnému

preplateniu Európskou komisiou dôjde v roku v ktorom daná pohľadávka vznikla alebo až v nasledujúcom roku.

Pre predvstupový fond SAPARD sú v roku 2006 v rámci rezervy vyčlenené finančné prostriedky vo výške 153 832 tis. SKK na predfinancovanie posledných 5% príspevku EÚ určených na daný program.

Tieto finančné prostriedky budú predstavovať pohľadávku voči EÚ, to znamená, že dané prostriedky budú najskôr uhradené z výdavkov štátneho rozpočtu a následne dôjde k ich preplateniu EK.

Tabuľka č. 12: Rezerva na príjmy z EÚ v rokoch 2005 až 2007 v tis. SKK

Rezerva na príjmy z EÚ v tom:	2005	2006	2007
Rezerva na prostriedky EÚ a odvody EÚ v tom:	2 861 928	2 580 292	2 754 666
Rezerva na štrukturálne operácie v tom:	635 908	744 697	1 140 830
- rezerva na štrukturálne fondy	450 210	516 620	874 010
- rezerva na Kohézny fond	185 698	228 077	266 820
Rezerva na odvody Európskej úнии	104 699	146 079	150 074
Rezerva na financovanie záručnej sekcie EAGGF	200 000	366 550	433 700
Rezerva na Prechodný fond	111 895	84 998	36 914
Rezerva na predvstupové fondy	1 809 426	1 237 968	993 148
- rezerva na PHARE	984 158	290 139	89 868
- rezerva na ISPA	706 081	753 182	903 280
- rezerva na SAPARD	119 187	194 647	0
Rezerva na finančnú obálku	117	117	117
Rezerva na Finančný nástroj EEA a Nórsky finančný nástroj	1 619	1 619	1 619
SPOLU	2 863 664	2 582 028	2 756 402

6. Čistá finančná pozícia SR voči EÚ v rokoch 2004 až 2007

Čistá finančná pozícia SR na roky 2004 až 2007 na rozdiel od nepriaznivých dopadov na štátny rozpočet bude vykazovať pozitívny trend. Pri odhadovanom využití potenciálnych záväzkov z finančných nástrojov EÚ v rokoch 2004 až 2007 by mala SR výrazne profitovať zo vstupu do EÚ.

Čistá finančná pozícia SR voči EÚ na roky 2005 - 2007 pri zohľadnení pohľadávok voči EÚ sa odhaduje na úrovni **90 183 229 tis. SKK**.

Čistá finančná pozícia SR voči EÚ na 1 obyvateľa v roku 2005 pri zohľadnení pohľadávok voči EÚ sa odhaduje na úrovni **5 232 SKK**, **5 586 SKK** v roku 2006 a **5 883 SKK** v roku 2007.

Tabuľka č.13: Odhad čistej finančnej pozície SR v rokoch 2004 až 2007 v tis. SKK

		2004	2005	2006	2007	2005-2007
A.1	Odvody SR do rozpočtu EÚ spolu	9 681 951	15 516 000	15 916 000	16 332 000	47 764 000
A.2	Príspevky SR do Výskumného fondu uhlia a ocele	0	0	120 660	160 880	281 540
A=A1+A2	Príspevky SR do EÚ celkom	9 681 951	15 516 000	16 036 660	16 492 880	48 045 540
B.1	Záručná sekcia EAGGF	5 540 000	9 894 263	11 944 615	13 125 968	34 964 846
B.2	Štrukturálne operácie	5 216 585	16 105 791	18 903 662	22 776 029	57 785 482
B.3	Špeciálna kompenzačná platba	2 800 000	507 620	507 620	0	1 015 240
B=B1+B2+B3	Príjmy z EÚ zaradené do príjmov a výdavkov štátneho rozpočtu	13 556 585	26 507 674	31 355 897	35 901 997	93 765 568
C.1	Štrukturálne fondy (INTERREG IIIB a INTERREG IIIC)	35 448	88 119	111 583	81 969	281 671
C.2	Predvstupová pomoc	7 020 000	8 299 478	4 027 237	2 240 301	14 567 016
C.3	Vnútorne politiky EÚ	1 769 541	3 911 141	4 417 050	4 841 448	13 169 639
C.4	Finančný nástroj EEA a Nórsky finančný nástroj	539 600	539 600	539 600	539 600	1 618 800
C=C1+C2+C3+C4	Príjmy z EÚ nezaradené do príjmov a výdavkov štátneho rozpočtu	9 364 589	12 838 338	9 095 470	7 703 318	29 637 126
D=B+C	Príjmy z EÚ celkom	22 921 174	39 346 012	40 451 367	43 605 315	123 402 694
E	Nárast pohľadávok na priame platby, predvstupové fondy a Kohézny fond	3 428 800	4 420 506	5 749 385	4 656 184	14 826 075
F=D+E-A	Čistá finančná pozícia SR	16 668 023	28 250 518	30 164 092	31 768 619	90 183 229
G	Čistá finančná pozícia SR na 1 obyvateľa (5,4 mil. obyvateľov)	3,087	5,232	5,586	5,883	16,701

7. Analýza vplyvov členstva SR v EÚ na štátny rozpočet v rokoch 2005 až 2007

Hoci rozpočtové vzťahy Slovenskej republiky a EÚ vyznievajú pre Slovensko priaznivo, z užšieho pohľadu rozpočtovej politiky bude dopad vstupu do EÚ zvyšovať deficit verejných financií. Vstup do EÚ prinesie na jednej strane podstatný nárast zdrojov na financovanie rozvojových projektov, na strane druhej sa v roku 2004, a najmä v roku 2005, prejavujú zvýšené nároky na štátny rozpočet. Od roku 2006 bude priame zaťaženie štátneho rozpočtu z titulu rozpočtových vzťahov s EÚ stabilizované a naopak, postupne sa budú nepriamo vo verejných financiách prejavovať pozitívne efekty z realizácie mnohých rozvojových projektov.

Rozdielny dopad rozpočtových vzťahov s EÚ na Slovensko ako krajinu na jednej strane, a na verejné financie na strane druhej, je spôsobený predovšetkým dvomi skutočnosťami.

- príjmy z fondov EÚ majú pozitívny dopad na bilanciu Slovenska, ale neutrálne na verejné financie. Príjmy z niektorých európskych fondov sú príjmami a súčasne aj výdavkami štátneho rozpočtu, pri iných fondoch príjmy vôbec nevstupujú do štátneho rozpočtu – v oboch prípadoch ide o neutrálny dopad na verejné financie.
- spolufinancovanie projektov zaťažuje štátny rozpočet (zvyšujú sa jeho výdavky), ale má neutrálny vplyv na bilanciu Slovenska.

Vplyv členstva SR v EÚ sa v štátnom rozpočte prejavuje v mnohých aspektoch, pričom pri niektorých sa môžu vyskytnúť aj rôzne interpretácie. Nižšie uvedená analýza sa preto zaoberá len niektorými najvýznamnejšími a jednoznačnými vplyvmi.

Negatívny dopad na štátny rozpočet v rokoch 2005 - 2007 majú nasledovné položky:

- Príspevky do všeobecného rozpočtu EÚ (vlastné zdroje EÚ a príspevky do Výskumného fondu pre uhlie a oceľ)
- 75 % z vybratého cla a poľnohospodárskych poplatkov, ktoré sa odvádzajú do rozpočtu EÚ
- 50 % zo spolufinancovania predvstupových a povstupových fondov (v prípade, že by SR nebola prijímateľom finančných prostriedkov z rozpočtu EÚ, zo štátneho rozpočtu by boli vynaložené výdavky na úrovni asi 50 % z narozpočtovaného spolufinancovania, ktoré by slúžili na zabezpečenie podobných aktivít ako spolufinancovanie zo štátneho rozpočtu)
- Rezerva na prostriedky Európskej únie a odvody Európskej únii pre krytie administratívnych nákladov a predfinancovanie vybraných prostriedkov EÚ

Pozitívny dopad na štátny rozpočet v rokoch 2005 - 2007 majú nasledovné položky:

- Kompenzačná platba a
- Pohľadávky na priame platby, predvstupové fondy a Kohézny fond

Tabuľka č.14: Prehľad bilancie štátneho rozpočtu s EÚ na roky 2003 - 2007 v tis. SKK

	2003	2004	2005	2006	2007	2005 - 2007
Príspevky do všeobecného rozpočtu EÚ	0	8 583 414	13 110 000	13 510 000	13 926 000	40 546 000
75 % z vybratého cla a poľnohospodárskych poplatkov		1 098 537	2 184 000	2 184 000	2 184 000	6 552 000
50 % spolufinancovania zo štátneho rozpočtu	1 495 836	3 107 122	6 206 132	5 378 666	5 799 116	17 383 914
Rezerva na prostriedky Európskej únie a odvody Európskej únii	1 102 325	1 147 300	2 863 664	2 582 028	2 756 402	8 202 094
A. Výdavky štátneho rozpočtu	2 598 161	13 936 373	24 363 796	23 654 694	24 665 518	72 684 008
Kompenzačná platba	0	2 800 000	507 620	507 620	0	1 015 240
B. Príjmy štátneho rozpočtu	0	2 800 000	507 620	507 620	0	1 015 240
C. Bilancia štátneho rozpočtu (B-A) bez pohľadávok	-2 598 161	-11 136 373	-23 856 176	-23 147 074	-24 665 518	-71 668 768
Nárast pohľadávky na priame platby	0	3 428 800	475 200	640 000	649 120	1 764 320
Nárast pohľadávky na predvstupové fondy	0	0	645 306	809 385	727 064	2 181 755
Nárast pohľadávky na Kohézny fond	0	0	3 300 000	4 300 000	3 280 000	10 880 000
D. Nárast pohľadávok celkom	0	3 428 800	4 420 506	5 749 385	4 656 184	14 826 075
E. Bilancia štátneho rozpočtu (C+D) s pohľadávkami	-2 598 161	-7 707 573	-19 435 670	-17 397 689	-20 009 334	-56 842 693

Z tabuľky je vidieť, že nápor na štátny rozpočet v roku 2004, ale najmä v roku 2005, sa neskôr stabilizuje. Zároveň sa postupne začínajú prejavovať vo verejných financiách nepriame pozitívne efekty z realizácie mnohých rozvojových projektov. Počiatočné bremeno, ktoré medzi rokmi 2003 a 2005 predstavuje 16,8 mld. SKK, však jednoznačne a výrazne zaťažuje verejné financie.

Tabuľka č.15: Prehľad medziročnej bilancie štátneho rozpočtu s EÚ na roky 2003-2007 v tis. SKK

	2004-2003	2005-2004	2006-2005	2006-2007
Medziročná zmena nárokov na štátny rozpočet z titulu prístupia a účasti SR v EÚ s pohľadávkami	-5 109 412	-11 728 097	2 037 981	-2 611 645

Príloha 7

Konkretizácia stratégie riadenia štátneho dlhu

Úvod

Vláda Slovenskej republiky v novembri 2003 schválila Stratégiu riadenia štátneho dlhu do roku 2006. Tento dokument predstavuje jeho aktualizáciu a konkretizáciu v súvislosti s prípravou štátneho rozpočtu na rok 2005 na základe skúseností s realizáciou stratégie v roku 2004 a rámcovo sumarizuje jej plnenie.

Základným predpokladom pokroku v tejto oblasti bolo zriadenie Agentúry pre riadenie dlhu a likvidity (ďalej ARDAL) a Štátnej pokladnice (ďalej ŠP) začiatkom roku 2003. Od začiatku roka 2004 ARDAL ako inštitúcia v priamej pôsobnosti Ministerstva financií Slovenskej republiky (ďalej MF SR) prevzala plnú zodpovednosť za riadenie štátneho dlhu. Reálne fungovanie týchto inštitúcií prináša potrebnú centralizáciu riadenia a transparentnú správu verejných financií, a tým úsporu výdavkov štátneho rozpočtu. Fungovanie a prvé konkrétne prínosy ARDAL a ŠP z pohľadu skvalitnenia riadenia verejných financií v prvom polroku potvrdzujú správnosť tohto riešenia. Postupné využitie zdrojov kumulovaných v Štátnej pokladnici prinesie zníženie výdavkov štátneho rozpočtu najmä v oblasti krytia deficitu štátneho rozpočtu v rokoch 2005 a 2006 nižšou potrebou emitovania štátnych pokladničných poukázok.

A. Napĺňanie stratégie riadenia dlhu v 1. polroku 2004

V prvom polroku 2004 sa MF SR prostredníctvom ARDAL zameralo na plnenie nasledovných piatich hlavných programových cieľov stratégie riadenia dlhu.

1. Radikálne zníženie počtu emisií nových štátnych cenných papierov a štandardizovanie veľkosti jednotlivých emisií

V prvom polroku 2004 bolo v súlade so stratégiou otvorených 5 nových emisií štátnych cenných papierov v slovenských korunách na domácom primárnom trhu (v roku 2003 sa uskutočnilo 21 emisií ŠD a 21 emisií ŠPP) a bola vydaná jedna emisia na zahraničnom finančnom trhu. V minulosti bolo krytie štátneho dlhu z hľadiska jeho štruktúry fragmentované, rozdrobené do veľkého počtu malých emisií a úverov bez štandardizácie ich objemu a spôsobu vydávania. Tento stav nevytváral predpoklady a priestor na likviditu na sekundárnom trhu, nakoľko jednotlivé emisie vlastnil väčšinou malý počet investorov. Zámery emitenta boli aj v tejto oblasti pre investorov málo čitateľné a z medzinárodného hľadiska neštandardné.

V roku 2004 došlo na primárnom trhu k radikálnej zmene, na primárny trh boli uvedené iba tzv. "otvorené" emisie – s možnosťou postupného napĺňania ich objemu prostredníctvom viacerých aukcií. Každá emisia má od začiatku roka 2004 štandardný celkový objem 40 mld. Sk. Týmto spôsobom emitent vytvoril základný predpoklad pre zlepšenie likvidity a dosiahnutie efektívneho sekundárneho trhu so štátnymi dlhopismi. Zahraničný dlhopis emitovaný v máji 2004 v rovnakom objeme 40 mld. Sk (1 mld. Euro) prvýkrát spĺňa kritériá na prijatie na obchodovanie na významnom európskom dlhopisovom trhu (MTS). Obchodovanie s dlhopisom a jeho celková likvidita (do roku 2003 bolo obchodovanie so štátnymi dlhopismi SR emitovanými v zahraničí z hľadiska objemu takmer zanedbateľné) na sekundárnom trhu prináša zníženie prirážok pre danú krajinu a zlepšenie podmienok na emitovanie dlhopisov v budúcnosti. Slovensko sa zaradilo touto emisiou medzi štandardných emitentov štátnych dlhopisov na zahraničných trhoch.

2. Zlepšenie transparentnosti zámerov emitenta (MF SR) a jeho komunikácie s investormi a finančnými trhmi

MF SR prostredníctvom ARDAL sa snaží počas posledného roku zlepšiť komunikáciu s finančnými trhmi a investormi na domácom trhu aj v zahraničí. Prvýkrát v histórii Slovenska MF SR predložilo investorom a finančnému trhu v decembri 2003 kompletný plán – záväzný harmonogram vydávania štátnych cenných papierov pre rok 2004. Cieľom tohto kroku bolo priblíženie sa bežnému štandardu krajín EÚ a zlepšenie transparentnosti zámerov emitenta. Ambíciou emitenta je striktne dodržiavať tento harmonogram, v prvom

polroku 2004 nedošlo k nedodržaniu emisného plánu na základe subjektívneho rozhodnutia MF SR a ARDAL. Publikovanie záväzného harmonogramu na celý rok vopred a jeho záväznosť boli pozitívne hodnotené domácimi a zahraničnými investormi a finančnými tržmi.

Rovnako bude ARDAL postupovať aj v nasledujúcich rokoch. ARDAL komunikuje s finančnými tržmi najmä pomocou vlastnej pravidelne aktualizovanej internetovej stránky, informačného a komunikačného systému Reuters. Na pravidelných interaktívnych stretnutiach s investormi ARDAL informuje o aktuálnych zámeroch MF SR a ARDAL v oblasti primárneho a sekundárneho trhu štátnych cenných papierov. Predmetom stretnutí je aj vyhodnotenie predaja štátnych cenných papierov v uplynulom období.

3. Optimalizácia nákladov (výdavkov) štátneho rozpočtu na obsluhu štátneho dlhu

3.1. Uskutočnenie euroemisie štátneho dlhopisu

Na základe úspešne implementovaných reforiem najmä v oblasti verejných financií, zlepšenia ratingu SR a dôkladnej príprave sa podarilo v máji 2004 umiestniť na medzinárodných finančných trhoch emisiu štátnych dlhopisov prvýkrát v histórii v objeme 1 mld. Eur so splatnosťou 10 rokov. Vláda Slovenskej republiky si požičala zdroje na krytie štátneho dlhu iba o 0,335 % drahšie ako vláda Nemeckej spolkovej republiky. Celkové náklady súvisiace s emisiou nepresiahnu 4,57 % p.a., pričom z hľadiska objemu, splatnosti a celkového dopytu (2,6 mld. Eur) ide o najúspešnejšiu emisiu v histórii SR. Úspešná emisia podstatným spôsobom napomôže predĺženiu priemernej splatnosti portfólia štátnych cenných papierov a predĺženiu jeho durácie. Emisia aj po zohľadnení nákladov NBS (sterilizácia Sk) prinesie úsporu rozpočtových prostriedkov z celospoločenského hľadiska. Z medzinárodného hľadiska ide o jednu z najúspešnejších emisií štátnych dlhopisov z prístupujúcich krajín a v regióne vôbec. Krajiny s lepším ratingom, ako napríklad Maďarsko a Poľsko umiestňujú svoje dlhopisy na medzinárodných trhoch s vyššími prirážkami nad referenčné sadzby ako Slovensko. Lacnejšie z krajín „novej Európy“ si dokáže v súčasnosti požičať iba Česká republika, dôvodom je výrazne lepší rating krajiny a nedostatok ich dlhopisov na európskych finančných trhoch. V súčasnosti sa tento dlhopis na sekundárnom trhu obchoduje ešte o 4 body (0,04 %) lepšie ako pri primárnom predaji, na úrovni najlepšieho dlhopisu z krajín „novej Európy“ - Českej republiky. Jedným z hlavných dôvodov úspechu emisie eurodlhopisov SR je, že analytici, finančné trhy a investori rýchlejšie ako ratingové agentúry ocenili ekonomické reformy na Slovensku (vrátane kľúčovej reformy verejných financií), ich prvé výsledky a celkové ekonomicko-politické smerovanie krajiny.

3.2. Zníženie nákladov na obsluhu štátneho dlhu

Okrem zlepšenia makroekonomického prostredia aj zmena spôsobu vydávania štátnych cenných papierov a tiež uskutočnenie zahraničných emisií (750 mil. Eur roku 2003 a 1 mld. Eur v roku 2004) prinieslo už v prvom polroku zlepšenie niektorých finančných ukazovateľov portfólia štátneho dlhu. Napríklad celkové priemerné náklady štátnych dlhopisov (tzv. „živé“ portfólio) poklesli z hodnoty 6,286% v roku 2003 na 5,996% v prvom polroku 2004.

Celkové priemerné náklady nových štátnych dlhopisov na domácom trhu poklesli z úrovne 7,4 % p. a. v roku 2002 na úroveň 5,04 % p. a. v prvom polroku 2004. Súčasne sa významne zlepšila celková štruktúra štátneho dlhu a obmedzili trhové riziká portfólia štátnych dlhopisov.

3.3. Aktívne riadenie likvidity a cash flow štátneho rozpočtu

Prebratie riadenia likvidity a cash flow štátneho rozpočtu a časti verejných financií, jediného účtu Štátnej pokladnice, ARDAL prinieslo určitú nezávislosť pri rozhodovaní o akceptácii ponúk v aukciách štátnych cenných papierov. Na základe fungovania systému štátnej pokladnice a aktívneho riadenia likvidity ARDAL je od začiatku roka 2004 jediným kritériom pri rozhodovaní pri akceptovaní objemu v aukcii finančná výhodnosť jednotlivých ponúk, nie tlak potreby aktuálneho krytia financovania schodku štátneho rozpočtu a cash flow verejných financií. Táto nezávislosť prináša úsporu rozpočtových prostriedkov v oblasti financovania deficitu štátneho rozpočtu.

Významným medzníkom v riadení verejných financií bude v roku 2005 úplné zapojenie zdrojov zo Štátnej pokladnice na krytie likvidity a cash flow štátneho rozpočtu prostredníctvom tzv. refinančného systému, ktorého využitím sa tieto zdroje dočasne použijú na krytie deficitu štátneho rozpočtu.

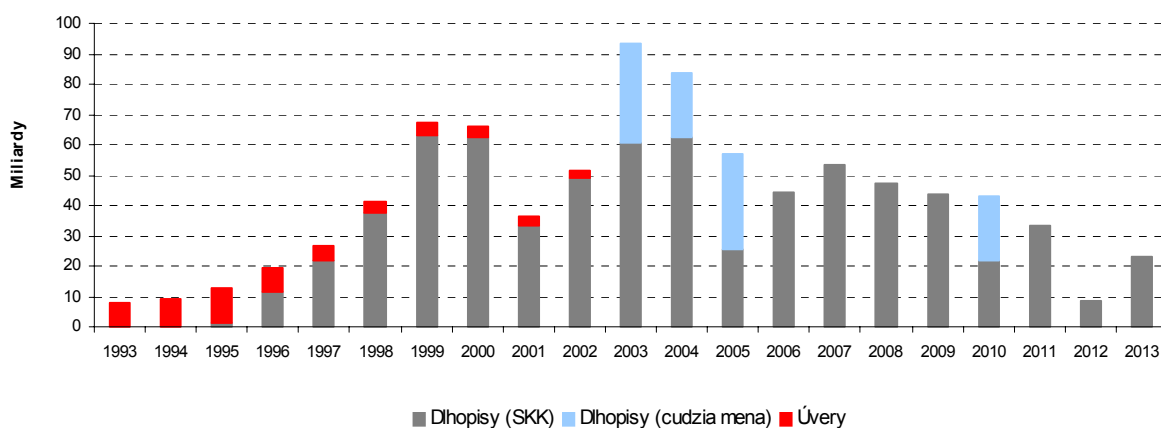
4. Postupné predlžovanie priemernej splatnosti portfólia štátnych cenných papierov a postupné predlžovanie durácie portfólia štátnych cenných papierov

4.1. Rozloženie splatnosti štátneho dlhu a aktívne riadenie portfólia

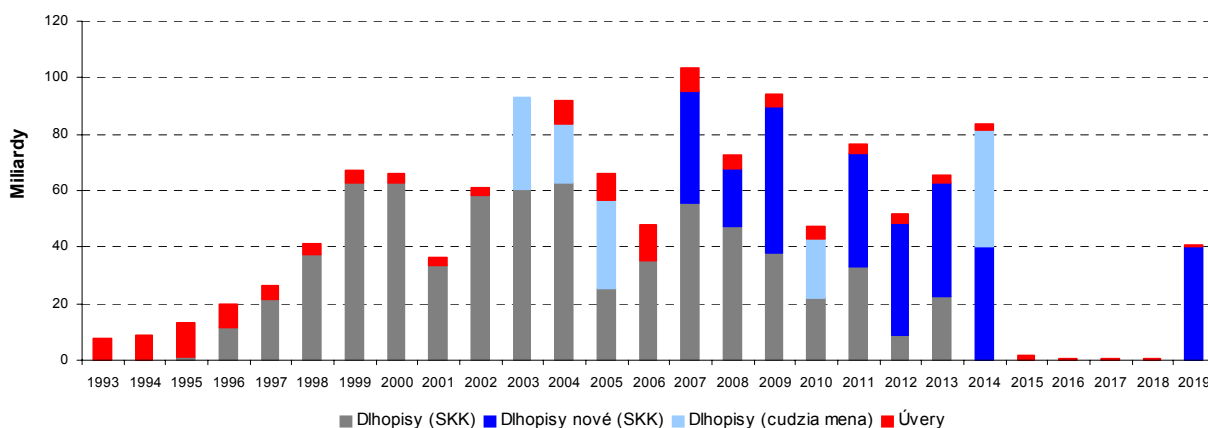
Jedným z hlavných strategických zámerov riadenia dlhu je rozloženie splatnosti dlhu SR na dlhšie časové obdobie, nakoľko v rokoch 2000 až 2003 kumulácia krátkych splatností štátnych dlhopisov vytvorila tlak na umelé zvyšovanie výdavkov na dlhovú službu, a s tým súvisiace problémy s refinancovaním štátneho dlhu. Nakoľko banky a investori poznali pozíciu štátu a vedeli, že štát potrebuje vo veľmi krátkom čase refinancovať nakumulované veľké objemy splatného dlhu, ponúkali v aukciách kúpu štátnych dlhopisov za vysoké úrokové sadzby, ktoré bol štát nútený akceptovať. V prvom polroku sa ARDAL snažila v súlade so schváleným harmonogramom emitovať štátne dlhopisy a štátne pokladničné poukážky postupne, aby nebola v časovom strese pri splatnosti veľkého objemu dlhu a pri aktuálnom krytí schodku štátneho rozpočtu.

V máji 2004 ARDAL otvorila prvýkrát v histórii Slovenskej republiky emisiu štátnych dlhopisov so splatnosťou 15 rokov do roku 2019 na domácom trhu. Emisia je úspešná, celkové náklady nepresahujú 5,3% p. a. V súčasnosti je naplnená v objeme presahujúcom 10 mld. Sk, čo je viac ako predpokladal plán v roku 2004. Úspešná emisia napomôže podstatným spôsobom predĺženiu priemernej splatnosti portfólia štátnych cenných papierov a predĺženiu jeho durácie. Otvoreniu a úspechu emisie pomohol najmä celkový výrazný pokles úrokových sadzieb na domácom trhu, konkrétne úspešné kroky v oblasti reformy verejných financií a globálne zvýšenie investorskej dôvery v stabilný a pozitívny ekonomický vývoj SR. Realizácia stratégie riadenia dlhu priniesla v prvom polroku 2004 zlepšenie profilu splatnosti štátneho dlhu – rovnomernejšie rozloženie splatnosti v jednotlivých rokoch.

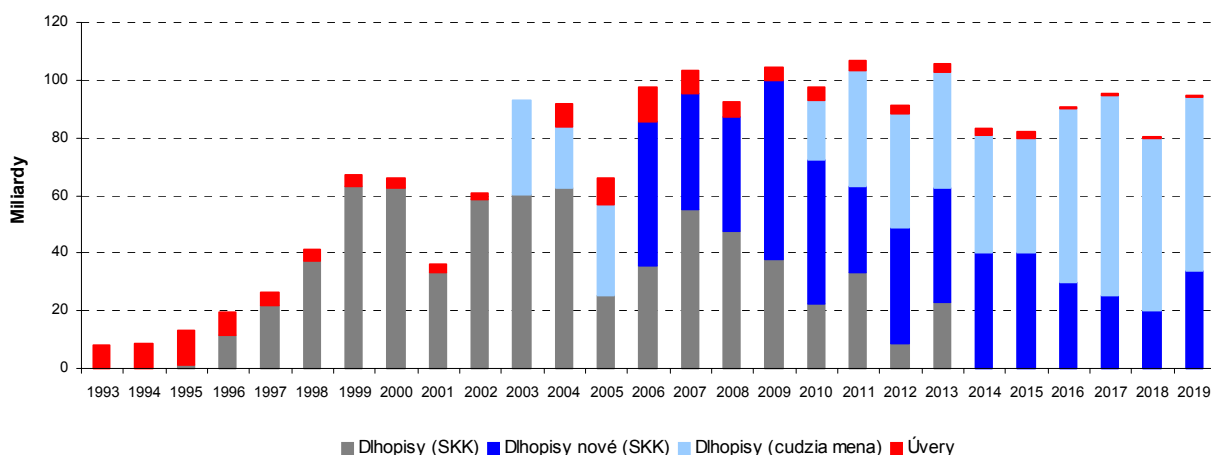
Graf č. 1: Prehľad splatnosti dlhu SR v roku 2003

Graf č. 2: Prehľad splatnosti dlhu SR – koniec roka 2004

Graf č. 3: Prehľad splatnosti dlhu SR – realizácia stratégie v najbližších rokoch

Stratégia z roku 2003 predpokladá dosiahnutie priemernej splatnosti portfólia štátneho dlhu do roku 2006 v intervale štyroch až šiestich rokov. Už v roku 2004 pravdepodobne portfólio štátnych dlhopisov dosiahne tento ukazovateľ. Stabilné dosahovanie tohto intervalu významne zníži súčasné refinančné riziko štátneho dlhu a v neskorších rokoch bude mať pozitívny vplyv na znižovanie výdavkov spojených s krytím štátneho dlhu, nakoľko znížená ponuka štátnych cenných papierov v jednotlivých rokoch utlmí tlak zo strany finančných inštitúcií na zvyšovanie ich výnosov. Rozloženie splatnosti na dlhšie obdobie prináša elimináciu refinančného rizika dlhu SR, ktoré umožní celkové zlepšenie podmienok krytia štátneho dlhu a stabilizáciu nákladov (výdavkov), ktorá umožní lepši odhad nákladov.

Tab. č. 1:

Prehľad základných ukazovateľov v roku 2003, aktuálny stav k 30.7.2004 a výhľad do konca roku

	2003			AKTUÁLNY STAV 2004			2004		
	OBJEM	DUR	SPLATNOSŤ	OBJEM	DUR	SPLATNOSŤ	OBJEM	DUR	SPLATNOSŤ
DLHOPISY	272 015,000	2,650	4,330	294 173,000	3,150	3,980	308 503,820	3,140	4,38
ZAHR.DLHOPISY	74 276,250	1,640	1,970	91 682,250	4,860	5,900	91 682,250	4,590	5,470
SPOLU	346 291,250	2,433	3,824	385 855,250	3,556	4,436	400 186,070	3,472	4,630

4.2. Durácia portfólia

Ukazovateľ durácie portfólia je diskutabilnou veličinou. Stratégia predpokladá dosiahnutie do konca roka 2006 hodnoty štyroch rokov. Ukazovateľ indikuje za koľko rokov sa portfólio preceňuje podľa aktuálnych trhových sadzieb, hovorí o citlivosti na zmenu trhových úrokových sadzieb. Čím je tento ukazovateľ vyšší, tým stabilnejšie a predvídateľnejšie budú výdavky spojené s portfóliom štátneho dlhu. Dosiahnutie tohto ukazovateľa na úrovni 4 rokov bude náročný proces, nakoľko absolútny objem štátneho dlhu bude v najbližších rokoch rásť a nie je možné a trhom akceptovateľné vydávanie štátnych dlhopisov výhradne so splatnosťou nad 5 rokov. Prirodzené dosiahnutie tohto ukazovateľa podľa očakávaného vývoja ekonomiky, štátneho dlhu SR a vývoja na finančných trhoch možno predpokladať v rokoch 2007 až 2008. Pri súčasnom vývoji úrokových sadzieb (Sk a Eur) skoršie dosiahnutie tohto cieľa znamená zvýšené náklady, nakoľko bude potrebné emitovať vo väčšej miere dlhopisy so splatnosťou 10 a viac rokov s predpokladanou vyššou úrokovou sadzbou.

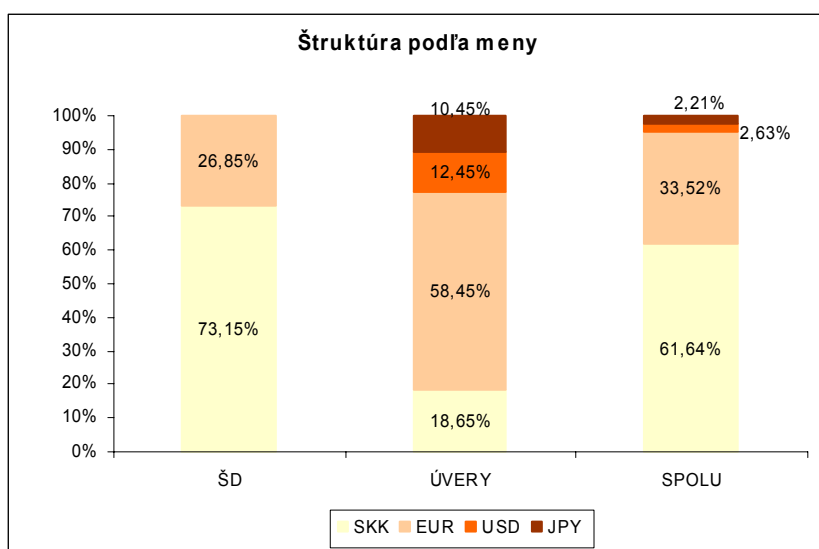
5. Postupné zvyšovanie krytia štátneho dlhu v zahraničných menách v pomere k Sk.

Uskutočnením zahraničnej emisie 750 mil. Eur v roku 2003 a 1 mld. Eur v roku 2004 MF SR postupne napĺňa stratégiu zvyšovania krytia štátneho dlhu v zahraničných menách v pomere k Sk. Zvýšením tohto podielu sa pripravuje integrácia dlhu SR do jednotného európskeho trhu a príprava na zavedenie meny Euro

v roku 2009 a s tým súvisiace zmeny v štruktúre investorov. Z východiskovej hodnoty portfólia štátnych dlhopisov 82 % (Sk) ku 18 % (ostatné meny) v roku 2003 sa uvedenými emisiami pomer zmenil k 31.7.2004 na 73% ku 27%.

Štruktúra dlhového portfólia podľa meny je detailnejšie znázornená na nasledujúcom grafe, v ktorom je uvedený tento pomer pre portfólio štátnych dlhopisov a úverové portfólio samostatne a spolu pre celé dlhové portfólio.

Graf č 4: Štruktúra dlhového portfólia podľa meny k 30.7.2004

Záver

Skúsenosti s implementáciou stratégie riadenie štátneho dlhu v prvom polroku 2004 potvrdili, že schválená stratégia riadenia štátneho dlhu bola správna, je v podmienkach SR realizovateľná a trhom akceptovateľná. V priebehu prvého polroka 2004 sa podarilo v zmysle schválenej stratégie optimálnym spôsobom získavať potrebné zdroje na refinancovanie splatného dlhu na základe nákladovej efektívnosti, pričom došlo k výraznému zníženiu refinančného rizika, zlepšila sa celková štruktúra splatnosti štátneho dlhu a znížilo sa úrokové riziko portfólia štátneho dlhu. Podarilo sa tiež rozšíriť investorskú základňu krytia dlhu SR najmä realizáciou zahraničnej emisie v objeme 1 mld. Eur, čo je mimoriadne dôležité z hľadiska očakávaného prijatia meny Euro v roku 2009.

B. Návrh formulácie stratégie pre rok 2005

Stratégia riadenia dlhu z roku 2003 je kompatibilná s konvergenčným programom, stratégiou prijatia Eura a celkovým vývojom ekonomiky SR. **Stratégiu pre rok 2005 nie je potrebné zásadným spôsobom meniť.** Je možné očakávať ďalšie zlepšenie makroekonomického prostredia, a tým aj zlepšenie podmienok pre umiestnenie dlhu na domacom a zahraničnom finančnom trhu, vrátane zníženia výdavkov s ním spojených.

Hlavnými zámermi v roku 2005 ďalej zostane úsilie optimalizovať (znižovať) náklady na dlhovú službu, predĺžovať priemernú splatnosť portfólia štátneho dlhu a čo najrýchlejšie približovať správu štátneho dlhu SR modernému spôsobu riadenia a štandardu EÚ. V konkrétnych nižšie uvedených bodoch je stratégia riadenia štátneho dlhu doplnená a upresnená o niektoré nové prvky.

1. Radikálne zníženie počtu emisií nových štátnych cenných papierov a štandardizovanie veľkosti jednotlivých emisií

V roku 2005 otvorí 4 až 6 nových otvorených emisií štátnych dlhopisov na domácom trhu v štandardizovanom objeme 40 mld. Sk. Predpokladaná zahraničná emisija bude vydaná takisto v štandardnom objeme minimálne 1 mld. Euro. MF SR a ARDAL budú ďalej v spolupráci s ostatnými účastníkmi trhu podporovať zlepšenie likvidity a obchodovania so štátnymi cennými papiermi na sekundárnom trhu.

2. Zlepšenie transparentnosti zámerov emitenta (MF SR) a jeho komunikácie s investormi a finančnými trhmi

ARDAL bude pokračovať v aktívnej komunikácii s investormi a s domácimi a zahraničnými finančnými trhmi rovnako ako v roku 2004. V oblasti organizácie trhu štátnych dlhopisov agentúra opätovne navrhne prehodnotiť otázku systému primárnych dealerov pre predaj štátnych dlhopisov a uvedie do praxe elektronický aukčný systém predaja štátnych cenných papierov.

3. Optimalizáciu nákladov (výdavkov) štátneho rozpočtu na obsluhu štátneho dlhu

Zavedenie komplexného refinančného systému využívania zdrojov ŠP pre potreby krytia deficitu štátneho rozpočtu a časti okruhu verejných financií od 1.1.2005 bude jednou z priorit. Využijú sa tak lacnejšie zdroje Štátnej pokladnice pre potreby financovania štátu. Očakávaná úspora sa odrazí v nižšom potrebnom objeme emisií štátnych pokladničných poukážok na krytie priebežného schodku štátneho rozpočtu, pričom očakávané náklady klesnú približne o 0,3% p.a. Úspora vzniká rozdielom medzi hladinou úrokových sadzby poskytovaných klientom Štátnej pokladnice a očakávanou hladinou sadzby emitovaných štátnych pokladničných poukážok po zohľadnení ostatných priamych nákladov Štátnej pokladnice.

Za predpokladu dobrých podmienok na slovenskom finančnom trhu MF SR prostredníctvom ARDAL pripraví emisiu štátnych dlhopisov pre obyvateľstvo v objeme približne 5 mld. Sk, resp. 10 mld. Sk s cieľom zníženia výdavkov oproti štandardným štátnym dlhopisom. V poslednom období sa výrazne znížili úrokové sadzby pre vklady obyvateľstva pri takmer nezmenenej úrovni úrokových sadzby úverových produktov bánk. Tu sa otvára priestor pre emitovanie štátnych cenných papierov pre obyvateľstvo s mierne vyššou úrokovou sadzbou, akú ponúka komerčný bankový sektor. Očakávaná úspora pre štátny rozpočet môže predstavovať 0,3% až 0,5 % p. a. pri zohľadnení všetkých súvisiacich nákladov. Štátny dlhopis v pravdepodobne v dematerializovanej podobe pre obyvateľstvo by vyplnil medzeru na trhu v oblasti investičných bankových produktov pre obyvateľstvo.

4. Postupné predlžovanie priemernej splatnosti portfólia štátnych cenných papierov a postupné predlžovanie durácie (citlivosti na zmenu trhových úrokových sadzby) portfólia štátnych cenných papierov

Strategickým zámerom ARDAL v tejto oblasti bude udržať priemernú splatnosť štátnych dlhopisov SR nad úrovňou 4 rokov a pokračovať v jej ďalšom predlžovaní k úrovni 5 rokov. Realizácia tejto stratégie prinesie bezproblémové refinancovanie štátneho dlhu v nasledujúcich rokoch a stabilitu výdavkov spojených s dlhovou službou štátu.

ARDAL sa bude usilovať o zmiernenie tempa dosiahnutia ukazovateľa cieľovej durácie portfólia 4 roky pre rok 2006 a v roku 2005 do intervalu 3,5 až 4 rokov. Dôvodom zmiernenia je pri očakávanom vývoji úrokových sadzby a súčasnom tvare úrokovej krivky úspora rozpočtových prostriedkov pri akceptovateľnej miere rizika.

5. Postupné zvyšovanie krytia štátneho dlhu v zahraničných menách v pomere k Sk.

V roku 2005 neočakávame výrazné zmeny pomeru domáceho a zahraničného dlhu v oblasti štátnych dlhopisov, ktorý sa bude pohybovať v okolí 70 % (dlhopisy emitované v Sk) ku 30 % (dlhopisy emitované v ostatných menách).

ARDAL bude analyzovať možnosti umiestnenia dlhopisov SR na mimoeurópskom trhu, napr. v Ázii s možnosťou financovania dlhu so splatnosťou nad 15 rokov za predpokladu ďalšej úspory výdavkov ŠR a diverzifikácie investorskej bázy. Očakávané náklady podobnej transakcie by pre SR nemali presiahnuť 3 % p. a. Slabým miestom emitovania dlhopisov SR napr. na japonskom trhu zostáva riadenie kurzového rizika (krížový kurz Jen/Sk). Aktívnym riadením kurzového rizika môže agentúra tento faktor výrazne eliminovať.

Príloha 8

Štátne záruky v rokoch 2005 až 2007

A. Poskytovanie nových štátnych záruk

Ministerstvo financií v najbližších troch rokoch nepredpokladá významnejšie poskytovanie nových štátnych záruk. Podľa programového vyhlásenia vlády sa budú poskytovať štátne záruky len v nevyhnutnom rozsahu na financovanie projektov, ak sa tým súčasne zabezpečí využitie zahraničných grantov a zdrojov z európskych fondov. Výsledkom takejto politiky bude výrazný pokles objemu štátnych záruk do roku 2007.

B. Riziká existujúcich štátnych záruk

Ministerstvo financií predpokladá, že väčšinu úverov so štátnymi zárukami budú počas rokov 2005 až 2007 schopné splácať samotné podniky podľa platných splátkových kalendárov bez realizácie štátnych záruk. Výnimku tvoria najmä dve spoločnosti – Železnice SR (ŽSR) a Vodohospodárska výstavba š.p. (VHV).

Z pohľadu očakávanej realizácie záruk je v nadväznosti na ocenenie rizík potrebné vytvoriť rezervy vo výdavkoch Fondu národného majetku podľa § 28 zákona č. 91/1992 Zb., so zvýšením o malú rezervu na nepredvídané kurzové riziká.

Vo vytvorenej rezerve sa v rokoch 2005 až 2007 počíta s realizáciou štátnych záruk len za ŽSR, pričom v roku 2007 je splatná aj istina úveru od J.P. Morgan v sume 8,2 mld Sk. V roku 2006 sa okrem splátok za ŽSR počíta aj s jednorázovou splátkou istiny (200 mil. USD) úveru VHV.

	2005	2006	2007
Rezerva v mld. Sk	2,5	9,5	11,1
Z toho: istina	0,6	7,6	9,3
úroky	1,9	1,9	1,8

Celkový objem „živých“ štátnych záruk by mal postupne klesnúť o 40 mld. Sk, z počiatočného stavu 65,0 mld. Sk na začiatku roku 2005 až na približne 25 mld. Sk ku koncu roka 2007. Tento vývoj je podmienený splnením nasledovných predpokladov:

1. Nulové alebo len minimálne poskytovanie nových štátnych záruk.
2. Splácanie istiny rizikových záväzkov z rozpočtu FNM dosiahne počas rokov 2005 až 2007 spolu 17,5 mld. Sk.
3. Všetky spoločnosti s výnimkou ŽSR a VHV budú schopné samostatne splácať úvery so štátnymi zárukami, celkovo počas troch rokov vo výške 22,4 mld. Sk.

Prehľad o predpokladanom stave záväzkov zo štátnych záruk v jednotlivých rokoch rozpočtovaného obdobia a objem splácanej istiny v daných rokoch je v priloženej tabuľke.

C. Očakávané príjmy z návratných finančných výpomocí z realizovaných štátnych záruk

Príjmy z návratných finančných výpomocí z realizovaných štátnych záruk v rokoch 2005 až 2007 možno reálne očakávať predovšetkým zo splátok VHV. Okrem nich sa predpokladá príjem približne 10 až 20 mil. Sk z postupne ukončovaných konkurzných konaní, nakoľko reálne uspokojenie veriteľov sa pohybuje len v rozpätí 0 až 5 % z prihlásenej pohľadávky.

Očakávané príjmy v roku 2005 – 2007 sú nasledovné:

	2005	2006	2007
Očak. príjmy v mil. Sk	607	645	772
z toho istiny	410	460	600
úroky	197	185	172

Zostatok úverov so štátnou zárukou ku koncu príslušného roku

Por. čís.	Názov organizácie	Zostatok úverov so štátnou zárukou ku koncu príslušného roku			
		k 1. 1. 2005	k 31. 12. 2005	k 31. 12. 2006	k 31. 12. 2007
	Slovenské elektrárne, a.s.				
1.	splácanie istín		10 617 937 060,93	6 317 937 060,93	2 517 937 060,93
	<i>zostatok záväzku</i>	<i>27 182 904 762,69</i>	<i>16 564 967 701,76</i>	<i>10 247 030 640,83</i>	<i>7 729 093 579,90</i>
	Vodohospodárska výstavba, š.p.				
2.	splácanie istín	-	-	6 584 000 000,00	-
	<i>zostatok záväzku</i>	<i>6 584 000 000,00</i>	<i>6 584 000 000,00</i>	-	-
	Slovenské telekomunikácie, a.s.				
3.	splácanie istín		231 647 349,00	241 296 201,00	251 985 325,00
	<i>zostatok záväzku</i>	<i>1 393 536 673,30</i>	<i>1 161 889 324,30</i>	<i>920 593 123,30</i>	<i>668 607 798,30</i>
	Železnice SR				
4.	splácanie istín		462 126 552,00	921 626 552,00	9 214 326 552,00
	<i>zostatok záväzku</i>	<i>22 622 972 585,63</i>	<i>22 160 846 033,63</i>	<i>21 239 219 481,63</i>	<i>12 024 892 929,63</i>
	Metro Bratislava, a.s.				
5.	splácanie istín		41 200 000,00	41 200 000,00	159 586 463,09
	<i>zostatok záväzku</i>	<i>2 105 396 946,36</i>	<i>2 064 196 946,36</i>	<i>2 022 996 946,36</i>	<i>1 863 410 483,27</i>
	Slovenský plyn. priemysel, š.p.				
6.	splácanie istín		152 896 363,90	152 896 363,90	79 740 181,95
	<i>zostatok záväzku</i>	<i>398 700 909,75</i>	<i>245 804 545,85</i>	<i>92 908 181,95</i>	<i>13 168 000,00</i>
	Pozagas, a.s. Malacky				
7.	splácanie istín		201 922 934,45	201 922 934,45	201 922 934,45
	<i>zostatok záväzku</i>	<i>706 730 270,77</i>	<i>504 807 336,32</i>	<i>302 884 401,87</i>	<i>100 961 467,42</i>
	Paroplynový cyklus, a.s.				
8.	splácanie istín		167 772 236,00	167 772 236,00	167 772 236,00
	<i>zostatok záväzku</i>	<i>1 509 950 124,00</i>	<i>1 342 177 888,00</i>	<i>1 174 405 652,00</i>	<i>1 006 633 416,00</i>
	Slov. vodohospod. podnik, š.p.				
9.	splácanie istín	-	-	50 578 636,80	174 390 924,80
	<i>zostatok záväzku</i>	<i>929 580 024,00</i>	<i>929 580 024,00</i>	<i>879 001 387,20</i>	<i>704 610 462,40</i>
	SZRB,a.s. Bratislava				
10.	splácanie istín		219 000 157,12	219 000 157,12	141 992 446,42
	<i>zostatok záväzku</i>	<i>1 526 695 762,29</i>	<i>1 307 695 605,17</i>	<i>1 088 695 448,05</i>	<i>946 703 001,63</i>
	Slovenské lodenice Komárno,a.s.				
11.	splácanie istín	72 062 593,64	-	-	-
	<i>zostatok záväzku</i>	-	-	-	-
	Spolu splácanie istín		12 094 502 653,40	14 898 230 142,20	12 909 654 124,64
	Spolu zostatok	64 960 468 058,79	52 865 965 405,39	37 967 735 263,19	25 058 081 138,55

